ח' חשון תשמ"ו, 23.10.1985 מיספר 2512 שנה 50 המחיר 1850 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

מילחמה על רכוש
מאות המיליונים של
המשוררת יונה וולך

נירה שנצר

יובל ריבלין

מאבק בין האחות והמאהב

"יש לי עוד שם"

"יש לי"

לשלוח את האלבום

אמבטיות ופלים בשוקולד חלב

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

מכתבים

יש אומץ ויש עוברות

על דויד לוי ונושאי צה"ל.

דויד לוי אמר: „להוציא את הקרימינאלים מהג"א" בתגובה לזאת אני אומרת: דויד לוי, מי שמך ומי הסמיך אותך לתת פקודות מעין אלה? מאין הוציאו אותך? האם אתה היית אישי־צבא? האם ידעת, אי־פעם, מדים? אפילו מדים של הג"א לא באו בין חליפותיך?

בענייני צבא וביטחון, כדאי שתעלה כמה שפחות רעיונות, הרי צבא ואתה זה שני דברים נפרדים!

האם יש לכם אומץ לפרסם מיכתבי זה?

ת' לאה, רמת השרון

● *סגן ראש־הממשלה דויד לוי שוחרר משרות בצה"ל בגלל ליקוי חמור בראייתו. בניו שרתו ומשרתים בצה"ל כקצינים קרביים.*

● ● ●

תנ"ך עכשיו

על מובאות מן התנ"ך (העולם הזה 16.10).

כאשר אורי אבנרי ציטט את התנ"ך בקשר לתיקון בחוק־יסוד: הכנסת שכוונתו להכביד על רשימות ערביות, הוא הביא את הפסוק מספר מלכים: „מה לנו חלק בדויד ולא נחלה בבן־ישי, לאוהליך ישראל!" שהוא התשובה שנתנו אנשי ירבעם בן־נבט לרחבעם בן־שלמה, כשזה איים עליהם בהחמרת עול מלכותו („אבי יסר אתכם בשוטים ואני אייסר אתכם בעקרבים!") ואז הם פרשו מן המלכות לבית דוד והקימו את ישראל.

האם יש סיבה כל שהיא מדוע העריך אבנרי נוסחה זאת, המאוחרת יותר, על זאת המובאת בספר שמואל, כאשר איש בליעל, שבע בן ככרי, המריד את העם בדויד, תקע בשופר והכריז: „אין לנו חלק בדויד ולא נחלה לנו בבן־ישי, איש לאוהליו ישראל!"

אשר ריגר, רחובות

● *אין סיבה מיוחדת. מלבד העובדה שהמסר בספר מלכים הוא קצר יותר (10 מילים) מאשר בספר שמואל (12).*

● ● ●

יעל, לא דבורה

על מישפט היסטוריה בגימנסיה הרצליה. מחזור 1958 (העולם הזה 9.10)

את סיסרא הרגה יעל, אשת חבר הקיני, ולא דבורה הנביאה. התרחקתם מאוד מהתנ"ך, מקור חיותנו, והלכתם לרעות בשדות זרים! עזבתם את אלוהי ישראל (הכוונה לערכים והמוסר האמיתי, הישראלי) ומכברים אתם לדרוש בבעל־זבוב, אלוהי עקרון.

אם לא תעשו שידוד־מערכות, תסיימו ימי חלדכם כאשר בקיאותכם בסורת אל־בקרה (אחד מפירקי הקוראן, פרק הפרה) תעלה על זאת שבשירת דבורה ובתהילת דויד.

יצחק א. דגני, טבריה

● *בשם האלוהים הרחמן והרחום, כפי שפותחת הסורה הראשונה בקוראן, סורת אל־פאתיחה. **העולם הזה** מקווה כי הקורא דגני ימחל על הטעות התנ"כית של עורכיו.*

● ● ●

צומת הניחושים

על כביש מהיר, ללא שלט יציר.

כל הכבוד לנתיבי־איילון. שהשלימו סוף־סוף, לפני כמה חודשים, את סלילת הכביש העוקף והמהיר מגשר־ההלכה בצפון תל־אביב לצומת הכביש המהיר לירושלים, בין שכונת־התיקווה לחולון.

עתה אפשר לעבור, תוך עישון סיגריה, את כל המרחק הזה ולחסוך הרבה פקקים והרבה עצבים. גם התימרור והשילוט בכביש זה, על כל הסת־עפויותיו, לקרייה וליד־אליהו, הוא מצויין. אבל כאשר מגיעים לצומת החשובה ביותר, בה מתפצל הכביש לפניה לחולון ולירושלים, נגמרים התימ־רור והשילוט גם יחד.

אין שום שלט המציין כיצד פונים לירושלים וכיצד לחולון. ואז, גם נהג המכיר את האיזור שלא לדבר על אנשים מחוץ לתל־אביב, או על תיירים, עלול להתעכב ולפקפק שניה־שתיים, אם לפנות ימינה או שמאלה. חוץ מעצבים, שניה כזאת יכולה להיות גורלית, כאשר נהג יסטה לפתע ממסלול אחד למישנהו, כשכבר הגיע להחלטה.

רונן בן־עמי, חולון

● ● ●

ניחוש אינטליגנטי

על שבט נפתלי באיזור הכינרת (הערלם הזה 16.10).

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקידמי:

הידוע בציבור ואחות המשוררת

נירה שנצר (מימין). אחותה של המשוררת המנוחה יונה וולך. ויובל ריבלין (משמאל). הצעיר בן ה־25 שסער אותה בשנותיה ה־אחרונות. נאבקים על הירושה — מחציתם של בית ומיגרש, שער־כם יותר מ־300 מיליון שקלים.

38

כתבת השער האחורי:

חינוך צבאי

„הוא מתייחס אלינו כמו אל פקודיו!" טוענות בנותיו של תת־אלוף (מיל') יוסי אלדר (בתמונה). לשעבר קצין־החינוך הראשי. הוא מסרב לשלם עבור הקוסמטיקה שלהן. עבור זוגות נעליים וטוען כי זכותו לצמצם את דמי המזונות כי אחת מהן היא צימחונית.

10

האמריקאים באים!

המטוסים האמריקאים הוזנקו נגד חיל־האוויר — שר־הביטחון איים להתפטר — האמריקאים הודיעו שהוא משקר — וחיילי המארינס עמדו לפתוח בקרב־רחמים בארץ. האם זה נשמע בסיפור דימיוני? כל זה קרה לפני שבוע באיטליה.

7

טירוף יווני

עובדת בכירה בחברת־מחשבים, הקוראת את תיקה הסודי, שהוכן על־ידי מחשב, נתקפת טירוף — זוהי עלילתו של הסרט היווני ה־מצויין, שזכה במקום ראשון בפסטיבל סלוניקי. שלא כמו בחיפה, היוונים הם צנועים, והפסטיבל בסלוניקי הוא לאומי בלבד, לא בינלאו־מי, ולכן גם המיבחר בו מעולה.

26

חשיפה מיקרית

הצייר בעל המוניטין יוסי שטרן (בתמו־נה) שוחח עם עיתו־נאי ידיד על נטיותיו בדפוס. על שעבר עליו מ־אותו רגע הוא מספר בווידוי נרגש בעמודי העולם הזה.

המיניות — ונדהם כשהדברים התפרסמו

36

ירושת ספרטקוס

המתנחלים אינם דומים למקבים ולמור־דים ברומא — כי לשימעון בר־גיורא, ספר־טקוס היהודי, אין היום יורש. וליוחנן מנוש־חלב, מנהיג איכרי הגליל, נמ־צא תלמיד בשורות אש"ף.

16

גירושים אזרחיים

הטירוף של גירוש האזרחים היהודים, לפני 500 שנה, הביא חורבן על ספרד — האיוולת של גירוש האזרחים הפרוטסטנטים, לפני 300 שנה, הביאה אסון על צרפת — איזו שואה יביא על ישראל המעשה הבארבארי של גירוש כל ה־אזרחים הערביים מהמדינה?

11

הנחיב של ניסן

דון קישוט! „טח־נות־הרוח שאני נלחם בהן הן מצי־אותיות עד להחריד!" מכריז ניסן נתיב (בתמונה), שהגיע לעולם ה־תיאטרון על גבו של גמל, שהתפרנס מציד־נחשים ושאינו נבהל מעכברי מישרדים ממשלתיים.

14

החוק מצווה: בחזרה לכביש!

היא רצתה להפסיק את חייה כזונת־רחוב, לגדל את בתה בבית משלה ולהתפרנס רק מעיפוי דיסקרטי. אך החוק אוסר עליה זאת, וקובע לה רק דרך אחת: לרדת לכביש!

24

הצעה ברומא

אורי אבנרי הציע לאש"ף השעיה של כל פעולות־האיבה לתקופה קצובה, כדי לתת סיכוי למאמצי השלום. מסיבת־העיתו־נאים המשותפת שלו עם נציג אש"ף ברומא היכתה גלים באיטליה, אך לא בישראל.

8

רחל המרחלת מדווחת:

הגוף החשוף שהפחיד את **שלי וינטרס** ● הצרות שעושה **חווה לוי** לבעל המכולת ● **ישראלה שטיר** (ב־תמונה) מחפשת ילדה בהונג־קונג ● **אריק סיני** מצא את **סיסי** ● הגט עדיין מתעכב, אך בית־מלון אחד ב־ירושלים כבר הגיע ל־ידיה של **איילה שיף**.

40

המתנחלת היפה

אירינה סייביץ בת ה־18 (בתמו־נה) אוהבת אוכל סיני, רוצה להיות דוגמנית וחולמת לכבוש את דיזי־גוף. ההתנחלות ש־בה היא גרה אינה לגביה אלא פרבר נוסף של פתח־תיקווה, ועל מאכלי שכניה הער־בים היא טרם שמעה.

28

השולם הבא

בעיקבות ביטול הפינקס האדום, והחלפתו בכרטיס פלאסטי בעל פס מגנטי, יוכלו חברי קופת־החו־לים להפקיד במכשי־רי הבנק האוטומטיים את דגימות השתן.

42

המדורים הקבועים:

מיבתבים – מי הרג את סיסרא 3
איגרת העורך – כאשר לוחטים הרגשות 4
תשקיף – מס־ההכנסה בעיקבות החזנים 5
במזינה – החלילן מגבעתיים הגרמנית 6
הנדון – לולא גורשו יהודי גרמניה 11
אנשים – האיש שגנב את ההצגה והאשה שלא היתה 12
הדור – צדפות כשרות לפסח 16
יומן אישי – פיקפוקי האיכרה הקשישה 17
מה הם אומרים – „אתה חייב להסתכל קדימה בתיקווה ולא אחורה בזעם!" 18
גם זה וגם זה – סתם סלט נהדר 21
לילות ישראל – שיטה תל־אביבית לזירוז הגשם 22
חוק בצד – מותר להיות זונה, אבל לא בבית 24
קולנוע – יוגוסלאווי בקנדה ופולני בספרד 28
תשבץ – אופנה של פמיניסטיות (3 אותיות) 30
תמרורים – מנורה בארמון ומזכיר בשם נבון 30
הורוסקופ – תקופת המועקה של העקרב הגיעה לקיצה 31
קליק – תקליטים חדשים 33
שידור – פגישה בניו־יורק, התנצלות בירושלים 34
רחל המרחלת – עם סוסו ועם סיסי 40
העולם הבא – רוק למען האתיופים 42

העולם הזה
בלי משוא פנים

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 232262/3/4־03. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורך ביתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, ענת סרגוסטי ♦ עורך דסק: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי יכרוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ תל־אביב

קו ישר

ישראל נמצאת במצב של מילחמה. במיל־חמה יש מעשי־איבה ונהרגים אנשים. מעשי־האיבה יוצרים שינאה. כאשר רועמים התותחים, לא רק המוזות שותקות. אלא גם ההגיון הקר.

כל זה נכון על אחת כמה וכמה במילחמה בין מדינה ובין עם שאין לו מדינה. כי במילחמה כזאת אין מתנגשים שני צבאות, השומרים על כללי־משחק מקובלים, פחות או יותר. זה מול זה עומדים כוחות הביטחון של המדינה מצד אחד, ואירגוני המחתרת (או אירגוני־הטרור) של הצד השני.

מילחמה כזאת היא תמיד הרבה יותר מכוערת, ואין נשמרים בה כללים כלשהם. הלוחמים אינם טייסים במדים מצוחצחים, הממטירים פצצות מגובה רב על אוייב בלתי־נראה. נהרגים אנשים מטווח קרוב, והפרטים מחרידים פי כמה.

מילחמה מסוג זה יוצרת רגשות עוד יותר לוהטים מאשר מילחמה רגילה. רגשות הזעם, השינאה. התיעוב והנקם מציפים כל דיון הגיוני. מה תפקידו של עיתון במצב כזה?

קור־רוח בלב הסערה

באשר לרהטים הרגשות, אין לציבור חשק וסבלנות לשמוע דברי־הגיון קרים. מי שמנסה לנתח את המאורעות בדם קר מחשיד את עצמו שאינו פטריוטי, שאינו שותף לרגשות השינאה והזעם של הכלל, שהוא פורש מן הציבור.

במצב כזה יש לעיתון כמה אפשרויות:

אפשר להשתתף בהילולא. להתחרות בעיתונים האחרים בקריאות־נקם ובביטויי־זעם. לרכוב על הגל הגואה של הרגשות הציבוריים. זה כדאי מבחינה כלכלית, וזה מוכר עיתונים. כל עיתון מיסחרי, שהקו שלו נקבע על־ידי אנשי־עסקים, יבחר בקו זה. צהרוני כל העולם שותפים לקו זה.

אפשר לשתוק. לעסוק בעניינים אחרים, לה־ניח לעניינים הלוהטים, להמתין עד עבור זעם. כך עושים גם פוליטיקאים חכמים הנמנים בימים כתיקונם עם "מחנה־השלום". כאשר מתלהטים הרגשות הם יורדים למחתרת, מסתגרים בבונקר. גם אלופי הפירסומת, ששמם מתנוסס מדי יום בראש הודעות לכלי־התיקשורת, נאלמים דום לכמה ימים או שבועות.

אפשר לנמגם. להגיד דבר והיפוכו, מצד אחד ומצד שני, מחד גיסא ומאידך גיסא. אפשר להגיד על פעולה פסולה ומטופשת שהיא "מוצדקת מבחינה מוסרית אך מוטעית מבחינת העיתוי", וכיוצא באלה מליצות־אליבי.

ואפשר להמשיך במילוי התפקיד העיתונאי והאזרחי, גם בלב הסערה, מבלי להתחשב בסערת הרגשות. לנתח את המאורעות. להאיר את כל הצדדים שלהם. לחשוף את הבעיות ואת המגמות האמיתיות של כל הצדדים, להציג לקורא תמונה שפויה ומאוזנת.

העולם הזה נהג כך תמיד, והוא נהג כך גם בשבועות האחרונים, כאשר המאבק הגיע שוב לאחד משיאיו המכוערים וההרסניים.

איזון בלתי־מאוזן?

זה לא קל. לא מבחינה ריגשית, ולא מבחינה מעשית.

בבית־משוגעים, האדם השפוי הוא בלתי־נורמלי. בקהל שכולו היסטרי, אדם השומר על קור־רוחו נראה כמטורף.

ומבחינה עיתונאית: כאשר כל כלי־התיק־שורת מצטרפים לאורגיה של רגשות, מי שמציג תמונה מאוזנת נראה בעצמו כבלתי־מאוזן.

שמעתי הרבה הערות־ביקורת, גם מפי ידידים, המעריכים בדרך כלל את עבודת השבועון הזה. למשל: "למה אתם צריכים תמיד לנסות להביע את הצד השני?"

על כך קל לענות. תפקידו של עיתון הוא להבין את כל הצדדים, כדי לדדת אל שורש הבעיות ולהציג תמונה סבירה. "להבין" אין פירושו "לסלוח". להבין פירושו כפשוטו: להבין מדוע מישהו עושה משהו, מה המניעים המודעים והבלתי־מודעים של כל אחד מן הצדדים המשפיעים על המאורעות. מי שמוותר על כך אינו יכול לחשוב מחשבה הגיונית, לנתח את הדברים כהוויתם, להסיק מסקנות הגיוניות.

התרבות המודרנית מבוססת על ניתוח אוב־ייקטיבי, המאפשר לאנשים להסיק מסקנות סבירות. תפקיד העיתון הוא לתאר את המציאות. הקורא יכול להסיק ממנה כל מסקנה הנראית לו, לכאן או לכאן, ואין העולם הזה בא להכתיב לו מסקנה זו או אחרת. (אני אישית מרשה לעצמי, במאמרים החתומים על־ידי, להציע מסקנות מסויימות, אך אלה הם בגדר דיעה אישית בלבד.) אך לפני הסקת המסקנות, יש להבין את המצ־יאות על כל צדדיה.

שטיפת־מוח עצמית

אין דבר מסוכן יותר לעם כלשהו מאשר תהליך של שטיפת־מוח־עצמית. כלומר: בלהט היצרים מתרחק העם יותר ויותר מן המציאות, וחי בעולם דמיוני משלו. כאשר זה קורה, הדרייה הכחנת של המציאות מוליכה בהכרח מסקנות כוזבות. זה יכול להוביל לאסון — קודם כל לעם עצמו. בהיסטוריה היהודית זה קרה כמה פעמים. בדור האחרון זה קרה פעמים רבות לאוייבינו דווקא.

אילו וייתר העולם הזה ברגעים של התרג־שות עליונה על צלילות־דעתו ועל קור־רוחו, היתה זאת מעילה בתפקיד. אני מקווה שלמחרת היום מבינים זאת גם אותם הקוראים, שהתרגו פה ושם על ניתוח הדברים בעמודים אלה.

אנחנו עוסקים בניתוח עובדות. לפי מיטב מצפוננו והכנתנו. מי שחולק על הניתוח, מוזמן להגיב על כך מעל עמודי השבועון. אין אנחנו עוסקים בתעמולה. אנחנו ממלאים תפקיד עיתו־נאי. והעיתון פתוח לכל תגובה הגיונית.

אבי שלגי

מוזס (עונד ספיון) רוקד בקונגו, 1962*

"יענקל'ה, כבר טעמת משהו?"

ישראל, יצחק בן־צבי, בביקור ממלכתי בקונגו־בראזאוויל. בין הנילווים אל הנשיא במסע זה היו גם עורכי־עיתונים מן הארץ וביניהם נוח מוזס, מידיעות אחרונות.

הוא היה ממש אדם נפלא. אני זוכר כיצד רגע אחד הוא רקד עם אשת הנשיא (ואז צילמתי אותו) ובמישנהו איתר אותי באחת הפינות — אותי, זוטר שבזוטרים — ושאל אותי בדאגה אמיתית: "יענקל'ה, כבר טעמת משהו?" וממש רחק אותי לעבר שולחנות התיקרובת.

טעמתי, ועוד איך.

יעקב ברזילי, ירושלים

● ● ●

שקל קטן, אבל טוב

עוד על השקל החדש (העולם הזה 2.10).

הקורא צור, שהביע את דעתו על עליבותה של יחידת המטבע הלאומי החדש שלנו, צודק לחלוטין. המטבע הזה הוא באמת ננסי, מצחיק, מגוחך ובסך הכל לא רק מביש אלא גם מיטרד נוסף בחיינו.

חכו, חכו עד שתאבדו, כמוני, ביום אחד חמישה שקלים חדשים בודדים, שהתחלקו להם מתוך פתחי ארנקי (ואלה היו, בכל זאת, שלושה דולארים פלוס שהלכו להם סתם ככה).

אבל מה? הקורא צור לא דייק. הקוטר של השקל החדש איננו סנטימטר אחד. הקוטר הוא 17 מילימטר, וזה כבר נותן חומר למחשבה.

אולי זה נקבע כך בהשראת מי שהיה יו"ר הוועדה המייעצת לבנק־ישראל, שהוא, כידוע, יהודי חרדי מאוד. ויהודים חרדים מאמינים.

---

* *מאחוריו: אלוף־מישנה יוסי כרמל, שלי־שו דאז של נשיא המדינה. כיום סגן נשיא אוניברסיטת תל־אביב.*

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

כשהזכרתם בכתבה על הכינרת, שבזמנו ישב שבט נפתלי באיזור, נדלקה אצלי נורה אדומה: אחד מארבעת בניו של נפתלי בן יעקב נקרא גוני. האם ייתכן כי אום־ג'וני, שמה הקודם. הערבי, של דגניה שלגדות הכינרת, לקוח מגוני זה?

רחמים נסים, טבריה

● *הניחוש של הקורא נסים הוא ניחוש אינטליגנטי. אך קדמו לו בניחוש כמה וכמה חוקרים.*

● ● ●

אדם עם טעם

על נוח מוזס המנוח (העולם הזה 9.10).

הרשו לי לשלוח לכם תצלום מן האלבום הפרטי שלי. תצלום שיש עימו סיפור. לפני הרבה שנים, דומני שזה היה ב־1962, הייתי בתפקיד זוטר מאוד בפמליית הנשיא השני של מדינת ישראל, יצחק בן־צבי, בביקור ממלכתי בקונגו־בראזאוויל. בין הנילווים אל הנשיא במסע זה היו גם עורכי־עיתונים מן הארץ וביניהם נוח מוזס, מידיעות אחרונות.

הוא היה ממש אדם נפלא. אני זוכר כיצד רגע אחד הוא רקד עם אשת הנשיא (ואז צילמתי אותו) ובמישנהו איתר אותי באחת הפינות — אותי, זוטר שבזוטרים — ושאל אותי בדאגה אמיתית: "יענקל'ה, כבר טעמת משהו?" וממש רחק אותי לעבר שולחנות התיקרובת.

טעמתי, ועוד איך.

יעקב ברזילי, ירושלים

● ● ●

שקל קטן, אבל טוב

עוד על השקל החדש (העולם הזה 2.10).

הקורא צור, שהביע את דעתו על עליבותה של יחידת המטבע הלאומי החדש שלנו, צודק לחלוטין. המטבע הזה הוא באמת ננסי, מצחיק, מגוחך ובסך הכל לא רק מביש אלא גם מיטרד נוסף בחיינו.

חכו, חכו עד שתאבדו, כמוני, ביום אחד חמישה שקלים חדשים בודדים, שהתחלקו להם מתוך פתחי ארנקי (ואלה היו, בכל זאת, שלושה דולארים פלוס שהלכו להם סתם ככה).

אבל מה? הקורא צור לא דייק. הקוטר של השקל החדש איננו סנטימטר אחד. הקוטר הוא 17 מילימטר, וזה כבר נותן חומר למחשבה.

אולי זה נקבע כך בהשראת מי שהיה יו"ר הוועדה המייעצת לבנק־ישראל, שהוא, כידוע, יהודי חרדי מאוד. ויהודים חרדים מאמינים.

האם ידעתם כיצד דגו בימים קדומים דגים בכינרת?

את זה עשו בעזרת בליע (חורז עם קליע). זה היה מעין פתיון מאבן בגודל בינוני, בה ניקב חור ודרכו השחילו חוט. משבלע הדג את הבליע, החוט נמתח, האבן נתקעה בגרונו — והופה!

יחיאל כספי, תל־אביב

כידוע, בגימטריא, ומה זה 17 בגימטריא אם לא: טוב?

חני פירסט, גבעתיים

● ● ●

כמו דג במים

על דגת הכינרת (העולם הזה 16.10)

ממש נעשה לי תיאבון מהרעיון לאכול איזו חתיכת היפופוטם. אבל מה לעשות ובתור שכנה לכינרת 1985 אין לי ברירה אלא להסתפק בדגיה בלבד.

ובסוגיה זו, אפשר ללמוד כמה דברים. הסיומת הזאת, גון, שניתנה לשמות הדגים בכינרת (שפמ־גון, לבנון) מקורה, למרבה הפלא, אינו בעברית, אלא בארמית, ששם גון פירושו דג.

ואשר לאמנון, הוא גם ידוע בשמו הערבי מושט, שפירושו מסרק, על שם הסנפיר דמוי שיני המסרק הנמשך לאורך גבו.

יוכי הר־סף, ראש פינה

נהניתי מהכתבה על הדגים הכשרים והלא־כשרים, הציפורים השולות והנחש הצולל. אבל

מאגדות העיתונות העברית

זה היה בימים בהם העיתונות העברית חיתה עדיין בעידן אחר – ללא צבע, ללא מוספי שבת, ללא כתבות־תחקיר, ללא תצ־לומים חושניים. השנה היתה 1960 וכך דיווח העולם הזה. במדור עיתונות, בגליון שהופיע השבוע לפני 25 שנה:

הטלפון צילצל במישרד קולנוע הדר בגיבעתיים. אחד מעובדי־הנקיון הרים את השפופרת. מהעבר השני בקע קולו של האתראי למחלקת המודעות של הארץ. הוא ביקש לדעת איזה סרט יוצג בקולנוע הדר, כדי להכניס את השם למודעה בגליון יום השישי הקרוב.

פועל הנקיון לא ידע ששמו של הסרט שיוצג החל ממוצאי־שבת הוא המאבק ה־גדול. לכן הוא אמר לאיש הארץ: "נא להת־קשר יותר מאוחר!"

ביום השישי הופיעה בהארץ מודעה מא־רת־עיניים: קולנוע הדר בגבעתיים מציג: נא להתקשר יותר מאוחר!

דף תשקיף

פרס יטפל בבחירות

מיד אחרי שובו של שימעון פרס מחו"ל הוא יטפל בתוכנית לעריכת בחירות בשנת 86'. ברוח רעיון זה מכין עוזי ברעם את ועידת המיפלגה לחודש מארס הבא.

כהנא נמכר בפאריס

ספר המבוסס על ראיון ארוך עם מאיר כהנא ועל מחקר עיתונאי על הימין הקיצוני בארץ נמכר בפאריס בחודש הראשון להופעתו בחמשת אלפים עותקים.

הספר, כהנא – הרב המפחיד את היהודים. קרם עור וגידים רק אחרי שהובטח לח"כ־כך שהמראיין הצרפתי שלו, רפאל מרגי, הוא יהודי.

הדתיים נגד מס־ההכנסה

חוקרי מס־ההכנסה, שהתחילו לפשפש במעשיהם של החזנים, המזמרים בבתי־כנסת בארץ ומעבר לים מבלי לדווח בדת וכדין, עלולים לגרום למשבר ממשלתי ולעימות חריף בין המיפלגות הדתיות והליכוד.

השדולה הדתית בכנסת תודיע ליצחק מודעי, שאם האוצר לא ירד מחקירותיו בנעשה בעולם החרדי, הרי שלעולם לא תקים שותפות בין שני הגושים.

אסון צור – הגורם לגל הפיגועים

על־פי שבועון היורדים ישראל שלנו, המופיע בניו־יורק, נפילתם של 20 אנשי שב"כ בכירים באסון צור לפני שנתיים גרמה בעקיפין להתגברות גל הפיגועים בשטחים הכבושים בשבועות האחרונים.

בסיכוין מכונית־התופת במחנה צה"ל בעיר סאג השב"כ מכה קשה, והיה עליו להעביר חלק ניכר מכוח־האדם שלו מהשטחים הכבושים ללבנון.

וההזנחה המודיעינית בגדה המערבית ובעזה מנעה את איתורן בזמן של ההתארגנויות החדשות.

גזל־הקרקעות בתפנית

חקירת המישטרה בעניין גזל־הקרקעות בגדה עומדת ככל הנראה לסגי מיסגה. היחידה הארצית לחקירת פשעים חמורים מתחקה אחרי כמה סוחרי קרקעות גדולים, יהודים וערבים, וכבר הוציאו צווי מעצר ובקשות לעיכוב יציאה מהארץ.

עוד רמאות בעימנואל

פרשת־מירמה חדשה בעיר החרדית עימנואל נחשפת בימים אלה.

חברת כוכב־השומרון בנתה 277 יחידות־דיור על קרקע שלא היתה שייכת לה. הרווח מגניבה זאת הוא 11 אלף דולר לדירה — בסך הכל יותר מ־3 מיליון דולר.

המיפלגתיים לגרמניה

שישה כתבים מיפלגתיים ישראליים יצאו לשבוע השתלמות בגרמניה, על חשבון קרן הקשורה במיפלגה הסוציאל־דמוקרטית.

מהפך בקיבוץ הדתי?

מאות חברי קיבוצים דתיים מגלים באחרונה נטיה גוברת ימינה. את דגל־ההקצנה נושאים פעילים בקיבוצים הדתיים בעמק בית־שאן, ובעיקר משרה־אליהו — שם מתגורר ח"כ המפל"ל לשעבר משה אונא, המוכר כיונה צחורה.

"הימניים" מבקשים להראות שבקיבוץ הדתי יש רוב לדיעותיהם, וכי אנשי "עוז לשלום", המקורבים ל"שלום עכשיו", הם במיעוט.

הולר – רובו של קצב

כתב הדין התוזיק מיק הולר מועמד לתסקיר דובר מישרד־העבודה והרווחה. מינויו של הולר, ששמו הוזכר כמועמד לפיטורין מרשות־השידור, אינו מינוי פוליטי של השר משה קצב, והוא נעשה משיקולים מיקצועיים בלבד.

שדולת־הגולן בהעבודה

שושנה ארבלי־אלמוזלינו, סגנית שר־הבריאות, התייצבה בראש שדולה במיפלגת העבודה אשר תתבע ממוסדות המיפלגה הודעה חד־משמעית שישראל לא תוותר על הרמה או על חלקים ממנה — גם תמורת הסדר־שלום. אלמוזלינו ביקרה אצל המתיישבים בגולן ונענתה לפנייתם לרכז את השדולה בהעבודה.

פרוסמן לא יקום

אפסו סיכוייו של משה פרוסמן, סוכן "שארפ" בארץ, להקים מחדש את קרנצרן האלקטרוניקה שלו.

פרוסמן נפגש בשבוע שעבר עם אנשי־כלכלה ובנקאים, וניסה להוכיח להם שלמרות העובדה ששילטונות־המכס הפקיעו סחורה שלו, בשווי של מיליוני דולארים, הוא יוכל להמשיך ולשווק את תוצרתו. אך מומחים, שברקו אחרי כן את דבריו, הטילו ספק ביכולתו להתאושש. לכן, ככל הנראה, הם יסרבו לתת לו אשראי ועזרה פינאנסית אחרת.

מדוע נחקר דן כנר

חקירתו של איש־הטלוויזיה דן כנר במס־ההכנסה על החלטורות שלו נובעת מהלשנה של עמית למיקצוע, המתרעם על המחירים הנמוכים שהוא גובה.

עילת החקירה הנוכחית של כנר היתה חלטורה שלו בטבריה.

חמ"ן – הלהיט הבא

צפויה התעניינות ספקולטיבית במניות חמ"ן – חרושת מוצרי נייר, שהיא חברה בבעלות מישפחות אנטבי ואלפנדרי.

החברה, שהתמחתה בייצור מחברות־נייר, עוסקת עתה בייצור דפי־מעתק למחשבים.

סגל הרגיז את הזרים

כתב הטלוויזיה ישראל סגל עורר את רוגזם של עמיתיו הזרים במסיבת־עיתונאים שנערכה בשבוע שעבר בווינה עם ראש־הממשלה, שימעון פרס.

סגל שאל את שאלותיו בעברית. הכתבים האחרים שנכחו באולם קונקורדיה דרשו ממנו שישאל באנגלית, אך הוא סירב. פרס ענה לו בעברית, למורת־רוחם של הכתבים האחרים.

אלדן עדיין במירוץ

החברה להשכרת־רכב אלדן, הרביעית בגודלה בארץ, מנהלת משא־ומתן מתקדם עם שתי רשתות בינלאומיות להשגת חוזה לייצוגן בישראל. חוזה כזה יאפשר לה לקבל זיכיון להפעלת סניף בנמל־התעופה בן־גוריון.

לפני כמה חודשים, כשהתפוצץ המשא־ומתן שלה עם חברה גרמנית, בגלל החרם הערבי, קיוו החברות המתחרות כי יצליחו לדחוק אותה מלוח.

המכס האמריקאי יחקור בגדה

מישלחת של המכס האמריקאי, שתבוא בימים הקרובים לארץ, תחקור בין השאר אם חברות ישראליות הפועלות בגדה אינן מנצלות לרעה את הסכם־הסחר החדש.

ההסכם, המעניק הטבות מפליגות ליצואנים ישראליים, מתייחס רק לתחומי מדינת־ישראל, כלומר לגבולות הקו הירוק.

קיי מי?

רוקחים וועד־העבודה של מבוטחי קופת־החולים "מכבי" מבינים תיק על מעשיו ומחדליו של מנכ"ל הקופה, רפי רוטר, בהמשך לחסתבכויות הקופה, הנובעות מהחלטות המנכ"ל שלה.

לטענת הרוקחים, יש העדפה ברורה מצד רופאי־הקופה לסוג מסויים של תרופות, המיוצרות על־ידי חברות מסויימות. לא ברור מי אחראי להעדפה זו.

המיסתורין סביב חברת "קיי", האמורה לתפעל את רשת בתי־המירקחת של "מכבי", גדל והולך. מבין חמשת בעלי מניותיה ידועים רק שמותיהם של שניים. אחד מהם נשוי לבתו של אחד מחברי הנהלת־הקופה.

מבוטחי מכבי משלמים בבית־החולים

הרעה נוספת בתנאי הביטוח של מבוטחי "מכבי" — החל מהשבוע הם נדרשים לשלם עבור טיפולים שהם מקבלים בבתי־החולים הממשלתיים. בתי־החולים אינם מקבלים התחייבויות ("טופס 17") של הקופה.

הרמטכ"ל לחץ על דולצין

הרמטכ"ל, משה לוי, נפגש עם אריה דולצין וביקש ממנו שהמנכ"ל הבא של המחלקה לעליה ולקליטה יהיה אחד משיב־עת מתי־האלופים החדשקים במישרד המתפנה. לוי הסביר לדולצין ששוררת אבטלה חמורה בין הקצינים הבכירים הפורשים מצה"ל, ובי למינוי כזה תהיה השפעה מוראלית חשובה על הקצינים הנמצאים עדיין בשורות סעיל.

לכסוף נפסלו כל הקצינים הבכירים אחרי סיבוב הראיונות הראשון. מועמדו של השר דויד לוי, עמוס אונגר, ירד מה־סרק, אחרי שהתברר כי אינו שולט מספיק באנגלית.

סוכן כפול בתיקשורת

סערת־רוחות תתחולל בקרב הכתבים הכלכליים, בעיקבות גילוי העובדה כי אחד הכבירים בהם משמש בו־זמנית כיועץ־תיקשורת, בשכר מלא, של חברת־ביטוח.

יתוש בראש התעייף

"יתוש בראש", התוכנית הסאטירית של גל־צה"ל, ירדה מעל גלי־האתר אחרי ארבע שנים של שידורים.

הסיבה: עיסוק המשתתפים ותחרות קשה עם התוכנית המקבילה ב"קול־ישראל" — "משיכת־יתר" בעלת הרמה הירודה יותר.

העם רגע של דומיה

העולם כולו התקומם נגד ההוצאה להורג. למרבה המזל זה קרה בדרום־אפריקה, ולא בישראל

ישראל היא אי. היא עסוקה עם עצמה ועם בעיותיה. הגלים הגדולים, המציפים מדי פעם את האנושות, כמעט שאינם מגיעים אליה.

כך היה השבוע. בדרום־אפריקה נתלה משורר צעיר, בנימין מולואיז, שהורשע בהריגת שוטר.

האנושות כולה התקוממה נגד ההוצאה־להורג. גדולי העולם פנו אל יכולה לצפצף על כל העולם, יודעת ישראל שדעת־הקהל הבינלאומית חשובה לה — מה גם שהיא קשורה בקהילות היהודיות ברחבי העולם, שיסבלו מכל התעוררות אנטי־ישראלית.

רעיון טיפשי. אילו היתה ישראל מוציאה „מחבל" פלסטיני להורג, היו ככל העולם נערכות נגדה הפגנות של רבבות ומאות־אלפים. הוגי־הריעות בעולם היו יוצאים נגדה, מדינאים היו מפגינים לפני שגרירויותיה. העניין היה מעסיק את הכותרות הראשיות בכלי־התיקשורת במשך ימים וש־בועות.

כסילים אינם מבינים זאת. לגיזענים לא איכפת. אולם דעת־הקהל הנאורה בארץ — שלא הפגינה השבוע נגד הרצח המישפטי בדרום־אפריקה — יכולה להבין לפחות שההצעה להנהיג עונש־מוות היא רעיון טיפשי מאין־כמוהו.

ראש הממשלה בניין של קלפים

התחכמות במקום חוכמה, שלילה באיצטלה של חיוב, תעמולה במקום מעשה מדיני

אולם עצרת האו"ם היה כמעט ריק, כאשר קם שימעון פרס לנאום לפניה. לריקנות זו היתה משמעות. נציגי רוב חברות האו"ם רגילים להחרים את נאומיהם של נציגים ישראליים. העוסקים בלוחמה פוליטית עם העולם הערבי. אך הפעם יכול היה המצב להיות שונה — אילו היו הנציגים סבורים כי פרס יעלה על דרך של שלום.

אולם עיקרי הנאום הודלפו מראש, והיה ברור כי ראש ממשלת־ישראל אינו מביא גישה חדשה, אלא רק מלים חדשות.

נאומו של פרס היה כולו התחכמות. ואילו בפורום הציני של האו"ם יודעים הכל להבדיל היטב בין חוכמה ובין התחכמות.

כן, אבל לא. לפני חודש נאם המלך חוסיין באנגלית משובחת נאום מרשים בעצרת האו"ם. הוא הציע הצעת־שלום ברורה ומרחיקת־לכת. שעיקריה: משא־ומתן בין ישראל ובין ירדן ואש"ף, כדי להביא להכרה הדדית, נסיגת ישראל לגבולות 1967 והקמת ישות פלסטינית הקשורה עם ירדן בקונפדרציה. המלך דיבר על שלום והכרה הדדית. אחר־כך דיבר גם על הפסקה לאלתר של מצב הלוחמה. בתשובה שלחה ממשלת־פרס את חיל־האוויר הישראלי להפציץ את מישרדי אש"ף בתוניסיה, והגבירה את המערכה העולמית נגד אש"ף.

עתה בא הנאום של פרס. לא רק המיבטא האנגלי של פרס היה משובש, עד שבקטעים מסויימים היה קשה להבינו, אלא גם התוכן.

נואם מזהיר כמו אבא אבן, המדבר אנגלית נהדרת, יכול היה, אולי, להסוות ביתר הצלחה את תוכן הדברים, על־ידי הצפתם בים של מילים מתוחכמות. פרס לא היה מסוגל לכך. הנאום היה נסיון פשטני להגיד „לא", באיצטלה של „כן".

ניסוח חיובי, תוכן שלילי.

עיקרי הדברים של פרס היו ניסוח חיובי של עמדות שליליות. בין השאר:

● קריאה למשא־ומתן „בין מדינות" — שפירושו: שלילת משא־ומתן עם העם הפלסטיני, שאין לו מדינה.

● קריאה למשא־ומתן עם ירדן „בלי תנאים מוקדמים" — כאשר מוחכא בהצעה עצמה תנאי מוקדם נוקשה ביותר: שהפלסטינים שישתפו במישלחת יהיו „אנשי שלום ולא אנשי טרור". בתרגום פשוט לשפת ממשלת־ישראל: לא אנשי אש"ף. פרס יודע, כמובן, שאין צל של סיכוי שהמלך חוסיין ינהל משא־ומתן בלי הסכמת אש"ף, בשכל העולם הערבי. וגם הוא עצמו, הכירו באש"ף כבנציג החוקי היחידי של העם הפלסטיני.

● הסכמה למיסגרת בינלאומית לפתיחת המשא־ומתן עם ירדן כגון החברות הקבועות של מועצת־הביטחון — כאשר הוציא מכלל זה מדינות „המקיימות יחסים רק עם צד אחד". כלומר: ברית־המועצות וסין. ישראל לא עמדה על תנאי זה בוועידת־ז'נווה של סוף 1973, כאשר ברית־המועצות כיהנה כאחת משתי היושבות־ראש, אף שגם אז לא היו לה יחסים עם ישראל.

● דיבורים על „הבעיה הפלסטינית" ו„הנושא הפלסטיני" — מבלי להזכיר את המושג „העם הפלסטיני". שלא לדבר כלל על הגדרה עצמית. להיפך, הוא חזר על המושגים המרגיזים כל אוזן ערבית: „תושבי השטחים", מבלי להגדיר מהי זהות התושבים ומהו טיב השטחים. למעשה אמר פרס פחות מאשר מנחם בגין, שחתם בקמפ־דייוויד על ניסוח שכלל את „הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני".

(המשך בעמוד 8)

אולפני ברקי פטה הטיפריס (ישראל) מציגים:
חיים טופול
רומן בהמשכים
סיפור געגועים ישראלי
בהשתתפות: גליה טופול•אפרת לביא•אורי לוי•ענת טופול•נתן דטנר
תסריט: יצחק בן־נר•מפיקה: נורית שני•במאי: עודד קוטלר
צילום: חנניה בר־מוסיקה: שם־טוב לוי•עריכה: ענת לוברסקי•מפיק בפועל: חיים מנור
הסרט הופק בעזרתה של הקרן לעידוד סרטי איכות ישראליים מקוריים הפצה: סרטי נחשון בע"מ
בכורה ארצית
בתי קולנוע -לב' ת"א -רון' ירושלים -רב־גת' חיפה -סטודיו' נתניה -חן' רחובות
9.30-7.30-5-2
9-7-4.30
9-6.45-4.30
9.15-7-5

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

כשאנחנו "מסדרים" אותך, אתה מרוויח
גרפיקאי, פרסומאי, בעל עסק:
בפעם הבאה כשתזדקק לשרותי סדר צילום פנה אלינו. אין לך מה להפסיד מלבד תעריפי־סדר גבוהים!
ביצוע מהיר, של עבודות דחופות!
עיצוב וביצוע נראפי
הטיה לשוני הכיוונים הרחבה, הצוה
מדיעות, הזמנות, קטלוגים, חוברות, מאזנים, כתבי־יעה בעברית ובלועזית.
צפריר רוני, סדר צילום בצפון העיר
רח' בובליק 15 ת"א, 447363: וגם ברעננה, אחוזה 142, 052-447985

שולה
השתלת ציפורניים מלאכותיות בשיטה אמריקאית — בידיים וגם ברגליים וכן השתלת ריסים.
גם ציפורן טבעית סדוקה או שבורה מתוקנת אצלנו, ונהיית — כחדשה!
♦
תל־אביב, המלך ג'ורג' 72
טל. 282969, 284919, 295318

1985
קורסים מקצועיים ברמה גבוהה לספרות נשים וגברים, לקוסמטיקה ואיפור לאפילציה, לפדיקור ומניקור
30 שנות נסיון
"דיאנה"
המכון הישראלי לספרות וקוסמטיקה
דיזנגוף 190 ת"א 226066 229388

המטוסים האמריקאיים הוזנקו נגד חיל־האוויר הישראלי – רבין איים להתפטר – האמריקאים הודיעו שרבין משקר – ובין חיילי צה"ל והמארינס עמד לפרוץ קרב־דמים

„לך להזדיין!"

מטוסי־קרב אמריקאיים יירטו מטוס רומני בלב הים־התיכון והכריחו אותו לנחות בלוד, מבלי לקבל אישור מממשלת־ישראל.

בלוד הקיפו חיילי צה"ל את המטוס כדי להבטיח שלא יקרה דבר שיהרוס את היחסים הידידותיים בין ישראל ורומניה, שהם חשובים מאוד לישראל.

אולם פלוגה של חיילים אמריקאיים, שהונחתה באותו הזמן, הקיפה את חיילי צה"ל. צה"ל נזעם ושיגר יחידה מובחרת ללוד, וזו הקיפה את האמריקאים.

במשך כמה שעות היה נדמה שעומד להיפתח קרב. חיילי צה"ל הזועמים היו דרך־כים ומוכנים לפתוח באש. כדי למנוע זאת, החליטה ממשלת־ישראל להעביר את המטוס המיורט לשדה־התעופה בצפון־הארץ — מטוסי חיל־האוויר ליוו את המטוס.

לפתע זינק מטוס־קרב אמריקאי לקראת מטוסי חיל־האוויר וניסה לקבל לידיו את המטוס הרומני. טייסי חיל־האוויר ציוו עליו להסתלק.

תשובת הטייס האמריקאי, באנגלית עסיסית: „לכו להזדיין!"

יצחק רבין ניצל את המבוכה הכללית והודיע שהוא מתפטר, במחאה על העמדה האנטי־אמריקאית של הממשלה. כתוצאה מכך הלך שימעון פרס לנשיא והודיע על התפטרות הממשלה. שר־הביטחון האמריקאי הרי־דיע שכל פעולות חיל־האוויר האמריקאי תואמו מראש עם רבין. רבין הכחיש זאת בזעם — — —

דמיוני? מטורף? בהחלט! אך זה כאיון ובאפס לשומת מה שקרה בימים האחרונים באי־טליה.

קאובוי של צהריים

מהלך המאורעות היה כלהלן: אחרי חטיפת האוניה האיטלקית אכילה לאורו ושיחרורה בדרכי־שלום, שלחו המצרים את ארבעת החוטפים לתוניסיה, בטענה ששם יישפטו על־ידי מוסדות אש"ף. הנשיא רונלד רגן אמר שאכן זהו רעיון טוב.

המטוס המצרי יצא לדרכו לתוניסיה, כשהוא מוביל את ארבעת החוטפים, קומנדו מצרי חמוש בפקודת גנרל מצרי, וכן שני פלסטינים נוספים: מחמוד עבאס („אבו־אל־עבס") ועוזר. אבו אל־עבאס הוא ראש קבוצת־רסיס קטנה הכפופה לעיראק, והמתנגדת בחריפות למדיניות־השלום של יאסר ערפאת. אולם הוא נשאר חבר הוועד־הפועל של אש"ף, לפי דרישת העיראקים. יאסר ערפאת זקוק לתמיכת העיראקים נגד הסורים, המנסים להרוס את אש"ף ולטרפד את יוזמת־השלום שלו.

(מסובך? החיים מסובכים, וחיי אש"ף על אחת כמה וכמה.)

בשיא פרשת החטיפה ביקשו האמריקאים את האיטלקים לסנות לערפאת, כדי שזה ישכנע את החוטפים להחזיר את האניה בשלום.

ראש ממשלת איטליה, בטינו קראקסי הסוציאליסטי, פנה לערפאת, וזה תבע מאבו־אל־עבאס לטפל בענייין. סביר להניח כי אבו־אל־עבאס היה אחראי לחטיפה, ועל כן הצטווה לדאוג לסיום הפרשה בשלום.

אחרי שיחרור האוניה, היה זה טיבעי שנשיא מצריים, חוסני מובארכ, יעביר את כל העניין לאש"ף, כדי שזה יסדר את העניינים. מובארכ לא רצה שום חלק בצרה זו.

כדי לחסל את העניין בצורה החלקה ביותר, ייתכן מאוד שמובארכ לא אמר לאמריקאים את האמת, כאשר אמר להם שהחוטפים כבר יצאו ממצרים. הוא חשד, כנראה, שהאמריקאים זוממים משהו. אך האמריקאים ידעו ממקורות־מודיעין מתי ייצא המטוס המצרי באמת.

חיל־האוויר האמריקאי יירט את המטוס המצרי מעל לים, בתחום האוויר הבינלאומי. זה היה מישחק־ילדים, אך האמריקאים הילדותיים תגגו את המעשה כאילו היה זה מעשה־גבורה נדיר, וישראל מחאה כף.

זה היה מעשה בלתי־חוקי בהחלט. האמריקאים תירצו זאת בכך שהרצח של הנוסע היהודי־אמריקאי באוניה, ליאון קלינגהופר, הצדיק מעשה זה וביטל בדיעבד הידברויות קודמות.

ברור כי הנשיא רגן, שנתן אישית את הסקודה אחרי מחשבה מעמיקה של עשר שניות, לא ידע את אשר הוא עושה.

הוא חשב על הכותרות בעיתוני־אמריקה למחרת היום, ובזה צדק. הוא היה גיבור־היום, קאובוי שניצח את הרעים.

המחיר היה כבד מאוד.

מילים גסות באוויר

דמטוס המצרי הובל בכוח לסיציליה. בדרך הקיפו המטוסים האמריקאיים את המטוס המצרי מקרוב, והצוות המצרי היה בהיסטריה. הוא חשש מפני התנגשות אווירית.

בסיציליה, ליד הכפר סיגונלה, יש לאמריקאים בסיס של חיל־האוויר, במיסגרת נאט"ו. בסיס זה קיים לשם הגנה על אירופה מפני הסובייטים. קיומו מבוסס על הסכם משנת 1949.

אין הוא שטח אקס־טריטוריאלי, אלא שטח איטלקי ריבוני.

כאשר שמע ראש־ממשלת איטליה כי מטוס מצרי, ובו מיטען כה רגיש, הנוחת על אדמה איטלקית מבלי שאיש ביקש רשות לכך ממנו, בערה בו חמתו להשחית. כי מצריים היא ידידת איטליה, ולאיטליה יש אינטרסים רבים בעולם הערבי וקראקסי גם לא רצה להסתבך עם אירגוני־הטרור, העלולים לנקום בארצו.

כאשר נחת המטוס המצרי, תבעו האמריקאים באלחוט מיושביו לצאת. הטייס הודיע שהמטוס הוא שטח ריבוני מצרי, ושאיש לא ייצא ממנו. אך הוא גם הודיע שאנשי־הביטחון המצריים במטוס הניחו את נשקם על הריצפה ושהאמריקאים יכולים להיכנס.

אבל האמריקאים לא נכנסו למטוס. ברגע שזה נחת, הוא הוקף על־ידי יחידה צבאית איטלקית, שקיבלה הוראה למנוע את נפילת הנוסעים בידי האמריקאים.

האיטלקים הוקפו גם הם. חיילי חיל־הנחיתה האמריקאי תפסו עמדות מסביב לאיטלקים.

המפקד האיטלקי נרעש. חיילי איטליה נלקחו למעשה בשבי על אדמת איטליה: כוחות גדולים של קאראביניירי — כוח מישטרתי חמוש, הכפוף לצבא — הוזעקו למקום, והקיפו את האמריקאים.

נוצר מצב גרוטסקי. באמצע: המטוס המצרי, ובו אנשי־הביטחון מצריים והפלסטינים. מסביבו: חיילים איטלקיים. מסביבם: חיילים אמריקאיים. מסביבם: חיל־המחץ האיטלקי.

זה יכול היה להיות היתולי, אך הרוחות להטו ודי היה במעשה נחפז אחד מצד מישהו, כדי שיסרוץ קרב־דמים.

העכבר נחטף מהחתול

ברומא הועבר אבו־אל־עבאס במהירות מהמטוס המצרי למטוס יוגוסלאווי, והוטס החוצה.

מבחינה איטלקית, זה היה מעשה נבון. בידי אבו־אל־עבאס היה דרכון דיפלומטי עיראקי. הוא היה גם אורח של נשיא מצריים, וערבי חייב להגן בחייו על שלומו של אורח. יתר על כן, אבו־אל־עבאס היה, בעיני האיטלקים, מתווך שפעל לפי בקשת איטליה עצמה למען שיחרור האוניה.

אולם הקאובוי בבית הלבן השתולל מרוב זעם על שהאיטלקים העזו להפריע את רצונו. הוא טען כי אבו־אל־עבאס היה אחראי לחטיפה (וזה ייתכן מאוד) ושהוא אחראי לרצח הנוסע האמריקאי־יהודי (וזה אינו סביר, כפי שיסתבר בהמשך).

רייגן התנהג בחתול שמי־שהו חטף ממנו עכבר שכבר היה במעט בידיו, ואנשיו המטירו עלבונות על איטליה ומצריים.

כאן החלה קומדיה בתוך קומדיה: הפרשה של ג'ובאני ספאדוליני.

באיטליה שולטת קואליציה. ברא־שה עומדת המיפלגה הסוציאליסטית של ראש־הממשלה קראקסי, שלמיפלגתו יש רק כ־10% בפרלמנט. היא לשונן־המאזניים, כמו הדתיים בישראל. השותפה הבכירה היא המיפלגה הדמוקרטית הנוצרית, שקיבלה את רוב הקולות בבחירות האחרונות.

הטייסים האיטלקיים והטייס האמריקאי, ובמהלכם היתה לאיש הזה החוצפה להטמית להטיח באוזניהם מלים גסות — כאילו היה הוא בעל־הבית, והם משרתיו.

אורי אבנרי מדווח מאיטליה

ראש־הממשלה האיטלקי החליט לשים קץ למצור משולש זה, והורה לחיל־האוויר שלו ללוות את המטוס המצרי לרומא, כדי שהוא יונחת בנמל־תעופה איטלקי מובהק, ולא בבסיס אמריקאי שעל אדמת איטליה. לפני־כן הורדו מהמטוס ארבעת החוטפים של האוניה, ונמסרו למישטרה האיטלקית.

בדרך קרה דבר שלא ייאמן. מטוס אמריקאי הזנק בדי למנוע מחיל־האוויר האיטלקי לפעול בשמי־איטליה, ובדי לחטוף מידיו מטוס ידידותי!

התפתחו חילופי־דברים קשים בין

(המשך בעמוד 35)

תגובה גרמנית השבועון דר שפיגל **הכתיר את הסיפור במילים „התרגיל הפיראטי בים התיכון – רגן מכה!" כאשר יצא גליון השבועון, עדיין לא הבינו עורכיו את חומרתה של הפרשה. בשער: תמונת הנשיא רגן, האוניה החטופה ומטוסי־קרב.**

תגובה איטלקית השבועון לאספרסו היה אופייני לניה האנטי־ממשלתית של העיתונים. **בשער: קראקסי חובש־כופיה, והמילים: „איטליה יותר מדי פלסטינית! ידידיו של ערפאת" כעבור ימים התברר שדעת־הקהל היתה שונה לגמרי.**

(המשך מעמוד 6)

● קביעת לוח־זמנים מעשי, כגון חודש ימים לכינוס ועדות־עבודה ופתיחת משא־ומתן לפני סוף השנה — כאשר ברור לגמרי שהמלך חוסיין לא ייענה להצעה זו, שהיא לגביו מלכודת.

יחסי־ציבור בלבד. שימעון פרס הוא תועמלן מוכר, וכמו תו־עמלנים רבים נדמה לו שהתעמולה יכולה לבוא במקום העובדות.

נאום זה, שזכה במערכת אינטר־סינית של יחסי־ציבור בישראל, באמ־צעות מלחכי־הפינכה המעופפים של פרס, לא היה אלא מעשה־תעמולה פעוט־ערך. הוא יישכח במהרה, כי לא פתר שום בעיה ולא חידש שום דבר.

לגבי דעת־הקהל האמריקאית, יתכן מאוד שיישא את הפרי המבוקש. אולם כמעשה מדיני היה חסר־תוכן. פרס אמר בצורה מחוכמת יותר את אשר אמר יצחק שמיר בצורה בוטה וברו־טאלית, כאשר נאם לפני אותו האולם הריק לפני חודש.

פרס לא שם שום קלפים על השולחן. הוא בנה בנין של קלפים, כקוסם היודע לבצע תרגילים של מיקסם־שווא.

קוסם יכול להקסים את הקהל — אך אין הוא יוצר מציאות.

פרס לא הצליח להונות את העולם הערבי, אך נראה שהוא הצליח להונות את הליכוד, או כך לפחות העמידו אנשי הליכוד פנים. הם האמינו — או התיימרו להאמין — כאילו יש ממש בהתחכמות של פרס, ויצאו חוצץ נגדו. גאולה כהן אף נזעקה להציל את המדינה והגישה הצעת אי־אמון. לעומת זאת, מפ"ם ורץ נפלו בפח וראו בדברי פרס התקדמות ואף „אור ירוק לשלום".

„חבל שהערבים אינם מאמינים לפרס כמו היהודים." התלוצץ איש במשרד ראש־הממשלה — בעילום שם.

יחסים מרחביים
יהודי בשם סמואל

מזכרנ רוכב על נמר. מעשי־האיוולת של האמריקאים וישראל יכולים להסילו

„הם לא מבינים את הפסיכולוגיה של הערבים." התלונן חוסני מובארק, אחרי יירוט המטוס המצרי על־ידי ה־אמריקאים (ראה עמוד 7).

בתרבות הערבית שמור מקום של כבוד ליהודי בשם סמואל. היה זה ראש־שבט בחצי־האי ערב, לפני ימי מוחמד הנביא.

באחד הימים בא אל סמואל אדם ש־נמלט מפני אויביו. הוא ביקש מסמואל לשמור על שריונו היקר, בעודו ממשיך במנוסתו.

אחר־כך בא אויבו של אותו איש, חטף את בנו של סמואל ותבע מסמואל למסור לו את השריון. ולא, איים, יוציא להורג את הבן.

סמואל לא נעתר. „השריון נמסר לי למישמרת," אמר. „ואיני יכול למסרו לאיש." הבן נהרג.

מאז קיימת בפולקלור הערבי ה־אימרה: „יותר נאמן מסמואל" — כשבח עליון וכאידיאל בלתי־מושג.

מבחינה מצרית, מחמוד („אבו־אל־עבאס") עבאס, ראש „חזית השיחרור הפלסטינית", היה אורח של נשיא מצ־ריים. הנסיון האמריקאי לחטפו בכוח מידי המצרים, על־ידי יירוט מטוס מצרי מעל לים הפתוח, היה עלבון ש־לא־ייסלח, פגיעה בערכים שאין יקרים מהם במסורת הערבית.

שום אמריקאי או ישראלי לא היה מסוגל להבין זאת.

זעם משולש. כאשר יורט המטוס המצרי, התעורר כמעט אוטומטית החשד כי מובארק עצמו תיאם זאת מראש עם האמריקאים, כדי להיפטר מן הצרה.

התוצאה היתה התפוצצות של זעם עממי, שלא היתה כדוגמתה מזה שנים

(המשך בעמוד 10)

אורי אבנרי מדווח על מסיבת העיתונאים שהיכתה הדים באיטליה וכמעט נגנזה בישראל

פגישה ברומא

ד תגובה היתה מפתיעה למדי. לכאורה, לא היה האירוע צריך לזכות אלא בכמה שורות בעיתוני איטליה.

מיפלגה קטנה, שזכתה רק ב־1.5% של הקולות בבחירות האחרונות לפר־למנט, כינסה מסיבת־עיתונאים. היא הקדישה אותה לעימות בין פעיל־שלום בישראל, המייצג גם הוא מיעוט קטן בארצו (ואף טרח להדגיש זאת בדבריו) ובין נציג אש"ף ברומא.

גם העיתוי היה, לכאורה, גרוע. יום לפני כן נפלה ממשלת־איטליה. המש־בר הפוליטי העסיק את כל העיתונים. אפשר היה לחשוב שלא נותר זמן

ראשי העיר פרו־ג'ה, ההופכת ב־דרגה לבירתה של תנועת־השלום האיטלקית, קיבלו את פניהם של אורי אבנרי ונציג אש"ף וסיס דמש, יליד לוד (בעל השפם). מולם, מימין, הנציג הסוציאליסטי בעיריה, הנציג הקומוניסטי ונציג המיפלגה הדמוקרטית הפרולטרית, שהוא גם ראש המישטרה המקומית. אנשי השילטון המקומי בעיר האיטלקית, התגלו כבעלי מידע רב על המצב בארץ ובמיזרח התיכון, וניהלו ויכוח ער על סיכויי השלום.

באיטליה, ביחוד בעניני־חוץ. זוהי מיפלגה קטנה אך רבת־איכות, שצמחה מתוך תנועת־הסטודנטים והשמאל ה־חדש של סוף שנות ה־60. היא ניט־רליסטית, מבקרת במידה שווה את ארצות־הברית וברית־המועצות, תומ־כת במאבקי חרות וצדק חברתי בעולם וזוכה בהערכה רבה גם בעיני יריביה.

הדמות הבולטת ביותר במיפלגה, מאריו קאמפאנה, השתתף בעצמו במסיבת־העיתונאים. קאמפאנה הוא דמות מיוחדת־במינה, והוא ידוע בשל מקוריותו וגישתו המצפונית. למשל, כאשר ניספה שוטר בתאונה בשעת פיזור מהומות הסטודנטים, הוא הלך לבדו להלוויה, כדי להפגין את השתת־פותו באבל המישפחה. הפאשיסטים, שבאו למקום בהמוניהם, היכו אותו כמעט עד מוות, כשהמישטרה עומדת מן הצד.

אך הסיבה העיקרית לתגובה היתה נושא המסיבה וערכה הסימלי. אירועי השבועות האחרונים גרמו לזעזוע גדול באיטליה, ולמבוכה כללית (ראה עמוד 7). נפילת הממשלה הוכיחה שה־סיכסוך הישראלי־פלסטיני משפיע על כל המתרחש גם בארצות אחרות, וב־עיקר באגן הים־התיכון.

דעת־הקהל הנאורה באיטליה — וזו גדולה הרבה יותר מאשר בארצות רבות אחרות — רוצה בשלום בין ישראל והפלסטינים. היא תומכת כיום ללא עירעור בקיומה של ישראל (בעבר היו חלקים של השמאל החדש שהתנגדו לכך). אך היא תומכת גם בזכותם של הפלסטינים למולדת ול־עצמאות.

המאורעות האחרונים הוכיחו, כאי־לו, שאין גשר בין שני הדברים, שצ־ריכים לבחור או בישראל התוקפנית או בפלסטינים טרוריסטים. האנשים ההגונים באיטליה, ובראשם האינטלק־טואלים, אינם רוצים לבחור בין שני אלה.

לכן היה הד רב בזה למסי־בת־עיתונאים, שבה הופיעו זה לצד זה שני אנשי־שלום מיש־ראל ומאש"ף. היא הפגינה, בעיני האיטלקים, שלא אספה ומקום לאירוע קטן כמו מסיבת־עיתונאים זו.

אך כלי־התיקשורת התייח־סו לאירוע זה כאילו היה מאו־רע מדיני ראשון־במעלה. ה־דיון האיטלקי (רשת ג') שידר את מהלכה במעט במלואה, במשך שעה תמימה, כשהזא טורח לשדר גם את דיברי בעלי העימות באנגלית ובערבית, ואת תירגומם האיטלקי.

למחרת היום פירסמו כל עיתוני רומא ידיעות גרולות של מאות מילים על מהלך המסיבה, בעמודי־החדשות המרכזיים. ההודעות של ממשלת־ישר־אל ושל שגרירות ישראל באיטליה זכו בסיקור קטן בהרבה.

לעומת זאת, בישראל פירסמו רק שני עיתונים (הארץ, דבר) ידיעות קצרות. הרדיו פירסם הודעה. הטל־ויזיה ושאר העיתונים התעלמו מה־אירוע — למרות שקבוצה גדולה של עיתונאים ישראליים, נציגי רשות־השידור והעיתונים, נכחו במסיבה ואף הירבו לשאול בה שאלות. או שלא טרחו לשלוח ידיעות — או שהידיעות נגנזו בארץ.

רצח בהלוויה

מ גרם לסיקור נרחב זה באי־טליה?

בעלי־המסיבה נהנים מיוקרה רבה בקרב האמריקאים. ביום בואי הסתבר כי ממשלת איטליה עומדת ליפול.

באווירה זו נפתחה מסיבת־העיתו־נאים במועדון העיתונות הזרה ברו־מא. האולם האלגנטי הקטן היה מלא בנציגי כלי־התיקשורת מכל העולם, וביניהם ישראלים ויהודים.

הייתי הדובר הראשון. עיקר דבריי:

● רצח לארנקה ורצח הנוסע היהודי באוניה הם פשעים נתעבים. אין ספק שנועדו לחסל את יוזמת־השלום של חוסיין־ערפאת, שהחלה לצבור מומנטום.

● קיים שיתוף־פעולה אוטומטי בין הקיצוניים שמשני עברי המיתרס — הטרוריסטים הפלסטיניים, המבצ־עים פשעים נתעבים כאלה, והגורמים הישראליים. המתנגדים לשלום אשר יהיה מבוסס על החזרת השטחים הכבו־שים. שיתוף־פעולה זה מביא שואה על הפלסטינים, על ישראל ועל השלום.

● **עצם העובדה שישראלי ופלסטיני יושבים זה לצד זה ומתווכחים ליד שולחן אחד, גם אם יש ביניהם חילוקי־דיעות, באה להפגין את הרצון של אנשי־השלום משני הצדדים שלא להניח למעשים נפשעים לפגוע בסיכויי ההתפייסות ודו־דו־שיח.**

● אחרי שההתרגשות על מעשי הימים האחרונים תפוג, יסתבר כי שום דבר לא השתנה לגבי יסודות הסיכסוך. ישראל קיימת ותתקיים. העם הפלס־טיני קיים ויתקיים. הדרך היחידה להשגת השלום היא הידברות בין שני צדדים אלה.

● בכל משא־ומתן תיוצג ישראל על־ידי ממשלת ישראל, ולא חשוב אם אוהבים אותה או לא. הצד הפלסטיני ייוצג על־ידי הנהגת אש"ף, ולא חשוב אם אוהבים אותה או לא. החשוב הוא שהנהגה זו מייצגת את העם הפלסטיני, ושאין שום הנהגה פלסטינית אחרת. לכן לא יתכן משא־ומתן יעיל בלעדיה, מכיוון ששום חוזה לא יהיה שווה את הנייר שהוא כתוב עליו אם הנהגת אחד הצדדים אינה חתומה עליו.

● מאורעות הימים האלה מוכיחים כי אי־אפשר לקדם את השלום באווי־רה של טרור וטרור־נגדי. רצח ורצח־נגדי, המלהיטים את הרוחות ויוצרות אקלים של שינאה וזעם. די בכמה טרוריסטים כדי לסכל יוזמת־שלום, שנבנתה בסבלנות אין־קץ במשך שנים.

וכאן באתי להצעתי העיקרית:

„אני מציע להנהגת אש"ף לשקול מוראטוריום על האלי־מות, ולהסכיק את כל פעולות־האיבה האלימות במשך תקו־פת־זמן קצובה, כגון חצי־שנה או שנה, כדי לאפשר יצירת מזמנטום ליוזמת־שלום.

„אני מציע להנהגת אש"ף לכפות הסכקת־אלימות זו על כל המרכיבים של אש"ף — ולהבהיר לחלוטין לכל העולם שכל מי שימשיך אחר־כך לע־סוק באלימות אינו חבר ב־אש"ף. צריכים לשים קץ לאי־הודאות לגבי זהותם הסולי־טית של מבצעי־פיגועים בגוף הרצח בלארנקה.

„במקביל אציע למרכיבים השונים של תנועת־השלום ב־ישראל לתבוע מן הממשלה שלנו להסכיק את כל הפעולות האלימות נגד הפלסטינים, וגם את ההתנחלות בשטחים הכבו־שים, למשך אותו פרק־זמן."

אני מניח שהצעה זו היא שגרמה לתשומת־לבה הרבה אשר הוקדשה בכלי־התיקשורת לדבריי. העולם ה־מערבי משתוקק לפיתרון כזה.

מוראטוריום של אלימות

ל דידי האיטלקיים הבהילו אותי לאיטליה מייד אחרי ההפצצה הישי־ראלית בתוניסיה, שגרמה לגל עצום של התנגדות לישראל. הם קיוו שאח־זיר את שיווי־המישקל. בינתיים אירעו גם חטיפת האוניה האיטלקית, רצח הנוסע היהודי, יירוט המטוס המצרי

כגיהנום של חומייני

א חריי דיבר פואד אל־ביטאר, ה־נציג הראשי של אש"ף באיטליה.

אל־ביטאר בן ה־45 הוא יליד יפו, ואביו היה פעם ראש־העיריה של עיר זו. עד לפני חודש ניהל את מישרד אש"ף בקפריסין. הוא חדש ברומא, וזאת היתה לו מסיבת־העיתונאים הרא־שונה בבירת איטליה.

בדבריו גינה בחריפות וללא שום הסתייגות את מעשי־הטרור. הוא אמר שאבו־אל־ע־באס מייצג רסיס קטנטן, המועל נגד המדיניות של אש"ף, למ־רות שאבו־אל־עבאס עצמו הוא חבר הוועד המועל של האירגון.

סתירה זו עוררה אחדים בקהל לה־ציג לו שאלות. אחדים חזרו על תביעתי שתהיה באש"ף הבחנה ברורה בין תומכי מדיניות־השלום ומתנגדיה. מול הטענה שערפאת לא הסתייג חד־משמעית מפעולת לארנקה ומחטיפת האוניה, הביא אל־ביטאר ציטוטים

מדוייקים מראיונות שהעניק יו"ר אש"ף בכלי־תיקשורת שונים, ערביים וזרים.

מובן שאל־ביטאר לא התייחס במי־שרין להצעתי להכרזת מוראטוריום — דבר המחייב דיון ברמים הגבוהים של אירגונו. אך הוא גם לא דחה אותה, אלא שם את הדגש על הצורך בהפסקת ההתנחלויות.

בעוד שאני עמדתי בהרחבה על הניבזות שבהריגת ליאון קלינגהופר ועל הרצח השפל בלארנקה, שם אל־ביטאר, כמובן, את הדגש על הפצצת חיל־האוויר בתוניסיה ועל ייחוד המ־טוס המצרי.

עיקר השאלות היו מופנות אליו. העיתונאים רצו לשמוע עמדות חד־משמעיות של אש"ף לגבי הטרור — ואין לי ספק שהדברים יעוררו מחשבה רבה בצמרת אש"ף, כאשר יעביר לה אל־ביטאר דוח מלא על המסיבה.

אמרתי שלמרות האופי הטראגי של המאורעות, יתכן שייצא מעז מתוק, לפחות משתי בחינות:

● ראשית: גברה ההכרה בעולם שאם לא יימצא סיתרון מהיר למיכסוך הישראלי־פלס־טיני, הוא עלול לגלוש לתהום של אלימות, שיסכן את העולם כולו.

אם לא יקום השלום, תימשך ותגבר המילחמה, ובסופו של דבר תהיה שואה גרעינית שתהרוס לא רק את ישראל והעם הפלסטיני, אלא את העולם כולו. סכנה אחרת היא מהפכה קנאית־איס־לאמית בעולם הערבי, והפיכת המרחב כולו לגיהינום נוסח חומייני.

● שנית: צמרת אש"ף תצ־טרך להתמודד בצורה נוקבת יותר עם בעיית התדמית הט־רוריסטית שנוצרה לאירגון, ולסלק מתוכה את הרסיסים סורקי־העול המועלים נגד יוז־מת־השלום של האירגון.

ידיעה בטלפרינטר

ב משך חמישה ימים נפגשתי עם אנשי־ציבור איטלקיים רבים, חב־רי שלוש המיפלגות הגדולות, רואיין־

לא אפסה התקווה לשלום. למרות כל מה שקרה, יש מקום להידברות, לדו־שיח ומחשבה על התפייסות

תי על־ידי כלי־תיקשורת איטלקיים וזרים. קיימתי מסיבת־עיתונאים נוספת עם אישי־אש"ף בעיר פרוג'ה, ההופכת לבירתה של תנועת־השלום האיטל־קית.

בשום מקום לא דיברתי עם אנשים שאינם מבינים את הבעיה. להיפך — הופתעתי להיווכח שגם אנשי־ציבור בעלי־שדה נידחות מצטיינים בעושר של ידיעה על הנושא הישראלי־פלס־טיני, יודעים את ההבדל בין מיפלגת העבודה ומפ"ם, למשל, ומודעים היטב לתופעה ששמה מאיר כהנא. (נדמה לי שאין כמעט אדם בישראל המסוגל להעריך את מלוא עוצמת הנזק שאיש זה גורם לתדמיתה של ישראל בעולם.)

כל מי שדיברתי עימו, וכל מי שדיבר בפגישות שהש־תתפתי בהן, הביע את המיש־אלה העמוקה לעזור לדו־שיח הישראלי־פלסטיני, כדי להגיע לשלום שיבטיח את קיום יש־ראל ואת סיתרון הבעיה הפלס־טינית.

רבים נדהמו לשמוע כי בישראל מתכוננים לחוקק חוק אשר יהפוך כל דו־שיח בין ישראלים ואנשי־אש"ף לפשע פלילי, שייענש בשלוש שנות מאסר. „מה, הישראלים לא רוצים בש־לום?" היתה התגובה הפשוטה של צעיר איטלקי, שהזדמן לאחת האסי־פות.

כאשר באתי למערכת הצהרון הנ־פוץ פאאזה סרה, כדי להתראיין על־ידי חברי־המערכת. הם הושיטו לי גליון־נייר. היתה זאת ידיעה ארוכה, בת כמה מאות מילים, שהגיעה זה עתה בטלפרינטר: החסינות הפרלמנטרית של חברי־הכנסת הפלסטיני מוחמד מיעארי נשללה ממנו, ברוב של 38 נגד 22.

מסופקני אם כל ה־38, שהרימו את ידיהם למען פוגרום פרלמנטרי זה, היו מודעים לכך שתוך כמה שעות יקראו על כך מיליונים ברחבי תבל — ויראו בכך סימן נוסף לכך שישראל רחוקה מאוד מן התדמית שהיתה לה בעבר. ושהביאה לה אז את אהדת העולם הנאור.

הדים מפחיעים

היו למסיבת־העיתונאים ברומא. שבה נערך עימות בין אורי אבנרי וראש נציגות אש"ף באיטליה, פואד אל־ביטאר מיפו. כמעט כל העיתונים הקדישו למאורע ידיעות בנות מאות מילים. בתמונה למעלה: מאריו קאמפאנה. אל־ביטאר ואבנרי. הכותרת: „אורי אבנרי, מנהיג פוליטי ישראלי: על אש"ף וישראל להפסיק את פעולות המילחמה". הכותרת באיל מאניפסטו השמאלי: „ישראל האחרת ואש"ף ברומא". הכותרת בלה רפובליקה רב־ההשפעה: „דו־שיח ברומא בין פלסטיני ומנהיג ישראלי המתנגד לאלי־מות". ברקע התמונה למטה מימין, קישוט הקיר של מועדון העיתונות הזרה, **ובו כותרות של עיתונים שונים בעולם, וביניהם דבר הישראלי.**

„הוא מתייחס אלינו כמו אל פקודיו!" טוענות בנותיו של קצין־החינוך הראשי לשעבר, והוא מסרב לשלם עבור הקוסמטיקה שלהן ועבור זוגות נעליים

חינוך צבאי

תת־אלוף אלדר ואשתו הראשונה ורדה
„קוסמטיקה לילדות היא בלתי־חינוכית!"

דו כביסה המלובלבת של קצין־החינוך הראשי לשעבר בצה"ל, תת־אלוף יוסף אלדר, הפכה שוב נכס ציבורי, בתביעת־מזונות מחודשת שה־גישו בנותיו.

„אבי אינו מתייחס אליי כאל בתו, אלא כאל אחד מפקודיו. הוא מדבר אליי כמו שמפקד מתייחס אל חייליו!" טוענת מירב, בתו הגדולה של תת־אלוף אלדר, בעל צל"ש של יום־הכיפורים, שפרש מתפקידו לפני חו־דש ויצא ללימודים.

זוג נעליים אחד

לפני שנה וחצי התגרש אלדר מאשת־נעוריו, ורדה, והשאיר אר־עונה, וזוג זה כבר קנתה להן סבתן.

את השקפת־עולמו מגלה הקצין כאשר מדובר בהוצאות קוסמטיקה לב־נות. „הוצאות קוסמטיקה לילדות הינן האב מיהר לשלוח מיכתב לגרושתו, ביום שבו מלאו למירב, הבת הבכורה, 18 שנים. הוא הזכיר לה כי מכיוון שלבת מלאו 18, שוב לא ישלם עבורה הגישו בקשה להגדלת סכום המזונות על־ידי עורך־הדין ג'ורדן ברק.

האב, באמצעות עורך־דינו עמוס וייצמן, דוחה בכל תוקף את התביעה להגדלת המזונות. הוא מפרט בדקדק־נות מדוע אין לבנות צורך בסכום גבוה כל־כך.

ראשית, הוא מבקש למחוק על הסף את תביעתה של בתו הבכירה, מירב, מכיוון שהגיעה כבר לגיל 18, והיא משרתת בצה"ל. אביה טוען שהצבא מספק לה את כל מחסורה. משכורתה הצבאית צריכה להספיק לה. אך לאב יש סיבה נוספת לשלול מזונות מבתו זו. הוא מספר, כי הבת נוהגת בו בצורה מחפירה, אך נמנע מלפרט זאת בכתב־ההגנה, כדי למנוע מאשתו להתראיין ולגלות הכל לעיתונות.

הקצין טוען כי דף־החשבון, שהוגש כדי להסביר את תביעת־המזונות, הוא מנופח ואינו מתאים למציאות. הוא מסביר כי בתו הקטנה, מור, אינה אוכ־לת בשר, ולכן היא אינה זקוקה לסכום גבוה למזונותיה. הוא מציין כי הבנות אינן זקוקות לכסף למיספרה, מכיוון שהן מסתפרות אצל חברה ששמה רוויטל. האב גם טוען, כי הבנות זקוקות רק לזוג־נעליים אחד לכל עונה, וזוג זה כבר קנתה להן סבתן.

את השקפת־עולמו מגלה הקצין כאשר מדובר בהוצאות קוסמטיקה לב־נות. „הוצאות קוסמטיקה לילדות הינן מיותרות. ואף בלתי־חינוכיות," כותב האב. וטוען כי הוא וכאי להתנגד להוצ־אות אלה גם על־פי הסכם־הגירושין עם אימן.

אלדר עם אשתו השניה, טלי
„בת שאינה אוכלת בשר אינה זקוקה לסכום גבוה!"

קצין־החינוך לשעבר טוען כי גם ההוצאות הנרשות על־ידי הבנות עבור חינוך, הן מופרזות, מכיוון שה־בנות לומדות חינם על חשבון מדינת־ישראל. הבת הקטנה, מור, הלומדת בכיתה ז', מספרת כי באוגוסט השנה ביקשה מאביה כסף כדי לקנות סיפרי־לימוד. „תחילה הסכים לכך, אך אחר־כך חזר בו ומאן לתת לי את הכסף את דמי־המזונות, כפי שנקבע בהסכם־הגירושין.

חיתולים חד־פעמיים

דו אב מציין בכתב הטענות, שגרו־שתו היא נקמנית ומשמיצה אותו בכתבות בעיתונות. הוא טוען שהיא ניסתה להציק לו בכל דרך אפשרית, למרות שהמניעים להתנהגותה אינם ברורים לו. היא פירסמה „כתבות רכילותיות. אשר רק פוגעת בשלומן הדרוש," מפרטת הילדה בתצהיר הרצוף לכתב־התביעה, שהוגש בידי עורך־הדין ברק.

ויכוח נטוש גם על סכום של 60 אלף שקל, שנתן האב לבתו הבכורה, מירב, עבור תשלום לבחינות־הבגרות. האב ניכה את הסכום הזה מהמזונות ששילם באותו החודש לאם, בטענה כי כך היה מוסכם עם הבנות.

ובטובתן של התובעות ומעידות על כוונת אימן!"

לאלדר נולדה בינתיים בת חדשה מנישואיו לטלי. הוא מסביר כי הקטנה זקוקה לממון רב עבור חיתולים חד־פעמיים, מטפלת ומזון, וההוצאות עבורה מגיעות לסכום של 390 אלף שקל — יותר ממה שהוא מקציב לשלוש בנותיו הקודמות גם יחד.

אבל לבתו התינוקת, מאשתו השניה, הוא מקציב יותר עבור חיתולים, מטפלת ומזון מאשר לשלוש בנותיו הגדולות

אילנה אלון

במדינה

(המשך מעמוד 8)

רבות. השתלבו בה שלוש נימות שר־נות:

● הזעם של פטריוטים מצריים מכל הסוגים על עצם הפגיעה בכבוד המצרי.

● רצונם של הקנאים האיסלא־מיים לנצל את המצב נגד חוזה־השלום עם ישראל ונגד האיש אשר ירש את מקומו של קורבנם האחרון, אנוור אל־סאדאת.

● נסיונם של הקומוניסטים ושאר אנשי־השמאל לעורר את זעם ההמונים נגד האמריקאים ונגד השלום־הנפרד עם ישראל.

אילו היתה מצריים דמוקרטיה, היתה הממשלה נופלת. במצריים אין מישטר כזה, והנשיא יכול היה להפעיל את המישטרה והצבא נגד מפגינים. אולם גם במישטר כזה יש חשיבות עצומה לדעת־הקהל, ומובארכ ידע שהוא רוכב על נמר. ההפגנות הא־לימות של הסטודנטים באוניברסיטות קאהיר עזרו להזכיר לו זאת.

המצצה לעומק. התוצאה היתה מיפנה חד בעמדתו של מובארכ עצמו, שייסר את ארצות־הברית במילים חריפות, שהזכירו את ימי גמאל עבד־אל־נאצר („אנחנו יכולים להסתדר בלי הדולרים שלכם!").

תוך כדי כך התגלו פרטים ששפכו אור חדש על תקרית־הדמים בסיני, שבה ניספו שיבעת המטיילים היש־ראליים. הסתבר כי החייל שפתח באש לא היה משוגע, וגם לא קנאי דתי, אלא מצרי רגיל, שנולד בכפר שיש לו חשבון ישן עם ישראל. בשיא מילחמת־ההתשה ביצע חיל־האויר הישראלי — על־פי עצת השגריר־דאז יצחק רבין — „הפצצות לעומק" במצריים, ותוך כדי כך פגע בשגגה בבית־ספר. עשרות ילדים נהרגו. באיחור של 15 שנים נקם החייל בן הכפר את ניקמתם. ההפצצה פגעה בעומק הלב המצרי.

רעמים בצבא. למובארכ אין כל חשק לסיים את דרכו כמו סאדאת. הוא נקט באמצעי־זהירות סבירים: בעודו מהדק את אמצעי־הביטחון, פתח בדו־שיח עם האופוזיציה השמאלית וה־איסלאמית (המקיימת שיתוף־פעולה הדוק בין מרכיביה השונים). הוא נקט בסיגנון אנטי־אמריקאי חריף ותבע התנצלות פומבית מפי הנשיא רגן. כאשר נשלח אליו שליח אמריקאי נמוך־דרג, ללא התנצלות, השפיל אותו מובארכ פומבית על־ידי רחיית הפגי־שה עימו.

איש לא יכול היה לדעת מה מתר־חש במרכז־הכוח האמיתי של מצריים: הצבא. אין בכוח האופוזיציה להפיל את השילטון. אך הצבא יכול לעשות זאת בכל עת.

מובארכ, מי שהיה מפקד חיל־הא־וויר המצרי, ידע היטב שיירוט המטוס המצרי, ובו אלוף וחיילים מצריים, מוכ־רח לעורר זעם עמוק בצבא. אין הוא יכול להתעלם מדעתם של הגנרלים.

המומחים האמריקאיים הבינו שהגי־דישו את הסאה, ויעצו בוושינגטון לפייס את מצריים. אך הנשיא רגן ויועציו, שאינם מצטיינים ברגישות כלפי עמים „נחותים", התעלמו מן „הפסיכולוגיה של הערבים". מובארכ נשאר מודאג וזועם.

מזות בין הקרחונים. גם מי־שלת־ישראל לא הבינה מה מתרחש. תחת להקל על מובארכ, תבעה ממנו לנתק את יחסיו עם אש"ף — המעשה האחד העלול להביא להתפוצצות המונית. כי כל מרכיבי האופוזיציה המצרית — קנאים איסלאמיים, אנשי־שמאל, אינטלקטואלים צעירים, סתם פטריוטים פרו־ערביים — מאוחדים בדרישה שמצריים תקיים את בריתה עם אש"ף. יאסר ערפאת הוא שפתח לפני מצריים את הפתח לשיבה אל העולם הערבי, ולא יכול לעלות על דעתו של מובארכ לבגוד בו עכשיו.

המסקנה: „השלום הקר" הולך ומת־קרר. כאשר יגיע לנקודת־הקיפאון, הוא עלול למות. ההישג המדיני הגדול ביותר של ישראל בכל 37 שנות קיומה עלול להימחק בין הקרחונים.

פרדיננד ואיזבלה. לואי ה־14. היטלר. כהנא. מה הלקח?

הבה נתחכמה

ד היסטוריה מלאה בשאלות של „אילו" ו„לולא".

למשל: מה היה קורה לולא היה אדולף היטלר אנטי־שמיי? אילו היה, למשל, מעלה בארובות אושוויץ רק צוענים?

רוב רובם של יהודי גרמניה היו נשארים גרמנים טובים ונאמנים, ומשרתים את הארץ שבה הם ראו את מולדתם. כמה יפי־נפש היו מהגרים, כפי שעשו גרמנים מסוגם של תומאס מאן וברטולט ברכט. אך יהודים רבים היו פועלים למען גרמניה החדשה בלב ובנפש. מחברים רומנים נאציים ומייצרים סרטים נאציים, כמיטב כישרונם. איש לא היה מערער על גרמניותו של אלברט איינשטיין. או על גרמניותו של זיגמונד פרויד (אחרי סיפוח אוסטריה לרייך).

קרוב לוודאי שמדעניים יהודיים באוניברסיטות היו עובדים יומם ולילה כדי להמציא את הסצצה האטומית, ויש סבירות רבה להנחה שגרמניה היתה מקדימה את ארצות־הברית בייצור הנשק המכריע.

גרמניה היתה מנצחת במילחמת־העולם. היא היתה מכוננת את הסדר החדש באירופה. והמעצמה הגרמנית־אירופית היתה כיום מעצמת־העל מס' 1 בעולם, כובשת את החלל וכו' וכו'.

כל זה „לולא". לולא גירוש יהודי גרמניה.

כי ברפובליקה של ויימאר היו היהודים חלק גדול של העילית האינטלקטואלית של האומה הגרמנית — משוררים ומדענים, אמנים ואילי־כלכלה, ורבבות־רבבות של אנשים פחות ידועים, שעמלו למען עצמם, ותוך כדי כך העשירו את גרמניה בנכסים רוחניים וחומריים.

חיסול יהדות גרמניה — עלידי גירוש ורצח המוני — הסך את גרמניה לארץ עניה יותר מכל הבחינות. הדבר לא הפחית רק את סיכוייה לנצח במילחמה, אלא גם מחליש את מעמדה הרוחני והכלכלי כיום.

■ ■ ■

ח שבתי על כך כאשר שוחחתי, בשעתו, עם אינטלקטואל באסקי בעיר בילבאו. הוא לא אהב את ספרד.

דיברנו על ההיסטוריה הספרדית, ואז הביע מחשבה שהיתה חדשה לי לגמרי. היא באה להסביר את שקיעתה של ספרד.

לפני 500 שנים היתה ספרד אחד ממרכזי התרבות האנושית. מחצי־האי האיברי יצאו הציים, שגילו יבשות חדשות והקימו אימפריות חוקסת־עולם. קולומבוס הוביל את הספרדים אל אמריקה, ארץ הזהב והמרחבים האינסופיים. בבית הצטבר העושר החומרי, והצטרף לנכסים הרוחניים המפוארים של ספרד.

כל זה נגמר במהירות מדהימה.

ספרד פשטה את הרגל והתרוששה. תרבותה קפאה ושקעה. ההולנדים העלובים הביסו אותה, הבריטים היכו אותה שוק על ירך, צרפת עלתה לגדולה במקומה. במאה ה־20 היתה ספרד לאחת הארצות העניות והנחשלות ביותר באירופה כולה. עכשיו היא האחיינית העניה של השוק האירופי המשותף.

מקובל להניח שהיו לכל אלה סיבות כלכליות. זרם הזהב מן העולם החדש לספרד גרם לאינפלציה. הכלכלה התמוטטה.

לא כן, אמר ידידי הבאסקי. הסיבה האמיתית היתה שונה לגמרי: גירוש יהודי ספרד.

היהודים, כך אמר, היו אחד היסודות הפוריים ביותר של החברה הספרדית. הם תרמו הרבה לעושר הרוחני, המדיני והחומרי של ספרד המוסלמית. וכך גם לספרד הנוצרית אחרי „הכיבוש מחדש".

הטירוף של פרדיננד ואיזבלה הוא שגרם לחרס ספרד. היהודים גורשו. עימם עזבו את הארץ כישרונותיהם, חריצותם, מיומנותם. נסיונם. יהודים אלה הלכו להסרית ארצות אחרות — מהולנד ועד תורכיה. ואילו ספרד נותרה עניה ומדולדלת.

■ ■ ■

ל אחרונה קראתי תיאור דומה מאוד על גירוש אחר.

בסיפרה המרתק, מיצעד הטימטום. מביאה בארברה טוכמן (או טאקמן, כפי שמבטאים את שמה במולדתה האמריקאית) שורה של מעשים, שהיא רואה בהם דוגמות של איוולת אנושית. בין אלה תופסים מקום של כבוד מעשי לואי ה־14, מלך צרפת.

זה די מפתיע, כי לואי ה־14 נחשב כאחד המלכים המוכשרים והמצליחים ביותר של העת החדשה. הוא קרא לעצמו „מלך השמש", וכינוי זה רבק בו עד היום. הוא גם אמר „המדינה זה אני".

טוכמן סבורה כי לואי ה־14 (נולד ב־1638, מת ב־1715, אחרי שילטון ארוך מאוד) רושש את צרפת במילחמותיו הבלתי־פוסקות ובשאר מעשיו הבזבזניים, וכך יצר את המצב שהמריץ את הפילגש של יורשו, לואי ה־15, להגיד „אחרינו — המבול!"

אך שיא מעשי־האיוולת של לואי ה־14 היה, לדעת ההיסטוריונית, גירוש ההוגנוטים.

■ ■ ■

ה הוגנוטים היו צרפתים שעברו לדת הנוצרית הפרוטסטנטית, בעוד שהרוב המכריע של הצרפתים נשארו קתולים. מילחמת־האזרחים בין ההוגנוטים והקתולים סערה במשך תקופה ארוכה, והרסה את צרפת מבפנים. אחד משיאיה היה „ליל ברתולומאוס", ליל ה־24 באוגוסט 1572 (הנקרא כך על שם הקדוש שלו מוקדש יום זה בלוח הקתולי). היה זה ליל־הכלולות של אנרי, נסיך נווארה, שהיה הוגנוט, לבת בית־המלוכה הקתולי.

בשעת „חתונת הדמים", כפי שנקראה מאז, קמו הקתולים של פאריס במאורגן על שכניהם ה־הוגנוטים, וערכו בהם טבח נורא.

אותו אנרי, נסיך נווארה, התייצב בראש ההוגנוטים, ואחרי שנים ארוכות של מילחמת־דמים מתישה היו הקתולים מוכנים לקבלו כמלך — בתנאי שיעבור לדת הקתולית. אנרי, שגם הוא מאס במילחמה, אמר את המילים בנות־האלמוות „פאריס שווה מיסה", נטש את דת שלמענה לחם, והומלך כמלך אנרי ה־4.

כיום מקובל להניח כי אנרי ה־4 היה הטוב שב־מלכי צרפת בכל הדורות. ב־1598 חוקק את „הצו של

לואי ה־14: מה גרם למבול?

נאנט" (על שם העיר שבה פורסם) שהבטיח חופש־דת לכל צרפתי. מילחמת־האזרחים הסתיימה.

כעבור 12 שנים נרצח המלך עלידי קנאי קתולי.

■ ■ ■

מ אז, ובמשך קרוב למאה שנים, דמה גורל ההוגנוטים מאוד לגורלם של היהודים בספרד שלפני הגירוש ובגרמניה שלפני הנאצים.

ההוגנוטים היו כשני מיליון נפש, באומה שמנתה אז 20 מיליון. אחרי שהוענקו להם חופש־דת ו־שיוויון־הזכויות, הם שיגשגו.

הם היו חרוצים — חרוצים מדי, כפי שהסתבר. הם לא עבדו בימי א', ככל הנוצרים, אך לא היו להם ימי־מנוחה אחרים, בעוד שהקתולים חגגו כמאה ימים בשנה, שהיו מקודשים לקדושים שונים. כבני מיעוט, היתה להוגנוטים מוטיווציה רבה יותר להצטיין ולהצליח. הם עוררו את מורת־רוחם וקינאתם של שכניהם ומתחריהם הקתוליים, והשינאה הלכה וגברה.

לואי ה־14 היה נכדו של אנרי ה־4. ככל שהתארכו ימי שילטונו, כן גברו נטיותיו הרודניות. הוא רב עם האפיפיור, ועל כן רצה דווקא להוכיח את עצמו כקתולי יותר מן האפיפיור.

הרדיפות התחילו ב־1681. בתי־הספר והכנסיות של ההוגנוטים נסגרו. ילדי ההוגנוטים נלקחו מהוריהם בגיל 7, כדי לגדלם כקתולים נאמנים. זכותם של ההוגנוטים לעסוק במיקצועות מסויימים הוגבלה, ולבסוף בוטלה כליל. בעלי־מישרה הוגנוטים נאלצו להתפטר. חוק רדף חוק. בהדרגה גורשו ההוגנוטים מחיי הקהילה והמדינה. אורגנו „כיתות גיור", והוענק פרס לכל הוגנוט שהמיר את דתו.

נאסר על ההוגנוטים להגר מן המדינה. מי שנתפס בנסיון להגר נשלח כעבד לספינות־המשוטים. כוהני־הדת הפרוטסטנטיים, לעומת זאת, גורשו מן המדינה, כדי שלא יוכלו להטיף בחשאי.

בתנאים אלה עברו ההוגנוטים בהמוניהם לדת הקתולית, למרבית עין, ונוצר ציבור גדול של אנוסים. אחרים הפרו את הצווים. כוהני־דת נשרפו, וכך הפכו קדושים שהגבירו את ההתנגדות.

ב־18 באוקטובר 1685, בדיוק השבוע לפני 300 שנה, ביטל לואי ה־14 את „הצו של נאנט" של סבו. מעשה־הביטול עורר התלהבות עצומה בצרפת הקתולית. הכל שיבחו את המלך על ביטול „החרות הקטלנית". הבריחה החלה.

■ ■ ■

י ש הערכות שונות לגבי ממריה של הגירה זו, אך אין ספק שהיתה שואה לצרפת.

בעלי־מלאכה הוגנוטיים — פועלי־טכסטיל, יצרני־נייר ואחרים — אשר מיומנותם היתה עד אז מונופול צרפתי, הביאו את מומחיותם לאנגליה ולגרמניה. בנקאים וסוחרים היגרו ולקחו עימם את הונם. מדפיסים, כורכי־ספרים, בוני־אוניות, עורכי־דין, רופאים וכוהני־דת ברחו בהמוניהם. קרוב לרבבת אנשי חיל־הים, כ־12 אלף אנשי־צבא, ויותר מ־500 קצינים ברחו להולנד, שם הצטרפו לצבא יריבו של לואי, מלך הולנד, שהומלך כעבור שלוש שנים גם כמלך אנגליה. רבים התיישבו בדרום־אפריקה.

השליט של פרוסיה הזמין את ההוגנוטים לארצו, והם עזרו להפוך את ברלין הניחדת לאחת הבירות החשובות של אירופה. במילחמת־העולם הראשונה נמנה צאצאו של אחד ההוגנוטים עם המצביאים המצטיינים של הצבא הגרמני.

לפי ההערכה היגרו אז מצרפת בין 100 עד 250 אלף הוגנוטים.

הם התפזרו ברחבי אירופה וניהלו בכתב ובעל־פה תעמולה בלתי־פוסקת נגד מולדתם הקודמת. הם חיזקו את ברית המדינות הפרוטסטנטיות שקמה נגד צרפת. בצרפת עצמה פרצו מדי פעם מרידות של כיסי־התנגדות הוגנוטיים.

המדינה נחלשה. ההתנגדות הפנימית למלוכה גברה. המישטר התערער מבפנים. 104 שנים אחרי ביטול „הצו של נאנט" פרצה המהפכה הצרפתית. אשר טיאטאה את המלוכה מעל אדמת צרפת.

בארברה טוכמן סבורה כי לואי ה־14 לא ידע מה הוא עושה. הוא פעל מתוך איוולת גרידא.

■ ■ ■

א ומרים שעמים אינם לומדים מן ההיסטוריה, ובוודאי לא מן ההיסטוריה של אחרים.

גירוש יהודי ספרד, גירוש ההוגנוטים, גירוש יהודי גרמניה, גירוש הארמנים והיוונים מתורכיה ועוד מעשי־גירוש רבים מסוג זה מוכיחים כולם כי כל גירוש המוני, על רקע גיזעני, לאומני או דתי, גרם נזק עצום למדינה המגרשת.

אני בא להזכיר לקח זה מתוך מגמה מעשית ביותר: להצביע על הסכנה לעתיד מדינת־ישראל הכרוכה ברעיון של גירוש אזרחיה הערביים.

רעיון זה הולך ונובט מתחת לפני הקרקע. מאיר כהנא מדבר על כך בגלוי. אחרים אומרים „כהנא הוא מטורף. אבל הוא צודק בכמה דברים..." ואז בא רעיון זה.

כפי שאמר פרעה אל עמו, בפרק הראשון של ספר שמות. הקרוי בלאטינית „אקסודוס": „הבה נתחכמה לו, פן ירבה והיה כי תקראנה מילחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו."

ובתרגום של ימינו: „במדינת העם היהודי" אין מקום לערבים. הערבים אזרחי־ישראל תומכים באויבינו. הם מתרבים במהירות ועלולים תוך מאה שנה להוות רוב. וכן הלאה.

הדברים נקלטים. בנצרת וברמאללה יש המון בתים יפים, שאפשר לתפסם כאשר יהיו „נטושים". כפי שנתפסו בתי חיפה ויפו. הערבים עובדים בחריצות. בשכר נמוך יותר. הם לוקחים עבודה מן היהודים ומתחרים ביהודים במיקצועות רבים.

כמו ההוגנוטים בצרפת, כמו היהודים בספרד ובגרמניה, מרגיזים הערבים מפני שהם שונים, מפני שהם מיעוט חסר־הגנה. מפני שהם מתחרים, מפני שיש מהם המשגשגים מבחינה כלכלית. רעיון־הגירוש משתלב יפה עם סיסמות לאומניות, דתיות, גיזעניות.

אפשר וצריך להילחם ברעיון זה על בסיס מוסרי, ואפשר להטיף נגדו גם על בסיס פוליטי וביטחוני, שהרי גירוש כזה יוביל למילחמת־חורמה בין ישראל והעולם הערבי כולו, שאינה יכולה להסתיים אלא בחורבן גרעיני כללי.

אך יש גם נימוק מיידי יותר: גירוש כזה יביא נזק בלי־תואר למדינת־ישראל עצמה.

■ ■ ■

ה כלכלה אינה מכירה בהבדלים של דת וגזע. היא מכירה רק בעובדות כלכליות: תוצר לאומי גולמי, הכנסות המדינה, וכיוצא באלה.

700 אלף האזרחים הערביים של מדינת־ישראל עובדים במדינה ומשולבים בכלכלה הישראלית.

הנכסים שהם יוצרים אינם נכסים „ערביים", אלא מצטרפים לכלכלה הישראלית.

כישרונותיהם, כישוריהם, מיומנותם, שריריהם, עבודתם המיקצועית והבלתי־מיקצועית — כל אלה תורמים לכלכלת ישראל. מן הבחינה הכלכלית גרידא, אין כל הבדל בין אזרח ערבי, הנמצא במדינה, ובין עולה יהודי חדש, המצטרף למדינה. זה גם זה תורמים את פרי מאמציהם לכלכלה הישראלית. זה גם זה משלמים (מרצון או מאונס) את המיסים למדינה — מס־ההכנסה המנוכה מן השכר, מס על כל קניה. ערבי־ישראלי עובד ממלא בשעת־מילחמה את מקומו של יהודי־ישראלי לוחם.

אילו היה הרעיון המטורף של כהנא ושות' יוצא לפועל, וציבור זה של 700 אלף איש היה נוטש את המדינה — החל בפרופסורים ועורכי־דין ורופאים, וכלה בפועלים הבלתי־מיקצועיים — היה נגרם נזק אדיר לכלכלת ישראל.

נזכור את פרדיננד ואיזבלה. נזכור את לואי ה־14. נזכור את היטלר.

אנשים

אסתר־רוט שחמורוב מתאמנת בריצות למכוניתה

וחבריו של רפיק חלבי ניחשו שהוא נולד בזמן הבריטים

■ ביום החמישי השבוע, בשיאו של המשבר שיצרו תת־בטאויותיו של **אריאל שרון** נגד ראש־הממשלה **שמעון פרס**, פורסם בהבלטה מה אמר **משה שחל**, נציג מיפל־גת־העבודה, **ליצחק שמיר**, ראש הליכוד, בשיחה טלפונית בהולה. אולם, החלק המפתיע ביותר בשיחה לא פורסם עדיין והוא, מה השיב שמיר לשחל. בתגובה למיתקפתו המעודנת־מלוטשת של שחל, ענה שמיר: „מה הוא (שרון) בדיוק אמר? לא שמעתי או קראתי, שהוא אמר משהו כל־כך מיוחד?"

■ בעת הקוקטייל שערך נשיא קוסטה־ריקה **לואי אל־ברטו אלוארס** סיפר השר **יצחק נבון**, כי לביקורו הקודם של הנשיא נלוותה גם רעייתו. האורחת, סיפר נבון, באה ללא תחלופה של בגדים, בגלל תקלה כלשהי בדרך. מה עשתה? פנתה לעצתה של **אומירה** נבון. זו פתחה לרווחה את מלתחתה ואמ־רה לאורחת: „הנה, תבחרי את אשר מוצא חן בעיניך." לשאלת אחד הנוכחים, אם המידות של שתי הגברות תואמות, ענה נבון במבוכה: „הן כבר הסתדרו ביני־הן."

■ קבוצת אנשים נכנסה. שיש בדעתו לראיינם בנושא.

■ בעת כינוס מרכז החרות הסתובבה באולם אשה ועומת־פנים. היתה זאת **יעל רום**, אשתו של הח"כ לשעבר **יוסף רום**, ומי שהיתה מועמדת לרא־שות עיריית חיפה בבחירות ה־דת בתדירות גבוהה, כמעט כמו פלורנס ניינטינגל.

■ האצנית לשעבר **אסתר רוט־שחמורוב** נראתה כש־היא רצה במהירות אולימפית ברחובות חיפה. אין פירוש הדבר שהיא חוזרת למסלול. הסיבה

בארי פרידלנדר שלח תמונה זו כהזמנה לתערוכת־התצלומים שלו, ש־תתקיים במוסיאון ישראל, והמורכבת כולה מתמונות שצילם בקפה כסית בתל־אביב. נוכחותו העקשנית של הצלם בבית־הקפה, במשך חודשים ארוכים, עוררה בשעתו תגובות רבות, והיו שסברו שהוא סוכן השב"כ, המנציח מיפגשים של חוגים שמאלניים. בתצלום נראה (עומד מימין) הסופר דן בן־אמוץ, בשיחה עם אישי־העסקים „צ'פאי' קדם, שמאחוריו נראה גבו של בעל־המקום, משה אישי־כסית. בשיחה עם המלצר נחמן. באמצע התמונה נראים הפרופסור אריה זקס, לידו המשורר יונה („יבי") בן־יהודה (מרים יד ימין) והמלצר הוותיק מרסל, שיצא בינתיים לגימלאות. מאחוריו עומד הגראפיקאי דויד („טרטה") טרטקובר. משמאל עומדים השחקן ישראל גורין והמלחין זוהר לוי. יושבת (קיצונית משמאל) ענת סבידור, בתו של מי שהיה יו"ר הכנסת, עם חברה.

הנשיא וראש המועצה

רון נחמן
גנב את ההצגה

● לואיס אלברטו אלוארס נשיא קוסטה־ריקה, שכבש בסערה את הציבור הישראלי, ללא כל שאלות או התלבטויות מצד הישראלים בנוגע למיש־טר בארצו, ערך לפני יציאתו מן הארץ קוקטייל אכסלוסיבי ביותר. הקוקטייל נערך באולם מהודר ביותר של מלון מהודר עוד יותר ונועד אך ורק למוזמנים המאושרים, ללא בני־לווייה. עשר דקות לפני סיומו הרישמי של האירוע, נקלע למקום, לגמרי במיקרה, רון נחמן, ראש המועצה המקומית של ההתנחלות אריאל. למרות שבא למקום בטעות, הוא גנב מייד את ההצגה. נחמן, לבוש בהידור, נכנס לאולם הקוקטיילים ומייד החל במסע לחיצות־ידיים של רבים מהקרואים, אותם לא ראה עידנים. באותה שעה נותרו באולם שרים מעטים בלבד. הנשיא האורח עדיין הצטלם עם השר משה שחל ועם סגן־ראש־הממשלה יצחק נבון, ואחר־כך הסתדר לצילום עם נחמן. השניים הונצחו בעדשה פעמים אחדות, כשהם קורנים מאושר. הנשיא־האורח סבר, לתומו, כי נחמן הוא שר בכיר או אישיות רמת־מעלה. לכן, מקץ כמה דקות, עזב לפתע את השרים שחל ונבון, עימם שוחח, חצה את האולם וניגש לעברו של נחמן המופתע. כאן באה לחיצת־יד לבבית והזמנה חמה, לבוא לבקר בקוסטה־ריקה. נחמן המשתאה הינהן בראשו והביט לכל העברים ביאוש, כדי לפענח את פשר העניין. רק משסיים להחזיק ממושכות בידו של כבוד ראש־המועצה הקטנה ולהודות לו בחום על שטרח לבוא לקוקטייל, פנה הנשיא־האורח להיפרד משאר אורחיו – שרים, חברי־כנסת, קציני־משטרה בכירים והאחרים.

האשה שאיתו

שאדיה מיעארי
פעם אחת ולתמיד

● ביום השלישי בערב, במ־הדורת מבט בטלוויזיה, הוק־דשה כתבה ארוכה להחלטת הכנסת בדבר הגבלת חסינותו של חבר־הכנסת מוחמד מי־עארי. בזמן שהושמעו קטעים מנאומו של הח"כ, התעכבה המצלמה ממושכות על אשה צעירה, שישבה ביציע האור־חים של המישכן והאזינה בקשב. הכתב יעקב אחימאיר בישר לאומה שזוהי שאדיה מיעארי, רעייתו של הח"כ, נציג הרשימה המתקדמת. כשעה לאחר־מכן הבחין דובר הר־שימה, חיים הנגבי, בעורך מבט רפיק חלבי. הנגבי ליווה את רונית אנגלר, כתבת של העיתון גלובס. „תכיר," קרא הנגבי אחרי חלבי, „תכיר את שאדיה מיעארי!" והצביע לעבר הכתבת, שזוהתה, משום־מה, בטלוויזיה, כאשתו של הח"כ. מכיוון שאין זאת הפעם הראשונה שחלה טעות בזיהויה של הגברת מיעארי, מצורפת בזה תמונה של אשת־הח"כ. אז פעם אחת ולתמיד – זאת שאדיה מיעארי!

בשבוע שעבר, למיסעדה ירושל־מית ידועה. משהוגשה להם השתיה, התלונן אחד מהם, כי הוא מעדיף לשתות בכוס הע־שויה זכוכית דקה יותר. **יחז־קאל שמש**, בעל המיסעדה, הפך את המיטבח שלו על פניו, אך לא מצא את הכלי הדרוש, ביאושו הירהר שמש באפשרות להשיב ריקם את פניו של הל־קוח המפונק, אך הוא התגבר על מחשבותיו ושלח את אחד מעוב־דיו לרכוש כוס דקה בחנות סמוכה. משסיימו הסועדים את ארוחתם, קמו להודות לבעל־הבית והציגו את עצמם. אחד מהם היה שר־החוץ השווייצי, ששהה בשבוע שעבר בארץ, ואי־לו האחרים היו מלווים ממישרד־החוץ הישראלי.

■ **שאול עמור**, איש־חרות, חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור, לא הוזמן משום־מה לדיון שנערך במיפלגתו בנו־שא „רשות־השידור — לאן?" יוזם הדיון היה חבר־המליאה וחברו למיפלגה **דויד מנע**. משנפגשו השניים באולם־הקונ־גרסים, שם התכנס מרכז חרות בסוף השבוע, הכריז מנע עד כמה הוא אוהב את עמור. עמור, שנפגע מאי־הזמנתו לדיון, הש־לים את דבריו של מנע בציניות: „עד כדי כך אוהב — עד שלא רצה להטריח אותי ממיגדל־העמק (מקום מגוריו של עמור) לתל־אביב, לצורך דיון פעוט?"

■ מנע, שהוא גם אחד משי־שה הסמנכ"לים של מנכ"ל הביטוח־הלאומי, יצטרף בקרוב לקהילת הסופרים. הוא הודיע השבוע, שהוא מתכוון להתחיל בקרוב בכתיבת ספר אודות המתרחש ברשות. לצורך העניין כבר התריע באוזני כמה אנשים, אחרונות. הסיבה להבעתה הקו־דרת — ייצוגן הזעום של הנשים בפוליטיקה, ובמיוחד בתנועתה. אבן־הנגף בדרכה וב־קידומה הפרטיים, היא לדעתה, הח"כ החיפאי **מאיר כהן־אבידוב**.

■ אשה אחרת שבלטה ב־נוכחותה בכינוס, אבל במובן אחר לגמרי, היתה **חולדה גור־רביץ**, המוכרת יותר בכינוי „המלאך בלבן". היא באה, אכן, בשימלה לבנה, לעשות נפשות לענייניה, ומיהרה לסיים אותם, מכיוון שהיתה בדרכה לאחד מבתי־החולים, שאותם היא פוק־לריצתה היתה פחות ספורטיבית — הקור העז ששרר בעיר הצ־פונית, האיץ באצנית למהר למכוניתה. שחמורובדרוט בילתה קודם בבית־קפה, במרכז הכרמל, לרגל חגיגה שערך תיאטרון־חיפה למשתתפי ההצגה פלש־תינאית. בעלה **פטר רוט**, עיצב את קרבות הבימה של ההצגה.

■ באותה הזדמנות חגיגית נפרד מחבריו בתיאטרון המחזאי **יהרשע סובול**. הוא עזב את הארץ, למחרת היום, לכיוון שוודיה, שם מתקיימת בכורת ההצגה גטו.

שרה כהן־אורגד באה לכינוס מרכז חרות בלוויית בעלה, שר־האוצר לשעבר יגאל כהן־אורגד. בני־הזוג, המתגוררים כיום באריאל שבשטחים הכבושים, ידעו ימים טובים יותר, עת עסקנים חיזרו על פיתחו של הבעל. בשבוע שעבר ישבה אורגד בצד ואכלה בשקט.

יצחק שמיר נראה בלובי של אולם־הקונגרסים, שם נערך כינוס חרות, כשהוא מסתודד עם עוזרו צחי הנגבי, בנה של גאולה כהן, ועם איש־אמונו מיכאל דקל. התייעצות־החרום נערכה בטרם החלה ההצבעה על הרכב הוועדה, שתקבע את הסידורים לוועידת־חרות הקרובה.

לילי שרון באה למרכז אלגנטית, טיפ־טופ, כתמיד. היא לבשה שימלת כהה, ארוכה. נעלי שפיץ וגבוהות וגרביונים שכסים־כהים. כרגיל, לא משה לילי מבעלה, אריאל שרון. במשך רוב שעות הערב תלתה בו מבטים מעריצים והיוותה מוקד־משיכה לצלמים ולעיתונאים שהיו במקום.

■ **הכמאי הפולני יאנוש וורמינסקי**, שהוא גם נשיא אירגון התיאטרון הבינלאומי, התארח לאחרונה בארץ, כאורח תיאטרון־חיפה. הוא סרק את חיפה, לאורך ולרוחב, מוואדי סאליב ועד מועדון־התיאטרון. במיוחד התעניין ב**נתן מייסלר** המנוח, מי שנמנה עם בכירי השחקנים בתיאטרון־חיפה. ו־שהיה, לדבריו של וורמינסקי, חברו הטוב וזכה בעיטור־הזהב הפולני.

■ **רוני רימון**, דובר עי־ריית תל־אביב, הודיע לא מכבר על כוונתו לפרוש מתפקידו. מאז לא חדל מסע השליחים והטלפונים ללישכתו של **שלי־מה להט**, ראש־העירייה. כש־בוע שעבר ישב צ'ץ', ברוב כבוד, בחברתם של מנכ"ל־העי־ריה ואישים נוספים. כל הכבודה הזאת ראתה, בזה אחר זה, כעש־רה מועמדים לתפקיד. כרגע, נותרו שני מועמדים מועדפים.

■ **רפיק חלבי**, האיש הח־זק בטלוויזיה, חגג בשבוע שעבר את יום־הולדתו. חלבי לא טרח לציין באוזני החוגגים את מיספר האביבים שמלאו לו. בדבר אחד לא היה ספק לחבריו: הוא נולד באחת מ־30 שנותיו של השילטון הבריטי בארץ.

פסוקי השבוע

● **ח"כ שימחה דיניץ:** „אין זה הגיוני, שכל ההישגים בתחום־החוץ ייזקפו לזכותו של שר־החוץ, יצחק שמיר, ואילו כל הכישלונות — לחובתו של ראש־הממשלה, שימעון פרס."

● **סגן שר־החוץ, רוני מילוא**, על דיברי הנ"ל: „אין זה גם הגיוני, שכל ההישגים הכל־כליים ייזקפו לזכותו של ראש־הממשלה, ואילו הכישלונות — לחובתם של שרי־הליכוד.

● **המיזרחן הפרופסור יהושפט הרכבי:** „למרות אירועי השבועיים האחרונים, נזדמנה לישראל השעה להסדר מדיני עם ירדן ועם אש"ף — בראשות יאסר ערפאת."

● **הנ"ל:** „כשאתה למעלה, מלקקים הכול, מכל הכיוונים, וכשאתה למטה — הכול עטים עליך כמו עיטים!"

● **דני גוטסריד**, יושב־ראש אירגון הנגנים, על פרשת הסתבכותה של עופרה חזה: „להערכתי, היא חייבת לנו אלפי דולארים!"

● **הנ"ל** על הנ"ל: „עופרה חזה מזמן לא עושה אמנות. הצד הכלכלי העביר אותה ואת בצל־אל אלוני על דעתם!"

● **האדמירל ויליאם קראו**, היו"ר החדש של ראשי המטות האמריקאים: „אבי לימד אותי שהראש צריך להיות כמו מצנח. אם הוא לא נפתח, כאשר אתה זקוק לו, אתה יכול לוותר עליו!"

דפנה ברק

המתנה שנותרה בבית

● האמן מיכל שוורץ רצה להעביר אחת מיצירותיו לבית הלבן. הוא פנה לעזרתם של יועציו הרבים של ראש־הממ־שלה שימעון פרס, שהתכונן לקראת ביקורו הממלכתי אצל הנשיא רונלד רגן. שוורץ, אשר תערוכה מיצירותיו – פיסול של אותיות עתיקות – מוצגת בימים אלה בגלריה בירושלים, פנה ללישכת ראש־הממשלה. שם היפנו אותו, בנימוס מלוטש, מאחד לשני, מהשני לשלישי וכך הלאה. הימים עברו־חלפו, מועד ביקורו של ראש־הממשלה בוושינגטון התקרב ותשובה – אין.

באחד הימים הזדמנה לגלריה, שבה מוצגת התערוכה של שוורץ, הצלמת ואשת החברה שרה דווידוביץ. האמן שטח לפניה את סיפורו ונענה מייד: „אין בעיה, אני אסדר את זה!" דווידוביץ הפעילה חיש־קל את קשריה ואת מקורביה. עקפה

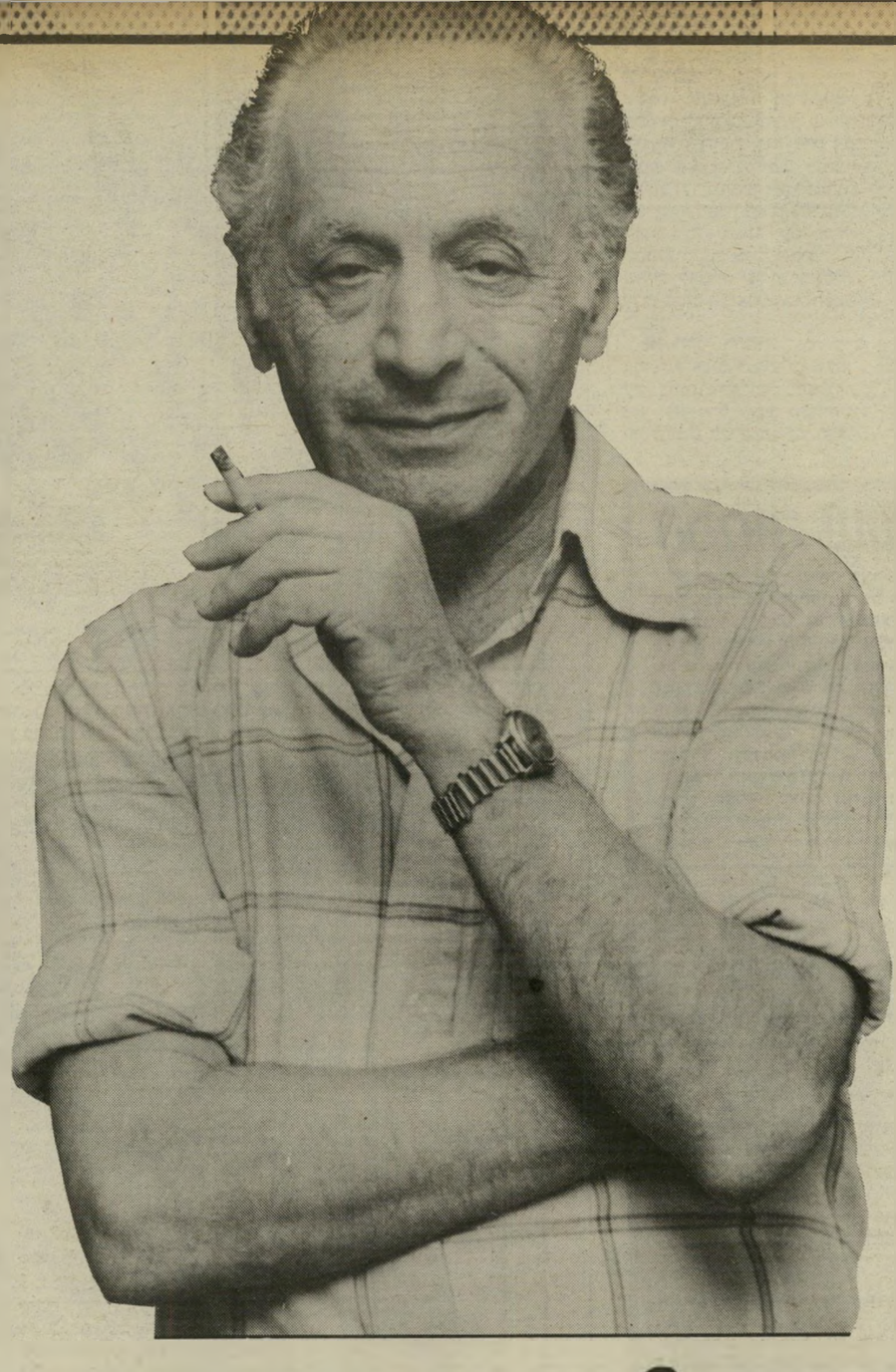
מיכל שוורץ
13 יועצים ורגע היסטורי אחד

את 13 היועצים הראש־ממשלתיים, והגיעה הישר לביתו של ראש־הממשלה. לשם באה כשהיא מצויידת בפרוספקטים ובהסברים ארוכים, אודות סיגנונו ויצירותיו של האמן. פרס התרשם. הוא שלח מייד את עוזרתו, עליזה אשד, לגלריה. זו סיכמה את פרטי התשורה האמנותית עם האמן, נתנה לו הוראות אחדות והותירה אותו שמח וטוב־לב. שווי התשורה הוא כ־4000 דולארים, שלא לדבר על ערכה האמנותי. שוורץ חיבך ידיו וציפה, בהתרגשות, לרגע ההיסטורי, שבו תוגש יצירתו לנשיא האמריקאי, ברוב תיקשורת והדר.

ימים אחדים לפני שהתגשם חלומו, התחילו להגיע איתו־תים בלתי־נוחים מלישכת ראש־הממשלה. אחרי שהאמן עמל על פי הוראות מהלישכה, טווה חלומות וציפיות, נאמר לו, מעורפלות, שפרס שוקל להגיש לרגן, כמתנה, ספר מפרי־עטו, אולם ההחלטה אינה סופית. כעבור יומיים הפכה ההחלטה לסופית.

כך נופץ חלומו של שוורץ, עולה חדש, שבשבועות האח־רונים למד הרבה על המינהגים בצמרת הישראלית.

השרת של בית־הספר באל ניסן נחיב והגיש לו פחק: „עליך לפנות את המקום." אך הלוחם הוותיק ממשיך להיאבק

דון ניסן וטחנות־הרוח

„קיבלתי ממנו את היסודות ה־חשובים שיש לי בתיאטרון," אומר מיקי גורביץ, בימאי־בית בה־בימה ותלמידו לשעבר של ניסן נתיב. „יש לו מטרה ברורה שאליה הוא חותר, והיא נובעת מהבנתו האישית את עבודת־השחקן."

רחל שור, גם היא מתלמידיו, אר־מרת: „פעם שאלו אותי בהבימה איך הייתי מגדירה אותו. אמרתי: אביר — גם הלוחם וגם האביר במובן ההוליוודי. חושבים שהוא עושה פוזה נזירית, אבל לאמיתו של דבר הוא צנוע עם נשמה של ילד."

ניסן נתיב, שחקן, בימאי ומורה, מנהל בית־ספר למישחק, שומע הרבה מחמאות על עצמו. אבל גם הרבה הע־רות של חוסר־סבלנות לקרבות הבלתי־פוסקים שהוא מנהל.

הוא אינו מתבייש בעצמו: „אני מאוד לא צנוע. בעיקר ברדישותי ובציפיות שלי. ואינני אביר במובן הרון־קישוטי, כפי שלפעמים מציגים אותי. טחנות־הרוח שלי אינן דמיוניות, אלא מציאותיות עד להחריד."

את סיפור האהבה היוקדת שלו עם עולם הבימה הוא התחיל לפני שנים רבות. „ראיתי סרט על ארץ־ישראל. רושם הגמלים שעברו בחוף תל־אביב והעמיסו זיפזיף, היה חוויה די גורלית לגבי החיים שלי. בעיקבותיה באו שתי החלטות. הראשונה: אני חייב להגיע לארץ־ישראל; השניה: אני מוכרח לע־שות הצגה עם גמלים.

„את ההחלטה הראשונה לא יכולתי לבצע. הייתי רק בן שש. לעומת זאת, ניגשתי להכנות לקראת ביצוע ההח־לטה השניה, שנסתיים בתפירת ראש גמל."

ממשיך נתיב:

נולדתי בהולנד, באמסטרדם. הורי ממיזרח אירופה — פולין ורוסיה. גדלתי בבית אמיר. אבי היה בעל מיפעל ליצור דיבריי־עור, וגם בעל חנויות. ולהנאתו הוא עסק בכתיבת שירים או מאמרים. על נושאים יהו־דיים, חברתיים ואמנותיים. אמי היתה עקרת־בית בלי שום יומרות. יידיש מאמע. הבית היה מסורתי.

בילדותי דיברתי הולנדית, אבל השפה הראשונה שידעתי, קרוא וכתוב, היתה עברית. שני אחיי, המבוגרים ממני — אני בן־הזוקונים — למדו תורה, מישנה וגמרא אצל מורה פרטי, שבא הביתה ללמד אותם. ובזמן שלימד אותם, ישבתי על בירכי המורה ועקבתי אחרי השיעור. ככה נכנסה לי השפה לנשמה. ידעתי את פירוש המישפט, אבל לא את פירוש המילים. אחר־כך התחלתי לחשוב על פירושה של כל מילה. וכל זאת כשהייתי בן שלוש־ארבע.

מאבי המנוח שמעתי כל הזמן על בהולנד והערצתי אותו, פיתאום הופיע. עצמו ובשרו, בביתנו. איש גבוה מאוד, רזה מאוד, בעל אף עקום וגדול. איש מצחיק עד דמעות.

חלק מאותם אמנים הקימו קברט סאטירי באמסטרדם, ולפעמים ערכו חזרות בביתנו. ואז נתקלתי בפעם הראשונה בהמלט. זה היה המחזה הכי־מצחיק שראיתי. הייתי אז בן שמונה. וחשבתי שזה שכתב את המלט הינו סופר מעניין ומצחיק.

לפני פלישת הנאצים להולנד, בהיותי בן 14, הועברתי עם קבוצת ילדים פליטים לארץ. ונקלטתי בקי־בוץ מישמרות. מישפחתי נשארה ב־הולנד, ואחרי פלישת הנאצים נשלחו הוריי, אחי ואשתו לברגן־בלזן.

אחי הבכור הצטרף למחתרת, והיה אחד מראשי המחתרת. הוא היה פעיל עד לשיחרור הולנד מהנאצים. כל מישפחתי נשארה בחיים. הם הוכנסו למחנה של אזרחים ממדינות ניטרא־ליות, בזכות בן־דורי, שהיה עורך־דין בחברי־הלאומים בז'נבה, וקנה עבורם דרכונים של איזושהי מדינה דרום־אמריקאית.

לפני תום המילחמה הוחלפו הוריי באזרחים גרמניים ממדינות שונות. הם הועברו על־ידי הצלב האדום לאל־ג'יריה. אחר־כך חזרו להולנד, וכעבור שנים עלו לארץ.

אחי ואשתו נשלחו מברגן בלזן לאושוויץ. אבל הרכבת שבה נסעו ננטשה על־ידי הנאצים, בגלל הופעת הצבא הרוסי. רוב נוסעי הרכבת מתו, כשפשטו על הכפרים ואכלו יותר מדי, אחרי שנים של הרעבה. לעומת זאת, מחלת הטיפוס שאחי ואשתו חלו בה, הצילה אותם. הם לא היו מסוגלים לאכול. הם חזרו להולנד, אבל בתם עלתה לארץ לפני כמה שנים.

בתקופה זו, הקשר עם מישפחתי נותק, כמובן. אבל לפני כן, בהיותי במישמרות, פגשתי שני בימאים. אצל האחד, א"א וולף המנוח. מראשוני הבימאים באהל. ביצעתי את תפקידי הראשון בחיים. (שנים לפני כן אבי לא הירשה לי להשתתף בהצגה שביים עם ילדים. „אתה עדיין קטן!" אמר.)

הבימאי השני היה קלמן גילעד המנוח. מאוד נקשרתי לאיש הזה, ובתקופה מאוחרת יותר למדתי אצלו מישחק באופן פרטי.

כעבור שנתיים עברתי לירושלים, כדי ללמוד באוניברסיטה העברית. התפרנסתי מציד־נחשים, וגם סיפקתי נחשים חיים לגן־החיות בירושלים. שם עשו ממני מאכיל־נחשים, לנחשים שסירבו לאכול לבד.

עבדתי כחלבן, גנן, עוזר־בית. ניער־תי שטיחים בשכונת רחביה. זו היתה תקופה מאוד מאושרת ומאוד יפה. בעיקר, כשטיילתי יומיום על חומות ירושלים. אז גם החלה הפעילות שלי במחתרת, שעסקה בעליה בלתי־חוקית של פליטי השואה.

במדים של קציין צה"ל

בזמן לימודיי באוניברסיטה, מד־עי־הרוח, בעצם לא למדתי. הלכתי לשמוע כל מרצה שעניין אותי בכל הפקולטות. ובד בבד נסעתי לתל־אביב ללמוד מישחק אצל גילעד. שאיפתי היתה כמובן להגיע לאידיאל הילדות שלי, הבימה. אבל לא העזתי. מי אני שאכנס להיכל מקודש כזה?

יום אחד נתן לי גילעד פתק, ושלח אותי לשם. הלכתי. והלא־ייאמן קרה. קיבלו אותי.

הלימודים, בסטודיו שבניהולו של צבי פרידלנד, נקטעו עם מילחמת־העצמאות. התגייסתי לחיל־הרגלים, שרתי ביחידות קרביות, גמרתי את המילחמה כמפקד פלוגת־רגלים.

בתום המילחמה קיבלתי הודעה מהולנד שאבי חלה בצורה אנושה. הצבא אישר לי חופשה. באמסטרדם פגשתי בסוניה גסקל שהיתה מנהלת האקדמיה לבלט. היא השתייכה לקבו־צת החלוצים שעימה נמנו חיים הזז, אברהם שלונסקי, בת־מרים ואחרים, שעבדו בסלילת כביש עפולה־נצרת. להולנד היא נסעה כדי להירפא ממחלת השחפת שחלתה בה בארץ.

הבימה, מכיוון שראה הצגות, ובעיקר את הדיבוק של ואכטאנגוב. ידעתי שקיים תיאטרון גדול מאוד, חשוב, ומקודש, בשם הבימה. והצגה חלומית בשם הדיבוק.

אחר־כך היתה לי אכזבה. בהיותי בן שבע נסעתי לבלגיה, ובאנטוורפן ראיתי שמציגים את הדיבוק. רצתי לראות את זה, ומה שראיתי היה ביצוע של איזו להקה יידישאית. רציתי מאוד להתפעל מן ההצגה בזכות כל מה ששמעתי, אבל לא יכולתי. לעומת הקדושה שציפיתי לה, ראיתי משהו יומיומי וקטן. יצאתי מבולבל.

אחר־כך אבי הסביר לי שזאת לא היתה הבימה, וזה הרגיע אותי. אבל לא לזמן רב. זה הרי אותו המחזה, חשבתי, איך ייתכן שבמקום אחד זה טוב ובאחר לא טוב.

כעבור שנים זה כיוון אותי לדרך חשיבה, שמה שחשוב בתיאטרון זה אולי השחקן.

היתה לי חוויה תיאטרלית בגיל ארבע, שאני זוכר אותה עד היום בפרטי־פרטים. ליצן שווייצי בשם גרוק, שהופיע בשפה הגרמנית, ופשוט שיגע לי את השכל. הטכסט שלו היה: ניכט מאגליך! (בלתי־אפשרי!). בכל פעם שעשה משהו, לא הצליח לו ואז אמר: בלתי־אפשרי! והטון הזה מצלצל באוזניי עד היום. אני גם נוהג לספר על החוויה הזאת לתלמידים שלי.

לפני שנתיים קיבלתי מתנה ממח־זור י"ט: גלויה, שעליה אוטופורטרט של גרוק, עם החתימה שלו. אין לי מושג איך זה הגיע לידיהם.

פרנסה מציד־נחשים

כאשר עלה היטלר לשילטון בגר־מניה, הגיעו להולנד פליטים יהודיים מגרמניה. ביניהם גרולי שחק־ני הבימה והקולנוע. אחדים מהם היו מבקרים בקביעות בביתנו. אבי ואחי הבכור, שהיה מוסיקאי — פסנתרן ומלחין — היו מיודדים איתם.

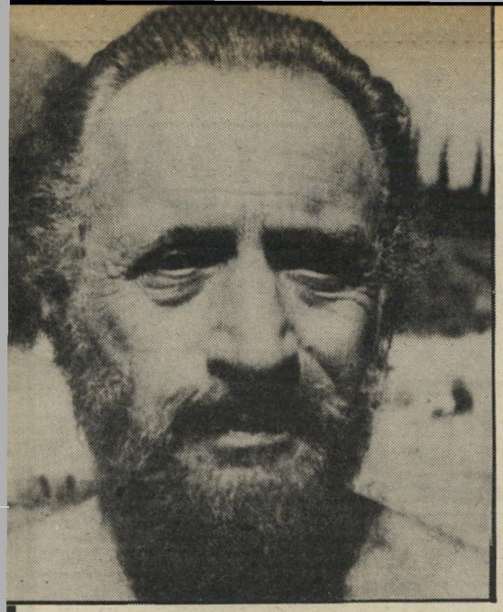
ראיתי כוכבים בבית, והם מאוד ריתקו אותי. למשל, זיגפריד ארנו, כוכב קולנוע גרמני. שראיתי בקולנוע

נתיב (1962)
„למה שאנשים יאהבו אותי?"

נתיב עם מרסל מרסו (1964)
„טחנות־הרוח שלי מציאותיות עד להחריד!"

נתיב בסידרה „בראשית"
„הקומוניקציה הכי־טובה שלי היא עם ילדים עד גיל 6!"

„אני לא נחמד ולא משתדל להיות נחמד, אז למה שהם יאהבו אותי?"

יום אחד היא שאלה אותי: „ראית את ילדי גן־העדן?" עניתי בחיוב, ואז אמרה שאטיין דרקו, האיש שביים את הפנטומימה בסרט, וגם שיחק בו, בא לאמסטרדם כדי לקיים סדנה למשך חודש ימים. היא הציעה לי להשתתף בסדנה.

אני חייב לחזור, החופשה מהצבא נסתיימה — אמרתי. אך מכיוון שה־קהילה היהודית בהולנד רצתה שאשאר שם, כדי לפאר את הכינוסים והאסיפות של האירגונים היהודיים במדי קציני צה"ל שלי, ובכובע ההיטל־מאכער שהחזקתי בידי בכל אסיפה, פנתה הקהילה לנספח הצבאי של צה"ל בפאריס, והשיגו אצלו הארכת חופשה.

שוכנעתי שאני חייב להמשיך לל־מוד אצל דקרו. גיליתי בו עולמות חדשים, שלא ידעתי על קיומם. נסעתי אחריו לפאריס. למדתי אצלו שנה וחצי וגם צורפתי ללהקה שלו. הייתי אז בן 23.

לבסוף נאלצתי לעזוב את הקבוצה, כי הוריי עלו לארץ, ורציתי להיות במחיצתם בזמן קליטתם. אך הקשר שלי עם דקרו לא נותק עד היום הזה.

כשחזרתי לארץ רציתי להיקלט בתיאטרון, אבל גיליתי שאני משותק. בהבימה למדתי מה זאת מילה. אצל דקרו — מה זה גוף. לא הייתי מסוגל לחבר את השניים, ולא קיבלתי שום הצעה, אם כי כל הדלתות נפתחו לפניי, כי חזרתי עם ההילה של דקרו.

אספתי סביבי קבוצה של צעירים והתחלתי לעבוד איתם. ביניהם היו נפתלי יבין המנוח, אורי זוהר, יוסי גרבר, שימעון לב־ארי. אני לא יודע מה הם למדו אצלי, אבל אני למדתי אצלם המון.

העבודה בקבוצה הזאת העמידה או־תי על הרגליים מבחינת הכיוון, וה־שימוש בכל האלמנטים התיאטרליים. התחלתי לביים במיסגרות לא מיקצו־עיות, והחלטתי להשתלם כבימאי. נסעתי ללונדון ללמוד בימוי בגילד־הול. חזרתי לארץ מלא רעיונות. פניתי להבימה ואהרון מסקין אמר: „טוב, תהיה אצלנו."

היגשתי הצעות למחזות, עם סיפרי־בימוי. הם עדיין מונחים שם, אם לא זרקו אותם. למה קיבלו אותי, אם כך? היום, בדיעבד, אני חושב שהם העדיפו להחזיק אצלם מישהו שלמד בלונדון סיפוק מלא. הרמה הטכנית של השחקנים בשנות ה־60' הייתה ירודה יחסית. ואז הגעתי למסקנה שכדי ליצור תיאטרון שיהיה לרוחי, אני חייב לחנך דור חדש של שחקנים.

פגשתי בארץ את הרווי גרסמן, תלמיד של דקרו, שבא ללמד תיאטרון באוניברסיטת תל־אביב. החלטנו ליצור יחד קבוצה, והקמנו ב־'63 את הסטו־דיו למישחק ולפנטומימה.

אחרי שלושה שבועות הארווי נע־לם. מכיוון שלא יכולתי לחלק את חדרים. במקום אחד קיבלתי פתק מה־שרת, „עליך לפנות את המקום!" נשארתי.

המישרד בביתי. המחסן ברמת־גן. אין אולם להצגות. ההצגות מתקיימות באולמות שונים בכל הארץ. עבודות שוטפות נעשות על־ידי תלמידים ומו־רים בהתנדבות, מלבד רואה־החשבון.

וכל זה למה? היעדר טוטאלי של קריטריונים מצד מישרד־החינוך. ההק־צבה שלנו לשנה היא 46 אלף דולר. ידוע לי שבשנים קודמות היתה ההקצ־בה של מישרד־החינוך לבית־צבי, בית־ספר לדראמה, פי עשר מזו של הסטודיו. מישרד־החינוך מקציב סכו־מים קבועים להכשרת שחקנים, וה־שכל הישר אומר שהוא תומך במוסדות באותה מידה שהם תורמים להשגת המטרות האלה. לפי עדות אנשי־תיאט־רון, הסטודיו הוא היום הספק העיקרי של עתודת שחקנים. למעלה מ־50%.

ניסינו לפנות לזבולון המר, אבל הוא לא עסק בתרבות ואמנות. עם התמנותו של יצחק נבון לתפקיד האמנתי שייפ־תח עידן חדש. לפני שנה קיבלתי מידיו את כינור דוד, בזכות הצגת התיאטרון הטובה ביותר לשנת '85 — הפקת בית־הספר כולם היו בניי חוץ מנעמי.

● אז מה תעשה אם המאבק יסתיים יום אחד?

אני מאמין שאני יכול לפעול בהצ־לחה כשחקן, כבימאי, כמורה. הניהול מפריע לי למצות את עצמי בתחומים אלה. מעת לעת אני משחק בסרטים, אבל רק בתפקידים קטנים. אין לי זמן. לפעמים אני גונב מעצמי רבע שעה, כדי לצאת לעולם אחר — להציץ באוסף של מפות עתיקות של ארץ־ישראל ואוסף של ספרים עתיקים, המתארים את נופי הארץ. מכיוון שאין באפשרותי לרכוש יצירות מקוריות, הצלחתי להגיע לאוסף של גרפיקה עתיקה מן המאות ה־16, ה־17 וה־18. וכאן נפגשו שתי אהבותיי: יצירות אמ־נותיות וארץ־ישראל.

● מה עוד אתה אוהב?

אני אוהב אין־סוף של דברים. ובנו־גע לעצמי — חופש לעשות מה שאני מוצא לנכון. אני משלם בשבילו מחיר יקר, אבל הוא שווה את כל המחיר.

● ילדים אתה אוהב?

כן, בטח. הקומוניקציה הכי־טובה שיש לי עם בניי־אדם היא עם ילדים עד גיל שש.

● למה אין לך ילדים?

ילדים זה לא דבר שעומד בפני עצמו. הם שייכים לאורח־חיים. והחיים שלי התגלגלו כך שלא התחתנתי במובן הפורמאלי. אני יכול להתברך עכשיו בכך שיצרתי בעבר קשרים עם בנות־זוג, שהיו יפים מאוד ואשר נשארו יפים עד עצם היום הזה.

● אנשים אומרים עליך שאתה אנטיפטי.

אני יודע. ולפעמים הם גם צודקים. אני לא נחמד ולא משתדל להיות נחמד, אז למה שהם יאהבו אותי?

● איך אתה מסביר את אהבת התלמידים שלך אליך? הם אפילו מכנים אותך „אבא".

אני לא יודע. אולי מפני שהם חשים שאני מגלה כלפיהם הבנה.

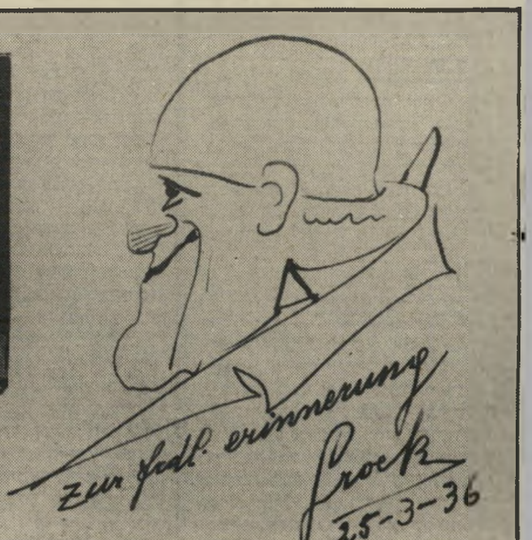
פגישה של שתי אהבות

דייתי מתוסבל ואז הציעו לי ל־נהל את בית־הספר של הבימה. קיבלתי את ההצעה בשימחה. הייתי בן 30. למדתי שם איך לא מנהלים בית־ספר לדראמה, ועזבתי. התחלתי לביים, בעיקר מחזות ישראליים ונסיוניים, במיסגרות שונות וגם ברדיו.

וכשהחלו לדבר על הקמת טלווי־זיה. סירבתי. רציתי בעבודה חלקית, שתאפשר את המשך עבודתי בתיאט־רון. ביימתי כמה הצגות באהל, בתי־אטרון האינטימי, ובעוד תיאטרונים.

זו היתה אומנם תקופה פוריה בבימוי. אבל לא היתה לי הרגשה של ובפאריס, ומוטב שלא ייילך להקאמרי או לאהל.

בירכת הליצן גרוק
למי, בעצם?

קבלת „בינור דויד" מידי השר נבון
על מה?

הם לא היו משוגעים

אין כמו **הישראלים**, המגייסים את ההיסטוריה, הקרובה והרחוקה, לוויכוח הפוליטי היומיומי. לכן, ני־תוחים היסטוריים ואנלוגיות היסטו־ריות משמשים כאן לרוב כטיעונים פוליטיים רלוונטיים, ויש חשיבות רבה להעמידם לפחות על קרקע היסטורית מוצקה. נסיונו של אורי אבנרי, בגליון ראש־השנה (העולם הזה 11.9) לגייס את תולדות בית שני לחיזוק טיעוניו כנגד גושאמונים וכהנא, נראה אולי מפתה, ממבט ראשון, אבל למעשה הוא עלול לשרת דווקא את המטרה ההפוכה. זאת, משום שהוא נותן לימין מונופול על מהפכנים ולוחמי־חירות, מה שמציג את מאבק הימין באור חיובי.

הניסיון לזהות את מרד המקבים עם מאבק רתי קנאי נגד המתייוונים ה־נאורים, השואפים להשתלב בתרבות ההלניסטית האוניברסאלית, נראה, כ־קריאה ראשונה, ממש קולע. אולם, קשה לבססו בעובדות היסטוריות.

בניגוד לתקופתנו, היו אז כל המאבקים החברתיים לבושים בלבוש דתי, מאחר שהחילוניות — או רעיון הכפירה באל — לא עלתה על דעתו של איש. מאבקם של האיכרים היהו־דיים נגד האצולה הירושלמית המת־ייוונת היה מאבק דתי חברתי, שקיבל תימוכין באידיאולוגיה דתית. היה זה מאבק נגד בעלי־אדמות שנישלו את האיכרים מאדמותיהם, שסיבכו אותם בחובות וגבו מהם מיסים.

גם את האלמנט הדתי של המאבק אין לבטל. אותם אצילים מתייוונים נהגו במישרות הכהונה, כולל הכהונה הגדולה, כבתוך שלהם, מכרו וקנו אותן, לא נרתעו מלסבך את שליטי הארץ הסוריים במאבקיהם הפנימיים על חלוקת אותן מישרות דתיות.

המאבק נגד השחיתות הזאת לא היה בהכרח מאבק של בני־חשוך בבני־אור, וניתן למצוא לו אנלוגיות היס־טוריות אחרות. למשל, מאבקו של ישו נגד אותם שהפכו את בית־המיקדש ל־בורסה ולשוק, או מאבקן של עדות נוצריות שונות כנגד השחיתות שפש־תה בהיירארכיה הכנסייתית בימי־הבי־ניים, שהגיעה עד לכדי מכירת כס־האפיפיורות לכל המרבה במחיר.

ולבסוף, מאבקם של האיכרים היהודיים באצולה המתייוונת ובבעלי־בריתה — תושבי שפלת־החוף ההל־ניסטיים והשליטים הסלאווקיים יכולה למצוא לה אנלוגיה היסטורית מתאימה הרבה יותר במרד הערבי של 1936־1939, שבמהלכו נאבקו הפלאחים של גב־ההר באפנדים (המתייוונים), בישוב היהודי (ההלניסטים של שפלת־החוף) ובבריטים (הסלאווקים).

חופש לעניים

אבל, **חטא גדול יותר** להיס־טוריה (ולפוליטיקה העכשווית) עושה אבנרי כשהוא תוקף את המרד היהודי הגדול ברומאים כמעשה־טירוף של קנאים דתיים חסרי־מעצורים, ומשווה גם אותו למעשי־המתנחלים. התעלמותו מהתכנים החברתיים של אותו מרד פשוט זועקת לתיקון.

הנה, למשל, ציטוט מסיפרו של ההיסטוריון ססיל רות, הרקע ההיס־טורי של המגילות הגנוזות: „מש־נקרא שוב בכיתבי יוסף בן־מתיתיהו נראה כיצד היו המאורעות שקדמו לנפילת ירושלים, ושהוא מתאר בזילזול כה רב, לא רק מרד, אלא גם מהפכה מן הסוג הקלאסי: מהפכה תולדות מילחמת היהודים. על ראשית המרד. „והמורדים הבקיעו את העיר העליונה ושרפו באש את בית חנניה הכהן הגדול ואת ארמונות אגריפס וברניקי, ואחרי־כן יצאו לשלח ממנהיגיו הבולטים, לא הנהיג בר גיורא קבוצה יהודית דתית, אלא ייצג את העניים ואת העבדים (שאותם שיחרר מאדוניהם), ובצבאו לחמו גם לא־יהודים רבים.

מייד לאחר התייצבות השילטון היהודי החדש בירושלים ובחלוקת המישרות בין אנשי האצולה הירושל־מית, „אסף אליו שימעון בר־גיורא אנשי־דיב רבים ושם את פניו אל החמס, ונקל היה בעיניו לשים לבז את בתי־העשירים". השילטון הירושלמי שלח צבא כנגדו, והוא נסוג לעבר מצדה, שם שלטה סיעת הקנאים הדתיים.

למרות הקירבה בעמדותיהם החב־רתיות המהפכניות, לא מצאו שתי סיעות אלה שפה דתית משותפת. „לראשונה היה חשוד בעיני האנשים ההם, ועל כן ציוו עליו לשבת עם האנשים אשר הביא עימו בשפל העיר (מצדה) והם ישבו במרומי המקום." בעוד הוא שאף „לדברים גדולים מאלה", ישבו קנאי מצדה במקומם, ועל כן פנה שמעון „אל ארץ ההרים והעביר קול מסביב, כי יקרא דרור לעבדים ויתן שלל רב לבני־חורין".

תיאוריה מהפכנית כזאת קראה תיגר לא רק על אצולת בעלי־העבדים היהודית, אלא על יסודות המישטר הרומאי עצמם, והרומאים ידעו להע־ריך זאת. אחרי הניצחון דנו את שימעון בר־גיורא למוות, ואילו את המנהיג השני של המרד, יוחנן מגוש־חלב, דנו רק למאסר־עולם. הוא נלחם על חרות עמו, אבל לא עירער על הסדר החברתי הכלל־רומאי.

אבל גם יוחנן מגוש־חלב לא היה מנהיג רתי. שני אלה, שימעון ויוחנן, היו מנהיגי המרד בשלבו הסופי. כלו־מר, בניגוד לתמונה שמציג אבנרי, מצאו הרומאים על חומות ירושלים, בשנת 70, חברה יהודית מהפכנית בהנהגת שני מנהיגים לא־דתיים, אחד (יוחנן) שייצג את האיכרות והזעיר־בורגנות היהודית, ולחם למען חרות לאומית, והשני (שימעון) שייצג את דלת־העם והעבדים, ולחם למען חרות מנהיגיו הבולטים, לא הנהיג בר גיורא קבוצה יהודית דתית, אלא ייצג את העניים ואת העבדים (שאותם שיחרר מאדוניהם), ובצבאו לחמו גם לא־יהודים רבים.

מייד לאחר התייצבות השילטון היהודי החדש בירושלים ובחלוקת המישרות בין אנשי האצולה הירושל־מית, „אסף אליו שימעון בר־גיורא אנשי־דיב רבים ושם את פניו אל החמס, ונקל היה בעיניו לשים לבז את בתי־העשירים". השילטון הירושלמי שלח צבא כנגדו, והוא נסוג לעבר מצדה, שם שלטה סיעת הקנאים הדתיים.

למרות הקירבה בעמדותיהם החב־רתיות המהפכניות, לא מצאו שתי סיעות אלה שפה דתית משותפת. „לראשונה היה חשוד בעיני האנשים ההם, ועל כן ציוו עליו לשבת עם האנשים אשר הביא עימו בשפל העיר (מצדה) והם ישבו במרומי המקום." בעוד הוא שאף „לדברים גדולים מאלה", ישבו קנאי מצדה במקומם, ועל כן פנה שמעון „אל ארץ ההרים והעביר קול מסביב, כי יקרא דרור לעבדים ויתן שלל רב לבני־חורין".

תיאוריה מהפכנית כזאת קראה תיגר לא רק על אצולת בעלי־העבדים היהודית, אלא על יסודות המישטר הרומאי עצמם, והרומאים ידעו להע־ריך זאת. אחרי הניצחון דנו את שימעון בר־גיורא למוות, ואילו את המנהיג השני של המרד, יוחנן מגוש־חלב, דנו רק למאסר־עולם. הוא נלחם על חרות עמו, אבל לא עירער על הסדר החברתי הכלל־רומאי.

אבל גם יוחנן מגוש־חלב לא היה מנהיג רתי. שני אלה, שימעון ויוחנן, היו מנהיגי המרד בשלבו הסופי. כלו־מר, בניגוד לתמונה שמציג אבנרי, מצאו הרומאים על חומות ירושלים, בשנת 70, חברה יהודית מהפכנית בהנהגת שני מנהיגים לא־דתיים, אחד (יוחנן) שייצג את האיכרות והזעיר־בורגנות היהודית, ולחם למען חרות לאומית, והשני (שימעון) שייצג את דלת־העם והעבדים, ולחם למען חרות

פורום

מאת **אהוד עין־גיל**

היסטוריון יוסף בן־מתיתיהו
זעם על אובדן הפריוויליגיות

מוחר לגייס את ההיסטוריה לוויכוח הפוליטי היומיומי, אבל מרד המקבים והמרד הגדול ברומאים מוכיחים כי אין לימין מונופול על מהפכנים ולוחמי־חירות

תה בהיירארכיה הכנסייתית בימי־הבי־ניים, שהגיעה עד לכדי מכירת כס־האפיפיורות לכל המרבה במחיר.

ולבסוף, מאבקם של האיכרים היהודיים באצולה המתייוונת ובבעלי־בריתה — תושבי שפלת־החוף ההל־ניסטיים והשליטים הסלאווקיים יכולה למצוא לה אנלוגיה היסטורית מתאימה הרבה יותר במרד הערבי של 1936־1939, שבמהלכו נאבקו הפלאחים של גב־ההר באפנדים (המתייוונים), בישוב היהודי (ההלניסטים של שפלת־החוף) ובבריטים (הסלאווקים).

חופש לעניים

אבל, **חטא גדול יותר** להיס־טוריה (ולפוליטיקה העכשווית) עושה אבנרי כשהוא תוקף את המרד היהודי הגדול ברומאים כמעשה־טירוף של קנאים דתיים חסרי־מעצורים, ומשווה גם אותו למעשי־המתנחלים. התעלמותו מהתכנים החברתיים של אותו מרד פשוט זועקת לתיקון.

הנה, למשל, ציטוט מסיפרו של ההיסטוריון ססיל רות, הרקע ההיס־טורי של המגילות הגנוזות: „מש־נקרא שוב בכיתבי יוסף בן־מתיתיהו נראה כיצד היו המאורעות שקדמו לנפילת ירושלים, ושהוא מתאר בזילזול כה רב, לא רק מרד, אלא גם מהפכה מן הסוג הקלאסי: מהפכה

דרור לעבדים

ן עוד מספר בן־מתיתיהו כי כאשר קרב קסטיוס גלוס לירו־שלים, לרכא את המרד, „עזבו היהודים את חגם ולקחו בידיהם כלי־נשק וגם לא שמו את ליבם למנוחת־השבת, אף כי נהגו תמיד לקדש את היום הזה בכל תוקף."

בקרב הזה נזכר לראשונה שמו של שימעון בר־גיורא, איש גרש, שבעבר הירדן. לפי שמו, לא היה האיש יהודי מדורי־דורות, אלא בנה של גיורת. לאורך כל המרד, שהוא היה אחד

(המשך בעמוד 32)

הווי

המילחמה בלחם

בצה"ל גילה ראש ענף מזון, כי גם חיילי צה"ל החלו נזהרים מפחמי־מות. ירדו בצריכה הממוצעת שלהם של לחם, מ־750 גרם ליום בשנות ה־50' ל־500 גרם ליום בשנות ה־60' ול־200 גרם ליום, השנה.

* * *

לא הכל יכול לקרות

בבאר־שבע גילה שחקן התיאט־רון המקומי, המופיע בתשדירי־השרות לקידום מכירות הספורטוטו כי הוא עצמו מעולם לא מילא טופס טוטו: מעולם לא הימר ומעולם אפילו לא שיחק בקלפים.

* * *

אין אפס

בראש־הניקרה הודיע יוניפי"ל כי אחרי שכוחות האו"ם מנעו, ב־חודש שעבר, את הכניסה לאיזור שבו הם מוצבים מאוזרחים אשר נשאו עימהם בין השאר 300 קילו חומר־נפץ, 200 רובים, 38 פגזי אר־פי־ג'י ו־11 פצצות מרגמה והורו להם לשוב על עיקבותיהם צפונה. הם גם החרימו, בתוך האיזור, בין היתר, 33 אקדחים, 24 רובים, 24 רימוני־יד, שמונה פגזי קטיושה, שיבעה משגרי אר־פי־ג'י ושני מוקשים נגד טנקים.

* * *

מסילת בן־יהודה

ברמלה הגישה רכבת־ישראל, המ־נועה מטעמי ביטחון מלהעסיק שומרים ערביים, מישפט נגד קבלן־שמירה שהעסיק בשמירה בתחנת־הרכבת ערבים, אך הורה להם להזדהות, בשעת הצורך, בשמות עבריים במקום בשמותיהם המקוריים: דויד במקום סלאמה; יעקב במקום חוסיין; עודד במקום מוחמד.

* * *

לא ביום ולא בלילה

בחיפה סיימו חוקרי הטכניון מחקר על עלותן של תאונות־דרכים למשק (נזקי גוף ורכוש, הוצאות איש־פוז ושיקום, שרותי מישטרה ובתי־מישפט). מצאו כי ניזוקה הממוצע של תאונה הוא 16,300 דולר. כשהתאונה הזולה ביותר היא תאונה עירונית, לאור היום, שבה מעורבת מכונית פרטית (7,000 דולר), והיקרה ביותר — תאונה קטלנית בכביש בינעירוני לעת לילה, שבה מעורבת משאית או אוטובוס (378 אלף דולר).

* * *

הם רצו והם אכלו

בצה"ל ווכה מהחזקת סמים חייל שנאשם בהחזקת זירעוני קנביס דמויי חשיש. משישכנע סניגורו של החייל את בית־הדין הצבאי כי הזיר־עונים שימשו להזנת ציפור הכנרית של החייל, שבזכות אכילתם השתבחה שירתה.

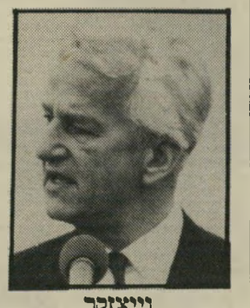
* * *

צדפות כשרות לפסח

בירושלים הציג מוסיאון ישר־אל מיבחר תשמישי־קדושה שב־מקורם שימשו כחפצי־חולין, אך עברו הסבה וכללו, בין השאר: רימונים לקישוט ספרי־תורה, שהיו, בגילגולם הראשון, גביעי־שמפניה מכסף; חנוכיה, שהיתה, בגילגולה הראשון, קסדה של חייל; פרוכת לארון־הקודש, שהיתה, בגילגולה הראשון, אדרת של קיסר אוהד־יהודים, ועקרת סדר־פסח, שהי־תה, בגילגולה הראשון, קערת־חרסינה להגשת צדפות.

שינאה אפורה כשק

הטלוויזיה דיווחה על בואו של נשיא קהילייתי־הברית גרמניה, האציל ריכארד פון־וייצזקר (תירגום שם־המישפחה: „איש־שקי־החיטה"). אוזני היתה כרויה לנ־גינת ההימנונים. רציתי לדעת: איך ארגיש אני, ואיך ירגישו אחרים, לשמע צלילי השיר „רויטשלנד איבר אלס", המנוגן על־ידי תזמורת צה"ל על אד־מתה של המדינה היהודית.

וייצזקר

התיזמורת ניגנה משהו. היא כמעט סיימה את מלאכתה, כא־שר תפסתי לפתע שהיא מנגנת את השיר ההוא. במכוון או שלא במכוון — ואני מניח שבמכוון — היא ניגנה את המנגינה בתיזמור השונה לגמרי מן המ־קובל.

עד כדי כך שגם אני, ששמעתי את השיר מאות פעמים בילדותי, לא היכרתי אותו.

ובכל זאת, זה היה השיר. והאורח היה נשיא גרמניה, הסמל העליון של אותה ארץ. ואנחנו קיבלנו אותו בסבר־פנים יפות. מלבד כמה עסקני מיפלגה, איש לא מחה ולא התנגד. וכאשר הוא ביקש לקרוא לי לשיחה קצרה בעת קבלת־פנים (אחד ממנהיגי הירוקים בגרמניה ביקש ממנו לדבר איתי) נעניתי ברצון. לא רק מפני שהוא איש סימפאטי, בעל דיעות נכונות בשטחים שונים, אלא גם מפני שלדעתי אנחנו, הישראלים, צריכים לעודד את המגמות החיוביות בגרמניה החדשה, האחרת.

אחרי השיחה חלפה מחשבה בראשי: גרמנים הרגו שישה מיליון יהודים. מעולם לא היה פשע מתוכנן כזה, ומעולם לא היתה שינאה כשינאתנו — „שינאה אפורה כשק", כפי שקרא לה נתן אלתרמן.

והנה, עוד בימי חיינו, באה ההתפייסות. והיא מעמיקה משנה לשנה.

אם כך, יש תיקווה.

אנחנו מוקפים אויבים. הם הורגים בנו, ואנחנו הורגים בהם. הדם זורם והשינאה לוהטת. אך איש מהם לא הרג שישה מיליון יהודים. וגם לא אחוז אחד מן המיספר המיפלצתי הזה. וגם אנחנו לא ביצענו אצלם הרג של מיליונים.

יש שינאה. אבל אין היא דומה לשינאה ההיא. ואם לשינאה ההיא בא הסוף, אצל רבים וטובים — כי אז יבוא הסוף גם לשינאה של היום, ונתפייס עם האויבים של היום.

אני מקווה שזה יהיה בימינו.

המוות הלבן

בימי הביניים פשטה באירופה המגיפה השחורה. היא עברה מעיר לעיר, מארץ לארץ, והשאירה אחריה מוות וחורבן. מיליונים ניספו תוך שנים מעטות. ערים שלמות התרוקנו. המחלה היתה איומה מכל מילחמה.

העמים אחזו הפחד והבהלה עמדו חסרי־אונים ואובדי־עצות מול המגיפה. הרופאים לא ידעו מה מקורה וכיצד היא מתפשטת. איש לא חלם אז עדיין על חיידקים, ואיש לא ייחס את התפשטות המחלה לעכברושים, שירדו בנמלים מן האוניות ופשטו ברחבי היבשת.

מחוסר הסבר אחר, נמצא הפיתרון הפשוט ביותר: היהודים. הם, הזרים, השונים, מעבירים את המחלה. הם מרעילים את הבארות.

וכך, בארץ אחרי ארץ, הוטלו גזירות על היהודים. הם נרדפו עד צוואר, נרצחו ונגורשו.

עכשיו יש בעולם מגיפה של איידס — תיסמונת הכשל החיסוני הנרכש. רבים כבר משווים אותה למחלת־הדבר של המאה ה־14. אלפים ניספו, והיא פושטת מארץ לארץ. ממדיה גדלים בטור הנדסי. יש המנבאים כי בסופו של דבר תהרוג מאות אלפים ואף מיליונים.

אין אוהבים לדבר על המחלה. משוחחים עליה בלחש. פלוני נדבק, אלמוני נפטר. עד למותו של רוק האדסון, לא רצה איש להודות בכך שלקה במחלה הנוראה.

מי אשם במחלה? „ההומוסקסואלים. זה קורה בגללם. הם מעבירים אותה."

זה מתחיל להזכיר קצת את היהודים בימי־הביניים.

יש, כמובן, הבדל חשוב: האשמת היהודים במוות השחור היתה עלילה ותו לא. האשמת ההומוסקסואלים בהפצת האיידס מת־בססת, כנראה, על עובדות מדעיות ברורות.

אך קיימת תהום בין העובדות ובין ההיסטריה ההמונית, ההולכת ומתפתחת לנגד עינינו. הרופאים קבעו שהמחלה עוברת רק במגע מיני. אך כיום יש כבר חוקשים לתת יד להומו־סקסואלים. יש החוששים לנגוע בכוס או בספל בביתו של הומוסקסואל, או להזמין אותו הביתה. שמעתי שבחברה מסויימת, שבה יש ריכוז של הומוסקסואלים, העובדים האחרים מסרבים לעבוד במחיצתם.

בכל זה יש משהו מתופעת האנטי־שמיות הנושנה. ההומו־סקסואלים הם מיעוט בחברה. הם זרים. הם שונים. אפשר לזהות רבים מהם. יש מהם התופסים מישרות בכירות. אפשר להצביע לעברם באצבע. אפשר לדבר עליהם בלשון „הם" ו„אנחנו". הם מיסתוריים, איכשהו.

הפסיכולוגים אומרים שהגברים ה„נורמליים" מתקשים להתייחס אל בני מינם ההומוסקסואליים ללא מבוכה ושינאה, מפני שיש או היו לכל גבר איזשהם רגשות הומוסקסואליים חבויים, מודחקים, והוא לוחם בהם. השינאה להומוסקסואליים היא, איפוא, במידה מסויימת שינאה עצמית, וביטוי לפחד מפני יצרים בלתי־מודעים.

נוסף על כל אלה פועל, כמובן, החינוך הדתי, האומר שההומו־סקסואלים הם חוטאים, העושים את הרע בעיני ה' היהודי וה־נוצרי.

אילו חיינו במאה ה־14, היו עכשיו הורגים את ההומו־סקסואלים ברחובות, מגרשים אותם מערים וממדינות, שורפים את ספריהם ואת סרטיהם. מבודדים אותם בגטאות סגורים, או מעלים אותם על המוקד.

זה לא יקרה. אבל יש מגמה לגירושם מן החברה, לבידודם, לנידויים.

משמע: אחרי ההתפתחות של השנים האחרונות, שאיפשרה להומוסקסואלים לחיות סוף־סוף את חייהם כאנשים מן הישוב, לצאת מן המחבוא, להודות בנטיותיהם ולהתקבל בחברה, מת־חילה מגמה הפוכה, כשעל בני המיעוט הזה להסוות שוב את עצמם, להעמיד פנים, לחיות חיים של שקר.

החברה האנושית לא תצא נשכרת ממגמה זו.

חייל חוזר הביתה

במשך חמש שעות ישבתי וראיתי סרט. לא סרט שלם, אלא רק את הרבע הראשון של הסרט.

כאשר זה נגמר, הצטערתי. לא רציתי לקום. הייתי מוכן לשבת עוד חמש שעות רצופות, לפחות.

הסרט נקרא היימאט. בגרמנית, „היים" הוא בית, בדומה

למילה האנגלית „הום". „היימאט" פירושו ארץ־הבית, נוף־הבית, נוף־הילדות. זה יותר מאשר מולדת או מכורה, יותר מאשר „פאטריה" הלאטינית או „מאתרלאנד" האנגלי. זו לא סיסמה או מליצה. זה דבר הצובט את הלב.

הסרט, על 11 פרקיו ו־16 שעותיו, מתאר את תולדותיה של משפחה בכפר בדרום־גרמניה, מתום מילחמת־העולם הראשונה ועד לא־מכבר.

חייל בא הביתה, אחרי מילחמת־העולם הראשונה. במשך ארבע שנים לא היה בבית. במשך שיבעה חודשים היה בשבי הצרפתי, ולא כתב גם מיכתבים. בהגיעו לכפרו הוא רואה את אביו הנפח בעבודה. בלי אומר ודברים הוא נוטל לידו פטיש, ועוזר. האב אינו אומר לו שלום, ורק אומר „תפוס כאן!" הם עובדים ביחד, שותקים. איכר גרמני אינו רגיל להפגין רגשות.

החייל נכנס הביתה. אמו מחבקת אותו בלי אומר. הוא יושב ליד השולחן. מסביבו מתכנסים הקרובים והשכנים. שרבים מהם שיכלו את בניהם במילחמה. מדברים. אך החייל הוא כמו אילם. הוא מביט ניכחו, ופניו קפואות. מי שראה את זוועות המילחמה אינו רוצה לספר, אינו רצה לדבר. כל מי שהיה אי־פעם חייל קרבי יודע בדיוק מה מתרחש בליבו.

וכך הלאה, סצנה אחרי סצנה. עסקן מקומי מברבר בטקס חגיגי על הנופלים, שציוו לנו את החיים. העולם כולו נגדנו, אבל לנו לא איכפת. יום יבוא, ואיש חזק יוביל אותנו אל הגאולה. השחר יפציע.

כעבור שעה־שעתיים של סרט בא המשיח. בברלין הרחוקה נערכת תהלוכת־לפידים, והפירר מגיע לשילטון. הכפר, שבו לא היה תחילה אף נאצי אחד, נתפז ללבוש את המדים החומים.

איכרה קשישה אומרת לבעלה, בפרטיות של חדר־המיטות: „הכל ניקנה בהקפה. באחד הימים נצטרך לשלם את החשבון!" חוכמת־איכרים עתיקת־יומין.

אך הצעירים נלהבים. אחרי שנים של הידרדרות כלכלית, של מצוקה ומשבר, מתחיל הכל לזוז. יש עבודה. יש כסף. „עידן חדש התחיל".

אי־שם יש מחנה־דיכוי. אי־שם קורה משהו ליהודים. אבל העידן החדש התחיל, עידן של פריחה כלכלית, ניצחונות פולי־טיים קלים, זקיפות־קומה לאומית. ורק האיכרה הקשישה ממשי־כה לפקפק.

3683 הניצבים בסרט הם תושביו של כפר אמיתי באותו חבל. הכל מדברים בניב מקומי, שגם יודעי־גרמנית מתקשים להבינו. לפעמים הוא מזכיר יידיש, ולא במיקרה — שהרי הבסיס של יידיש הוא הניב הגרמני של חבל־הריין מלפני 900 שנים, והניב בסרט הוא הניב של אותו חבל לפני דור או שניים.

הסרט אינו בא להשיב על שאלות. הוא מתאר הווי. צופים בו כמו שקוראים ספר — פרק אחרי פרק, ולא בבת אחת. אך מעל לכל היצירה מרחפת השאלה, זו שהטרידה אותי כל חיי: איך זה קרה שעם מפותח, עם תרבותי, עם שהוליד מתוכו סופרים רגולים ופילוסופים מזהירים, עם של איכרים הגונים וישרי־לב, חלה במחלה הממארת הזאת.

חשוב להבין זאת, כדי ליצור בעוד מועד את הנוגדנים לאותה מחלה, אותה המחלה התוקפת עכשיו גם אותנו. אולי הסרט יעזור לנו להבין.

אבן על כל גיל

עוד כמה מילים על סידרתו של אבא אבן, מורשת:

יש לה ערך חינוכי רב, ביחוד לבני הדור הצעיר ביותר. חלק גדול ממנו זוכה בחינוך מעוות ומסורס. המתאר את היהודים כ„עם לבדד ישכון", בעל תרבות ייחודית וייחידה, מול ים של גויים חסרי־תרבות, שטופי־זימה, שניסו להרוג את היהודים בכל הזר־צות ובכל התקופות, וממשיכים בכך בימינו.

הסידרה של אבן מתקנת את התמונה. היא משבצת את התרבות היהודית המפוארת במיסגרת התרבות האנושית הכללית. היא מצביעה על התקופות והארצות, שבהן התקבלו היהודים בידידות על־ידי העמים האחרים. היא מחזירה את הגאווה ליהדות הספרדית, ומתארת את התקופה שבה היתה היא העילית התרבותית של העם היהודי. היא מראה את תור־ההזב, כאשר הערבים והיהודים חיו ופעלו בצוותא, באחווה פוריה.

כל זה נאמר באנגלית נמלצת, בשעות המאוחרות של הערב. אני מבקש להקרין את הסידרה מחדש, בדיבוב עברי. כלומר: לבקש את אבא אבן לחזור על הדברים בעברית. או להחליף את קולו בקול של קריין, כדי שגם בני 12 יצפו בו בהנאה.

כחינוך נגד הגיזענות והלאומנות, זה שווה כל מחיר.

שופט בבית־הכלא

„אחרי כמה שנים הבנתי שאפשר אולי לעזור לבני־אדם, אבל אי־אפשר למצוא את האמת ואת הצדק," התוודה השופט־לשעבר דוב איתן בראיון בהעולם הזה. „השופט נעשה קהה יותר לסבל האנשים..."

איני יודע אם איתן קרא אי־פעם את הספר עיני האח הניצחי. אם לא — מן הראוי שיקרא.

לפני שבועיים כתבתי על ספר של סטפן צווייג, שעות הרות־גורל. והזכרתי ספר שני של אותו סופר, שגם אותו קראתי בגיל 8 או 9. מאז רודף אותי הסיפור הזה. עכשיו קראתי אותו שוב, במהדורה גרמנית חדשה.

זוהי נובלה בת 50 עמודים, בסך הכל, שגיבורה הוא אציל הודי בשם פיראטה, לוחם בלי חת ובלי רופי. כאשר עלו המורדים על עיר הבירה והכל נטשו את המלך, יצא פיראטה בראש חבורה קטנה, הפתיע את האוייב והיכה אותו שוק על ירך. הוא הרג במו ידיו את ראשי המורדים בקרב. בבוקר הסתכל באנשים שהרג, ומצא ביניהם את אחיו. עיני אחיו המת הביטו בו, ומאותו הרגע חדל מדרך המילחמה וההרג.

המלך רצה למנותו כשר־צבאו, אך פיראטה ביקש חסד. מעתה אינו רוצה לעסוק עוד אלא בעשיית צדק בלבד. הוא התמנה שופט.

הכל הילללו את חוכמתו וצידקתו, כפי שהיללו קודם לכן את גבורתו ותעוזתו. הוא היה שופט־צדק, ושימעו הגיע לקצות־תבל. באחד הימים הובא לפניו רוצח, שהרג 11 בני־כפר. קרובי הקור־בנות ביקשו להוציאו להורג.

אולם פיראטה אמר: „החיים הם מן האלים, ואל לו לאדם לפגוע באלוהי." הוא דן את הרוצח ל־11 שנות מאסר, שנה על כל רצח.

אולם השפוט לא הודה לו. „אתה נוטל ממני את החיים בדרך אכזרית... מדוע אינך קוטל אותי? אני הרגתי, איש מול איש, אבל

איתן

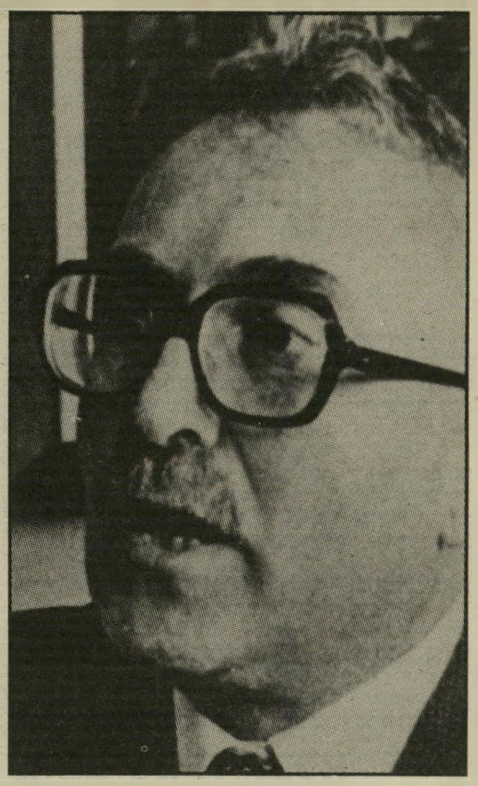
אכזרי גזר־דינך." הרוצח הביט בו, ועיניו היו עיני האח הנצחי.

המילים רדפו את פיראטה, ובאחד הימים התגנב אל הכלא. שיחרר את הרוצח למשך חודש, על דיברתו, ותפס את מקומו מבלי שאיש הרגיש בכך. הוא ישב במחשכי הכלא, במעמקי האדמה. ואחרי חודש הגיע ל־מסקנה כי הישיבה בכלא היא הנורא שבעונשים. מאותו הרגע סירב להמשיך ולשפוט, ויצא ליער, לחיות כמתבודד.

שם, חשב, אינו יכול לעשות עוול לאיש. אך הוא טעה. שימעו של המתבודד הצדיק יצא ברבים. אנשים נטשו את נשותיהם וילדיהם כדי להידמות לו ולהתבודד, וכך גרמו עוול למיש־פחותיהם. פיראטה הבין כי אל לו לצדיק להתבודד ולפרוש מן העולם. הוא חזר אל חצר המלך וביקש לשרת שם בעבודה הבזויה ביותר — הטיפול בכלבים. מישפחתו גירשה אותו, העולם שכח אותו, וכאשר הגיעה שעתו למות נקבר כאחד העבדים.

מכל הסיפור נחרת בזיכרוני הלקח הפשוט: אל לו לשופט לשלוח אדם לכלא, אם לא התנסה בעצמו בעונש זה. כאשר שופט שולח אדם למעצר „עד תום ההליכים", במשיכת־קולמוס קלה, מה הוא יודע על בית־המעצר? מה הוא יודע באמת? וכאשר הוא גוזר חמש או עשר או עשרים שנות־מאסר על אדם חי — האם הוא יכול בכלל לדעת מה זה?

אני מקווה שסיפורו זה יתורגם שוב לעברית ויופיע בקרוב במהדורה חדשה. אם כן, כדאי להמציא עותק אחד לכל שופט במדינה. כדי שיזכור, ביושבו על כס־המישפט, את עיני אחיו הניצחי.

רב נייגר:

„פירסום בעיתונות על מעל"מ, מרתיע!"

עולם הבוהמה בארץ בהיסטריה כללית. בזה אחר זה, בראש חוצות או מפה לאוזן, מוזכרים שמות של זמרים, כוכבי־טלוויזיה או דמויות פופולאריות אחרות, כחשודים בהעלמת מס־הכנסה, על־ידי אי רישום מדוייק של הכ־נסותיהם.

הנושא המדובר ללא הרף קיבל גם תפנית היתולית, כשהזמר משה גיאת, אשר הצהיר כי הוא נקי־כפיים ודרש להתמיר עם אותם שעברו על החוק, נעצר בעצמו כחשוד בהעלמת מס.

פניתי לדב נייגר, מי שהיה עד לאחרונה נציב מס־ההכנסה, וביקשתי לשמוע את דעתו על ההיסטריה שגרם יורשו בתפקיד, יאיר רובינוביץ.

● מנסיונך כנציב מס־ההכנסה — כשעולים על אנשים מפורסמים, יש בכך גורם מרתיע כלפי הציבור?

קודם־כל, רצוי לציין כי מתפרסמים רק שמותיהם של אנשים שכבר הובאו לפני שופט ושוחררו בערבות. לא כל מי שנחקר שמו מתפרסם. חס־וחלילה! באשר להרתעה — בוודאי שיש בכך משום הרתעה. מנסיוני נוכחתי לדעת, שכאשר המיבצעים של מס־ההכנסה הפכו לשיגרה, העיתונות היתה מפסיקה לדווח עליהם. הנושא היה יורד מהכותרות, ואז אנשים היו מתעוררים ושואלים אותי: „לאן נעלמתם? הפסקתם לעבוד?"

ברור שלא הפסקנו, אך זה לא קיבל ביטוי בתיקשורת, וה־מודעות לעניין ירדה.

הפירסום בהחלט מגבש רתיעה ומודעות בקרב הציבור הרחב.

● בשיחות עם אמנים הרגשתי, כי הם חשים שעושים עליהם עלילהם ושהם שעיר־לעזאזל, רק בגלל היותם מפורסמים.

תמיד כשתופסים כמה אנשים מאותו הענף נוצרת אווירה של כאילו עליהום. מצד אחד אין זה נכון, מכיוון שמס־ההכנסה מעולם לא זנח את התיקים הגדולים באמת, של העלמת הכנסות. אולם מצד שני אין להקל ראש בחומרת העבירה, שבה נתפסו כמה אמנים. אי־רישום של הכנסות, מסווג אומנם כעבירה טכנית, אך זוהי עבירה מהותית! לו היו תופסים את אותו אדם, לאחר שכבר הגיש את דיווחיו למס־ההכנסה — זאת היתה עבירה מהותית!

עוד בתקופת כהונתי החלו לעבוד על הצעת־חוק, שתגדיל את העונש המקסימלי על אי־רישום הכנסות, עד לשלוש שנות־מאסר.

● מדבריך ניתן להבין, כי אתה סומך ידיך על פעולותיו האחרונות של יורשך.

במשך שנים התלוננתי על מחסור בכוח־אדם במה שקרוי קו־מנרו־מס־הכנסה. הנה, כעת הוסיפו 250 אנשים, והדבר מתחיל לתת את אותותיו בשטח.

אני תומך בהחלט בפעולות האלה, אך אסור להסתפק בהן.

רות קרייצר־רביב:

„אין לקנות כרומיום ללא המלצה רפואית!"

השמועה עברה מפה לאוזן: סוף־סוף נמצאה תרופת־הפלא שתעצור את המכורים לדיברי־מתיקה. סוף־סוף יהיה ניתן להתגבר על אחת מתופעות־הלוואי הפחות אסתטיות של תקופת־השפע – עודף השומן. שמו של החומר הגואל הוא כרומיום.

אולם בטרם ינהר עם־ישראל בהמוניו אל בתי המיר־קחת והטבע למיניהם, פניתי לרות קרייצר־רביב, דיאטנית קלינית, כדי לשמוע פרטים על התגלית. קרייצר־רביב נשמעה מעט מסוייגת מהפלא החדש.

● מה החידוש שבחומר המדובר?

לאחרונה התפרסם מחקר, שהוכיח כי ניתן לפקח על הצורך הגופני בדיברי־מתיקה, על־ידי שימוש בכרומיום.

● מדוע חקרו דווקא בדיברי־מתיקה, ולא בדיברי־מאכל אחרים?

מכיוון שהסוכרים הפשוטים, המצויים בדיברי־מתיקה, מעלים באופן מיידי את רמת־הסוכר בדם והופכים מייד לשומנים. רבים הם האנשים, שבעת מתח ועצבים מוצאים את הפיתרון המיידי בצריכת־סוכר. המתח מוריד את רמת־הסוכר בדם ואז חל הצורך הדחוף למלא את המחסנים.

הבעיה היא שההרגל הופך לכפייתי, ממש התמכרות. יש כאן היבט פסיכולוגי־רפלכסיבי: כשרע לי — אני פונה מייד למתוק. כפי שהורגלנו בילדותנו — דיברי־מתיקה כפיצוי על שרע לנו, או כפרס על התנהגות טובה.

● בלומר: יש הבדל בין אכילה כפייתית לבין הצורך הפיסי במאכל מתוק.

בוודאי. דרישה לדיברי־מתיקה היא תופעה נפרדת מזלילה כפייתית. באופן הכרתי המתמכר יודע שהמתוק יעשה לו טוב, ובאופן תת־הכרתי הוא מקשר רפלכסיבית את הרגשתו עם הפיתרון — דיברי־מתיקה!

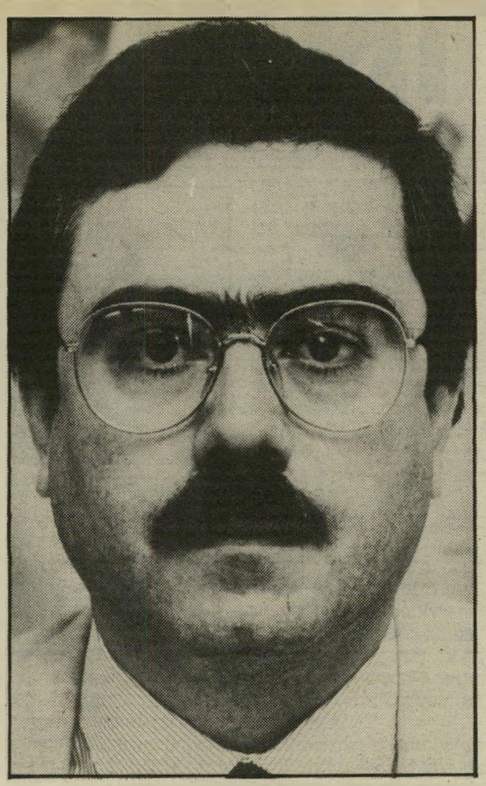
● האם הכנסת לשימוש את התגלית החדשה?

כן, מכיוון שהיא שומרת על רמה יציבה של סוכר בגוף. אולם זהו רק חלקיק מטיפול מקיף ויסודי שאני ממליצה עליו. בראש ובראשונה, מלבד הטיפול הפיסיולוגי, אני ממליצה על טיפול התנהגותי משלים.

המחקר המדובר הוכיח, כי אנשים שהחזיקו שבוע אחד ללא דיברי־מתיקה וקיבלו את הכרומיום, חזרו לסורם, בעוד שרק אותם אשר החזיקו מעמד לפחות שלושה שבועות ללא דיברי־מתיקה — גברו סיכוייהם לשבירת ההרגל הבלתי־בריא הזה.

● אפשר להשתמש בחומר ללא המלצת רופא או אדם המוסמך לכך?

בהחלט לא. את החומר אומנם ניתן להשיג, אולם אני מאוד ממליצה שלא לרוץ ולקנות ללא ייעוץ, שיקבע את המינון הנכון, הזמן הדרוש והטיפול ההתנהגותי המשלים.

רוברט ידיד:

„רגשות" כלפי חברי המצרים הם כבדים!"

חסן־עיסא, הקונסול המצרי באילת, סיפר בהזדמנויות רבות כי מאז שהגיע ארצה רכש מיספר רב של חברים ישראליים. „חברי הטוב ביותר," התגאה פעם באוזניי, „הוא רוברט ידיד."

אחרי רצח שיבעת הישראליים בראס־בורקא נודע לי, כי המצרים חשים מעט נבוכים, מעט מנודים בישראל. פניתי לידיד, העושה את שרות־המילואים שלו ביחידת דובר־צה"ל והמכהן בחיינו האזרחיים כמנכ"ל מלון, ו־שאלתי אותו על הרגשתו בימים אלה.

● כיצד הכרת את חסן עיסא?

הכרתי אותו ביומו הראשון בארץ. זה היה לפני ארבע שנים. הוא התארח בבית־מלון שבו הייתי מנהל־קבלה. מייד התיידדנו.

● זאת היתה תחילתה של תקופת יחסינו עם המצרים. לא נרתעת מחברות כזאת?

לא, לא היתה לי שום רתיעה. מכיוון שגדלתי בארץ ערבית, בלבנון, היכרתי את החתך של החברה הערבית — במיוחד את העילית. פרט לכך, לא היו לי בעיות תיקשורת עקב מחסום של שפה. זה שאני דובר ערבית עזר לי לעצב קשר אמיתי בין שנינו.

● התיידדת עם מצרים נוספים?

כן, בוודאי. הייתי מאוד בידידות עם השגריר הקודם, סעד מורתדא. התיידדתי גם עם מי שמכהן כיום כשר־הנפט המצרי, עבד־אל־האדי קנדיל. הוא ביקר אז בארץ, במיסגרת מישלחת של מכון־הנפט המצרי. הוא נמנה עם ידידיו הקרובים של עיסא, וכיום הוא גם ידיד שלי.

מלבד זאת, יש לי מכרים מצרים נוספים.

● איך הגבת בעיקבות הרצח? האם השתנתה תחושתך כלפי חבריך המצרים?

ריגשותיי היו מאוד מעורבים, כבדים. במיוחד שלא יכולתי להאשים את ידידיי המצרים במעשה האיום הזה, מכיוון שרעתם בנושא זהה לשלי ולזו של ישראלים אחרים.

היתה לי בעיה. לא ידעתי כיצד להגיב, אז שתקתי במשך כמה ימים. ידוע לי שהם חשו בכך, ולא נעים לי — אבל נקרעתי בין חובתי החברית לבין תחושתי כישראלי בעל־מישפחה.

סינילגה פן־איזנשרייבר:

„בשבילי, אלכסנדר פן היה אבא ולא אגדה!"

השבוע התקיימו הצגות־ההרצה הראשונות של אלכסנדר פן. **אני, שהכרתי את האיש מקרוב במשך כמה שנים, פחדתי ללכת. פחדתי להתאכזב, לגלות דברים שלא ידעתי. פחדתי שההצגה תמחוק לי את הזיכרונות הפרטיים.**

סינילגה פן־איזנשרייבר, בתו של פן, היתה בהצגת־ההרצה. שאלתי אותה מה היה אומר פן אילו ישב באולם.

אילו פן היה יושב באולם, לא היו מציגים אותו על הבימה. בזמנו פנו אליו וביקשו לעשות סרט על חייו, והוא סירב בעקשנות. „כל עוד אני חי, אני חי!" אמר. „אחרי מותי תעשו מה שאתם רוצים!"

● מה שראית על הבימה — זה הסיפור של אבא שלך?

אסור להתייחס להצגה כאל ביוגרפיה, אלא כאל ציוני־דרך בחייו. פן, כ־66 שנות־חייו הסוערות, יכול היה להיות רקע לעשרה מחזות. ההצגה מראה חלקים אחדים מחייו וחלקים אחרים מדמותו הססגונית. עשו את המחזה אנשים צעירים שלא הכירו את פן, וגילו אותו תוך כדי העבודה. ברור שכאשר גילו אותו, למדו להכיר אותו ולאהוב אותו, ואת האהבה הזאת הם מצליחים להעביר.

● לוא עשו את ההצגה אנשים שהכירו את פן, האם היא היתה נראית אחרת?

אני מניחה שאז היא היתה יותר נוסטלגית. אותי דווקא משמח שעשו את ההצגה האנשים שעשו אותה. יש בה הרעננות של גילוי, ואולי דווקא זה יסקרן את הנוער, שלא ידע את פן, לדעת יותר, לקרוא יותר.

● את מרוצה?

אי־אפשר לדרוש ממני להיות אובייקטיבית. אסור לשכוח שבשבילי פן היה אבא, ולא אגדה.

אני חושבת שזו הצגה היודעת לכבד את זיכרו של אלכסנדר פן.

נירה יצחקי:

„אתה חייב להסתכל קדימה בחיקווה, ולא אחורה בזעם!"

הגלריות לאמנות היו הראשונות שנפגעו מהמצב הכלכלי. כבר שנתיים שיש הסכם בלתי־כתוב בין כל בעלי הגלריות, שהם לא פותחים ביום הראשון בשבוע. בשיחות שלא לציטוט מספרים לי שפשוט לא מוכרים כלום. אבל כנראה שיש אנשים שאינם יודעים את המצב, ולכן הם שולחים להם בדואר הזמנות לפתיחת גלריה חדשה לאמנות.

שאלתי את נירה יצחקי, בעלת גלריה שלוש **החדשה בנווה־צדק, האם לא סיפרו לה שהגלריות הוותיקות עומדות ריקות מאדם.**

המיקרה שלנו הוא שונה. אנחנו — שותפי, האמן חוני המעגל, ואני — לא השקענו עשרות אלפי דולארים כדי לראות רווחים מאמנות בזמן קצר. שכרנו מקום תמורת 250 דולר לחודש, ואנחנו מקווים שלפחות בהתחלה נוכל להחזיק מעמד. בעזרת האמנים המציגים אצלנו, שכל אחד מהם ישלם 300 דולר לתקופה שהוא מציג.

● הגלריות הטובות והידועות אינן גובות כסף מאמנים. אז למה שיבואו אליכם?

כי הגלריות הטובות והידועות כמעט לא מוכנות להציג אמנים חדשים. יש אצלם תור ארוך מאוד של אמנים ידועי־שם, ולקבוצה גדולה של אמנים אין למעשה איפה להציג.

● אתם מקווים לסריחה מחודשת של נווה־צדק. סיפורו של רחוב שינקין, שקם לתחיה ואחר־כך גווע, לא מפחיד אתכם?

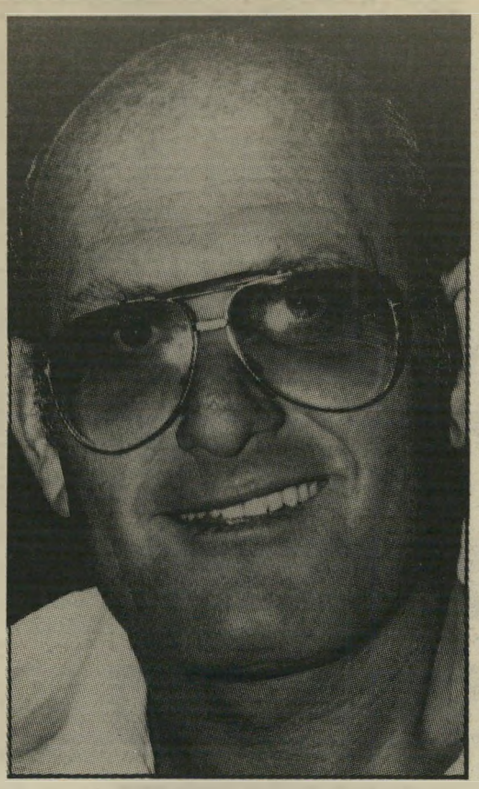
גם חוני, שנולד בשכונה, וגם אני, שגרתי בה שנים ארוכות, בטוחים לגמרי שנווה־צדק הוא המקום המתאים ביותר בתל־אביב להיות מרכז לאמנות מכל הסוגים. בארץ, אם אתה רוצה לעשות משהו, אתה חייב כל הזמן להסתכל קדימה בתיקווה, ולא אחורה בזעם — אחרת לא יקום פה כלום.

● אוסטימיות זה דבר יפה מאוד. יש גם מישהו שעוזר לכם, לפחות בהתחלה, מבחינה כספית?

קיבלנו כמה תרומות ממוסדות פרטיים, ואנחנו מקווים שעיריית תל־אביב תיתן משהו, מלבד המחמאות.

● מה אתם רוצים שהעיריה תיתן?

העיריה הבטיחה לנו כבר ב־1981 מיבנה לגלריה. עד היום הם לא עמדו בהבטחתם, ולכן לקחנו את העניינים לידיים ושכרנו מקום. כולנו מקווים שהעיריה תבין לבסוף שאנחנו לא מתכוונים לעשות כסף מהמקום, אלא לפתוח מרכז תרבות וגילוי אמנים צעירים. איך יכולה עיר גדולה להתקיים בלי זה?

יחיאל ספרא:

„בעזרת קלטת גם ילדים חילוניים עולים לתורה!"

תאמינו או לא, אפילו הדת עוברת לאלקטרוניקה. כך, לפחות, בחצרו של יחיאל ספרא. את קולו של ספרא כולנו מכירים כבר 25 שנה, כקריין טעמי־המיקרא בקול ישראל. **אבל מרדיו, כידוע, קשה לחיות, ולכן ספרא מלמד כבר שנים בני־מיצווה לשיר את ההפטרה שלהם. לאחרונה הוא מלמד את הילדים בצורה אכסטרנית: הוא פשוט שולח להם קסטה.**

● איך אפשר להסתדר בעזרת קסטה — הרי כל ילד צריך לקרוא משהו אחר בטקס הברי־מיצווה שלו?

נכון מאוד, ולכן התיישבתי ועשיתי כ־70 הקלטות שונות, כדי שאת תוכלי לבוא אליי ולהגיד לי, למשל, שהבן שלך צריך לעלות לתורה ביום 19 בנובמבר 86. אז אגש למדף ואוציא את הקסטה המתאימה לתאריך הזה.

● כמה זמן היה דרוש לילד ללמוד לשיר את ההפטרה שלו, לפני עידן הקסטות?

כדי לדעת את תפקידו כיאות, ילד צריך לבוא אליי פעמיים בשבוע, במשך ארבעה חודשים.

● ובכמה זמן הוא ילמד בעזרת הקלטת?

קורם כל הוא ילמד בזמנו החופשי, ואני מניח שתקופת־הלימוד תהיה קצרה בחצי מאשר בלימוד רגיל.

● מה עם מחירים?

אני לוקח 200 דולר כדי ללמד ילד באופן פרטי. קלטת עולה 60 דולר.

● מי קונה קלטות לבני־מיצווה?

הרבה מאוד אני מוכר לחוץ־לארץ. כאן פונים אנשים שגרים רחוק מהמקום שלי, ובכל זאת רוצים ללמוד ממני. פונים גם הרבה מאוד ילדים, המסרבים ללכת לרב בעל זקן ופאות.

● בלומר, בעיקר חילוניים?

כמובן. תראי את הקלטת שלי ליהודי עם שטריימל וקפוטה, והוא שולח אותך ואותי לעזאזל!

● לא צריך להיות רב כדי ללמד ילדים את ההפטרה?

מה פיתאום? צריך להיות מומחה לטעמי־המיקרא, וצריך להכיר את סדר הפרשות וההפטרות לפחות שנה מראש.

● כל שנה זה משתנה?

כן. אותה פרשה תשנה מקום בשנה הבאה. אם היא תחול בראש חודש, למשל.

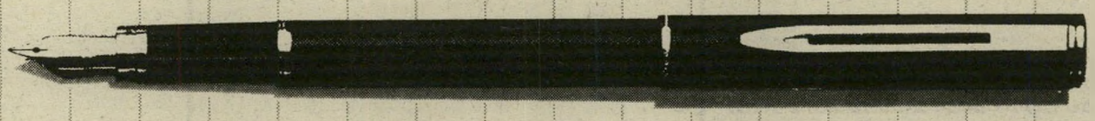
● עד עכשיו גבית 200 דולר מכל ילד. עכשיו אתה גובה 60. אתה סובל מעודף כסף?

לא מעודף כסף אלא מחוסר־זמן.

מלבד זאת, העובדה שילדים חילוניים רבים עולים לתורה בעזרתי, עושה לי, כאדם מסורתי, שימחה גדולה. גם זה משהו.

אוקטובר, חודש של הטבות מיוחדות* לפודי מניות ההסדר- בתוכניות החסכון הדולריות ובקרנות הנאמנות.

הצטרף עד 30 באוקטובר לאחת התוכניות:

- צֶמֶד צמוד דולר
- צֶמֶד דולרי להכנסה חודשית
- צֶמֶד דולר מדד

ותהנה מריבית מוגדלת, ומאופציה מיוחדת להבטחת שער הדולר* מפני שינויים אפשריים בסוף אוקטובר.

הנחות על רכישת קרנות נאמנות

"ספיר" ו"חלמיש", קרנות נאמנות להכנסה שוטפת, נמכרות עכשיו במחיר יסודי, בשאר הקרנות הנחות של: מ־0.25% עד 1.25%!

פטור מלא מעמלת פדיון לבעלי מניות ההסדר הבנקאיות.

* ההטבות ניתנות גם לקהל הרחב.

*פרטים מלאים בכל סניפי

בנק המזרחי המאוחד

צל"ש

צל"ש אמיתי מגיע לאיש שהמציא את השקל החדש והעלה את מורל העם באופן תלול. פיתאום רואים אנשים צוחקים בארצנו. אנשים משלמים חשבון בבית־קפה וצוחקים. עולים לאוטובוסים וצוחקים, קונים עיתון וצוחקים. כל פעם שאדם נותן את הראש־סיכה הזה לאדם אחר, שני האנשים מתפרצים בצחוק.

יופי, עם. ככה זה צריך להיות. אתם צריכים ללכת ברחובות כשאתם צוחקים. אחר־כך, בבית, תבכו, אם תרצו.

פינת בן־יהודה

פיטריות שמפיניון — פקועיות (ביחיד — פקועית). סירופ — שירב. סקיטבורד — גלגשת.

אגב, שאלתי את נורית רייך מהאקדמיה בתל־אביב מה זה המילה התורנית הזאת, פישור, ואיך אומרים את זה בלועזית, למשל. נורית שאלה את השאלה את ד"ר יגאל ינאי, המזכיר המדעי של האקדמיה, והוא, אחרי שישב עם אנשי מישרד־החוץ, שלח לי את התשובה. פישור: FINDING A COMPROMISE. CONCILIATION.

הוא התחיל

אני עומדת ברמזור אדום. רגל אחת על הקלאץ' (מצמד, בטח מצמד) ורגל שניה מתופפת לצלילי אדמה. אדמתי מהרדיו. לידי נעצרת מכונית אדומה. הנהג עושה לי סימנים לפתוח את החלון הימני שלי, כדי שאוכל לשמוע את מה שהוא רוצה להגיד לי. אני פותחת. אולי הוא, למשל, רוצה להגיד לי שנבחרתי לנהג המצטיין או לאם־השנה או לדונה אידיאלה. אולי הוא יודע שזכיתי בפיס? אני פותחת את החלון שלי, שלא אפסיד את הבשורה שלו.

תגידי, מי את?

שושנה דמארי.

לא. באמת.

מה באמת?

את לא זוכרת אותי?

בטח זוכרת.

נו, תזכירי לי מאיפה?

מריבקה (מחשבה מהירה. כל אחד מכיר איזה ריבקה, אז אולי זה יצליח).

יאללה, בחיי! איך שכחתי?

אתה רואה!

מה נשמע אצלה?

נפטרה. לא שמעת?

מה? מתי? אני משתגע? לא ידעתי (הפרצוף שלו מתעוות).

אור ירוק. אני נוסעת. הוא נוסע. איך הרגתי אשה לא מוכרת ועשיתי איש אחד המום ועצוב. גועל־נפש מצדי. אבל אני לא אשמה. הוא התחיל ולי כבר אין כוח לשטויות האלה של מאיפה־אני־מכיר־אותך.

עם־פלא

מדינת ישראל היא פלא. ככה אומרים עלינו אנשים שגרים בחוץ־לארץ, כשמתחשק להם לשים לנו איזה מחמאה.

אף פעם לא הבנתי למה מדינת־ישראל היא פלא. בסך הכל בא אליה עם שלא היה לו איפה לגור ובנה מדינה, שחלקה הצליח וחלקה לא. אז מה הפלא?

הפלא הוא שמדינת ישראל, במשך 37 שנות־קיומה, לא נעשתה המדינה הכי־מוצלחת, הכי־מודרנית והכי־עשירה בעולם. זה הפלא האמיתי.

תראו לי עוד מקום בעולם שתושביו הם גאונים בני גאונים כמו אצלנו.

הנה דוגמה: אם, למשל, בשווייץ היה יוצא חוק שאסור לפרסם שום מחיר ברולארים, אלא רק בפרנקים שווייציים, מה היו השווייצים עושים? כלום. היו מפרסמים רק בפרנקים, כדי לא לעבור על החוק.

"בארץ שלנו, שבה האיי־קיואים נשפכים לרחובות כמו גשם משמיים, ברגע שיצא החוק הזה, כבר עשו ממנו בדיחה נורא מצחיקה. הנה, תראו מה עשו. רשמו הכל בדולארים, אבל תיכף ומייד מחקו את הסכום בפס דק־דק.

כפר־סבא
צמרת כפר־סבא
פנטהאוז דופלקס החל מ
$ 85,000

קרית ספיר
4 חדרים החל מ
$ 69,000
4.5 חדרים החל מ־
$ 79,000

בני־ברק
דירת דופלקס ברחוב עמק יזרעאל
$ 54,000
במקום $70,000

לכניסה מיידית מחיר הזדמנותי למהירי החלטה.

רמת־גן
דירת 4 חדרים מפוארת בבניין צמרת רמת־גן
$ 68,500
במקום $80,000

תוכנית מפוארת:
2 חדרי רחצה, מערכת גידיאו מרכזית, סאונה פינית, שטיחים מקיר לקיר בחדרי שינה, חדר תרבות וספורט, מטבח משוכלל עם ריצוף קרמיקה.

ראשון לציון
מבחר של דירות בכל העיר במחיר הזדמנותי חסר תקדים.

נו, אז איפה אלה שצריכים לשמור על אכיפת החוקים? הלכו לישון. ככה זה בשכל העם יותר חכם מכל הפקידים שלו.

להתרחץ בחלל

כל הזמן מתקדמים. ממציאים חומרים חדשים, סיגנונות־בניה חדשים, מפתחים כלים פונקציונאליים יותר ויותר, מחווירים את הצבעים, מחפשים ייחוד, מוותרים על מגע אישי.

הנה חדר־רחצה חדיש, שצולם לירחון אמ־

ריקאי. הדבר העגול ליד המגבת הוא הכיור. העמוד מחזיק מנורה והדבר הנראה כמו כניסה לחללית הוא מיקלחון.

אז לפני שממשיכים לרוץ עם הקידמה, אנא עיצרו את העולם רגע. ממש מתחשק לי לרדת.

חינוך אשכרה

מישחק חדש של אורדע. המיועד לילדים שכבר יודעים לקרוא ולכתוב, הוא מילים במעגל. המישחק מיועד לשניים או ארבעה משתתפים, המטילים קוביה, וסופרים, לפי המיספר שהתקבל, את האותיות על לוח־האותיות. מהאותיות שעלו בגורל מנסים המשחקים לחבר מיספר מילים גדול ככל האפשר.

לדעתי, המישחק שווה רק אם הילד משחק עם הורה או מישהו אחר משכיל ממנו, כי אחרת הילדים יחזרו על המילים שהם יודעים ולא ילמדו מילים חדשות.

על כל המישחקים שראיתי בימי־חיי כתוב שהם חינוכיים. הפעם הם צודקים. באמת מישחק חינוכי. בעיקר בגלל העובדה שההורים תמיד מנצחים את הילדים, וככה הילדים רואים מי בבית יותר חכם ממי.

סתם סלט נהדר

בשבוע שעבר הוזמנתי למסיבה מהסוג שכל אחד מביא משהו. ביקשו ממני לתרום סלט לעניין. הבאתי סלט, שמתי אותו על השולחן ואז ניתן האות להתחיל לדבר על יעל דיין. אחר־כך כולם אכלו את המאכלים של כולם וכל אחת שאלה מי עשה את זה ומי הכינה את ההוא. הסתבר שאני עשיתי את סלט תפוחי־האדמה ומייד הצטופפה לידי חבורה מצומצמת שבאה לברר נקודות־מפתח, כמו באיזה תבלינים השתמשתי, כמה רוטב צריך ואם הסלט צריך לעמוד או שאפשר לאכול אותו מייד, ובכלל איך עושים סלט כזה. או, הנה איך עושים. למרות שאתם לא השתתפתם במסיבה ההיא, מגיע גם לכם.

מבשלים 8־10 תפוחי־אדמה בינוניים בקליפה, ואחרי שהתקררו מקלפים אותם ופורסים לפרוסות. מקלפים גם שני בצלים גדולים ופורסים גם אותם לפרוסות. עכשיו לוקחים קערת־סלט גדולה ויפה ומסדרים עליה שתי שורות של פרוסות תפוחי־אדמה ושורה אחת של פרוסות בצל חי. על הכל בוזקים ביד רחבה את שני התבלינים המעניינים והנדירים ששמם מלח ופילפל שחור, וביד עוד יותר נדיבה שופכים על הכל שמן וחומץ (בערך רבע כוס מכל אחד מהם. אבל אפשר גם יותר). מערבבים בקלות ומגישים לשולחן.

מסובך, מה?

שיטה תל־אביבית לזירוז הגשם ★ אמא שומרת מפני בנה של דליה לביא ★ מרבה עוגות לא תמיד מרבה נכסים ★ הצנחנים באים

מחבבים את חביב

כל מי שהיה בצנחנים מכיר את רס"ר הבסיס **חביב**. על הרס"ר הנחמד התרגשה צרה: בנו בן ה־15 לקה במחלת הלוקמיה. הרופאים פסקו כי הילד זקוק לניתוח דחוף של

שימעונה הולנדר היפה נישענה על כת־פו של איש־העסקים שלום פנסטר.

השתלת מח־עצמות, שיבוצע בבית־חולים בארצות־הברית. הוצאות הניתוח והאישפוז נאמדות ב־100 אלף דולר.

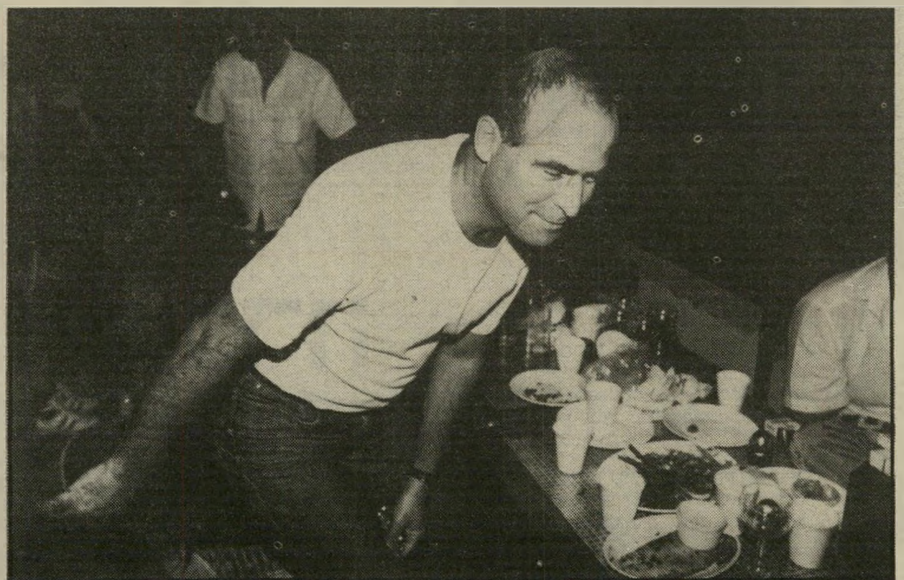
בעלי מועדון הקומקום שליד הס־פורטק בתל־אביב, ניידבו את המועדון וכרי־הדשא שמסביבו, למסיבה שתכליתה איסוף כספים למען בן הרס"ר.

המסיבה החלה בצניחה חופשית של שמונה צנחנים, שירדו בדיוק אל המקום שסומן להם על כר־הדשא. אחר־כך ניגשו האורחים אל השולחנות הערוכים והתכבדו בארוחה נהדרת. בסוף היתה גם תצוגת־אופנה, שבה דיגמנו מיטב הדוגמניות, בהתנדבות, לטובת המטרה האנושית.

חני פרי צפתה בהתפעמות, יחד עם מפורסמים נוספים, בשמונה צנחנים שהפגינו צניחה חופשית אל כר־הדשא. אחרי שנחתו הצנחנים בשלום, ניגש אל פרי הצנחן בי־ג'יי וורף והרים אותה בזרועותיו, בעודו חובש את מיצנפת הצניחה. וורף משתתף בישראל בצילומים של סרט פעולה אמריקאי. פרי דיגמנה בהתנדבות, יחד עם חברותיה, עבור רס"ר חביב וקרן הצנחנים במסיבה שנערכה בכרי־הדשא.

אסף חפץ מפקד מרחב השפלה של המישטרה, החל את הקריירה הקרבית שלו בצנחנים. למסיבת איסוף־התרומות בא חפץ ב־ביגדי־ספורט קלים. בחייו הפרטיים נוהג איש־המישטרה לרוץ בכל בוקר כמה קילומטרים טובים, לפני שהוא יוצא לעבודתו. לכן הוא לא עשה חשבון לגיזרה.

אינפוזיה

אורי ליפשיץ הזמין כמה הפתיחה ב־ גורדון. לעיני המצלמה חיבק ליפשיץ ר

הילולה מתוקה

ברוק שילדס, אליזבט טיילור, יהודי מנוחין, השגריר סמואל לואיס ועוד הרבה חשובים אכלו ונהנו מן העוגות של השף־קונדיטור **ברוך שרמן** — אכלו וליקקו את השפתיים. אבל לשף המוכשר לא יצא מזה הרבה. הסיבה: עד לפני זמן לא רב הוא היה השף של מלון הילטון – איש חשוב, בעל תואר וכבוד, אבל שכיר. לפני כמה שבועות החליט שרמן שגם לו מגיע לעשות קצת כסף מהכישרון שלו. קם והצטרף לקונדיטוריה תל־אביבית ידועה, שאותה מנהל טיבי רגן, גם הוא קונדיטור בעל שם־זהב.

ברוך שרמן ושותפו, טיבי דגן, ניסו להא־כיל את אשתו של ברוך, העיתונאית שלי שרמן, במגש של עוגיות־קרם. ברוך היה בסוף שנות השישים שחקן כדורסל במכבי רמת־גן. ואחר־כך של מלון הילטון התל־אביבי, בו הא־כיל הרבה אנשים חשובים מאוד שהתארחו במקום.

סתיו עליז במיוחד בתל־אביב

ביום החמישי שעבר נדמה היה שהחורף לא יבוא לעולם. נכון, היתה קצת קרירות באוויר, אבל הריח היה עדיין ריח של קיץ, ובלי טיפת גשם.

במועדון אטרקציה החליטו לע־שות מה שעשה חוני המעגל, ולזרז את בוא הגשמים. במקום אורגנה מסיבה עליזה. ראשית היתה תצוגת־אופנה, שכל הכנסותיה הוקדשו על־ידי בעלי המועדון לילדים שאמותיהם יושבות בכלא.

אחר־כך באו המשקאות והשירה. **אריק לביא, שייקה אופיר** ו**אריק סיני** היו הבולטים. חוץ מזה היו עוד הרבה יפים ויפות, שחגו עיגולים ונש־או עיניהם לשמיים, לראות מאין יבואו העננים.

מי שלא נהנתה מהמסיבה היתה הבארמנית היפה של המועדון. בתום המסיבה היא גילתה שיושבי אחד השולחנות חמקו החוצה בחסות החשי־כה והותירו מאחריהם חוב של 100 אלף שקל.

חוני שטרן העדיף לשתות בלילה הסתווי דוקא קוקטייל טרופי מגביע משותף עם פנינה כהן (מימין) ויפה פיירמן. פנינה היא מעצבת־אופנה. היא תיכננה את הדגמים שהוצגו באותו ערב במועדון אטרקציה. שטרן הוא אחד הבעלים במועדון המפואר. עוד מישהו שנהנה מאותו קוקטייל היה הזמר אריק סיני, שבא עם ידידים ושתה לכבוד תקליטו החדש שלום לך תיקווה עצובה. נהנים נוספים, באותו ערב: הרבה יפים ויפות.

בלי לתכנן מראש

איריס יצחקי היא דוגמנית בולטת ביופיה. בזמן האחרון יש לה חבר חדש, **ראובן**, בנה היפהפה של הכוכבת **דליה לביא**, אשר בא לישראל כדי לשחק בסרט כוח מחץ דלתא של גולן־גלובוס. מאז הכירו השניים זה את זה, מלווה ראובן את חברתו היפה לכל תצוגה שבה היא מופיעה. ביום השישי היתה לאיריס תצוגה במועדון תל אביב שלנו בצפון תל אביב.

חוץ מראובן, היה לאיריס עוד מלווה. היתה זו אמא **אתי**, שעזרה לבתה להחליף תילבושת, והביטה בשקט כיצד בתה והשחקן הצעיר מת־חבקים, מתנשקים ומתלטפים בלהט.

בתום התצוגה ירד הזוג הצעיר אל הדיסקוטק, שם הופיע **אריה מוס־קונה** בשירי שנות השישים. בן רגע התארגנו הדוגמניות ומלוויהן למסיבה ספונטאנית לכבוד הזוג היפה. הם רקדו, שתו ושרו.

מדי פעם, בטוב ליבו ביין, עלה אחד הזוגות וחולל רוק אנ'רול פראי על הרחבה, בעוד הקהל המופתע מוחא כפיים והתיזמורת רק מגבירה את הקצב.

בצד עמדה איריס אחרת — הדוגמנית **איריס שר**, המתגייסת בעוד חודשיים.

גם ליד רחבת הריקודים צפתה אמא אתי באיריס וראובן, ושוב לא הוציאה מילה מפיה. תשאלו בשביל מה צריכה איריס לערב את אמא בחיי־הלילה שלה?

אין לה ברירה. איריס יצחקי היא רק בת 15 וחצי.

ראובן הוא בנה של השחקנית דליה לביא. על כתפו נשענת הדוגמנית איריס יצחקי. בתצלום למטה: שלושה חברים עליזים של ראובן – אסתר ארליך, איילה חלא ואלי אמבר. כל הצעי־רים האלה היוו מידגם מייצג של המתארחים במו־עדון, שנהנו גם מתצוגה וגם משירי שנות הששים.

ישר למוח

חברים למימזגה בוננזה, אחרי שהסתיימה **רישמית של תערוכתו החדשה בגלריה** ידה צעירה ונאה, אך סירב לגלות את שמה.

מיכאל רותם

מוניק רצתה לרדת מהכביש, לגדל את בתה בבית שלה, ולעשות רק מסאז'ים. החוק אינו מרשה

אין בית לזונות

ה בנות הביטו. פעורות־פה, על מוניק שירדה מהמונית לבושה חליפה צנועה ונעלי־עקב. „חבר'ה!" אמרה מוניק, „היום זה היום!" היא הוציאה מארנקה חבילת כרטיסי־ביקור וחילקה אותם לחברותיה למיקצוע העתיק ביותר בעולם. „אתן רואות! אמרתי לכן שאני אעשה זאת!"

שלוש שנים עבדה מוניק יחד עם כל הבנות בחוף תל־ברוך. היא היתה מתלבשת כמותן, מתאפרת כמותן ועובדת שעות ארוכות מאוד, כמעט עד השחר. היא לא הסתירה מחברותיה את חלומה. „יום אחד אני אפתח מכון מאסז'ים אלגנטי בשכונת־צמרת ליד תל־אביב ואפסיק לעבוד על הכביש. אתן עוד תראו!" היתה מצהירה בכל הזדמנות. אבל לכל אחת מהבנות היה חלום משלה, שעזר לה להתגבר על חיי היום־יום המפרכים והמשפילים, והן התייחסו לחלומה של מוניק כמו לחלומותיהן שלהן, כאל דבר שלא יתגשם.

אירוטי, לא זנותי

ש לוש שנים חסכה מוניק פרוטה לפרוטה. היא לא השתתפה בחינגות שערכו הבנות מפעם לפעם אחרי העבודה, ולא צרכה סמים. מעולם לא היה לה סרסור, ואת כל כספה חסכה אצל לקוח קבוע שלה, שהיה פקיד בבנק. לפני חצי שנה אמרה לבנות, כי שמה עין על בית מוקף גינה באיזור מפואר והיא עומדת לשכור אותו. „אני ארהט אותו כך שייראה כמו מהסרטים: יהיה שטיח לבן ווילונות־קטיפה. התאורה תהיה מוסתרת בתוך הקירות, ואני אלבש משהו שייראה גם צנוע וגם מלהיב," סיפרה לבנות.

מדי פעם היתה מוניק מביאה לעבודה דפים שתלשה מתוך עיתוני־אופנה זרים, והראתה לבנות. „זו תהיה התילבושת שלי," אמרה להן, והראתה חלוק לבן, צמוד לגוף, שנסגר ברוכסן לכל אורכו. „החלוק יהיה לבן ושקוף ומתחתיו אלבש חזיית־מלמלה שחורה וביריות. זה ידליק כל גבר. אבל יהיה אסור לגעת בי: אני רק אעשה מסאז'ים ביד, לא אשכב עם הקליינטים ולא אתן להם לגעת בי."

חלומה של מוניק עורר בשלב זה ניתוק קל אצל חברותיה. „איפה תמצאי פראיירים שיסכימו רק להסתכל ולא לגעת?" שאלו אותה, והיא ענתה: „זה יהיה מקום אכסקלוסיבי: יבואו רק על פי הזמנה בטלפון, ואני אקבע מה יעשו, אם לא ירצו, שיילכו להם הביתה. זה בית שלי ואני אקבע מה יעשו שם!"

הערב היה הערב האחרון שלה בתל־ברוך. היא הביאה איתה בארנק הגדול עוגות ויין וחילקה לבנות. „והו, יותר לא נתראה כאן!" אמרה להן בסיפוק. „אספתי את כל הכסף, שכרתי את הווילה וקניתי את ההרהיטים, אפילו הבגדים שלי מוכנים. מחר אני מזמינה את הקליינט הראשון," אמרה בקול מלא גאווה. היא חילקה לבנות את כרטיסי־הביקור המהודרים שהביאה והן קראו אותם בתמיהה. „מוניק!!! מכון לעיסוי בסיגנון אירופי! משהו מהסרטים!" היה כתוב בכרטיס, שנשא גם מיספר־טלפון.

לבנה, חברתה הטובה ביותר של מוניק, נשקה לה על לחיה ואמרה: „זה יום גדול! אני באה איתך לחגוג!" הן מצאו מונית ונסעו לבית־קפה בתל־אביב, שם היו נוהגות לעיתים לסיים את לילן.

הן הזמינו קוניאק ושוחחו. „איך תשיגי קליינטים?" שאלה לבנה, ומוניק אמרה: „ראשית, כבר מסרתי להרבה קליינטים ותיקים את מיספר־הטלפון החדש שלי, וחוץ מזה אני אפרסם מודעות בעיתונים. אולי בהתחלה זה יילך קצת קשה, אבל אני בטוחה שהקליינטים יחזרו אליי ויביאו גם אחרים, זה יהיה משהו מיוחד בארץ. הקליינטים לא יצטרכו לחשוש ממחלות, לא יסתבכו עם המישטרה ולא יתששו שיפגשו מישהו שהם מכירים. כל אחד יבוא לשעה הקבועה רק לו. הכל יהיה נקי ומכובר. האווירה תהיה אירוטית, אבל לא זנותית, והמסא'ז שהם יקבלו יביא להם יותר תענוג מכל הדיקות המהירות במכונית או על קרטון בשפת־הים."

„לא האמנתי שבאמת תעשי את זה. זה בטח עלה לך המון כסף ומאמצים," אמרה לבנה.

„את זוכרת את הלילה ההוא שעליתי על מכונית מרצדס לבנה, ונסעתי עם קליינט והוא איים עליי בסכין ולקח לי את כל הכסף ואחר־כך זרק אותי מוכה ועירומה ליד הקאנטרי־קלאב? זהו! אז נשבעתי שאני יוצאת מהעסק המלוכלך והמסוכן הזה. אם היה לי מיקצוע אחר, הייתי עובדת בו. אבל את יודעת שמאז שנכנסתי להריון, בגיל 16, והוריי זרקו אותי מהבית, לא עשיתי שום דבר חוץ מזנות. אני מוכרחה להרוויח כסף בשבילי ובשביל מלכה, בתי. היא כבר בת 12, ילדה גדולה וחכמה, ואני לא רוצה שיום אחד מישהו יגיד לה ‚אמא שלך זונה'. לכן חשבתי על הפיתרון הזה.

„הבית ששכרתי הוא מספיק גדול כדי שתהיה בו גם דירה בשבילי ובשביל מלכה וגם מכון מאסז'. לא יהיה שום שלט ושום דבר שיגרום לילדה או לי מבוכה. השכנים לא ירגישו שום דבר, כי יבוא רק גבר אחד בכל פעם. וגם זה רק פעמיים־שלוש ביום." אמרה מוניק.

זונה מזמן המנדט

ל בנה נאנחה. „אוף, לוא רק הייתי יכולה גם כן לעשות את זה. כבר נמאס לי לשכב עכם כל המאנייקים האלה ולהיות נתונה לחסדיהם. אף פעם אני לא יודעת לאן הם יקחו אותי כשאני בתוך המכונית שלהם. והגב שלי כבר הרוס מהפוזות האלה בתוך המכונית. גם שפת־הים והקרטונים הורגים אותי, ואני ממש הריסה מהמעצרים של השוטרים המחורבנים האלה. אולי את מקבלת גם אותי לעבודה במכון שלך?" שאלה.

מוניק הנידה בראשה. „את יודעת," אמרה ללבנה, „שאני לא יכולה לעשות את זה, אם עובדות במכון שתי בחורות, זה על פי החוק בית־זונות, והם יכולים לעצור אותנו ולהתחיל מישפטים. אני לא רוצה להסתבך, לקח לי כל־כך הרבה שנים לצאת מהעסק הזה, שאפילו בגללך אני לא מוכנה להסתבך."

„בחיי שאת חכמה. התייעצת עם עורך־דין?" שאלה לבנה. „לא," אמרה מוניק, „אבל את זוכרת את ברטה? זאת שעובדת עוד מזמן המנדט. הזקנה הזאת? היא יודעת יותר חוקים מעורכי־דין, אני התייעצתי אתה. היא אמרה לי שהיא חושבת שאם אני לא שוכבת עם הקליינטים שלי זה בכלל לא זנות. אפילו אם אני עושה הרפיה ביד. כי זנות זה רק לשכב עם גבר תמורת כסף. היא אמרה לי שגם זנות זה בעצם לא עבירה. ואני יכולה לשכב עם מי שאני רוצה אפילו תמורת מיליון. היא אומרת שמה אסור על פי החוק זה רק לנהל בית־זונות או לשדל את הגברים לזנות. את יודעת את העניין הזה שאסור לנו לעשות תנועות או לקרוא לגברים שעוברים. אם הם ניגשים אלינו לבד זה בסדר, אנחנו לא עוברות על החוק. אבל היא אמרה שעוד הבריטים קבעו שהם נגד בתי־זונות. וההגדרה שלהם לבית־זונות זה בית שבו עובדת יותר מבחורה אחת בזונות. אז אם אני לא שוכבת עם הגברים ורק אני עובדת בבית שלי, אף אחד לא יכול לעשות לי כלום."

„תבדקו בבית שלכם!"

כ אשר חזרה לביתה החדש, הנץ כבר השחר. היא נכנסה לחדר שבו ישנה בתה ונשקה לה על מיצחה. אחר־כך הלכה לחדר־השינה ושכבה במיטה הגדולה והרכה. היא לא יכלה להרדם, כל־כך היתה מלאת התרגשות. היא קמה ולבשה את החלוק המיקצועי החדש שלה, פתחה את המחיצה שהובילה מהדירה אל החלק האחר של הבית, שם היה ממוקם המכון, והתיישבה בכורסה. „אף אחד לא האמין לי שאצליח לצאת מזה," חשבה בחיוך של ניצחון, „בעת כבר לא איכפת לי אם יורד גשם או לא. אם המישטרה עורכת מצוד או הגיע מפקר חדש למיחלק־המוסר. זהו! אני יצאתי מהעסק!"

עיניה החלו נעצמות והיא חלמה על עתיד ורוד.

השבועות הראשונים עברו כמו חלום. הטלפון לא הפסיק לצלצל, ומוניק בחרה את הלקוחות והזמינה אותם לשעות הבוקר, כאשר מלכה למדה בבית־הספר, או לשעות אחר־הצהריים, כאשר מלכה הלכה לחוגי בלט וקרמיקה. היא לא נפגשה עוד עם חברותיה הקודמות מתל־ברוך, ושמחה על ניתוק הקשר. היא קיוותה כי כך פתחה בחיים חדשים, ללא שאריות מהעבר.

הלקוח האחרון של היום שכב מנומנם על ספת־העיסוי. מוניק יצאה מהחדר על קצות אצבעותיה והחליפה את חלוק־העיסוי בבגד־המארחת שנהגה ללבוש אחרי הטיפול. היא מילאה את האמבטיה הוורודה במים חמימים, והזמינה את הלקוח להיכנס לשם. „כשתצא, נשתה כוס־קפה," אמרה לו.

מוניק ישבה ליד שולחן־הקפה, עישנה סיגריה וחיכתה ללקוח שיצטרף אליה. היא חשבה כמה יפים החיים. צילצול בדלת העיר אותה מחלומותיה.

היא לא האמינה למראה עיניה, כאשר ראתה מי עומד בפתח. „מה אתם עושים כאן?" שאלה בפחד ותמיהה. „זה הבית שלי!" הוסיפה. „יאללה, יאללה, תפסיקי לסבן לנו את המוח, מוניק, אנחנו מכרים ותיקים!" אמר לה בחיוך ראש־החוליה, איש מיחלק־מוסר, שאר־תו הכירה מוניק היטב מהמעצרים הקודמים שלה בחוף בתל־ברוך. „אז מה, התקדמת בחיים ופתחת בית־זונות, הא?" אמר לה הקצין, ודחף אותה כשהוא מתקדם לתוך הדירה. הלקוח ההמום עמד נוטף מים בחדר־האמבטיה וניסה להתעטף במגבת. „מה אתם

מדוד להבחרת זכויותיו המישפטיות של האזרח. אין המדור מתיימר לתת ייעוץ מישפטי ספציפי, ובכל מיקרה יתבן שזוי בגלל הבדלים בעובדות באותו מיקרה מסויים.

תדריך

1. **החוק אינו אוסר מעשי זנות כשלעצמם. אבל קובע עבירות הקשורות בדרך זו או אחרת בזנות. העיסוק במכירת מין תמורת כסף אינו עבירה על פי החוק.**
2. **החוק אוסר לחיות על רווחיה של זונה או לקבל חלק מהאתנן. עבירה זו עונשה עד חמש שנות מאסר (סעיף 199 לחוק־העונשין, 1977).**
3. **החוק אוסר להחזיק מקום לשם עיסוק בזנות. העונש על החזקת מקום כזה הוא עד חמש שנות מאסר. העונש על השכרת מיבנה לשם מטרה זו הוא עד שישה חודשי מאסר (סעיפים 204 ו־205 לחוק־העונשין).**
4. **החוק מעניש מי שמתיר לקטין בגילים שבין שנתיים ל־שבע־עשרה לבקר בבית־זונות או להתגורר בו. העונש על עבירה זו: עד שלוש שנות מאסר (סעיף 208 לחוק־העונשין).**
5. **החוק אוסר לשדל אדם במקום ציבורי, בדיבור או בתנועות, למעשה בלתי־מוסרי. שידול עונשו עד שלושה חודשי מאסר (סעיף 209(א) לחוק־העונשין).**

רוצים?" שאל. "כבר אי־אפשר לבקר ידידה?"

אנשי המישטרה פרצו בצחוק גדול. "ידידות נחמדות יש לך, חביבי," אמרו לו. "בעת בוא תספר לנו מה היא עשתה לך וכמה שילמת לה, כמה פעמים היית כאן ומי עוד עובד כאן יחד עם מוניק?"

השוטרים הוציאו את הגבר לחדר השני ורשמו מפיו עדות. מוניק נדרשה להתלבש וללכת עם השוטרים. "לאן אתם לוקחים אותי? מה עשיתי בכלל?" צעקה מוניק. "את חשודה בניהול בית־בושת," אמרו לה השוטרים. "אתם לא יכולים לקחת אותי מכאן, זה הבית שלי! אני גרה כאן עם הבת שלי ואם אני שוכבת עם מישהו זה לא עסק שלכם! תבדקו טוב בבית שלכם ותראו אם הנשים שלכם לא עושות אותו דבר, אולי תלכו לעצור אותן?" שאלה בייר־אוש גובר והולך. אחד השוטרים סטר על לחיה והיא נלקחה בכוח למכונית, שחיכתה בפינת הרחוב.

"זה מזיק למישהו?"

עוד באותו לילה שמעה מוניק את קולה של לבנה, הצועקת אליה מבעד לחומות אבר־כביר. "מוניק! מוניק! את שומעת אותי?" לבנה סיפרה לה בצעקות כי אחת הבנות שעבדה איתן בתל־ברוך מסרה למישטרה על מקום עבודתה החדש של מוניק. "היא לא רצתה להזיק לך, אבל את מכירה את המאייקים האלה, הם עוצרים אותנו ולא משחררים עד שאנחנו נותנות להם איזה מידע, והיא חשבה שזה ממילא לא יזיק לך, אז היא מסרה את הכתובת שלך למישטרה. אל תראגי! אני אביא לך עורך־דין," צעקה לבנה.

"ככה! החלטת לחסוך שכר־טירחת עורך־דין והתייעצת עם ברטה השמנה? והיא אמרה לך שבית־זונות זה רק מקום שעובדות בו שתי בחורות או יותר? אז תגידי לה שהיא לא מעודכנת. זה היה אומנם החוק בתקופת המנדט, אבל הוא השתנה מאז," אמר עורך־הדין למוניק.

"אבל אני לא עשיתי כלום! לא שכבתי אפילו עם אף אחד מהקליינ־טים שלי, אני נשבעת לך! כל העניין הוא שרציתי לצאת מהעסק המלוכלך הזה ולתת מסאז' עם הרפיה בבית אלגנטי — איך יכולים להאשים אותי בניהול בית־זונות?" שאלה מוניק בייאוש.

"אני רואה שצריך להסביר לך הכל מחדש," אמר לה עורך־הדין. "חבל שלא התייעצת איתי קודם, לפני שהשקעת כל־כך הרבה כסף ומאמצים במכון שלך. הייתי מסביר לך כי על־פי החוק את צפויה לעמוד לדין על ניהול בית־זונות, וגם על כך שהרשית לבת שלך, שהיא קטינה, להתגורר במקום שהוא בית־זונות. גם האיש שהשכיר לך את הבית עלול לעמוד לדין על כך שהשכיר בית למטרות של זנות.

מוניק שמטה את ראשה ואמרה: "רי! אני משתגעת! לכל אשה מותר לשכב עם מי שהיא רוצה בבית שלה? מה זה מזיק למישהו? ומה איכפת לבית־המישפט מה אני מקבלת בתמורה, מעיל־פרווה, ארוחת־ערב במיסעדה או כסף? המישטרה מעוניינת שאני אחזור לכבישי? ששוב אהיה חשופה לכל מאנייק שיוכל לרצוח אותי ולשרוד אותי? מה הם רוצים, שאעבוד בחצרות? ליד ילדים קטנים? ואפריע לעוברים ושבים? הם רוצים שאפיץ מחלות ואיעצר בכל יום? אני משתגעת!"

עורך־הדין הביט בה בחמלה ואמר: "אני מבין אותך היטב. ואם זה יעזור לך, אז יש עוד הרבה אנשים שמבינים ומסכימים איתך. אבל החוק הוא נגדך. כולם יודעים שאי־אפשר להפסיק את הזנות במדינה. זה מיקצוע שאי־אפשר להעביר מן העולם. מישטרים שונים ניסו שיטות שונות ואף אחת לא הצליחה. בארץ היתה ועדה, בראשותה של השופטת הדסה בן־עתו, שחקרה את המצב הקיים והציעה הצעות טובות ומועילות. היא המליצה על כך שיותרו בתי־זונות במקומות שלא יזיקו לציבור ולא יהוו מיטרד, ועוד כמה הצעות, שאם היו מתקבלות היו אולי פותרות חלק מהבעיות, אבל מאז ועד היום לא נעשה מאומה. המיפלגות הדתיות לא נתנו להזיז דבר בעניין זה. ואת נפלת בין הכיסאות. הבית היפה שלך, שרצית לעבוד בו בשקט לבדך, כלי להפריע לאף אחד ולגדל בשקט את בתך, נחשב על פי החוק לבית־זונות.

"אבל אני לא שכבתי עם אף אחד!" חזרה מוניק על דבריה בעקשנות.

"כבר בשנת 1975 פסק בית־המישפט העליון כי גבר שניהל מכון לעיסוי, שם היו הבנות לבושות לגמרי, ואסור היה לקיים איתן מגע מיני ואף לגעת בהן, אך הן גרמו להרפיה ביר, אשם בעבירה של סרסרות לזנות. בית־המישפט העליון, בעיקבות פסק־דין אנגלי, קבע כי את המושג זנות אין לצמצם לבעילת אשה על־פי דרכה. "שימוש בגוף אשה בתשלום, לשם סיפוק תאוות מיניות, כדרכה, או שלא כדרכה" מהווה זנות, קבע השופט יואל זוסמן המנוח. אשה בשם ליליאן לבן, שבשנת 1975 ניהלה מכון דומה לשלך, ופירסמה מודעות בעיתונים על מסאז', נידונה למאסר על־תנאי, למרות שעבדה בעצמה בדירתה." הסביר עורך־הדין.

מה ההגיון של החוק?

"אבל זה הבית שלי, אין לי בית אחר, אני לא מחזיקה את המקום הזה רק לעסקים, אני גרה שם עם הבת שלי, גם זה בעירה?" שאלה מוניק מתייפחת.

גם שאלה זו הוכרעה כבר לפני הר־בה שנים. בתקופת המנדט אומנם אמר החוק כי רק מקום שבו עבדו יותר מאשה אחת יכול להיחשב כבית־זונות, אבל במדינת־ישראל שונה החוק.

"חבר־הכנסת נחום ניר, ככנסת הח־מישית, הביא לשינוי החוק. בית־ה־מישפט העליון התלבט באמת בשאלה, שאם הזנות עצמה איננה עבירה, כיצד יוכל להרשיע אשה על כך שהיא שוכבת עם גברים תמורת שכר בביתה? ובאמת, פסק־דין אחד קבע כי אם האשה שכרה את הבית למטרות מגורים, וגם השתמשה בו לעיסוקה בזנות, לא יראו בכך עבירה. אבל פסק־דין זה בוטל לאחר זמן קצר מאוד על־ידי פסק־דין אחר של בית־המישפט העליון. ושם נקבעה ההלכה ההפוכה.

"בית־המישפט קבע כי כוונת המחוקק, ששינה את החוק המנדטורי, היתה למנוע את התוצאות המזיקות של מיטרד, בין אם האשה מתגוררת במקום בין אם לאו. השופטים קבעו כי המחוקק פעל בתחושה שיש התרחבות במעשי זנות במדינה ויש לעצור את התהליך, ולשם כך הרחיב את החוק שהיה קיים קודם. וכי הסעיף החדש כוונתו למנוע יצירת בתי־בושת ולבער אותם. בין אם הם מנוהלים על־ידי הזונה עצמה או על־ידי מישהו אחר." סיים עורך־הדין.

"מה העונש הצפוי לי?" שאלה מוניק. "החוק החמיר עם מי שמחזיק מקום לשם עיסוק בזנות, וקבע כי עונשו חמש שנות מאסר. וכבר היו מיקרים שנשים נידונו לשנתיים מאסר בפועל ואף יותר על כך שעבדו בביתן, ונחשבו על כן כמנהלות בית־זונות. במיקרה שלך יש עוד עבירה, שאת לא היית מודעת לה כלל, וזו עבירה שקובע סעיף 208 לחוק העונשין 1977, "המניח לקטין בן שתיים עד שבע־עשרה שנים, הנתון למישמורתו או להשגחתו, שידור בבית־זונות או יבקר בו תכופות — דינו מאסר שלוש שנים." ומכיוון שמלכה, בתך, שהיא בת 12, התגוררה יחד איתך בדירה, עלולים להאשים אותך גם על־פי סעיף זה," אמר עורך־הדין.

"אני לא מבינה את ההגיון של החוק המטומטם הזה. הם דוחפים אותי שוב לרחוב? לעבוד על הכביש ובחצרות?" מוניק השעינה את ראשה על ידיה וחשבה כמה קל להרוס חלום.

זונות באתר נטוש בתל־אביב
מותר להיות זונה. אבל לא בבית

זוג ב"האונס של אפרודיטה" של סנצים
תיסכול יווני

בשעה שהקולנוע הישראלי מבוסס בבוץ מיסחר ותעשיה ומשחר על פיתחי הקרן הריקה לעידוד סרטי איכות — שואב הקולנוע היווני את כוחו וממונו ישר משרת התרבות ומהחזרי־מס המעוגנים בחוק

בדאי להתייוון

ש מא בדאי היה לקולנוע הישראלי, השבוי בין מיצרכי המכולת של מישרד־התעשיה־והמיסחר, להתייוון קצת?

למה דווקא התייוונות? כי באורח מוזר למדי, כמעט גורלי, באותם האמשים החגיגיים שבם נערך פסטיבל הסרטים השלישי בחיפה ושבו היה גם אותו סימפוזיון, פרובלמטי לנצח, על הקולנוע הישראלי, נערך בעיר נמל אחרת, בסלוניקי שב־צפון יוון, שבוע הסרט היווני.

זה ארבע שנים שביוון שייך הקולנוע למ־לכתה של הגברת מלינה מרקורי, שרת־התרבות. מה שהיה פעם פסטיבל סרטים בינלאומי שצלע מחוסר־תקציב, הפך לפסטיבל סרטים לאומי. פסטיבל־חיפה, כזכור, רוצה להיות פסטיבל בינ־לאומי דווקא.

יש עור שני הבדלים קטנים בין חיפה לסלו־ניקי.

האחד הוא שולי בלבד. פסטיבל חיפה התלבט והתחבט בשאלה אם צריך להזמין עיתונאים לחיפה. בסופו של דבר לא הזמין אותם רישמית, מפחד המועצה־לתרבות־ולאמנות הסבורה בתום־לב כי אין להליץ עיתונאים על חשבון הפסטיבל, שמא, חלילה וחס, יעשו אלה חופשת־שחיתות בחיפה על חשבון כספי־ציבור. שבוע הסרטים בסלוניקי, לעומת זאת, החליט להזמין עיתונאים, וגם עשה זאת, עד שלא היה עיתונאי־קולנוע אחד ביוון, שלא ראה עצמו מחוייב לחיות במקום ולסקר את האירוע הלאומי הנ"ל.

אגב העניין הלאומי: אם בחיפה, אחרי תחינות וניד־נודים, היה סרט ישראלי חדש אחד לרפואה, ובכך הסתכמה ישראליותו הגאה של האירוע הנ"ל, הרי בסלוניקי הוצגה רק תוצרת יוונית. לא הכל שופרא דשופרא, אבל זו כבר שאלה אחרת.

בלי מסורת

ב יוון לא חששו מכך שהעיתונאים יהיו פאראזיטים על חשבון האומה היוונית. מרכז הסרט היווני, העורך את האירוע, הזמין למקום אפילו תריסר אנשים מארצות שונות, כולל אירוח, כרטיס־טיסה ודמי־כיס לארוחות. בין המוזמנים היו מבקר הקולנוע של גארדיין, שהוא גם מנהל פסטיבל־הסרטים בלונדון; אחד ממנהלי הפורום הצעיר של פסטיבל־ברלין; סגן מנהל הסינמטק הפאריסי; עיתונאים מצרפת, איטליה, צ'כוסלובקיה; וכמה מפיצי סרטים המגלים עניין בקולנוע היווני.

המטרה — לא לשמור בסוד מה עושים היוונים בקולנוע. לא לפחד מפאראזיטים. לא נורא אם יאכלו וייהנו מהכנסת־אורחים נוסח יוון.

בסופו של דבר, גם אם יבקרו לשבט מה שייראו, יהפכו לשותפים לעשיה הקולנועית, ולשגרירים־של־רצון־טוב לסרט היווני בעולם כולו. ההנחה של "גם אם לא תכתוב טוב, העיקר שתכתוב", הוכיחה את עצמה במקרים קודמים. כמו בהונ־גריה, והיוונים למדו את השיעור היטב.

היוונים עוד בוכים. הם בוכים שחוק־הקולנוע שלהם, שצריך להסדיר את כל ענייני התעשיה, כולל הפסטיבל הזה, עוד לא קיבל גושפנקה רישמית. הוא מונח כבר שנה וחצי על שולחן

נערותיה של רוזה בונאפרט ב"בית בושת" של קונדורוס
מזימות בינלאומיות

סליחה, פרט קטן נוסף שלא לשכוח: המרכז בודק אם אכן המפיק עושה את העבודה, אבל איש לא בודק אם אכן מישהו סטה מן התסריט או שאמר משהו פוליטי בלתי־נעים.

עתה הגיע תור הדיבור לאמירה עצמה. מה נאמר בסרטים האלה, או לפחות ב־14 הסרטים החדשים שזכיתי לראות בשבוע הקולנוע בסלו־ניקי?

ראשית כל, יש להודות בפה מלא: לא כל בימאי יווני הוא תיאו אנגלופולוס. אסור לשכוח שלמעשה עברו רק תשע שנים מאז הודחו הקולונלים, ורק חמש שנים מאז פועל מרכז הסרט בחופשיות, ויחד איתו מתנהל גם הקולנוע כולו באטוצה מתמדת. יוון היא לא רק ארץ קטנה ועניה — השבוע פוחת המטבע שלה ב־15 אחוז זים — גם אין לה מסורת של פליני ואנטוניוני. לכן אין להאשים תעשיה זו אם לא כל 14 הסרטים הנ"ל, פלוס 26 סירטונים, הם יצירות מופת. אבל אם מתוכם היו ארבעה מעניינים בהחלט, סרט אחד נסיוני על רמה טכנית ואסתטית גבוהה ביותר (שכבר הוזמן לפסטיבלים בעלי כיוון אמ־נותי מיוחד), ושני סרטים מעולים — הרי נאמר: דיינו.

סיפור מוזר

ר ראשית, לטובים מאוד. אחד מהם הוצג מחוץ לתחרות (שכללה 12 סרטים בלבד) משום שלדעת הבימאי, צריך עוד לעשות בו כמה שיפוצים. גיורגוס פאנוסופולוס, מי שהיה צלם במשך שנים רבות ועבר לבימוי בסרט יוצא־דופן על עיר־הנופש לקשישים בשם ירח דבש (1979), ועשה עוד סרט, בשם אהבה טיפשית (1981), על אובססיה של מציצן בחלונות. השלים לא מזמן את סירטו החדש מניה. או, בעברית: טירוף.

הסרט מספר סיפור מוזר — אשה העובדת בחברת־מחשבים עומדת לצאת לקונגרס מיק־צועי בשיקאגו. לקראת הכינוס היא מקבלת את התיק האישי שלה, שעובר על־ידי המחשב המ־תוחכם של החברה. הוא מכיל את כל פרטיה האישיים, עד לניתוח ופרטי־פרטים אינטימיים בהחלט. היא יוצאת לטייל בגן הציבורי, ובשעה שילדתה הקטנה משחקת עם חבריה לגן, היא לומדת את עצמה מתוך התיק האישי, הערוך להפליא. העימות בין התיחכום הממוכן למיסתרי נפש־האדם בכלל, בין המדע המדוייק לטבע המקיף אותו מכל עבר, כמו אור־השמש, הצמחיה, בעלי־החיים שבגן ואפילו האוויר הצח, גורם לאשה התקף של טירוף. בעיקבותיה משתגע הגן כולו. בולמוס של השתוללות חסרת־מעצורים אוחז בילדים ובחיות גם יחד, והדממה הסופית היא שקט שאחרי האסון.

פאנוסופולוס מפתח את סירטו בקצב המזכיר לא מעט את הבולרו של רוול, המתחיל בדממה רקה ומגיע לאקסטזה רועמת. הסיפור, שלכאורה נראה כאילו עומדת במרכזו דראמה של אשת קריירה, הופך להשגה על הפער שבין הקידמה המודרנית לנפש־האדם, המפגרת אחריה בהרבה, ולקריאת־אזהרה לעולם המודרני, המכלכל את הפרלמנט, ויאושר כנראה רק בחודש נובמבר הקרוב. אבל מה יש להם להתלונן? כל שיטת התמיכה והעידוד בקולנוע היווני היא כבר ברוח החוק, מזמן. והמקשר בין האמן למדינה, כלומר בין יוצר הקולנוע לגברת מלינה מרקורי, הוא מרכז הסרט.

מרכז זה שותף בהפקת כמחצית הסרטים הנעשים ביוון מדי שנה (בשנה שעברה נעשו 38 סרטים, מהם 18 בהפקת המרכז).

אשר לשיטת הזרמת הכספים: אם בישראל יש קרן לעידוד שאין בה אף פרוטה שחוקה, הרי ביוון אומר החוק, כי רבע מהכנסותיו של כל כרטיס קולנוע הם מיסים. המיסים הם קודש להחזר מס, קודם כל למפיק. השאר עובר אל מרכז הסרט, ומתחלק בינו (60 אחוז) לבין השקעות בפרוייקטים מיוחדים, כגון השתתפות בפסטיבלים בינלאומיים, שבועות מיוחדים בארי־צות אחרות וכדומה (40 אחוז).

המרכז מצידו יכול להשתתף במימון סרט (תקציב סרט יווני המופק בשיתוף עם המרכז הוא בממוצע 200־250 אלף דולר), החל בסכום השווה למחצית המימון; אבל מותר לו להגיע עד 100 אחוז מימון ממשלתי, אם אכן מסתבר שהסרט הוא מיוחד במינו.

את מיוחדות הסרט קובעות שתי ועדות. ה־אחת, ועדה המנהלת את מרכז הקולנוע, ששלו־שה חברים בתוכה ממונים ישירות על־ידי שר־התרבות, ושישה נבחרים מייצגים את התעשיה. אחר־כך יש ועדה נוספת, בתוך המרכז, הקובעת את הגובה המדוייק של התמיכה.

מה יש עוד לומר — הלוואי אצלנו. אה,

התעלסות מטורפת בלב גן ציבורי ב"מניה" של פאנוסופולוס
הטבע נגד המחשב

צעדיו בהגיון קר בלי להתחשב בכוחות אחרים. חזקים לא פחות, הרוחשים מתחת לקהילה ההשגית ולתיחכום העתידני.

מדאם ממרסיי

סרט אחר, שהיה הפרודוקציה היקרה ביותר שעשתה יוון השנה, הוא סירטו של ניקוס קונדורוס, מי שהיה רמות־מפתח בקולנוע היווני של שנות ה־50, ואשר סירטו אפרודיטה הצעירה (1963) היקנה לו שם עולמי. לאחר מכן עשה גם סרט שעורר מחלוקת 1922 (על טבח התורכים ביוונים באסיה הקטנה, סרט שהיה אסור להצגה במשך כמה שנים, משום שהממשלה היוונית לא רצתה להסתכסך עם התורכים). שם הסרט החדש בית בושת (במקור: בורדל), וה־בימאי אפילו עלה להתנצל לפני הקהל באומרו: „סילחו לי על השם הגס שבחרתי לסירטי, אבל כנראה אני הוא זה שיסבול מכך יותר מכל."

סירטו של קונדורוס מספר על רוזה בונא־פארס, מדאם מארסיי הבאה לכרתים עם תרי־סר נערותיה, מכל צבע וגוון, בשנת 1879. האי, סיר־לחץ של עמים ותככים, הוא מרכז לכוחות־החושך הפוליטיים, המנסים להשתלט עליו אחרי שמוגר שילטונם של התורכים באי. בין „המשח־רים" יש צרפתים, אנגלים, רוסים ואיטלקים, שבאו להציע ליוונים הגנה, אבל למעשה מנהלים שם קנוניות בינלאומיות, כשכל אחד דואג לדרי־סת־רגל בשטח. כאן מתחוללים מחול־המוות של האהבה, החגיגה של תאוות־הבצע, נצחונה של הבגידה על הנאמנות ושל השחיתות על הטוהר. זהו מסע מפרך אל ליבו של הדקאדנס, המוצג בהתרפקות ציבעונית כל־כך שכבר ברור כי ימצא דרך לשוק הבינלאומי ובוודאי ייראה בכמה פסטיבלים.

אונס בקפריסין

דסרט שזכה בפרס הראשון בתחרות, ואין ספק שהיה ראוי לו. כבר זכה לאיזכור בדיווח העולם הזה מפסטיבל־יונציה, שם הוצג. זהו סירטו של פאנתליס וולגריס שנות האבן. תיזכורת: סיפור על שני אסירים פוליטיים.

„שנות האבן" של וולגריס
נישואין בכלא

שמתוך 20 שנות כלא הצליחו לבלות 70 שעות ביחד, שבתוכן זכו לליל־אהבה אחד. לטקס נישואין קצר וללידת בנם בין כותלי־הכלא.

למעשה, יש באהבתם העצובה סמל לקורות יוון האומללה בשנים שאחרי מילחמת העולם־השניה, עת פקדו אותה מילחמת־אזרחים, תקו־פות קצרות של חופש ושילטון קולונלים.

על סרטים נוספים, לא מושלמים אבל בהחלט בעלי עניין, דוגמת האונס של אפרודיטה, על בעיית קפריסין ותיסכולי היוונים באיזורי הכי־בוש התורכי של האי, ילדי כרונוס, על הדור החדש של האינטלקטואלים באתונה של היום, ועל עוד כמה סרטים בעלי עניין, עוד נרחיב את הדיבור במדורי קולנוע הבאים.

ובינתיים, אולי כדאי להתייוון קצת, או לפ־חות, להציץ קצת מעבר לקצה אפס של גמדי־התרבות ועריצי־הקולנוע במישרד־המיסחר וה־תעשיה?

עדנה פיינרו

מיה פארו וגוף דניאלס – פנטסיה רומנטית

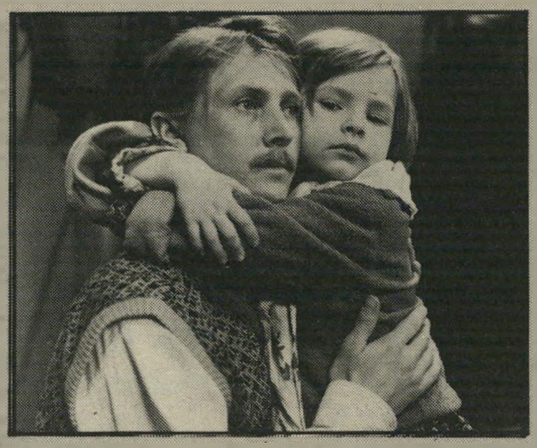
לחלום כדי לחיות

שושנת קהיר הסגולה (שחף, תל־אביב, ארצות־הברית) – **וודי אלן הוא כנראה, הקולנוען היחידי היום באמריקה, המחדש את עצמו מסרט לסרט, מתפתח, מעז להפליג לתחומים שהקולנוע המיסחרי מפחד מהם פחד־מוות, ומסוגל לחזור משם עם הצלחות – אמנותיות ומיסחריות גם יחד. סרט זה הוא בעת ובעונה אחת קומדיה קלילה ומבדרת ויצירה מקורית ויוצאת־דופן.**

סססיליה, גיבורת הסרט, היא עקרת־בית הנאלצת לפרנס את בעלה המובטל, בימי השפל הכלכלי באמריקה. נחמתה היחידה הוא אולם בית־הקולנוע השכונתי, שם היא שוקעת בתוך מציאות מופלאה ונעימה הרבה יותר, שהיא מוצאת בסירטי הוליווד המתחלפים מדי שבוע. גיבורי הסרטים ממשיים בעיניה יותר מבעלה גס־הרוח, ועוללות השחקנים המגלמים את הגיבורים הללו, חשובים לה לפחות כמו נישואיה, אם לא יותר. וכאשר, ביום בהיר אחד, יורדת דמות אחת מן המסך ובאה למגוש את סססיליה, מתבלבלת מציאות אחת באחרת, עולם הסרטים נכנס לעולם האמיתי, תחום החלום פולש אל הגשמיות. הענין מתבלבל עוד יותר כאשר לתמונה נכנס גם השחקן שמגלם את אותה הדמות שיצאה אל המסך, ואז נערכת פגישה משולשת בין היוצר, יצירתו והצרכן שלמענו היא נוצרה.

אלן, כדרכו, מוביל את הסיפור הזה בקלילות מתוחכמת, בחיוך מלא חיבה לגיבוריו חסרי־היישע ומספק סיום שלא היה מבייש גם את צ'אפלין: סססיליה מעדיפה לחיות במציאות ולמצוא מפלט בחלום, מאשר להיות חלק מן החלום עצמו. כדי להקל את המלאכה על הצופים, ומשום שהעלילה מתרחשת בשנות השלושים, מה שקורה לסססיליה בחיים מצולם בצבע, מה שהיא רואה על מסך הקולנוע מצולם בשחור־לבן, וכאשר היא מצטרפת לשאר הדמויות הדימיוניות שם, גם היא נראית בשחור־לבן.

ניקולאי בולייב – מועמדות לאוסקר

לחיות כדי לקוות

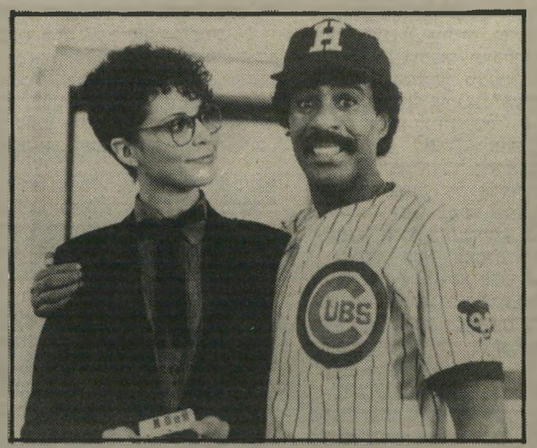
רומן בזמן מילחמה (צפון, תל־אביב, ברית־המועצות) – **אי־אפשר לומר שזה סרט רע. הוא אפילו היה מועמד, לפני שנה, לפרס האוסקר. לא שזו ערובה לאיכותו, אבל בכל זאת. מה שאפשר לומר עליו הוא, שזה באמת סרט מיושן, מהסוג שנדמה היה כי אפילו הרוסים חדלו לייצר כמוהם.**

חייל מתאהב בזמן המילחמה בנערה השוכבת עם מפקדו בתוך חפירות החזית. אחרי המילחמה הוא פוגש בה שוב ונמשך אליה, למרות שהוא כבר גבר נשוי, ואילו היא מוכרת פירושקי ברחוב ומגדלת את הבן שהותירה לה הקצין, אשר מת בקרב. בין השניים נוצר קשר מוזר, שאין בו, כמובן, שום דבר המתקרב לחטא, כאשר האשה החוקית, לא יפה, אבל פיקחית, מבינה את הבעל, שאינו יכול להסיר עיניו מן המתחרה, שאינה כל־כך חכמה, אבל לעומת זאת, היא נאה ומושכת.

אין שום רע בסיפור כזה. הוא שייך לסוג הרומנים הקטנים וחסרי החשיבות, שבמערב עברו מזמן להיות מוצגים בטלוויזיה בלבד, אם בכלל יש עוד תוצרת תמימה וורודת־לחיים כזאת. לעומת זאת, גם אין תועלת רבה בסרט המפחד להתמודד במלוא מובן המילה עם כל הבעיות והאספקטים של הסיפור שהוא מעלה.

הגבר אינו נוגע באשה שהוא מעריץ, האשה החוקית היא אצילת־נפש עד כדי גיחוך, הכל חייכני, טוב־לב, מלא הבנה. בעיות הלינה ובעיות חברתיות חמורות, הנרמזות פה ושם, מוחלקות כאילו היו רק הפרעות קטנות בסדר־היום התקין של החברה הסובייטית: הכל יהיה טוב, סמוך על המימסד, תמיד יימצא פתרון, לא צריך לדאוג.

נאטאליה אדרייצ'קו חביבה בדמות החובשת הקרבית, ההופכת לרוכלת בימי שלום (איך נגלו גיבורים!), ויתכן מאוד שכל חובבי הרומן הרומנטי ימצאו כאן מעט מזור לנפשם.

לונט מק'גי וריצ'ארד פראיור – חיוורון ויזע

לחיות כדי לבזבז

הביזבוז הגדול (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) – **זו הפעם השישית שסיפור המיליונים של בריסטר מגיע לקולנוע. כנראה שהאבסורד שבתחנה היסודית, כי על אדם לבזבז בשיטתיות הון־תועפות, הוא שמשך כל־כך את אנשי־הוליווד רודפי־הבצע אל הסיפור הזה. אלא שהפעם, מוטב היה אילו הניחותו בצד.**

ואלתר היל, מומחה לסירטי פעולה (48 שעות) החליט הפעם שהוא רוצה לחשתעשע בקומדיה. הוא לא סמך על עצמו שיתגבר לבד על התסריט, למרות שכתיבה היתה מיקצועו הראשון, נעזר בתסריטאים אחרים. בין אם הם אשמים או שידו הכבדה בעניין – התוצאה צולעת.

מעשה בשחקן בייסבול כושל, המוזמן ביום בחיר אחד למישרד עורכי־דין, שם מבשרים לו, כי קרוב־משפחה רחוק הוריש לו 300 מיליון דולר. אולם, הוא יקבל את הכסף רק בתנאי אחד: שיהיה מסוגל לחוציא תוך חודש אחד עשירית ממנו, ולא תיוותר בכיסו אפילו פרוטה אחת בסוף אותו חודש.

מכאן והלאה צריכה היתה לבוא סאטירה על מיבנה העולם הקאפיטליסטי, שאינו מסוגל לקלוט כלל כיצד אפשר לזרוק כסף דרך החלון. המוח היצירתי דורש לראות השקעות המצ־מיחות רווחים, הנפקידו של הממון בחברה מערבית הוא להביא ממון נוסף, וכל מי שנמצא בסביבתו של היורש המיועד, אינו מסוגל להתגרל לצורת מחשבה הפוכה. בנוסף לכך, מישרד עורכי־הדין עושה ככל שמשגת ידו, כדי להכשיל את העניין, כי אם האיש לא יצליח למלא את תנאי הצוואה, יישאר הכסף כולו בידי הפרקליטים.

הצרה עם הגירסה הנוכחית היא מיעוט ההמצאות הקומיות שבה. הסאטירה חיוורת, כאילו מתביישת בעצמה, העלילה מסתובבת סביב עצמה כאילו התסריטאים, תחת להתקדם, העדיפו בכל פעם לחזור על עצמם.

תולדות

החליון מגבעתיים הגרמנית

האיש שהיה מספק להנרי קיסינג'ר את תוצאות הכדורגל

במילחמה הוא טיפס על האלפים, בשעות־הפנאי הוא מחלל בחליל ובארץ הוא התחבב במיוחד על יוצאי תימן. זהו, כמובן, שגרירה היוצא של גרמניה בישראל, נילס האנסן, דובר־העברית.

האנסן הוא יליד עיר הנמל הצפון־גרמנית ליבק, שבה נולדו גם הקנצלר לשעבר ווילי בראנדט וגם איש בית בודנברוק. הסופר תומאס מן. האנסן גאה מאוד בעיר־הולדתו, שהתפרסמה בשעתו כגיבעתיים של גרמניה. היו אלה ראשי העיר ליבק אשר מנעו, בשנת 1932, את הופעתו של אדולף היטלר בעירם. העונש שהטיל היטלר על ליבק, משעלה לשילטון שנה לאחר מכן: במשך 12 שנות שילטונו לא ביקר מעולם בעיר בת רבע מיליון התושבים.

בת במדעי־היהדות. לשרות־ארבע שנים, ארצה. השבוע, כאשר שב למולדתו, היו באמתחתו לא רק זיכרונות, אלא גם כמה יצירות־אמנות ישראליות (ביניהן של יעקב אגם, מרדכי ארדון, מרסל ינקו ומנשה קדישמן) ושלושה הישגים שעליהם גאותו במיוחד.

הביקור הראשון של נשיא גרמני בארץ, העלאת מיספר הערים בישראל ובגרמניה, המקיימות ביניהן ברית ערים תאומות ל־50, והענקת עיטורי הרפובליקה הגרמנית ל־60 ישראלים.

מששמע מכר ישראלי, שבא להי־פרד מהאנסן בנמל־התעופה, הגיגים מיספריים אלה, לא התאפק, העיר להאנסן: 50, 60, זה עוד כלום. בבריסל (אליה עובר עתה האנסן, כשגריר גרמניה ליד מטה נאטו) מחכים לך 120. עובדים:

יצוא

זעתר לכעכי בגראד

וגם נענע לתה ואזוביון לסבון

מרווה, אורגאנו, לבנדר, זעתר, נע־נע — זה איננו רק אוסף מיכלי־התבלינים של עקרת־הבית הבררנית. זאת גם רשימה מכובדת של כוכבי־יצוא ישראליים.

ההצלחה בשטח זה היא תולדה של זיווג זרעים אירופיים עם ידע ישראלי. זרעי אורגאנו יווניים וזרעי מרווה יוגוסלוויים הוכלאו וטופחו בתחנת־הנסיונות בנווה־יער שבעמק יזרעאל. התוצאה: יצוא אורגאנו מעולה, בין השאר, אפילו לניו־זילנד.

שקיות לארון. זרעי לבנדר צרפתי (ששמו העברי הוא אזוביון) גם עלו יפה מאוד על אדמות הגליל הסלעיות ויוצאו, במשך שנים אחדות, למיפעלי הסבון והתמרוקים באירופה.

וכאשר קמה לאחרונה תחרות סוחפת מצד סין דווקא, מצאו המגדלים שימוש אחר ללבנדר תוצרת הארץ. הם אורזים את עליו הכתושים בשקיות, הטובות להרפת ריח נעים, כארונות־בגדים, למשל.

ערבים באירופה. לפי השמועה מקשט זעתר מן הגליל העליון כעכים בשוקי בגראד וריאד. אבל מה שבטוח ורישמי הוא שנענה נמכרת היטב באירופה.

מסביר מנחם בר־דרומא (70) מ־קבוצת יבנה, איש מישרד־החקלאות והרוח החיה מאחורי פיתוח ענף התבלינים ליצוא: הצלחת הנענע ב־אירופה לא מפליאה כל־כך, בהתחשב במספר הרב של יוצאי ארצות ערב החיים באירופה ובמיספר כוסות־התה שהם שותים בכל יום.

החוץ הגיע האנסן די במיקרה. אחרי שיחרורו מהצבא הגרמני, שבו שירת ביחידת האלפיניסטים בחזית האיטל־קית, ביקש ללמוד רפואה. התגלגל תחת זאת לפקולטה למישפטים, ול־בסוף סיים את לימודיו בז'נווה.

ואז היתה לו בעיה: השווייצים לא הסכימו לתת להאנסן, הזר, רישיון עורך־דין, והגרמנים לא הסכימו לתת להאנסן רישיון עורך־דין, מכיוון ש־סיים את לימודיו באוניברסיטה זרה.

המוצא של האנסן: הוא ניגש בשנת 1952 לבחינות־הקבלה של מישרד־החוץ הגרמני המתחדש, ועד מהרה החל את השרות הדיפלומטי שלו ב־וינה האוסטרית.

האמת היא שהאנסן לא הצליח להתרחק מהרפואה עד היום הזה. אשתו, ברברה, היא רופאה, ואחת משלוש בנותיו עומדת לפני סיום לימודי הרפואה (השתיים האחרות לומדות מישפטים ומדעי־היהדות).

אגם באמתחת. תפקידיו של האנסן רדפו זה אחר זה וקידמו אותו בזה אחר זה. אחרי וינה באו ליסבון, ברן, ניו־יורק, וושינגטון. אחד ה־עיסוקים החביבים עליו בוושינגטון היה הדיווח השבועי להנרי קיסינג'ר, שעמד על כך שיעביר לו את מצב ליגת הכדורגל הגרמנית, אחריה עקב עוד מימי נעוריו בגרמניה, מידי האנסן, היועץ בשגרירות.

אחרי מסלול זה הגיע האנסן, לפני

שגריר האנסן ואשתו, ברברה
וינה, ליסבון, ברן, ניו יורק, וושינגטון, תל־אביב

בעיני אירינה, המתנחלת בלב הגדה המערבית, היישוב שלה אינו אלא פרבר של פתח־תיקווה

המתנחלת היפה

היא **תוססת** את העין ממבט ראשון. יש לה גוף דקיק ושחום, רגליים ארוכות ופנים העטויות בהילה של שיער ערמוני.

אירינה סייביץ היא צעירה יפה, שיכלה להיות ככל ישראלית צעירה אחרת — מלבד פרט אחד. היא מת־נחלת.

אבל אירינה אינה מודעת לעובדה זו. אין היא חשה שהיא גרה מחוץ לגבולות ישראל, בלב אוכלוסיה ערבית צפופה. אין היא רואה ערבים אלה, אלא כחלק מן הנוף. בעיניה, מקום־מגוריה אינו אלא פרבר רחוק של פתח־תיקווה.

אין בילויים

אירינה **היפה** עושה עכשיו את צעדיה הראשונים על מסלול־הדוגמנות. היא מדגמנת בבתי־קפה נוצצים וכמועדונים בתל־אביב. אחרי התצוגות היא חוזרת הביתה — להתנחלות ברקן שבגדה.

היישוב ברקן שוכן סמוך לאיזור־תעשיה, כשלושה קילומטר צפונית־מערבית לאריאל. על הכביש, „כביש־חוצה־שומרון". מנסים ילדים ערביים למכור תאנים מתוקות מתוך פחים. כחמישה קילומטר לערך בכיוון צפון, עובר נחל־תין (תאנים), המשקה את הבוסתנים והכפרים הערביים.

ברקן נראית כמו כיליאים של שכונת־וילות בצפון תל־אביב וקיבוץ. הבתים חדשים כולם. בחלק מהם עדיין לא נשלמה הבניה. ליד כל הבתים נשתל דשא, מן הסוג המובא מוכן, מרבדים־מרבדים. בבית השכן של אי־רינה לא כל המרבדים נקלטו, ריבועים מצהיבים בתוך שדה־הדשא הירוק.

את הישוב מקיפה גדר. בשער יושבים שני שומרים, ובידיהם נשק. הכל יודעים איפה גרה הנערה היפה מדי. ממש כמו בחדר־ניתוח. השטיח מבריק, וכל גדיל מונח במקומו. הריצפה מבהיקה ללא רבב, ואפשר להישבע שמישהו ציחצח בחומר־הברקה את התמונות המעטות שעל הקיר. אירינה אומרת שהיא אוהבת לקרוא. ליד שולחן הכתיבה הממורק שלה יש רק שני ספרים, גם הם חדשים ולא ממורטים: האחד ספר־כיס בהוצאת עם עובד. השני כרך של שוגון. הדבר האישי ביותר בחדר הוא תמונה של הזמר דייוויד באווי, התלויה מעל

ביותר באיזור: „תלכו הלאה עד המיק־לט, ושם תיפגו ימינה."

על מה אפשר לדבר עם אירינה? על יחסיה עם בנים אין היא מדברת. אולי מפני שאמא יושבת בקומה התחתונה של הבית, ואולי מפני שהיא רק בת 18.

אירינה מתה להיות דוגמנית, והיא די יפה. היא פותחת את הפה ואומרת: „מה שיש לי בראש זה לא בילויים. אני חושבת כל הזמן רק על תיכנון הקריירה שלי בעתיד." נאום נערה יפה ושזופה, לפני גיוס.

החדר של אירינה נראה בדיוק כמו הישוב שבו היא חיה. הכל מסודר ונקי

חדר פרטי עם תיקרת־עץ ומרצפות־שיש. אירינה אומרת שמצידה החדר הזה יכול היה להיות גם בהרצליה־פיתוח. את כיסא־המנהלים קנה לה אביה האוהב כדי לפנק אותה.

אחרי השרות הצבאי רוצה אירינה לעבוד כסייעת לרופא־שיניים. בלישכת־הגיוס היא תבקש לשרת קרוב לבית: „אני מאוד מפונקת," היא מסבירה.

לרשות אירינה שני חדרים בקומה השניה של הבית. הראשון מיועד לאירוח, ויש בו, חוץ מספה, גם שולחן־כתיבה וכיסא־מנהלים ענקי מעור.

ערבים? אירינה אינה רואה אותם אלא כחלק של הנוף. ביטחון? לדעת אירינה — אין בעיות

החדר השני מיועד לשינה. גם בו יש ספה חדשה ושטיח, וזהו.

בחדריה של אירינה אין ספרים מלבד השניים. אין גם מערכת סטריאו, רדיו או תקליטים. אין קוצים באגרטל, ולבטח אין גלביות זרוקות על הריצפה וספר של שירי־רחל. כלום.

יש בה משהו צונן ותכליתי. יש לה חבר המשחק כדורגל בקבוצת מכבי פתח־תיקווה. הם יוצאים ביחד מזה שנה וחצי. החבר לומד הנהלת־חשבונות. אין מה לדבר על חתונה לפני התבססות כלכלית.

אירינה מגדירה את אופיה: „אני טיפוס שהולך תמיד עם הזרם," היא אומרת, ואף שריר אינו זע בפניה המושלמים. „אם אני מגיעה לחברה חדשה — ולא משנה איזו — אין לי בעיה להשתלב." סוג הגברים החביב על אירינה הוא גבוה, בעל שיער קצר. אינטליגנטי, לא־שמן, בלי כרס.

יש שלב אחד בשיחה שבו מתעוררת אירינה ובעיניה ניצת זיק. זה קורה כשמדברים על אוכל. היא אוכלת הכל, אבל שוקלת רק 50 קילוגרם. במיוחד היא אוהבת אוכל סיני. לבשל היא יודעת רק ביצה. בבית. אמא עושה הכל.

לא, היא מעולם לא ניסתה לאכול אצל הערבים, למטה.

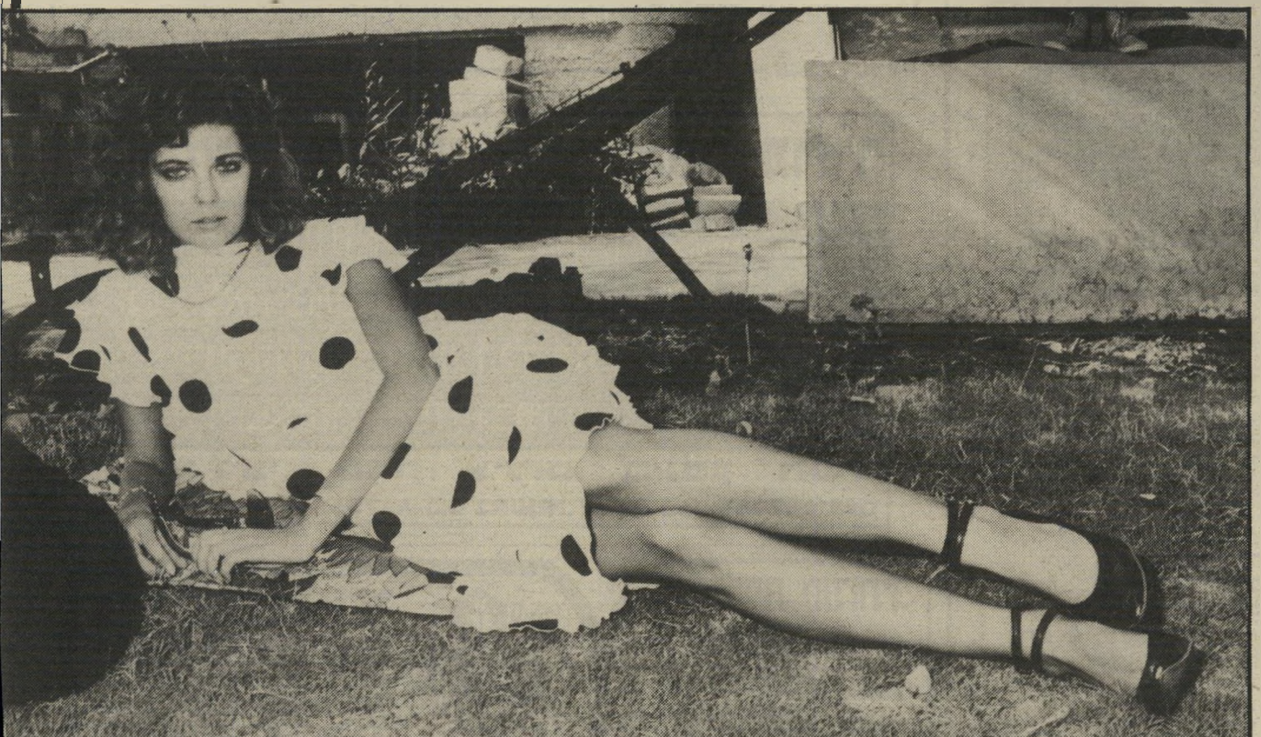
בברקן אין הרבה צעירים בגיל של אירינה. יש לה רק חברה טובה אחת. שתיהן למדו בתיכון בפתח־תיקווה. גם את הבילויים הן עושות בפתח־תיקווה.

רוב התושבים בישוב הם זוגות צעירים, ולהם ילדים קטנים. אין זה נהוג בברקן ללכת ולטייל באיזור. זה מסוכן מדי. ליד הבית של אירינה יש מיגרש־טניס ובריכת־שחיה, ושם מכל המיטה. גם התמונה מצוחצחת ללא רבב.

אירינה היא ילדה מפונקת. יש לה מכונית פולקסווגן קטנה, שבה היא נוהגת. היא מספרת כי את רוב זמנה היא מבלה בעיר פתח־תיקווה.

הוריה הגיעו לברקן, כי רק שם יכלו לבנות וילה במחיר של דירה ברחובות — העיר ממנה באו. אירינה עלתה לישראל לפני 10 שנים מהעיר צ'רנוביץ שבברית־המועצות (לשעבר רומניה). אביה, מהנדס הבניין, ואמה שרטטת־הבניין, תיכננו את הבית שבו הם גרים עכשיו.

הבית של אירינה דומה קצת לפגודה. הגג מחודד ומשתפל כמעט עד לאדמה.

איכות חיים זו המילה שבה משתמשת אירינה, כשהיא מסבירה מה גורם למישפחתה לגור בגדה. אחר־כך היא מראה את בריכת־השחיה ומיגרש־הטניס הנוח. הנמצאים לא־הרחק מהווילה. אירינה לא מכירה איש משכניה. מחוץ לגדרות הישוב שבו היא חיה. רחוב דיזינגוף מעניין עבורה, לדבריה. הרבה יותר מהכפרים בסביבה, בה אין אנשי ברקן מבקרים.

מיכאל רותם

אין סנטימנטים

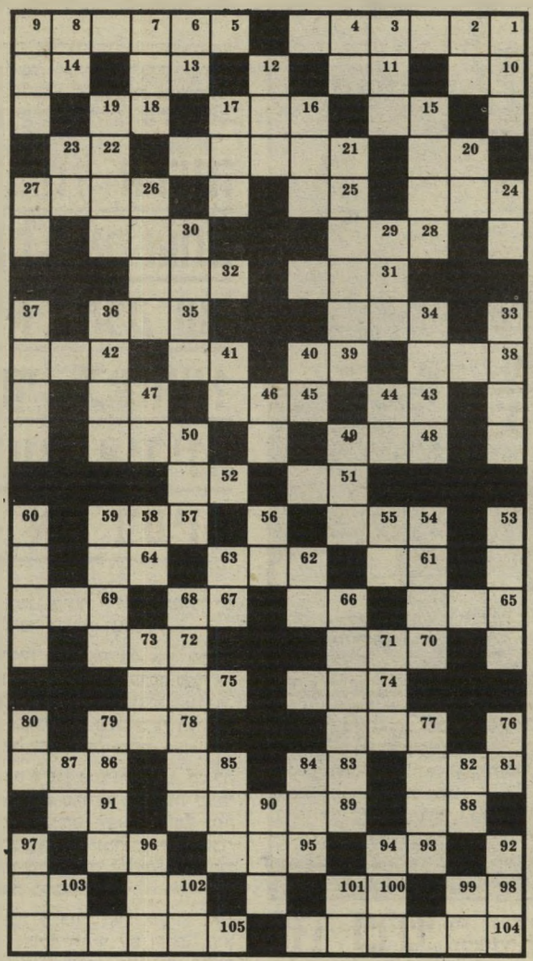
אירינה מספרת כי אין לה סנטימנטים מיוחדים למקום. סתם מקום לגור בו. בערב, כשהיא צריכה לחזור הביתה, אין היא נוסעת בפול־קסווגן. בכל זאת צריך לעבור בשטח לא־בטוח. היא מעדיפה לנסוע באוטובוס של דן. האוטובוס נוסע מהר, ויש עור אנשים. כך שאין לפחד מזריקת אבנים.

עם הערבים שבסביבה אין לאירינה כל קשר. היא מכירה רק את הדרך מפתח־תיקווה הביתה. לא יודעת מה זה כפר־קאסם. אין לה התנגדות מיוחדת להכיר ערבים, אבל עוד לא יצא לה.

אידיליה בחיק הטבע סביב הווילה של אירינה יש גינה מטופחת עם דשא ירוק ושיחי־נוי. ברוב הבתים אשר בסביבה יש על הדשא גם אסכלת־פחמים.

תשבץ העולם הזה 2512

מאוזן:

1) מטבע בריטי שעבר מן העולם; 5) שמן של אניות תובלה במלחמת־העולם; 10) אביון; 11) עמית; 13) בהשאלה — מידה קטנה; 14) מרכז הרגש; 15) טבעת לאף בהמה; 16) אריג דק ומשובח; 18) קיטור; 20) תוך; 21) מטבע בארץ־השפלה; 22) תעלומה; 24) עיר בסוריה; 25) קירומת לשם הולנדי; 26) יוצר; 28) שוטר־חרש; 30) בית הרב וסביבתו; 31) לביא; 32) נעים; 34) עורף; 35) פרס, חתך; 38) מגן; 39) עוף דורס; 41) תו מוסיקלי; 42) הבלוט -הגדול ביותר בגוף החי; 43) סוג של ארמה; 45) אופנה של פמי־ניסטיות; 47) פקודה; 48) בהשאלה — סער, התרגש; 50) מצטער (ח); 51) אחרית; 52) תספורת לצאן; 54) חלק של יחידה; 57) פישפש, למשל; 61) משבטי ישראל; 62) זהב (אר־מית); 64) מחזה ישראלי חדש; 65) מלך שקספירי; 66) נעלם; 67) הרבה; 69) יוצר האזרח קיין (ש"מ); 70) ירועה בצבור של אחר מאבותינו; 72) נרדם; 74) ספרו של ארמירל בירד, חוקר הקוטב הדרומי; 75) עטרה; 77) עונת־שנה; 78) מזרח; 81) רכב; 83) שדה; 85) איב; 86) קרוב־משפחה; 88) יוצר פיגמליון בפרויזה (ש"מ); 89) בתולת־מים במיתולוגיה היוונית; 91) עבה; 93) מושב נישא; 95) אחת ממידות־היובש בימי־קדם ביש־ראל; 96) ראשון לכל דבר; 98) לוחץ, נוגש; 100) אנדרטה; 102) איבר נשי; 103) השתחוויה; 104) העיר שבה הוצאו להורג רבי עקיבא ועשרת הרוגי־מלכות; 105) ממנהיגיה הרוחניים של תנועת העבודה (ש"מ).

מאונך:

1) רוטב של ירקות; 2) קיים; 3) חודש; 4) זז; 6) בהמת־משאות; 7) שער (ארמית); 8) רסיסי־בקר; 9) חרב; 12) חדש חשון; 15) אחד משבעה שמותיו של יתרו; 16) עיר גרמנית; 17) רקה; 19) צפור־שיר קטנה; 20) נחשול; 21) מעורי־הקדם בגליל העליון; 23) נכרי; 24) שן חותכת; 26) התפרץ והופיע; 27) ממהר; 29) שמן; 30) בית־הכנסת של ר' יהודה החסיד; 33) מוט בקצה מחרשה; 34) ספר מן הכתובים; 36) רלוח; 37) מצה; 40) זולג; 41) סמיכות של פה; 44) עש; 46) פה פעור; 47) הופיע כמו ב־26 מאונך; 49) בחינת־מצב; 50) גשר מן החוף אל הים; 53) קרבן הנשרף כליל על המזבח; 54) רוטינה; 55) ענף; 56) משקה; 58) מדף; 59) אחת הצורות הווקליות במוסיקה; 60) מורל; 62) מן החיים במים; 63) תבואה; 66) בלתי־צפוי, מוזר; 68) קבוץ בנגב — שמו לפנים. ספיח; 71) קבוץ בעמק; 73) קנה לחריתה; 76) טהור, נקי; 77) קרוב מאד; 79) מעוז; 80) שיח הדפנה; 82) נחלש; 84) מידת אורך קדומה; 85) שם כולל לצמחי־השדה; 87) אלוף ה־קלפים; 90) אספקלריה; 92) אודם; 94) מן הקוצים; 96) שיחד־בר בגליל העליון; 97) תקופה; 99) שיירת־אניות; 101) מספיק; 102) שניים; 103) כוון, דרך התנהגות.

אביגיל ינאי

תמרורים

נשיא התבלינים

נכנס ◆ לתפקידו, כנשיא טנזנ־יה, **עלי חסן מוויניי**, 60, מי שהיה עד סוף החודש הקודם סגן נשיא המדינה המזרח־אפריקאית בת 15 מיליון התושבים. מוויניי, יליד אי־התבלינים זנזיבר, ירש את מקומו של נשיאה הראשון של טנזניה, ג'וליוס ניירארה, שפרש אחר 24 שנת כהונה. מוויניי היה בעבר גם סמנכ"ל חברת הסחר הממשלתית, שר־הבריאות, שר־הפנים ושגריר ארצו במצריים.

● ● ●

מנורה בארמון

הוענק ◆ חודש אחר יום־הול־דתה ה־85, פרס ישראל **לבתיה לישנסקי**, פסלת ובת אצולת העליה השניה. לישנסקי, ילידת אוקראינה, היא יוצרתם של יותר מ־300 פסלים ואנדרטות (ביניהן: האנדרטה ביער חולדה) ואחותה של רחל ינאית, אשת הנשיא השני, יצחק בן־צבי. בעלות מישפחתה ארצה, החליפו הוריה את עיסוקיהם, האב היה לגנן והאם למורה למלאכת־יד, ולישנסקי השתלמה בי־רושלים (בצלאל), ברומא ובברלין, ועד מהרה הציגה במקומות רחוקים זה מזה, כצירינ וקאהיר. אחת מיצירותיה, מנורת־עץ מעוטרת בסימלי־עבודה ארצישראליים, מקשטת עד היום את אולם־הישיבות בארמון־חבר־הלאומים (לשעבר) בז'נבה.

● ● ●

רב־המרגלים היהודי

נחוג ◆ בברלין המזרחית, יום־הולדתו ה־63 של אוברסט־גנרל (רב־אלוף) **מרכוס** („מישה") **וולף**, סגן־השר לביטחון המדינה, העומד בראש מחלקת־הסיור של משרדו, שאינה אלא שרות המודיעין של הרפובליקה הגרמנית הדמוקרטית והנחשב אחראי להשתלתם של מרגלי מיזרח גרמניה מחוץ לארצם, ובמיוחד בגרמניה המערבית. וולף היהודי, הוא בנו של פרופסור לרפואה. שנודע בשעתו גם כמחזאי. והוא עבר עם הוריו, אחר עליית הנאצים לשילטון, לברית־המועצות, בה שהה עד תום מילחמת־העולם, לאחריה עסק תקופה קצרה בכתבות רדיו, ממנה נסק, בגיל 28, לתפקידו הנוכחי.

● ● ●

הפרופסור במיפעל־ הטנקים

נחוג ◆ במוסקווה, יום־הולדתו ה־72 של פרופסור **אלכסנדר לרנר**, מסורב־עליה זה 14 שנה. מאז התפרסם כמדען הסובייטי־היהודי הנודע הרא־שון. אשר ביקש לעלות ארצה. לרנר. לשעבר מראשי הטכניון במוסקווה ומחברם של 12 סיפרי־מחקר. הוא בעל שם־עולם בנושאי ההפעלה והבקרה האוטומטיים, ובילה את מילחמת־העולם, שבה שכל את שתי בנותיו הקטנות למכונת־ההשמדה הנאצית, כפועל פשוט במיפעל־טנקים במרכז סיביר.

● ● ●

120 מיליון עצים

נחוג ◆ בירושלים, יום־הולדתו ה־79 של **יעקב צור**, לשעבר יו"ר הקרן הקיימת, הגאה על כך כי ב־15 שנות כהונתו ניטעו 120 מיליון עצים, ובעל כתב־ההאמנה מס' 4 של מדינת־ישראל, כצירה הראשון של ישראל באורוגוויי, שבה שימש יצחק נבון כמזכירו. צור, יליד ליטא, שגדל בסי־ביר והשתלם בסיפרות ובשפות שמיות בפירנצה ובפאריס, עבר מיכולל תפ־קידים, ממישרת מזכיר מועצת עיריית תל־אביב ועורך־לילה של הארץ. לפני שהחל בקריירה הדיפלומטית, בה שירת, אחר אורוגוואי, בארגנטינה, בצ'ילה ובפאראגוואי, ובימי מיבצע קדש, בצרפת, תקופה שאותה הנציח בסיפרו יומן פאריס.

● ● ●

הפרופסור בביקתה

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־81 של פרופסור (לבוטניקה) **מיכאל אבן־ארי**, בשבוע בו הועניק לו פרס ישר־אל על מיפעל חייו — חקר מידבר־הנגב. אבן־ארי, יליד גרמניה שלא הסתפק ב־190 המחקרים שפירסם, התרכז ב־25 השנים האחרונות בחקר הרקע החקלאי להתיישבות הקדומה בנגב. לשם כך גם התיישב, עם אשתו, בביקתה בקרבת עברת העתיקה.

● ● ●

חצי גרוש לשורה

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־90 של **משה דב ישי**, בנו של מי שהיה רבה של שכונת נווה־שאנן בדרום תל־אביב, מישפטן ומיזרחן בהשכלתו, שלאחר תקופה קצרה כמורה בתדרה, היה, לפני 60 שנה למנהלו הראשון של יומון ההסתדרות דבר (עת קבע שכר־סופרים של חצי גרוש לשורה), ולימים, צירה הראשון של ישראל ביוגוסלוויה, תקופה שעליה דיווח בספרו ציר מוסי־מך.

● ● ●

השופט המשכנע

נפטר ◆ בירושלים, בגיל 98, **מרדכי לבנון**, מי שהיה השופט היהודי הראשון בארץ־ישראל (1920). לבנון, בוגר ישיבה בעיר העתיקה,למד מישפטים באיסטנבול, שירת בקצין בצבא התורכי בעיראק (באותם ימים: ארס־נהריים) ונודע גם כמלחין נעימות לתפילות וכאיש אשר שיכנע את המיליונר האנגלי־היהודי סר אייזק וולפסון, לתרום את הכסף להקמת מישכן הרבנות הראשית בירושלים, היכל שלמה, הקרוי על שם אביו של וולפסון.

דיסלומט צור וידידה, 1960
מעיריית תל־אביב לשגרירות פאריס

כשאנחנו "מסדרים" אותך, אתה מרוויח

גרפיקאי, פרסומאי, בעל עסק:
בפעם הבאה כשתזדקק לשרותי
סדר צילום פנה אלינו. אין לך מה
להפסיד מלבד תעריפי־סדר גבוהים!

ביצוע מהיר, של עבודות דחופות!
עיצוב וביצוע גראפי
הטיה לשני הכיוונים הרחבה, הצרה
מודעות, הזמנות, קטלוגים, חוברות, מאזנים, כתב־עת בעברית ובלועזית.

צפריר רוני, סדר צילום בצפון העיר
רח' בובליק 15 ת"א, 447363; וגם ברעננה, אחוזה 142, 052־447985

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

חטיפת סודותיך
אפשר למנוע על־ידי
* מכשירים למניעת ציותותים בטלפון
* שרות לגילוי מיקרופונים מושתלים
* מגלי מתכות
* מזבירות אוטומטיות
רדיו רוקטור בע"מ
שלום עליכם 18, ת"א. טל' 286444

מרים בנימיני

מזל החודש:

עקרב

תקופת המועקה והקשיים הגיעה סוף־סוף לקיצה

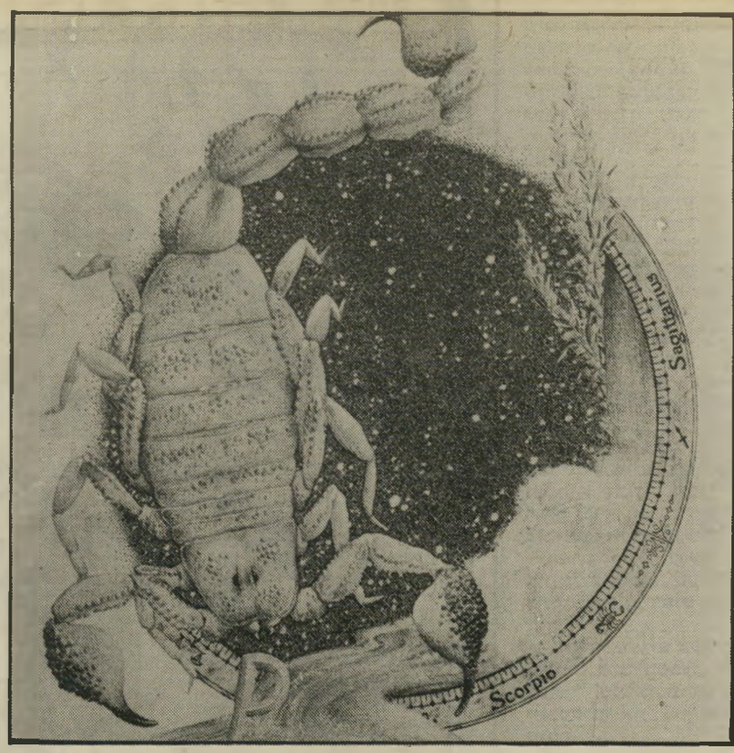
מי שזקוקים יותר מכולם לעידוד, הרגעה ותיקווה, הם בני מזל עקרב. התקופה שעברה עליהם בשלוש השנים האחרונות היתה קשה.

כל מי שמתמצא אפילו מעט בתורת־הכוכבים יודע, שכוכב סטורן שהה במזל זה בתקופה שבה מדובר. לא פעם ולא פעמיים ניתנו הסברים על מהותו והשפעותיו הקשות. זהו הכוכב המכריח את האדם לעשות לעצמו חשבון־נפש, לנתח את התנהגותו, את גישתו לחיים ולאנשים שעימם הוא חי. הוא מפשפש במעשיו, בוחן ובודק את היש־גיו בעבודה, ועקב כך נאלץ לא פעם לעמוד לפני החלטות קשות, כגון לעזוב מקום־עבודה ולעיתים אף להרע את התנאים בלית־ברירה. תקופה מעין זו משפיעה לעי־תים קרובות על הריאות, ואנשים נאלצים לבלות חלק ניכר מזמנם בטיפול בגופם או בנפשם.

מכיוון שסטורן הוא זה המסמל באסט־רולוגיה מכות־גורל ואבידות בנפש, חלק מבני־המזל חוו פרידות מכאיבות ביותר. נשאלת השאלה לשם מה בא כוכב סטורן ומביא עימו כל־כך הרבה מכות, קשיים וסבל? האסטרולוגיה לא מכירה את המושג סבל לשמו. כל קושי, שהאדם עובר בא כדי להעמיד אותו בנסיון ולהראות לו עד היכן הוא יוכל לשאת. בתקופות כאלה אנשים לומדים להכיר את עצמם ויוצאים מחוזקים יותר. לאחר שהתקופה עוברת, האדם אוסף את השברים ומתחיל בבניה מחודשת.

זה לא קל, אלא שמבחינת המצב שבו הכוכבים עומדים, כעת יהיה קל יותר להיבנות. בעוד שקודם לכן זה היה כמעט בלתי־אפשרי, כוכב סטורן עובר למזל קשת באמצע חודש נובמבר, וזהו הזמן שבו יוכלו העקרבים לנשום לרווחה. גם אם זה נשמע משונה, הם ירגישו את המעבר כמעט בצורה מוחשית. ההרגשה תהיה שאבן ירדה מהלב, בשלוש השנים שחלפו חשו בני המזל כאילו שהם כבולים, קשורים, נכון שהמשיכו לתפ־קד כרגיל עד כמה שהמצב אפשר זאת, אך כל פעולה נעשתה בליווייה רגש־מועקה כבד, שדרש מהם להשקיע יותר כוח ואנר־גיה בכל פעולה, שקודם לכן נעשה כמעט מעצמה ומבלי שיהיה צורך להתמודד עם קשיים.

התנאים שיווצרו עכשיו יהיו נוחים יותר, והדבר יורגש ברוב תחומי־החיים. לא קיימת תרופת פלא שתבטיח למישהו שחייו יהיו קלים, נוחים וחסרי־בעיות, אלא שכעת יהיה קל יותר להתמודד בכל קושי. המרץ, החיוניות ושימחת־החיים יחזרו, וזהו הדלק הטוב ביותר העוזר להניע את המנגנון הפנימי המפעיל את האדם.

לפני שנדבר על הדברים הטובים לא נו־כל להתעלם מהכוכב החשוב ביותר לעקר־בים – כוכב פלוטו. זהו הכוכב המייצג את בני מזל עקרב בגלגל המזלות, והוא שוהה במזל עקרב בימים אלה ויימצא שם עוד זמן רב. יעברו לפחות תשע שנים לפני שהוא יעזוב את מזל עקרב. לכוכב פלוטו השפעה חזקה – הוא קשור במוות ובחיים חדשים. כלומר, במקום שבו הוא נמצא אנשים מסיימים תקופה, ובשלא נשאר זכר למה שהיה – הם כאילו נולדים מחדש. ושוב, לפי

באופק אפשר כבר להבחין בקידום בעבודה, בקשר נישואין יציב ובמעבר לדירה חדשה

אותו העיקרון, שפלוטו משפיע במקום שהדברים אינם מתנהלים כראוי. פלוטו הוא כוכב איטי, ובכל שנה ישפיע רק על מיספר מצומצם ביותר של עקרבים. שנת 1986 מעמידה את ילידי ה־27 באוקטובר עד ה־30 בו בפני השפעותיו הקשות של כוכב פלוטו. בחודשים האחרונים של שנת 1986 יצטרפו גם אלה שנולדו ב־31 באוקטובר וב־1 בנובמבר.

כוכב פלוטו מסוגל לגרום לניתוקים פיתאומיים ולגישה חדשה לגמרי לחיים. מעבר של פלוטו לעולם לא משאיר את האדם כפי שהוא, אי־אפשר להיצמד לעבר או להווה. בעתיד יתוסף מימד נוסף, עמוק יותר, והחיים יקבלו משמעות חדשה.

אם כן, למה יכולים לצפות בני מזל עקרב בשנת 1986?

תחום הקריירה

אחד הדברים הבולטים השנה זהו הכוח המחודש והמרץ להתחיל בפרוייקטים חד־

(המשך בעמוד 32)

את השבוע המתקרב אפשר להגדיר כשבוע לא נוח ואפילו מסוכן. יש נטיה להתעלם מסכנות. זה יתבטא בחוסר תשומת־לב ל־עניינים פעוטים ועד לעמידה במצבים שע־לולים להשפיע לרעה זמן רב לאחר שמצב זה ישתנה. חתכים, כוויות ופציעות יומיומיות – אלה הדברים הפחות חשובים. אבל מומלץ ל־נשים, הנשארות בבית לבדן, לנעול את הדלת, ולא להסתובב במ־קומות חשוכים ובודדים בערב ללא ליווי.

עלה

21 במרס – 20 באפריל

* * *

לקראת סוף התקופה הקשה והממושכת הכוכבים עדיין לא מאפשרים להירגע ולנוח. השבוע צפוי עימות חריף עם בן־הזוג. זה עלול להביא לניתוק, פרידה זמנית ועצב רב. מומלץ לצאת מהבית ולבלות בחברת ידידים, המש־רים אווירה יותר קלי־לה. ה־28 וה־29 ימים מסוכנים, לא מומלץ לנ־סוע, אם זה לא הכרחי, כדאי להימנע מלהס־תכסך עם הסביבה. התוצאות לא יהיו סימפ־טיות. בני מזל גדי או סרטן יעמדו לצידכם.

שור

21 באפריל – 20 במאי

* * *

העבודה תעסיק אתכם יותר מן הרגיל, תצטרכו לארגן מחדש את סדר־היום שהיה מקובל עליכם עד עכ־שיו, וקשה יהיה למצוא עזרה. תוכניות שתיכ־ננתם יתקלו באבני־נגף בלתי־צפויות. חשוב ל־שמור על שקט נפשי ולא להתעצבן ולהתרגז. אכילה עצמית תביא ל־ירידה במצב הבריאות. ונטיה לחלות בתקופה זו. שימו לב לבני המין השני, אנשים שכלל לא חשבתם עליהם מעוניינים להתקרב ואף ליצור קשר חדש.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

למרות שבזמן האחרון המצב הכספי השת־פר, תצטרכו להיות מאוד זהירים. אסור להתקרב לעסקות שיש בהן אפילו שמץ של סיכון. זה לא הזמן לסמוך על המזל, וכל צעד מוטעה עלול לגרום הפסדים. ילדים המעונ־יינים בחפץ חדש ויקר יצטרכו להמתין. דחו את הקניה בשבוע אחד. לרווקים יהיו הזדמנו־יות להכיר אנשים מא־רצות אחרות, בדרך מיקרית ומשעשעת. ה־25 וה־26 בחודש דורשים זהירות מיוחדת.

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

* * *

בעיות דיור מעסיקות אתכם בימים אלה, אתם מאוכזבים מהמקום שבו אתם גרים. תצטרכו להמתין בסב־לנות ולהתעלם מכל ה־חסרונות שנראים כרגע בלתי ניתנים לשיפור. תוך שבוע תוכלו לשנות את המצב. בני־מיש־פחה עלולים לא להר־גיש טוב, שימו לב אליהם, בעיקר מה־23 עד ה־27, וכן ב־28 ב־חודש. אגב – הימנעו מלהוציא כספים על מה שאינו דרוש, זה הזמן שבו מוציאים כספים ללא מחשבה.

אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

* * *

אם מאשימים אתכם בדרך־כלל בפסימיות. ובחשדנות, השבוע תוכלו להתגאות בתכונות אלה. נראה שכל מי ש־תכירו בתקופה זו עלול לגרום צרות בתקופה מאוחרת יותר. אל תס־מכו על אנשים שהכר־תם בדרך מיקרית. שכ־נים וקרובי־משפחה ע־לולים להתערב בעניין שלא שייך אליהם, תצ־טרכו להבהיר להם ב־צורה ברורה מהו מקו־מם. בתחום הכספי תהיו מופתעים לטובה, נסיעות אינן מומלצות ב־28 וב־29 בחודש.

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

במקום־העבודה מישהו מנסה לחתור מתח־תיכם ולפעול נגדכם בסתר. אל תתנו אמון באנשים יותר מדי ידי־דותיים, תתרכזו בעבו־דתכם ואל תושפעו מע־צות של אחרים. ענייני כספים עלולים להיות חמורים מאוד השבוע, תנו לשבוע לעבור מבלי לבצע שינויים. לאחר מכן תוכלו להתחיל בפרוייקטים חדשים ו־לצפות להצלחה. בת־חום הרומנטי מצבכם טוב, נצלו את הת־קופה הזו והכתיבו את רצונכם לבני־הזוג.

מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

* * *

חודש ימי ההולדת מתחיל ובקרוב תוכלו להשתחרר ממצב־הרוח הכבד שאיפיין את החודש האחרון. אלא שחשבוע עדיין אי־אפ־שר ליהנות מהמעבר של השמש לעקרב, וזאת בגלל האספקטים הק־שים עם פלוטו ויופיטר. לכן גם השבוע לא יהיה קל, אם כי ה־23 וה־24 די נוחים, אבל בשאר ה־שבוע אתם נוטים לסבך את עצמכם בגלל עניי־נים שהם למעשה חסרי־חשיבות. ליקוי הלב־נת, ב־28 בחודש, אינו מוסיף שקט נפשי.

עקרב

23 באוקטובר – 22 בנובמבר

* * *

הביטחון שאתם נותנים באחרים יכול לגרום לכם לבעיות השבוע. כדאי להתרחק מבילוי חברתי. יתכן ש־אינכם מרגישים. אך משהו מתבשל סביבכם – ומדובר בעיקר על מקום העבודה. אל תת־נו לאיש סיבה לדבר עליכם, הקפידו להגיע בזמן ולמלא את כל ה־תפקידים המוטלים ע־ליכם. מבחינה בריאו־תית מצבכם אינו טוב, יתכן שתמצאו את עצמכם מבקרים אצל רופאים ומבזבזים זמן יקר על בדיקות.

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

גדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

יחסים עם ידידים עלולים להתערער השבוע, עדיף לא לבוא בדרישות ולא לצפות לעזרה מאנשים. כדאי להתרכז בעבודתכם ולדאוג ל־ענייני הקריירה. שם תמצאו אהדה ורצון טוב. כעת תוכלו להשיג הישגים ניכרים, בעיקר בגלל הסימפטיה שאתם מעוררים. ה־23 וה־24 בחודש יהיו ימים רו־מנטיים, שיש להם טעם מוזר ולא שיגרתי. אל תתכננו דבר ל־28 ול־29 בחודש, אתם עלו־לים להתאכזב וחבל לקלקל את מצב־הרוח.

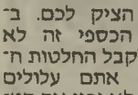

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

הבטחות שהובטחו לא מתקיימות השבוע ואתם עלולים להתאכזב קשות. אל תקחו את זה בצורה קשה, ל־מעשה זו אי־הבנה, ומה שהובטח יקויים מאוחר יותר. הצעות־עבודה ש־מציעים לכם כעת יכו־לות להיראות נפלא, אבל יתכן שאתם לוק־חים על עצמכם יותר ממה שאתם מסוגלים לבצע, בתחום הרומנטי תוכלו ליהנות מיחסים חדשים ומחודשים אלא שהיוזמה חייבת ל־בוא מכם. ה־28 וה־29 מסוכנים גם עבורכם.

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

* * *

השבוע תרגישו בהקלה מסויימת. התקופה הקשה מתחילה לחלוף. הבעיות הבריאותיות שהדאיגו אתכם כבר אינן מציקות כבעבר, ו־בקרוב תוכלו לשכוח ש־משהו הציק לכם. ב־תחום הכספי זה לא הזמן לקבל החלטות ח־שובות, אתם עלולים לשפוט לא נכון את המ־צב. ה־28 וה־29 אינם טובים לנסיעות ולשי־חות בענייני־עבודה. ה־תחום הרומנטי מאכזב, בני־הזוג אינם מוכ־נים להבין את מצבכם. חכו לשיפור המצב.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 31)

שים. ייעלמו כל המחסומים וה־מעצורים, שלא אפשרו לעקרבים להתקדם בהתאם למאמצים שהשקיעו. לפתע יפנו אליהם בה־צעות מושכות, ידובר בעיקר על תפקידים יותר סמכותיים ואח־ראיים.

בחודש נובמבר עד מחצית דצמבר דרושה עדיין זהירות מיר־בית, כל תוכנית כדאי שתישמר בסודיות. יש להיזהר מתחרות, מגניבת רעיונות ומאנשים המנסים לחתור מתחת – או, אם נשתמש בביטוי במקובל על האסטרולוגים, „אויבים נסתרים עלולים לגרום נזק לשם הטוב".

מאמצע דצמבר המצב משתנה. זהו הזמן הטוב לצאת לפעולה. את הפירות אפשר יהיה לקטוף כבר בפברואר 1986, גם מהבחינה ה־חמרית. העיקר: דרכים חדשות נפתחות. המעגל שסגר על העק־רבים נפרץ, והם מרחיבים ומגדי־לים את שיטחי־הפעולה שלהם.

במרס כדאי לפעול בזהירות, ביחוד לאנשים שעבודתם היא בתיקשורת, פירסום או מגע עם קהל.

באפריל נוצרים קשרים חדשים, שתהיה להם השפעה חשובה על העתיד. מנסים תחומים חדשים ומבססים את מה שהותחל בו קודם.

עד יוני נראה שהכל תלוי בעבודה הקשה שמוכנים להשקיע. אין קיצורי־דרך, אסור להיסחף אחרי עצות של אנשים אחרים, הבניה תיעשה על בסיס סולידי ומוצק, כדי לא לאבד דבר ולא לבלבל בין העיקר לתפל. כל זה חשוב, מפני שמחודש יוני עד ה־5 באוגוסט צפויים קשים – בחודשים אלה אסור להתחיל בדברים חדשים, כדאי להתעקש לא לשנות דבר.

מאוגוסט העניינים שוב יתנהלו בצורה נורמלית, כשבאופק לא נראה שום קושי מיוחד.

בספים

הבית השני בגלגל המזלות מסמל כספים ורכוש, כוכב סטורן מסמל על פי רוב מחסור, קשיים והגבלות. אם נזכור שכוכב זה עוזב את עקרב ונכנס לקשת, שהוא הבית השני של העקרבים, נבין מה יהיה מצבם של העקרבים מבחינה כלכלית. בשטח זה מצבם לא יהיה נוח. לא מחכה להם שנת־שפע, ובוודאי שלא יוכלו להרשות לעצמם להוציא כספים ללא חשבון.

תקופה זו תימשך כשנתיים וחצי. מה שחשוב זה לשמור על מישטר של חיסכון ולבסס את מה שיש על בסיס בטוח ויציב.

מגורים

כוכב יופיטר יימצא בבית הרביעי (המסמל מגורים), מה שיכול לאפשר מעבר לדירה טובה וגדולה יותר. עד פברואר כדאי לנצל את ההזדמנות להחליף, לשפר, לשכור או לקנות דירה. ממרס ואילך כדאי לוותר על הרעיון ולדחות זאת לזמן נוח יותר, כשהכסף לא יהווה מקור לדאגה.

ומה שבינו לבינה

כאן אפשר לבשר לעקרבים בשורות טובות ונעימות. מחודש פברואר יכנס כוכב יופיטר לבית החמישי (דגים) ויאפשר לעקרבים ליהנות מהרפתקות־אהבים סוערות ומרגשות.

קשרים הנגררים תקופה ארוכה מבלי יכולת להינתק, אך גם ללא אפשרות ליהנות מהם, יסתיימו. אם ברגע הראשון יהיה קשה, מאוחר יותר יתברר שזוהי שנה של חגיגות בשטח הרומנטי. אלה המעוניינים בקשרים רציניים יותר, בעלי תוחלת־חיים ארוכה, ירגישו בשינוי.

פורום

(המשך מעמוד 16)

מול העובדות האלה. נכון, היו שהל־בישו את רעיונותיהם החברתיים־המה־פכניים בלבוש דתי קיצוני. כמו ה־קנאים במצדה (שלא הסכימו לקבל עול שילטון אדם באדם, אלא רק את שילטון האל, ולכן העדיפו להתאבד ולא להימכר לעבדות), או כמו הקנאים שלחמו בירושלים בתחילת המרד. אבל גם אלה ביטאו את שאיפותיהם של העניים ושל העבדים להשתחרר מה־עול המשותף של מדכאיהם: הרומאים, האצילים הירושלמיים, הכוהנים, ותו־שבי שפלת החוף ההלניסטיים.

מופת לשמאל

ם מבחינה פוליטית הם לא היו משוגעים. האימפריה הרומית עצמה היתה שרויה באותן שנים במיל־חמות־אזרחים, כשקיסר אחרי קיסר הופל מכיסאו. האפשרות להשתחרר מן העול הרומאי היתה קיימת ומוחשית, ולא לחינם היה לתושבי יהודה זמן ממושך — כארבע שנים — לנהל את מילחמות־האזרחים המהפכניות שלהם. בקונסטלציה פוליטית קצת נוחה יותר,

כובש טיטוס
מותר לשחק בספקולציות

כמו קשיים ארוכים יותר בהתייצבות השילטון הרומאי, יכול היה מרד־עבדים שמרכזו בירושלים לסחוף חלקים גדולים של האימפריה.

האם אפשר לנסות עכשיו אנלוגיה חלופית לימינו אלה? אפשר. בסופו של דבר, מותר לשחק בספקולציות. הנשר הרומאי דאז הוא מקבילו של הנשר האמריקאי דהיום. ראש ממשלת ישראל הוא מעין נציב רומאי, או שליט יהודי בחסד הרומאים. המורדים היהודיים דאז הם הפלסטינים של היום. שבהם תומכים — לפחות באופן פור־מנציאלי — העמים־באיזור. השואפים להשתחרר מציפורני הנשר ובעלי ברי־תו המקומיים. והסיעות השונות בין היהודים או הם אירגונים פלסטיניים שונים, המציעים דרכים שונות לשיח־רור.

יוחנן מגוש־חלב הוא אולי יאסר ערפאת. אבל לשימעון בר־גיורא עוד לא קם ממשיך. כשיקום אחד כזה, הוא יקרא לכל המקופחים, בלי הבדלי מוצא, לקום כנגד מדכאיהם ולהתאחד במאבק למען חברה חופשית מדיכוי.

אסור להפקיר את גיבורי המרד ה־הוא בידי המתנחלים, ולוותר עליהם למחנה הימין. שימעון בר־גיורא — ספרטקוס יהודי — אינו רק לוחם חרות יהודי. הוא גם מהפכן חברתי. הראוי להימנות עם השורה הארוכה של דמויות ואישים הנחשבים אנשי־מופת של מחנה השמאל, הישראלי וגם הפלסטיני.

מצברי גולד

G.N.B.

36 חודשי אחריות פרו-רטה
או 24 חודשים אחריות מלאה

7 שנים
נסיון טוב בישראל!
המצבר הזול ביותר
ביום ביבוא.

- ללא הוספת מים
- ללא קורוזיה.
- מצבר סגור ללא טיפול

סוכנים לישראל
אחים פוקס
סוכנויות · יבוא בע"מ

תל-אביב, רח' לינקולן 19 ת.ד. 884 טל. 201935, 03-284976

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
ויזה
ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

תן טרמפ לחייל

קקקקק

החליפה בקפה תיאטרון

מוסד די חדש בארץ הוא קפה־תיאטרון. על התיאטרון אחראי **מר־כאל שושן**, בימאי צעיר, הרוצה לה־ציב את ישראל על מפת התיאטרון הקאמרי. על הקפה אחראי **אורי רוטשילד** מרוול. המקום: הפואייה של תיאטרון הקאמרי בתל־אביב.

אפשר לשתות קפה, לאכול עוגה ולראות את **אילן דר** מציג ערב־יחיד בשם יריה בראש, או את השחקנית הוותיקה **מרים נבו** בערב יחיד על־פי הצגה של המחזאי האיטלקי המ־פורסם **סרג'יו וילטי**. את המונולוג הארוך, בן 40 הדקות, שמבצעת מרים נבו, כתב הסופר בעיקבות ידיעה שקרא בעיתון איטלקי, שבה סופר על אם שהרעילה את ילדיה כדי להצילם מרעב ועוני. המחזה שעלילתו מתר־חשת באולם בית־המישפט, תורגם לעברית על־ידי **גאיו שילוני**, שתרם את התרגום בחינם.

למרות גילה המתקדם של השחק־נית, היא עובדת במרץ רב. היא הש־תתפה בפסטיבל עכו לתיאטרון אחר, במחזה פגישות ביער, שכתבה השח־קנית **אופליה שטראל**.

טוקסידו־מון להופעות בישראל

עוד להקה תוצרת־חוץ מצטרפת למכול האמים הזורם הניתך בישראל. גם אחרי הכישלונות של **בני גיורא**, **ג'ואן ארמטרידינג**, **גל קוסטה**, פסטיבל הכוכבים, ממשיכים האמר־גנים המקומיים להאמין שהקהל יבוא והקופות עוד יצלצלו. האחרונה ברשי־מת המיובאים היא להקת הרוק־פאנק ניסיוני טוקסידו מון. הנחשבת כאחת הלהקות היותר מעניינות בעולם־הרוק העכשווי. היא באה ארצה בשינוי קטן בהרכב: סולן הלהקה **וינסטון טונק**, מאושפז לצורך גמילה מסמים קשים (ולא בבית־חולים לחולי־נפש, כפי שפורסם עד עתה).

סטיבן ברואן, **פוטר פרינ־סיפל**, **ברוס גרוליג** לוק וך־לישט ואיאן גרוייגייב מאוד שמ־חו להגיע ארצה שנית. ישראל, הם אומרים, השאירה עליהם רושם כביר ולולא היו עסוקים בסיבוב־הופעות, הם היו נשארים בארץ לחופשה השנתית שלהם.

אגב, תקליטם האחרון התקבל בהתלהבות עצומה, והפך בתוך זמן קצר ללהיט ענק, ומשום כך לוח־ההופעות שלהם עמוס.

שוקי וייס, האמרגן, אומר שבת־חילת ההדברות עם הלהקה, לא חשב איש שהם יגיעו, אבל הם מצאו שלושה ימים פנויים בין הופעה להופעה, והחליטו לבוא לישראל.

בארץ הם יגישו מופע יוצא־דופן בעזרת מסכי־ענק, שיוצבו על הבימה, עליהם יוקרנו סרטים שילוו בנגינת הלהקה.

להקת טוקסידו־מון
מוכנים אפילו לבלות חופשה

הם יופיעו פעמיים. ההופעה הרא־שונה תהיה בהיכל התרבות בתל־אביב, ולהקת החימום תהיה משינה. ההופעה השניה תיערך בחיפה, באודי־טוריום, ולהקת החימום תהיה סיאם.

„אנחנו מקווים למלא את האולמות הגדולים," אומר שוקי וייס. „טוקסידו מון היא להקת־העתיד, הם מנגנים את המוסיקה, שאני מאמין שתוך זמן קצר תהיה הצליל של שנות האלפיים."

יפה ומבטיחה

קוראים לה **רונית שרוני** והיא לא במיקרה אחותו הקטנה של ספר מפורסם. בשנתיים האחרונות ניתן היה לפגוש בפניה על גבי עמודי העיתונים, והיא עצמה הופיעה במסלולי תצוגות־אופנה. היופי האקזוטי הזה, המשתרע לאורך 182 סטימטרים, החליט לוותר על עולם הזוהר והדוגמנות לטובת עולם־הביטוח.

„נמאס לי להיות כל הזמן בתחרות הפרועה של הדוגמניות. נמאס לי גם מחוסר הפירגון, הקינאות והתככים בין הדוגמניות. אנשים חושבים שזהו עולם של זוהר ויופי, אבל מאחורי הקלעים מתרחשת מילחמה. דוגמניות ותיקות עושות הכל כדי שהחדשות לא יצליחו. לי דווקא הלך די טוב, אבל פשוט נשבר לי. אני מעדיפה את השקט והשלווה של מישרדי־הביטוח, על הרעש של עולם־האופנה."

עכשיו היא אורזת מיזוודות ומחכה ליום שתטוס ללוס־אנג'לס. אולי שם, עם הציוד שקיבלה במתנה מהטבע, היא תצליח להיות דוגמנית שלווה.

רונית שרוני
מעולם־האופנה לעולם־הביטוח

קברט כחול־לבן

מופע של קבארט סאטירי חדש, שיקרא כחול לבן בצבעים, עומד לע־לות על בימות־הבידור. **דן אלמגור** כתב חומר שיצליף במקומות הרגי־שים: כלכלה, ביטחון וחברה. במופע ישובצו 30 שירים חדשים שכתבו דן אלמגור ו**אלדד שרים**, שהוא גם המנהל המוסיקאלי של המופע. מביים **צדי צרפתי**. משתתפים **ששי קשת**, **מיקי קם**, **משה בקר**, **מאיר סוויסה**, **דינה גולן**, **אוסנת יישינסקי** ותיזמורת של 10 נגנים. החזרות הסתיימו השבוע והתוכנית תועלה בראשונה ב־8 בנובמבר.

בתחילת החזרות הובטח מופע־ענק, בהשתתפות עשרות שחקנים. במהלך החזרות הצטמצמו השאיפות, וכך גם מיספר המשתתפים. כך או כך, מבטי־חים **יוסי סלג**, **ואפי אהרון**, מהתי־אטרון ערב מהנה ומיוחד.

נערת מזג־האוויר: שינוי טמפרטורות

לפני שבועיים נמסר שלהקת מזג האוויר תבוא ארצה בחודש הבא. כעת מסתבר, שבגלל ההצלחה הגדולה והמפתיעה לה זוכה תקליטה החדש, היא לא תגיע ארצה להופעות המתוכ־ננות. סיבוב ההופעות האירופי שלה נדחה לתחילת ינואר, כך שלישראל היא תבוא רק בחודש פברואר, כנראה בין ה־5 ל־10 באותו חודש.

נמרוד דור

תקליטים חדשים

האחיות פוינטר יוצרות קשרים

אחרי אלבומן המצליח מאוד לפרוץ החוצה, שממנו צעדו לא פחות מחמישה להיטים במיצעדי־הפיזמונים בעולם (ריקוד הניוטון, אטומיק קפוץ, אני כה נרגשת), הוציאה חברת־התקליטים שלהן את תקליטן החדש של שלוש הכושיות הסקסיות מגעים.

גם הפעם, כמו בתקליט הקודם, יש רצועות של להיטים בטוחים, גם הפעם ההפקה עשירה ומיקצועית, והטקסט — חסר־משמעות.

אל סטיוארט — מיטב הלהיטים

אל סטיוארט היה אחד הזמרים והיוצרים החשובים ביותר בתחילת שנות השיבעים. תקליטו המוצלח ביותר, שנת החתול, הפך אותו לכוכב ידוע.

אחרי שנים של יובש, החליטה חב־רת־התקליטים שלו לרענן לקהל את הזיכרון, והוציאה את להיטיו בתקליט־אוסף, המורכב מהשירים המאוד ידו־עים של הזמר. בתקליט, שיצא השבוע גם בהדפסה מקומית, כלולים השירים: על הגבול, נוסעי הזמן, שנת החתול, הדרך למוסקווה ועוד.

מה׳ טל

תכנים אותה הביתה...

חדש

GRAETZ DIGIVISION

GRAETZ DIGIVISION
הדיגיטלית היחידה
★ מבנה פנימי ממוחשב דיגיטלי לקול ולתמונה
★ מחשב בקרה מרכזי לייצוב מתמיד של התמונה והצליל
★ מערכת קול סטראופונית/היפרסוניק עם זוג רמקולים WAY 3 40 וואט כ״א
★ קליטה ישירה של שדורי טלטקסט לכל סוגיהם

ותיהנה מכל דקה.

יבואן בלעדי:
רטפון אימפורט בע״מ

להשיג בחנויות החשמל המובחרות, מת״מ, רטפון תל־אביב וחיפה.

• ת״א – שד׳ יהודית 35 טל׳ 8-255302 (03) • חיפה – ק. אליעזר ככר מאירהוף 35 טל׳ 510919 (04)

שידור

מאחורי המירקע

המנהל — סיבוב אחרון

אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון, בתוך כמה ימים ייבחר מנהל לטלוויזיה. שמו של הווכח לא יפתיע: יהיה זה, קרוב לוודאי, **חיים יבין**.

נסיונו האחרון של הליכוד לשלוף שפן מהכובע נכשל, כנראה. לפני שבועיים פגש חבר הוועד־המנהל של הרשות **דויד אדמון** באיש־הטלוויזיה לשעבר **אלכס גילעדי**, כיום סגן נשיא אן־בי־סי למאמץ אחרון של שיכנוע. הפגישה בין השניים נערכה בניו־יורק הרחוקה. למרות שהפירסומאי אינו מרחיב את הדיבור על הפגישה, נראה שהיא הסתיימה ללא תוצאות.

לכן ישובו ארבעת השרים, שמונו לצורך כך, לדון במינויו של אחד מן השניים: יבין או **יוסף בראל**. סיכוייו של הראשון עדיפים.

בכל מקרה, גם הליכוד וגם המערך רוצים לסיים את העניין בהסכמה מוקדמת, לפני ה־הצבעה.

לימור עלול להתאכזב

ידיעות על **מיכה לימור**, שהופיעו השבוע, בכמה עיתונים, עוררו את זעמו של מנכ"ל רשות־השידור **אורי פורת**. בפירסומים אלה נאמר שלימור יפיק בעברית את השבוע יומן אירועים למען טלוויזיה גרמנית בכבלים, שתגיש אותה לצופיה בליווי כותרות בגרמנית.

לימור אכן שוחח עם פורת על ההצעה שקיבל, אך המנכ"ל ביקש מלימור שיגיש לו את ההצעה בכתב. הבקשה עדיין לא מולאה. אך בינתיים הופיעו הפירסומים בעיתונות, כאילו עיסקת לימור־הגרמנים כבר בשלה וגמורה.

בקרוב אמורה היתה הנהלת רשות־השידור לדון בבקשת לימור. עתה. אחרי הכעס שעורר על עצמו, לא ברור אם יקבל תשובה חיובית.

ינון מתנצל

ביום הרביעי האחרון, יום הופעת העולם הזה, מיהר **מיכה ינון**, יושב־ראש הוועד־המנהל של רשות־השידור, לשלוח מיכתב־התנצלות ל**מרים רוטשילד**, המנהלת היוצאת של המחלקה לסרטים קנויים בטלוויזיה. במדור שידור האחרון פורסם כי ינון שלח מיכתב־ברכה למחליפתה, **דפנה נחמיאס**, ואילו ממנה — שפרשה מהרשות אחרי 30 שנות־עבודה — הוא התעלם.

ינון לא התעצל וכתב לרוטשילד: „בצער רב קראתי בעיתונות כי נפגעת ממיכתבי לנחמיאס. מכיוון שלא עלה על דעתי לפגוע בך, אני מתנצל ומבקש את סליחתך — אם אומנם נכון הכתוב — שהדבר בוודאי נעשה על־ידי בשוגג.

„להיפך. נמסר לי בזמנו על־ידי ההנהלה כי הינך ממשיכה לעבוד בטלוויזיה — אם כי לא במישרה מלאה. עקב הגיעד לגיל־פרישה —

כה אמר המנכ"ל:

„האם מנהל הטלוויזיה צריך להבחין בין חוקן לאספיריין?"

ביום הרביעי האחרון הופיע מנכ"ל הרשות **אורי פורת** לפני ועדת־החינוך של הכנסת, והתייחס לבעיות שונות של הרשות. יום לפני־כן הצביעה ועדת־הכספים נגד מתן אישור תקציבי לרשות. פורת הנרגז השמיע מילים כרוזבנות על ועדת־הכספים, הוועד המנהל ובעצם על מי לא.

הנה דבריו, כמעט מילה במילה:

אני מורה מקרב־לב לוועדת־הכספים של הכנסת, אשר עשתה לנו שרות יוצא־מן־הכלל בקבלה את החלטתה הנואלת, והוכיחה מהי הצדה האמיתית — פוליטיזציה משתוללת. עם כל הכבוד שאני רוחש לנבחרי־העם, יש לי כמה תהיות בנוגע להחלטותיה של ועדת־הכספים.

מועמד שילון
טירפוד הסיכויים

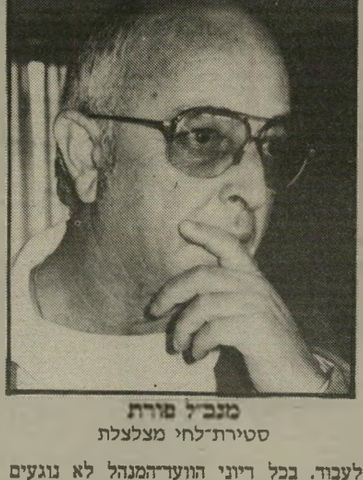
היא עשתה דבר שהוא מנוגד לרוח־החוק. המחוקק הפריד הפרדה מוחלטת בין ועדת־הכספים לבין ועדת־החינוך. ועדת־הכספים עסקה בנושא שאיננו מעניינה — תכנים הם מעניינה של ועדת־החינוך. הדבר מעיד על חוסר מינהל תקין, אשר מתחיל בגופים הציבוריים ונגמר בגופים הפוליטיים.

רשות־השידור, למרות הקשיים, למרות ה־מצוקה האמיתית, למרות האנרכיה — שלא ההנהלה ולא העובדים אשמים בה — מביאה לראשונה מזה שנים תקציב חיובי לשולחנה של ועדת־הכספים. כשבמשק הציבורי לא פיטרו עדיין את שלושת האחוזים מהעובדים, אנחנו פיטרנו כבר חמישה אחוזים.

צל"ש מגיע לנו, ולא סטירת־לחי מצלצלת, כפי שקיבלנו בוועדת־הכספים. הם בכלל דנו בתקציב? חמש שעות דנו בסוכתו של אברהם שפירא בנושא רשות־השידור. ולא קיבלו כל החלטה. בנושא מניות־הקשישים דנו דקות אחדות וקיבלו שלוש החלטות.

זוהי אובססיה. אני אומר לפוליטיקאים, ואינני עושה כאן הכללות: הניחו לרשות השידור, תנו לנו לעבוד. אל תפריעו לעובדים, אל תפריעו להנהלה!

מרגע יש לנו רדיו כל־כך טוב? כי נותנים לו

מנכ"ל פורת
סטירת־לחי מצלצלת

לעבוד. בכל דיוני הוועד־המנהל לא נוגעים ברדיו. קחו פרוטוקולים של שנה וחצי: אין אף מילה על הרדיו, רק על הטלוויזיה! ברדיו מאפשרים לעבוד, והמערכת המיקצועית עושה את מלאכתה על הצד הטוב ביותר, ללא הפרעה.

איפה נשמע בכל העולם ששנה שלמה לא ממנים מנהל־טלוויזיה, בגלל כל מיני מניפ־לציות ותככים? מי הסמיך את הגופים הציבוריים למנות מינוי מיקצועי? על־סמך מה הם קובעים מי מנהל יותר טוב? יש להם ידע לקבוע זאת?

הממשלה צריכה לעסוק בסוגיה מי ינהל את הטלוויזיה? אם הממשלה צריכה לעשות זאת — זו פשיטת־רגל של הגופים הציבוריים של רשות השידור, אשר העבירו לשולחנה את ההחלטה בעניין מינוי מנהל טלוויזיה.

ברגע שהגופים הציבוריים מעבירים אל הפוליטיקאים את הנושאים — מי צריך את הוועד־המנהל ואת המליאה?

מהו הערר הזה, שכולם נתפסים בו? עכשיו טוענים ששר־החינוך אשם בעיכוב. זוהי טענת־שווא. הערר מקורו בהחלטה פוליטית של המלי־אה, שהובנסה בעורמה, תוך הולכת שולל של כל הגורמים שעסקו בנושא, כדי לטרפד את סיכוייו של דן שילון.

מרוע השכלה של רוקח טובה יותר מהשכלה של עיתונאי? צריך להבחין בין חוקן לאספיריין כדי לנהל את הטלוויזיה? 12 שנות נסיון לעיתונאי הן עריפות על כל פקולטה.

שנה תמימה נמשך מחול־השוטים. ואין זה רק מנהל הטלוויזיה. בגלל עיכוב המינוי אי־אפשר לבחור מנהלים בטלוויזיה. אין מנהל חטיבת־תוכניות, אין מנהל מחלקה דוקומנטרית... כל זה אינו מעניין את הגופים הציבוריים שלנו. עובדי רשות־השידור אינם דומים לעובדי־מדינה ולא לשום דבר אחר. אז שלא יספרו מעשיות עם הערר.

הסיפור של מינוי אופקי — על־פי ההסכם עם

יו"ר שפירא
דיון בסוכה

אגודת־העיתונאים, צריך לקיים מיכרז. גם מב־חינה מישפטית זו טענה חסרת־שחר. לקחת מנהל טלוויזיה בערבית, שזהו מדיום סוג ב', ולהפוך אותו למנהל סוג א'? מנהל הטלוויזיה בערבית מנהל בעצם חטיבה. אין פה הקבלה, אין פה אופ־קיות. אין שום דמיון בין מישרת מנהל הטלוויזיה בערבית לזו שבעברית.

זו גניבת־דעת להסתמך על חוות־דעת מישפטית לשם מינוי אופקי. ומי עושה את כל הבלגאן? אלה שנבחרו להקפיד על מינהל תקין ברשות־השידור — הגופים הציבוריים.

כל האסונות באו מפני שאין לנו הנהלה מסודרת. אשמים בכך הוועד־המנהל ומליאת רשות־השידור. הממשלה והכנסת אינם אמורים להתערב ברשות־השידור.

אחת הסיבות שבחודש האחרון יש סדר ושקט יחסי נובעת אולי מהעובדה שהוועד־המנהל לא התכנס חודש ימים, חודש החגים.

ושאת ממשיכה לתרום מנסיונך הרב וממירצך למחלקת הסרטים הקנויים, אם כי פורמאלית לא כמנהלת המחלקה.

„אני מברך אותך. איפוא, בהמשך עבודה פוריה ובאריכות ימים ושנים ובריאות איתנה, ומודה לך על שיתוף־הפעולה שהיה בינינו עד כה, ושבוודאי ימשך."

יושבים על רפיק

כתב הטלוויזיה **רפיק חלבי**, יושב־ראש ועד־העובדים, בצרות. קולו נשמע ברמה, החל משאלת מינוי מנהל לטלוויזיה ועד לסוגיה אם על **אורי פורת**, מנכ"ל הרשות, להופיע או לא להופיע, בכינוס על הרשות במצודת זאב.

אבל מתחת לרגליו הקרקע בוערת. מתברר שמיקצת העובדים, שבעבר היו לצידו, אינם מרוצים מכך שהוא הרחיב את תחומי פעילותו המיקצועיים לאפיקים אחרים. לא מן הנמנע שבקרוב יבוא ביטוי קולני למורת־רוח זו.

המילחמה בעשן

בסוף חודש דצמבר תשדר הטלוויזיה, במשך כמה שבועות, עשרה תשדירי־שרות של האגודה למניעת עישון, נגד עישון. כמובן. לא מכבר זכו התשדירים, שעדיין לא שודרו, לפירסומת רבה, אחרי שנפסלו להקרנה בגלל הרמזים המיניים ששולבו בהם.

מתנצל ינון
לא במישרה מלאה

לתשדירים מוקצב סכום של 260 אלף דולר, ומאחוריהם מסתתר סיפור אנושי מרתק.

מיליונר יהודי־אמריקאי קשיש בשם ג'ו שיין, שהקים בארץ את מרכזי־הטניס. חיפש דרך לפעול בארץ נגד העישון. בעזרת עמותה אמ־ריקאית ואיש קשר־ישראלי, בני נבון, לשעבר איש מישרד־החוץ, העביר שיין לארץ מאות אלפי דולארים למילחמה בעישון. הוא מבקש לשכנע בני־נוער בסכנות שבעישון.

לשידור אושרו כבר חמישה תשדירים, וייתכן שלקראת הקרנתם יגיע שיין עצמו לארץ.

מאחורי המיקרופון

חופפים בצריח

נחמן שי, המפקד המיועד של גלי צה"ל, כבר החל לפעול בחפיפה עם המפקד הפורש **רון בן־ישי**, והוא מסתובב במיסדרונות התחנה. אך החילופים הפורמאליים ייערכו רק ב־1 בדצמבר. שי, שהוא עדיין יועץ־תיקשורת של יצחק רבין, ייצא לארצות־הברית כדי להכין שם את מסעו הנוכחי של שר־הביטחון. בן־ישי ינצל את שהייתו שי בחו"ל כדי לצאת לחופשה קצרה. באותם ימים ינהל בפועל את התחנה **שמואל** („אוקון") **נחושתן**. אחרי כן, כפי הנראה בעוד חמישה שבועות, בן־ישי יפרוש סופית מהתחנה הצבאית.

בן־ציון ציטרין

שוחד מסך לקבוצת שמיר

פעם היתה כל צמרת חרות נגד רשת־השידור. באחרונה מסתמן שינוי אצל אנשי קבוצת שר־החוץ יצחק שמיר.

יריביו בתנועת החרות מוכנים להישבע שהכל תחילתו וסופו בשוחד־מסך שמקבלת הקבוצה על המירקע.

היה מי שברק ומצא שאנשי שמיר מציפים את המסך. הם"כים מיכאל („מיקי") איתן וגדעי מילוא במה השאלה? משה („מישה") ארנס. שמילא באחרונה את מקומו של שמיר, נראה אף הוא הרבה על המסך, וכן גם מזכיר הממשלה לשעבר והח"כ בהווה דן מרידור.

יריבי מחנה שמיר מאשימים בתופעה זו שלושה: את המנכ"ל **אורי פורת** — שעליו טוענים כי הוא נזקק היום לעזרת שמיר כדי להציל את כיסאו המתנדנד, והאחים **אחי מאיר — יעקב**, כתב הטלוויזיה בכנסת, ואחיו **יוסי**, יועץ־תיקשורת של שר־החוץ.

מחנות השרים דויד לוי ואריאל שרון רומים את הנימוק שלפחות שניים מבין המוזכרים, ארנס ומרידור. הם בעלי ההופעה הטלוויזיונית המוצלחת ביותר מבין ה־פוליטיקאים של חרות. אבל הם בהחלט צודקים בזעמם על שעות־המסך שמקבלים שני האחרים.

הגם שאיש לא מעלה על דעתו שהיוזמה להעניק שוחד־מסך לשמיר יצאה מהנהלת הרשות, ככל זאת ינצלו יריבי שמיר עניין זה במאבקים בתוך התנועה ומחוצה לה.

(המשך מעמוד 7)

מוקרטית הנוצרית, שיש לה כשליש המושבים בבית, ונציגה הבכיר הוא שר־החוץ ג'וליו אנדריאוטי. קראקסי ואנדריאוטי עברו בשיתוף־פעולה מושלם.

יש בקואליציה שותפה זוטרה: המיפלגה הרפובליקאית, שהיא ימנית, שבראשה עומד ספאדוליני השמן, שר־הביטחון. יש לה רק כ־4% של הקולות.

ספאדוליני חשב שהנה יש לו הזדמנות לצבור כוח ולהרים את קרנה של מיפלגתו הקטנה. הוא החליט להיות יותר אמריקאי מהאמריקאים, וקרא תגר על החלטת ראש־הממשלה לשחרר את אבו־אל־עבאס.

מטרתו היתה שקופה מאוד: לזכות בחסדי האמריקאים, וגם בחסדי היהודים האיטלקיים, שהם קהילה ימנית קיצונית, אנטי־ערבית קיצונית, ותומכת ללא־סייג במדיניות הקיצונית ביותר של כל ממשלת־ישראל. זהי קהילה קטנה, אך

שר אנדריאוטי (מחזיק כוסית)
אם העולם יהפוך לגונגל

יש לה השפעה עצומה בכלי־התיקשורת ובעולם הכספים. באופן מסורתי תומכים היהודים במיפלגה הסוציאליסטית דווקא. ספאדוליני סבר שהנה יש הזדמנות־פז (תרת־משמע) למשוך אותם למיפלגתו.

ספאדוליני התפטר, וגרם לקראקסי ללכת אל הנשיא. ואז התברר שהוא טעה.

ראשית, באיטליה נאה גל של זעם חסר־תקדים על האמריקאים. ההסרה הגסה של הריבונות האיטלקית בידי בעלי־ברית, והבוז הגמור שבו התייחסו האמריקאים לאיטליה, גרמו להתייצבות דעת־הקהל מאחורי קראקסי.

עובדה זו ניכרה היטב בעיתונות. בראשית הפרשה נקטה העיתונות כמעט פה־אחד עמדה אנטי־פלסטינית ואנטי־ממשלתית קיצונית. קראקסי ואנדריאוטי תוארו ככסילים, המשרתים עבדים לערפאת הטרוריסט — הכל לפי מיטב התעמולה של ממשלת־ישראל. אך כעבור כמה ימים השתנה הצליל עד ללא־הכר. אחרי נאומו הגדול של קראקסי בפרלמנט, עם התפטרותו, היה ברור שהעם כולו מאוחד סביבו בפרשה זו. היה זה נאום מרשים מאוד, עוברתי, מפורט, צונן ונוקב.

מעניין כי הקומוניסטים לא עשו דבר כדי לנצל את המשבר נגד אמריקה. לכאורה היתה להם כאן הזדמנות גדולה להתייצב לימין הריבונות הלאומית נגד האימפריאליזם האמריקאי. הם לא עשו זאת. הם שתקו כמו דגים. הסיבה: על הפרק עומדת הפגישה הגדולה של הנשיא רגן עם מיכאיל גורבאצ'וב, והמחנה הקומוניסטי העולמי הנמיך את הטון האנטי־אמריקאי. חוץ מזה לא רצו הקומוניסטים להאדיר את שמו של קראקסי, ראש המיפלגה הסוציאליסטית הי־ריבה.

החוטף פרץ בבכי

ספאדוליני **טעה** גם מבחינה אחרת. איטליה חשובה מאוד לארצות־הברית. וושינגטון לא רצתה להופיע כמי שנהנית מתמיכתה של מיפלגה קטנטונת בעלת 4%, תוך איבוד אהדתם של כל האחרים. לכן גילה לפתע שר־הביטחון האמריקאי שהוא קיבל אישור מראש מספאדוליני לכל הצעדים שנקט חיל־האוויר האמריקאי.

זאת היתה תקיעה סכין בגבו של ספאדוליני המיסכן, שנראה לפתע כטיפש וכשקרן. הוא הכחיש את דיברי עמיתו האמריקאי מכל וכל, וכך החלה התכתשות מגוחכת בין שני שרי־הביטחון.

האמריקאים לא התנצלו לפני האיטלקים, כפי שנדרשו. נשיא חכם היה עושה זאת. אך רגן לא יכול היה לסבול את הפגיעה בצידקת החלטתו. במקומו התחיל ג'ורג' שולץ לתקן את היחסים עם עמיתו האיטלקי, אנדריאוטי, ועם קראקסי. איטליה אינה יכולה לוותר על ידידות ארצות־הברית, וכן גם להיפך. החלה המלאכה של תיקון הנגשרים.

ואילו ספאדוליני יצטרך לחזור לממשלה, אחרי תקופת־מה של משבר. הממשלה הקודמת תישאר, מן הסתם, על כנה. היחסים בין איטליה והערבים לא התקלקלו, וגם לא העמדה הקרונית של ממשלת איטליה: לתמוך בו־זמנית בזכותה של ישראל לקיום ולזכות הפלסטינים להגדרה עצמית. זוהי עמדת הרוב העצום של האיטלקים.

בינתיים מתקדמת החקירה של פרשת אכילה לאורו. גם היא מעצבת את דעת־הקהל. הרצח המזעזע של ליאון קלינגהופר — שם המוכר עתה לכל אדם באיטליה — נראה באור חדש.

לדיברי החוקר האיטלקי, לא היה זה רצח מתוכנן. קלינגהופר, שהיה, כנראה, איש אמין מאוד, התחיל להחליף עלבונות עם אחד החוטפים, וזה התרגש וירה בו לבסוף.

כאשר שאלה אשתו את קלינגהופר את אחד החוטפים האחרים מה קרה לבעלה, כיסה זה את פניו בידיו ופרץ בבכי.

איטלקים רבים השתכנעו שלא היה זה מעשה אכזרי לשמו, אלא תקרית טראגית.

החוקרים האיטלקיים גם אינם מאמינים שהכוונה היתה לבצע פיגוע באשרוד, וסבורים שהיעד היה שיחרור אסירים בעיסקת־חילופין.

בולגריה של נאט"ו

דעם **האיטלקי** עבר בשבועות אלה קורס מזורז במהות הסיכסוך הישראלי־ערבי.

מדי יום הקריש כל עיתון עמודים שלמים לפרשה זו — לפעמים חמישה־שישה עמודים שלמים.

העניין הפלסטיני, הרכב אש"ף, מעמדו של יאסר ערפאת, טיבם של האירגונים הפלסטיניים השונים — כל אלה עוררו סימני־שאלה גדולים. אך נדמה שאין עור איטלקי בעל מודעות פוליטית שאינו מבין עתה את החשיבות של הסיכסוך לגבי אירופה והעולם כולו. מבחינה זו פעל העניין נגד מגמת ממשלת־ישראל, המבקשת להרחיק את אירופה מכל פעילות בנושא זה.

הנזק שנגרם לארצות־הברית לא ייעלם במשך זמן רב. על פני השטח יתוקנו הדברים במהרה, אך אי־אפשר יהיה למחוק את אשר קרה ונאמר.

בייחוד נחרת בזיכרון מישפט שאמר דובר בכיר (אלמוני) של המטכ"ל האיטלקי: „האמריקאים מתייחסים אל איטליה כאילו היינו בולגריה של נאט"ו."

בכלל, היה ברור כי הצבא האיטלקי מתנגד לחלוטין לעמדת שר־הביטחון, ספאדוליני.

האיטלקים הם עם מפוכח. מורם הפוליטי אינו ג'וזפה גאריבלדי, גיבורו של מנחם בגין, אלא ניקולו מאקיאוולי הפיקח, חסר־הרגשות. הם לא עלו על הבריקאדות כדי לנקום את ניקמת כבודם הרמוס. אך גם לאיטליה יש רגשות לאומיים, ורק מדינאי טיפש פוגע בכבודו הלאומי של עם אחר.

לישראל היו כמה ימים של עדנה. השגרירות ושאר מנגנוני־התעמולה ניצלו אותם עד תום. אך תעמולה פרימיטיבית זו, המצליחה באמריקה, אינה תואמת את השכל האיטלקי.

משטרה מפירה חוק

לש **עוד** נקודה שהיא חשובה מאוד בעיני האיטלקים. בעיניהם זוהי הנקודה המכרעת בפרשה כולה: הלגיאליות הבינלאומית.

בעיני הישראלי המצוי אלה הן שתי מילים ריקות. ישראל לא ראתה מעולם בחוקיות הבינלאומית ערך עליון, אלא רק מכשיר שאפשר לנצל אותו לעת מצוא ולהתעלם ממנו בשאר ימות השנה.

האיטלקים הם עם עתיק ומנוסה, והם עברו תהפוכות נוראות בתולדותיהם. הם יודעים את ערכו של חוק. האימפריה הרומאית היתה מבוססת על קידוש החוק כערך עליון.

החוק קיים כדי להגן על הכל, ובאשר נהרס החוק נסגים הכל. העולם הוסף לג'ונגל.

הישראלים מחאו כף כאשר יירטו האמריקאים את המטוס המצרי, מפני שזה תואם את השיטה הישראלית המקובלת. (כל שרשרת־המאורעות החלה כאשר עצרו ספינות חילהים הישראלי בלבים שתי יאכטות שהיו בדרכן מקפריסין ללבנון, ולכדו שתי קבוצות של קצינים־פת"ח שנשלחו לארגן את הגנת מחנות־הפליטים בלבנון.)

בעיני האיטלקים, היתה הפעולה האמריקאית מעשה של שודדים (או שוד־אוויר), הנוגד כל חוק. גם אלמלא סגיעו האמריקאים בריבונות האיטלקית, היו האיטלקים מגינים פעולה זו.

אומנם, חוטפי האוניה האיטלקית הפרו את החוק וביצעו פשע. אולם בעיני האיטלקים, פישעם של החוטפים הפלסטיניים אינו מצדיק בשום פנים ביצוע פשע בידי האמריקאים.

אמר לי איש־ציבור איטלקי בעיר שדה: „המישטרה פועלת נגד פושעים. הפושעים מפירים את החוק. האם נובע מזה שגם על המישטרה להפר את החוק?"

סיכום אישי: די נעים לשהות כמה ימים במדינה של אנשים נורמליים, השומרים על סיכחותם וסיקחותם גם בימים של משבר.

השר ספאדוליני
המטכ"ל נגד שר־הביטחון

עם מי את הולכת לתיאטרון בחורף.

קבקבי נוחות של מגון, קלים, אורטופדים ואופנתיים. צריך יותר מזה?

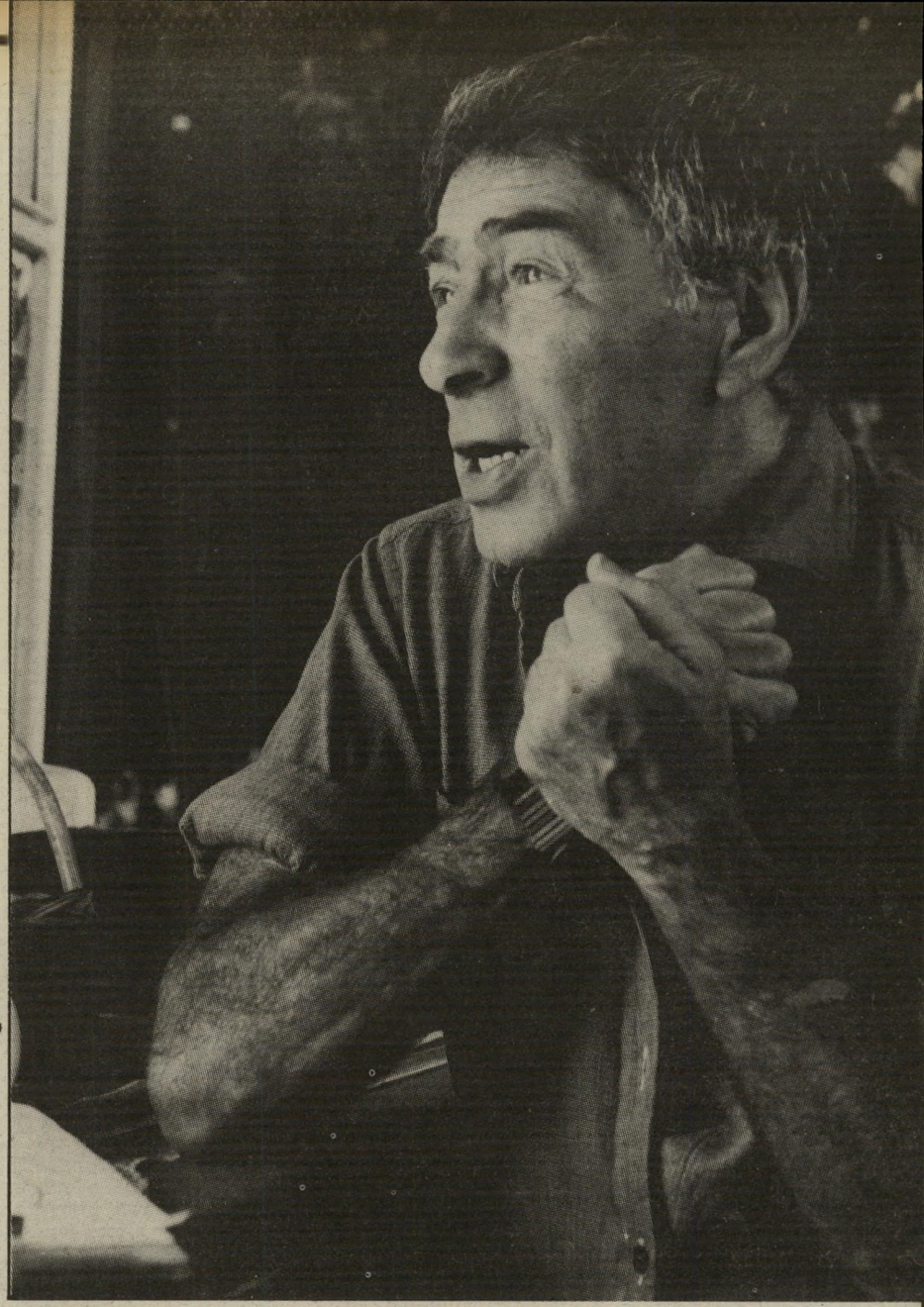

Magon

מגון - לנשים שעומדות על שלהן

שיווק: לבנדה 42, ת"א. 03-374961.

לפני חודשים אחדים חשף הצייר יוסי שטרן את עצמו: הוא גילה שהוא הומו־סקסואל. בינתיים קרה משהו. השבוע שפך את ליבו באוזני השולם הזה

„אני מצטער שגיליתי שאני הומו־סקסואל!"

ערב אחד, בחודש מאי, צילצלו אליי מעיתון הארץ וביקשו לרא־יין אותי למדור שיחת־היום. הנושא היה הכנת רשימות שחורות של הומוסקסואלים בארץ. הסכמתי להת־ראיין ודיברתי על הנושא בצורה רי־עצורה.

עוד באותו הערב התקשר אליי אחד העורכים בעיתון, ידיד טוב שלי, ודיבר עימי, אפרופו הראיון שנתתי קודם־לכן. אני אדם מאמין, אולי אפילו נאיבי מעט. לא הבנתי שאני מדבר לציטוט. למחרת פתחתי את העיתון ונעשה לי חושך בעיניים: דברים שאמרתי חופשי, פתוח לגמרי, בשיחה עם הידיד, הופיעו במדור שיחת־היום.

מאוד התרגזתי. זאת היתה תערובת של תדהמה ורוגז. כמובן שגם נפגעתי. אחר־כך החלו הטלפונים. ידידים קרו־בים יותר או פחות צילצלו בבהלה ושאלו: „מה עשית?"

תפסו שתיקה

אחד המצלצלים היה רב יוד־קובסקי מידיעות־אחרונות.

הוא ידיד ותיק שלי. אולי גם סוחר טוב, אני לא יודע. הוא פנה אליי: „אני יודע שמה שכתוב בהארץ הוא מעוות ואינו משקף אותך נכונה. אני מבין את הרגשתך היטב. בוא, תן לזה תשובה אצלנו!"

במקביל, פנה אליי גם כתב של העיתון, גם כן ידיד שלי, חיים שיבי.

אין לי טענות כלפיו. הוא כתב בדיוק את מה שסיפרתי לו. אומנם ביקשתי שיתייחס בכתבתו גם ליצי־רותיי ולהווייתי כאמן, הכתבה עסקה רק בחיי האישיים — אך הוא היה נאמן לדברים שאמרתי. חברה טובה שלי, אמריקאית מצליחה, ממש התחננה לפניי שלא אחשף כך, אבל עשיתי זאת.

למחרת שוב היו טלפונים, והפעם ביתר תדירות ועוצמה. חברים קרובים, שידעו על פרטים אינטימיים בחיי תקופה ארוכה, צילצלו בתדהמה. על שנחשפתי כך. ביניהם גם אישים ידועים, מדינאים. הם ידעו עליי לאורך כל הדרך. מה, לא נראיתי בפומבי עם מוסיקאי מפורסם בקנה־מידה עולמי? גדולי־הדור ידעו אודותיי. אך כשזה התפרסם בעיתון, שחור על גבי לבן, אז גם העוזרת קראה את זה. כאן, אני חושב, טמון ההבדל.

זאת היתה התגובה הראשונית. אחר־כך נדמו הטלפונים. נוצר שקט. קודם היה הטלפון אצלי מצלצל בלי סוף. הבית היה מלא חברים וידידים. אחרי הפירסומים הכל פסק. הטלפון חדל לצלצל, החברים הפסיקו לבוא. זה קשה לחיות בבידוד.

חיי השיגרה שלי השתנו ללא היכר. פעילויות יומיומיות, כגון: שחיה — אני מקפיד לשחות מדי יום — נפגעו. אנשים שהיו ידידותיים כלפיי בבריכה, למשל, במשך חודשים... לא, הם לא נעשו עויינים. פשוט התרחקו, התעל־מו, תפסו שתיקה.

„פיפי במיכנסיים"

יוסי שטרן אוהב להגדיר את עצמו כ„צייר חביב, עממי, צייר לכל המישפחה." הוא אוהב להדגיש את הצד המחייך שבציוריו. „תמיד קוראים לי הצייר המחייך," הוא מעיד בקצת מתיחות. „מטרת ציוריי היא לרפא ולא לפתוח פצעים." לצורך השלמת התדמית האופטימית הזאת הוא מגייס את מוצאו ההונגרי. „רבים מיוצאי אוסטרו־הונגריה רואים את העולם מזווית מחייכת. ראי את הקריקטוריסטים, למשל — דויש, זאב. פרי, או את הסטיריקן אפרים קישון."

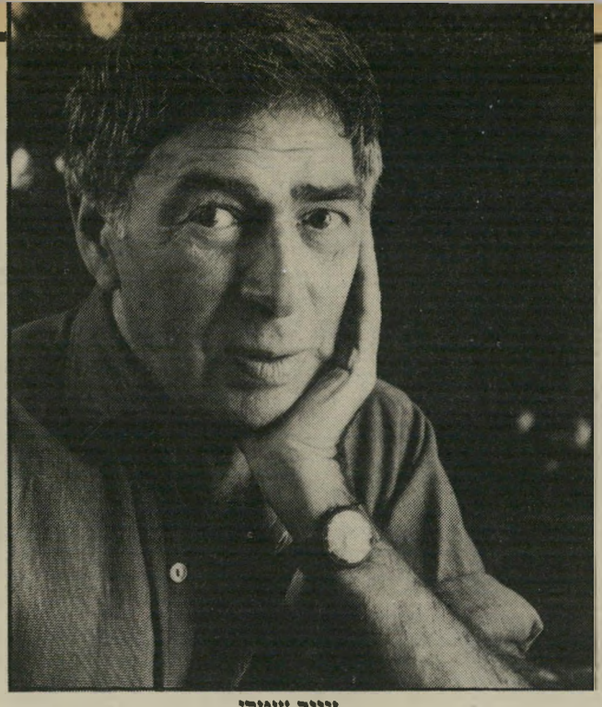
הקלישאה אודות הליצן העצוב מתאימה גם לשטרן. על הצד החייכני והשמח שבאמנותו, הוא מדבר בארשת עצובה, כשהוא רועד מעט. הרגישות והשבריריות של שטרן הן מסדירות, חודרות, אי־אפשר להישאר להן אדיש. אולם לשטרן יש עוד צד, שהיה ידוע עד לאחרונה רק לחוג ידידיו ומכריו. העניין פורסם בעיתונות לראשונה בחודשים האחרונים. שני הראיונות הבוטים שנתן לעיתונות בשעת־לחץ, וכעת הוא מבכה אותם, אודות חייו הפרטיים ונטיותיו המיניות. אינם תואמים את התדמית החביבה, שאותה ניסה לבנות בשקדנות ובכישרון במשך שנים. בעוד שבאמנות, כלי־הביטוי והבימה העיקריים שלו, מעולם לא יצא תגר נגד מוסכמות ולא ניסה לזעזע או להדהים, בחר הגורל לתעתע בו, כש־סורז האינטימי נחשף בצורה סנסציו־נית.

שני ההפכים שבדימויו אינם מס־תדרים זה עם זה, לא רק אצל הציבור, אלא במיוחד אצלו עצמו: „במשך שנים," הוא מעיד על עצמו, „סבורים הכל שאתה ילד־טוב־ירושלים, ויום אחד, בוקר בהיר אחד, מופתעים כולם לגלות שעשית פיפי במכנסיים..."

בסוף השיחה ביקשתי ממנו שיצייר עבורי פורטרט עצמי. הוא התחמק באלף ואחד תירוצים שונים והסביר, שמעולם לא צייר את עצמו. לבסוף נכנע והושיט לעברי את הרישום העצמי היחיד שרשם. מעבר לעיניים העצובות המשתקפות ברישום — במציאות עיניו הן כחולות — הדבר הבולט ביותר בו הוא הקו החוצה את פניו לשניים. שתי פנים ליוסי שטרן.

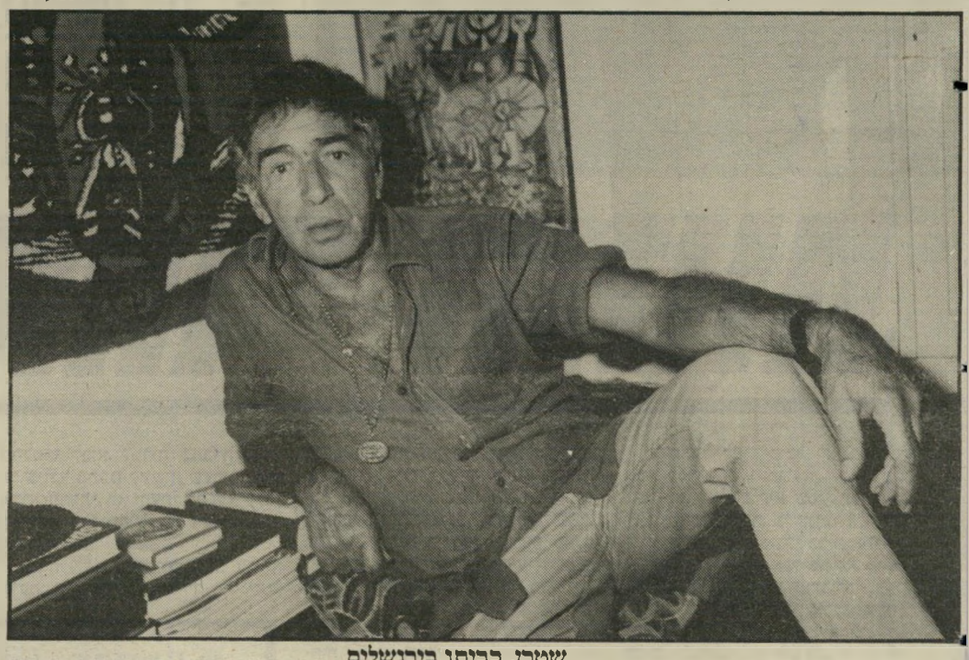
שטרן בעיני עצמו
שתי פנים

צייר שטרן
„הטלפון חדל לצלצל. חברים הפסיקו לבוא!"

שטרן (משמאל) עם ליאונרד ברנשטיין, על חוף אילת, 1949
„גדולי הדור ידעו אודותיי!"

שטרן, בביתו בירושלים
„ומה עם יוליוס קיסר? תומס מאן? אוסקר ויילד?"

שטרן ו„מלאך השלום", תשורתו לאל־סאדאת
„מטרת ציוריי – לרפא. לא לפצוע!"

מסתבר, מאשר חברים אמיתיים.

כשהחלו כול התגובות המפתיעות לפירסומים, היה לי קשה. נסעתי לי־מסע־תערוכות ברחבי־אירופה, מסע מוצלח מאוד. התערוכות, שכללו 40 תמונות של נוף ואנוש ירושלמיים, קצרו הצלחה בקרב הקהל וביקורות מחמיאות. אותה תערוכה מבוקשת במילנו, לונדון ורומא. חזרתי הביתה עייף ושבע הצלחות.

אני חי בבית הזה שנים. בעבר גרו פה, בשכונה, גדולי הציירים. קראו לרחוב „נווה בצלאל", בגלל האוכלוסיה שגרה פה. הצייר מרדכי ארדון גר פה ורבים אחרים. למשל, יורם רוזוב והגרפיקאי, רפי אבגר. בינתיים, תראי מה בנו פה מסביב. הסתירו לי, בהדרגה, את הנוף הנהדר. הנה, הבנין הגבוה, שצמח פה לידי. כשנסעתי לחו"ל, רק התחילו לבנות אותו. חזרתי — והופ, היה כאן בנין המשקיף על הבית שלי, מלמעלה. מצאתי, בשובי מחו"ל, רעש של בניה, אבק של בניה. והנה, פה למטה, בונים מיבנה נוסף.

היה לי קשה עם זה ועם הכל, וחליתי. רק עכשיו התחלתי להתאושש, אבל עוד לא אספתי את עצמי לחלוטין. כעת, את רואה את הפועלים הערבים העובדים פה? הם בני־בית אצלי, חברים. הם מתקינים לי שיכבה אוטמת בחלונות, כדי שלא אשמע את התגובות היו קיצוניות. קיבלתי מיכתבי הערכה וחיבה מצד אחד. מי כתב? מי לא: חברי־כנסת, אנשים שיש להם בעיה דומה — איני רוצה שתכתבי את הכינוי המפורש! אני מבקש שלא תשתמשי בה לאורך הכתבה — כתבו גם אימהות של גברים שיש להם הבעיה. סתם אנשים הגיבו.

מצד שני, היו גם תגובות שליליות — טלפונים חריפים עם קללות, מיכתבים מפתיעים ומשמיצים. אחרי טלפון אחד רווי קללות אתה שוכח מהר מאוד את התגובות החיוביות. אם היו לי 100 מיכתבי עידוד ואחר־כך טלפון אחד של קללות — זה כאילו לא עשיתי כלום בכתבה.

לא הייתי בארון

ב עצם, בשביל מה עשיתי את זה?

איני יכול להגיד בדיוק אם אני מתחרט על שנחשפתי עד כדי כך. כבר עשיתי שטויות גדולות יותר. אבל כן, זאת היתה שטות! שטות שאני משלם עליה עד עצם היום הזה. זה גרם לי סבל עמוק ומיותר. האמת היא, שאני פטליסט מושלם. כמעט שלא מתערב בחיים של עצמי. אם הראיון הזה בידיעות בא, כנראה שכך היה צריך לקרות. אבל זה קשה.

ועכשיו. בנוסף לכל, התפשט גם הפחד מאיידס.

כואב לי. כואב לי כשבאים לראיין אותי — ופונים המון! — מעט מאוד שואלים אותי על סוג האמנות שלי, על טיבה, על תערוכות, על יצירות אהובות. וזה הרי שמונים אחוזים של החיים שלי, לפחות ב־40 השנים האחרונות!

והנה, אני פותח בקרוב תערוכה, ב־2 בנובמבר, ועל מה אנחנו מדברים? אני סבור שהציור הוא הרפתקה מעניינת הרבה יותר!

לדעתי, לא צריכים להמשיך לדוש בחיי הפרטיים. מה שהיה — היה! אני מבין שלא ישכחו לי את הפירסומים הסנסציוניים. יכולים לכנות זאת מדיניות בת־היענה. אבל לי היה מאוד נוח אילו חיי הפרטיים היו מתנהלים בצינעה והרחק מהכלל. איני מסתתר. מעולם לא הסתרתי זאת, אך העדפתי שלא לדבר על כך בפומבי. מעולם לא הייתי בארון. עובדה שיצאת!

או מה? מה זה נתן לי? הייתי גם בטיפול פסיכואנליטי במשך שלוש שנים. או מה? שוב, מה יצא לי מזה? יצא לי מזה, שאני יודע כיום לנתח את האסון שאירע לי. זהו, הגורל עיצב אותי כפי שאני.

מאז, תמיד מצפים לשמוע ממני מי־יודע־מה. אני נוהג לומר, שיש שלושה גברים שעימם אני הולך למיטה: מרקוס אורליוס, ברוך שפינוזה ומרטין בובר. בעצם, רוב חברי הטובים ביותר הם גיבורי ספרים. הם יותר טובים, הרעש הנוראי הזה.

אני מפחד ממה שהפירסום הזה עלול לעשות לי. אחרי הפירסום הא־חרון אמרו לי חברים: „מה עוללת? הרסת את כל מה שבנית בחיים!" אבל שמישהו יסביר לי מדוע! וולט ויטמן, המשורר הגדול ביותר בתולדות אמריקה, אהב. בעוונותיו הרבים. בחורים. אך הוא לא התפרסם בגלל זה. שירתו עומדת בפני עצמה. ומה עם יוליוס קיסר? תומס מאן? אוסקר ויילד? ז'אן קוקטו?

שאלת אם בגלל הפירסומים אני מוכר פחות תמונות. ברור שלא. מה פתאום? אבל לא זה מה שקובע, באמת שלא. העיקר הוא חיים טובים. אני שואף להראות בציור עולם יפה יותר, צודק יותר. כל חיי האמנתי ביופיה של ישראל. לקראת זה ציירתי ובכך אני עדיין מאמין. לכן ציירתי את „מלאך השלום" עבור הנשיא אל־סאדאת המנוח. כעת עיצבתי כרטיסים לחג־המולד, שסטודנטים יפיצו בכל רחבי אירופה. זאת אמונתי ואמנותי. כיתבי נורא בזהירות, אני מבקש.

אני אדם עם לב מאוד פתוח, לב חם ומתבטא לעיתים באימפולסיביות. לפעמים זה מתנקם בי. אני מאמין באנשים. אני מסוגל לשוחח על כל נושא שבעולם בכנות ולא מביא תמיד בחשבון מה זה יגרום לי. כך קרה עם חשיפתי הקודמת לתיקשורת. נחשפתי, וכיום אני מתחרט, חושב שזה היה מיותר. תשמרי עליי בכתבה.

נירה (מימין) אחותה של המשוררת יונה וולך, נאבקת בבית־המישפט עם המאהב של אחותה, יובל (משמאל) על ירושתה של המשוררת — חצי מיגרש וחצי בית

מאבק אחרי המוות

נירה שנצר, אחותה של יונה וולך, שמעה על מותה של המשוררת ברדיו. היא צילצלה מייד ליובל ריבלין, החבר של יונה. „המילים הראשונות שלו היו ‚אין לי מה לדבר איתך, הבקשה האחרונה של יונה היתה שלא תבואי להלוויה שלה ושלא תעזי לגשת לקבר שלה'," סיפרה נירה השבוע.

„אמרתי שאני רק רוצה לדעת את שעת ההלוויה, ואני מתכוונת לבוא, כי זו אחותי. הוא צעק ‚שרק תעזי לבוא' וטרק את הטלפון.

„עורך־הדין שלי אמר לי שיובל הוא לא בעל־הבית על גופתה של אחותי. החלטתי לבוא, למרות שחברה אמרה לי שיובל מתכנן לעשות שערוריה אם אבוא. פחדתי, לא ידעתי מה הוא עלול לעשות. בהלוויה רגליי רעדו מפחד ומהתרגשות."

נירה (47), קלדנית־מחשב במיקצועה, היא אחותה היחידה של יונה, שנפטרה לפני חודש ממחלת הסרטן, בגיל 41. נירה ובעלה אמנון, העובד במיפעל למנועים חשמליים, הם הורים לארבעה, ויש להם נכד אחד. מזה שנים הם מתגוררים בירושלים. מאז מותה של יונה הם גרים, בהוראת עורך־הדין שלהם, בבית קטן חד־קומתי בקריית־אונו. „זה בית אמך, הוא שייך לך, את הולכת עכשיו לגור שם, להפגין נוכחות," הורה עורך־הדין.

מחירו של הבית, המוקף גינה ועצים, מוערך ביותר מ־300 מיליון שקלים. הוא נמצא ברחוב הקרוי על־שמו של מיכאל וולך, אביהן של נירה ויונה, שנהרג במילחמת העצמאות. האב היה בנאי במיקצועו, ובנה את הבית במו־ידיו. האם, אסתר וולך, נפטרה לפני שלושה חודשים ממחלת פרקינסון.

בעבר עבדה אסתר כמזכירה בבית־ספר. בשנותיה האחרונות היא חיה מהפנסיה שקיבלה מהביטוח הלאומי ומקיצבה שקיבלה כאלמנת־מילחמה. „יונה מעולם לא עבדה," אומרת נירה. „אמי פירנסה אותה כל חייה."

נירה תוהה מאיפה נובעת איבתו של יובל כלפיה. הרי הוא לא הכיר אותה כלל. „יונה הכניסה לו את זה," היא אומרת. הפגישה הראשונה ביניהם היתה מייד אחרי ההלוויה. נירה ואמנון באו לבית, ומצאו שם את יובל, יחד עם ירידו יוני נמרי, הזמר, שהוא גם שותפו לעסקים. לפני חודשים אחדים פתחו השניים אולפן־הקלטות בשם אטמוספירה, בדרום תל־אביב.

סיפרה נירה:

כאשר הגענו לבית, יובל צעק: „ידעתי שתבואו לכאן לקחת את הירושה: יונה כתבה בצוואה שהיא משאירה לי את הבית! אמא שלך השאירה צוואה שהבית שייך ליונה! לכו מפה!"

עניתי לו: „מי אתה בכלל? היינו בבית הזה לפניך!" במשך כמה ימים נשאר יוני לישון עם יובל בחדר־השינה, אמנון ישן בחדר השני, ואני הלכתי לישון אצל שכנים.

בהתחלה לא דיברנו. רצינו להשתמש בפריג'ידר, ואמנון אמר לאמו של יובל, שהיתה גם היא שם: „תפני לנו שני תאים במקרר, כי אנחנו נשארים כאן." היא אמרה: „אצלי בבית אתן לך אפילו מקרר שלם, אבל פה לא, כי זה של יובל." יובל, הוריו וקרובי־משפחה שלו חגגו כאן, בישלו, אכלו. אמנון ואני ישבנו כמו אורחים בחדר, לא נכנסנו למיטבח. קרובים וחברים הביאו לנו תרמוסים עם קפה ואוכל.

אחרי ארבעה ימים האווירה נעשתה יותר נסבלת. אמנון שטף את החדר ויוני נמרי עזר לו. אני הוצאתי את הטשטיחים, כדי לנקות אותם, וביקשתי מיובל לעזור לי. ככה התחלנו לדבר, איכשהו. הבית היה מטונף בצורה זוועתית. האמבטיה היתה שחורה, השרותים היו מלוכלכים, ארונות־המיטבח היו מלאים ג'וקים והמקרר היה מלא עובש. רציתי לזרוק את כל האוכל, אבל לא ידעתי איך יובל יגיב. יונה לא אהבה לנקות, גם כשהיתה בריאה. גורי חתולים וכלבים הסתובבו בבית וחירבנו בכל פינה. אני כל הזמן ממשיכה לנקות, וכל פעם נושרים מהפינות גושי־בוץ. אני ממש מפחדת להזיז את הפריג'ידר — לא הזזתי אותו שנים — אני לא יודעת מה אמצא שם.

עד כאן.

חדר־השינה אפלולי. הנורה במנורה הגדולה, המשתלשלת מן התיקרה, נשרפה, ואיש לא טרח להחליפה. נירה מאמצת את עיניה וקוראת בהטעמה שיר של יונה, התלוי, כפוסטר, על הקיר: „לדפוק אותך בתחת, זאוס אהובי, זה כל מה שאני רוצה שתרגיש. שוב את כל אותם הרגשות שעשו אותך כזה מיוחד בשבילי, אז באותו לילה, כש־רפקתי אותך בתחת בפעם הראשונה, וגם אתה שתדפוק אותי בתחת, שאר־גיש שוב מה שאין כל דרך אחרת להרגיש." די מוזר לשמוע את השורות האירוטיות והנועזות הללו מדוקלמות מפיה של האשה מלאת־הגוף

האם הוא „ידוע בציבור"?

עורך־הדין של נירה שנצר, משה לב־ארן, מסביר את ההיבט המישפטי של הנושא, שאותו הוא מגדיר כ„די סבוך".

הסביר לב־ארן:

ידוע לי שאדון יובל ריבלין מתכוון לתבוע חלק מהעיזבון על־סמך שתי אפשרויות: האחת, הצוואה שנכתבה בכתב־יד של יונה, שלושה ימים לפני מותה, שבה, לטענתו, היא מורישה לו את כל רכושה. אם צוואה זו לא תקבל תוקף על־ידי בית־המישפט, הוא מתכוון לטעון שמגיע לו חלק מעזבונה בתור הידוע־בציבור שלה.

האם הוא באמת היה הידוע־בציבור שלה? אנו טוענים שלא. נטען שהוא אומץ על־ידה, שיחסיהם היו מעין אימוץ, כמו בין אם לבן, ואם נרצה להיות בוטים יותר — נגדיר את היחסים ביניהם כיחסים בין אשה מבוגרת ומאהב צעיר. יונה פרשה עליו את חסותה. לפי פסק־דין קיים. עצם המגורים יחד עדיין אינם הופכים אותו לידוע־בציבור שלה מבחינת רישום. לפי פסיקה זו, יחסים בין גבר לפילגשו אינם הופכים את הפילגש לידועה־בציבור של הגבר בכל הקשור לחוק־הירושה.

בעניין הצוואה שכתבה יונה לפני מותה — רואים שהיא נכתבה במצב של בילבול־חושים, בגלל התרופות משככות־הכאבים שקיבלה. יש שם חזרה על אותה מילה, פעם אחר פעם. יש שגיאות־כתיב. מלבד זאת, היא לא מציינת שם למי היא מצווה את רכושה, ולכן אני לא מתייחס לצוואה זו ברצינות.

יש שלושה סוגי צוואה: לפני עדים, בכתב־יד, עם תאריך וחתימה (וזה המיקרה שלנו) וצוואה של שכיב־מרע, כלומר — כשאדם יודע שהוא עומד למות והוא אומר בעל־פה לנוכחים מה הוא רוצה שיקרה עם רכושו. במיקרה כזה, צריכים השומעים — חייבים להיות לפחות שני אנשים — לרשום מייד את הנאמר. בצורת פרוטוקול, ולהפקיד את המיסמך בבית־המישפט. דבר זה לא קרה, במיקרה שלנו.

האם הורישה את כל הרכוש לשתי בנותיה, חצי־חצי, והן שותפות שוות בכל. חצי אחד שייך לנירה, ועל החצי השני, השייך ליונה, יתנהל המישפט עם ריבלין. אם הוא יזכה, עקב היותו הידוע־בציבור שלה, הוא יירש אותה כאילו היה בעלה. במיקרה זה הוא יקבל שני־שלישי ממחצית הבית. והמיגרש, והשלישי הנותר יצטרף למה שממילא מגיע לנירה.

יובל, ברוב חוצפתו, אמר אחרי ההלוויה שכל הבית שלו. לכן היה חשוב שנירה ובעלה יתפסו חזקה על הבית. בהמשך נכניס מישהו. שיגור שם בשמנו. אם בסופו של דבר ייצא, כפי שאני מאמין, שלאדון ריבלין לא מגיע שום חלק ברכוש, נגיש נגזו תביעה על דמי־שכירות מיום פטירתה של יונה עד יום הפינוי בפועל.

הצעתי לעורך־הדין של יובל לנהל משא־ומתן על בסיס הטענה שהוא הידוע־בציבור, ולהגיע לפשרה לפיה יקבל יובל מנירה חלק ממה שהוא יכול לזכות בהיותו הידוע־בציבור. טענתי שזה יהיה לטובתו, כי בכך יימנע הצורך לעשות חקירות מעמיקות בבית־המישפט סביב הנושא, כולל דיונים על יחסי־אישות. אבל עורך־הדין שלו, אבי מלכה, אמר שלקוחו אינו מוכן לפשרה, כי, לדבריו, אינו מסכים שינשלו אותו מזכויותיו.

עניתי לעורך־הדין שאילו הרכוש עליו נטוש הווי־כוח — החצי של יונה — היה רכוש שיונה צברה בחייה מיגיע־כפיה, מילא. אז אפשר לומר שרוצים לנשל. אבל כאן מדובר ברכוש שמלכתחילה היה רכוש של ההורים של יונה. אז מה מדברים פה על נישול? מי שמנסה כאן לנשל זה יובל את נירה, ולא נירה את יובל.

והממושקפת, בעלת ההופעה השמרנית והמרובעת.

„אין לי שום הבנה בשירה," היא אומרת. „רק בזמן האחרון, מאז שיונה הופיעה בטלוויזיה, התחלתי להתעניין בשירים שלה. גיליתי שיש לה כמה שירים די יפים, אבל האחרים, הגסים, מצחיקים אותי: שירי זימה ומין, שורות כמו ‚לשכב עם אלוהים'. לפי השירים האלה, צדקה מרים תעסה־גלזר כאשר קראה ליונה בהמה מיוחמת."

מכות לאמא

לטענתה של נירה, הבית שיך לה. „היתה צוואה ישנה של אמי, שבה נכתב שהרכוש מתחלק חצי־חצי ביני לבין יונה. הבית הוא של יונה, וחצי המיגרש, בלי הבית, שלי. לפני חמש שנים אמי כתבה צוואה חדשה, לפיה הכל מתחלק חצי־חצי ביני לבין יונה, לפי חוקי־הירושה.

„מלבד זאת, יש לי מיסמך מהטאבו, הנקרא נסח, לפיו המיגרש מתחלק לשלושה חלקים שווים: לאמי, ליונה ולי. יובל והוריו ביקשו מעורך־הדין שלהם להוציא נגדנו צו־פינוי מהבית. הוא ניסה, אבל לא הצליח."

המשיכה נירה:

יונה היתה ילדה טובה, נהדרת, מתוקה. כמעט שלא רבנו. המריבות התחילו רק אחרי שאמי חלתה. עם כל השיגעונות של יונה, היו תקופות שהיינו ממש ביחסים טובים. היא אהבה מאוד את ילדיי.

מגיל 17 היא נעשתה מוזרה. לפני 13 שנה היא היתה מאושפזת במשך חצי שנה בטלביה, ירושלים. הרופאים אמרו שהיא סכיזופרנית. לאמי נאמר שצריך לקבלה כמות שהיא. שהיא לא תבריא מהמחלה, אבל אחות קופת־חולים, שהכירה את יונה אמרה לי ש־כאשר חולה סכיזופרניה לוקה במחלה נוספת, כמו סרטן. במיקרה של יונה, הסרטן מתגבר על הסכיזופרניה. לפי דיעה זו, נראה שיונה כן הבריאה מהסכיזופרניה כאשר חלתה בסרטן, ונהייתה די אנושית.

יחסה אל אמי, לעיתים, היה מחריד. היא היתה מכה אותה, משאירה אותה לשכב על הריצפה, ממש מתעללת בה. אחר־כך, סיפרה לי אמי, יונה היתה מתנצלת על כך, מלטפת אותה. „אחרי זה היא היתה טובה אליי," נהגה אמי לומר.

פעם מצאו השכנים את אמי קשורה למיטה, וצילצלו אלינו לירושלים. באנו, מצאנו דלת נעולה, ואמנון נכנס דרך החלון. רגל אחת של אמי היתה ממש נפוחה מהקשירה. אמי סירבה להודות מה יונה עשתה לה. היתה ביניהן תלות מוזרה, חולנית ממש. הרופא שטיפל באמא הגדיר את יונה כאגרסיבית. רצינו להוציא את אמא מהבית, לבית־אבות, אבל יונה אמרה: רק על גופתי המתה! רופאה אחת סיפרה לי שמצאה סימנים כחולים, כתוצאה ממכות, על גופה של אמי. פעם אמי בכתה באוזניי, הודתה שיונה מכה אותה.

אמי היתה צריכה לקבל תרופות, בגלל מחלת־הפרקינסון שלה, אבל יום אחד יונה החליטה שהיא תהיה הרופאה שלה. יונה מנעה ממנה לקחת את ה־תרופות. נתנה לה רק גלולות ויטמינים והחליטה שהיא תהיה טיבעונית. פעם מצאתי את אמי אוכלת דייסת־בורגול, כשהחתול אוכל איתה מאותה הצלחת. בעיקבות הטיפול הזה נהייתה אמי רזה כמו מקל.

לילה אחד הזעיקו אותנו. מצאנו את אמא נושמת בקושי, מחרחרת. השכנים קראו לאמבולנס. יונה ניסתה למנוע בעדנו מלקחתה לבית־חולים, ולא הצליחה. בבית־החולים שאלו מה קרה לאמא, ויונה אמרה שהיא נפלה מה־מיטה. אחת האחיות אמרה לי שהיכו את אמא מכות־רצח, והיא כולה מטר־נפת.

במיקרה אחר קראו לי לבית־חולים, ומצאתי שם את אמי עם כוויות איומות בכל גופה. יונה אמרה שהיא נכנסה לאמבטיה ופתחה בטעות את ברז המים החמים. קשה היה לי לקבל את ההסבר הזה, כי אמא לא היתה אז במצב שבו יכלה להיכנס לבדה לאמבטיה.

לפני שש שנים עשינו טעות — אמרנו לאמא לתת ליונה זכות־חתימה על הכספים שלה בבנק. מאז יונה ניצלה את זה לרעה. פעם רצתה אמי לתת מתנה לאחד מילדיי, והיא הוציאה מתחת לכרית צ'ק מקומט בשבילו. אמרה: „קחי ותחביאי את זה, שיונה לא תדע." בהזדמנות אחרת אמא אמרה לי: „יונה איימה שהיא תרצח אותי אם אתן לכם כסף. קחו אותי אליכם, אני פוחדת להיות כאן!" לקחנו אותה לירושלים, טיפלנו בה, והיא התאוששה. יונה התלוננה ש‌חטפו לה את אמא'.

יום אחד יונה דיברה איתה בטלפון, ופיתאום אמא שהיא רוצה לחזור הביתה. אני לא יודעת למה. אולי יונה איימה שהיא תתאבד אם אמא לא תחזור? אני חושבת שיונה פחדה שאם אמא תהיה אצלי, היא תשנה את צוואתה. יונה לא רצתה שאמא תצא מהשפעתה.

„עשו מכם מיפלצות"

אחרי שאמא חלתה, יונה רצתה שאחתום שאני מוותרת לטובתה על הירושה. אמרה שזה מגיע לה, כי היא מטפלת באמא. סירבתי. היא קיללה אותי, קראה לי זונה, אמרה שלא תדבר איתי עוד לעולם. זאת היתה הפעם האחרונה שריברתי איתה. כאשר חלתה, היא לא הסכימה שאבוא לבקר אותה בבית־חולים. היא אמרה לידידה משותפת שלנו שאם אבוא, היא תזרוק עליי כל חפץ שיהיה לידה.

בסופו של דבר העברנו את אמא לבית־אבות, והכספים ממישרד־הבי־טחון הועברו ישירות לשם. זה לא מצא־חן בעיני יונה, והיא ניסתה להחזיר את אמא הביתה. מנעתי את זה, בעזרת צו של בית־משפט. הטענה של יונה היתה שבית־האבות אינו מספיק מכובד. למ־עשה, שמעתי מאמי שיונה רוצה את כספי־התגמולים, שהגיעו על־שם אמי, כדי לקנות ליובל מכונית חדשה.

אני לא מבינה את יובל. הגיוני בעיניי שירצה לקחת לעצמו כמה מז־כרות, כמה חפצים מהבית. אבל לדרוש את הבית כולו? את הבית שאבי בנה במו־ידיו ואמי חייתה בו כל חייה?

לזכותו ייאמר, שהוא לא עזב את יונה כאשר חלתה. אבל למה הוא הופך את העניין לביזנס? בסדר, הוא עבד קשה. חי עם הבחורה, נהנה חלק מה־זמן, טרח חלק מהזמן, אבל מה פיתאום מגיע לו הכל?

בראיונות האחרונים שלה בעיתונים יונה השמיצה אותי. כאב לי שאף עיתונאי לא פנה אליי לבקש תגובה. יוני נמרי אמר לי: „עשו מכם מיפלצות, אנשים אלימים, ואתם דווקא נחמדים!"

מאוד לא נוח לי המצב הזה. יש לי בירושלים ילד בן 12, שאחיותיו מטפ־לות בו. אני מצפה כבר שהעניין ייגמר בבית־המישפט. אנחנו חייבים להפגין נוכחות בבית הזה, יש לנו הרבה מה להפסיד אם לא נהיה כאן. אני לא שונאת את יונה. אהבתי אותה. היא היתה נוראה, אבל היתה גם טובה.

היא אמרה פעם לחברה: „אני כל־כך אוהבת את נירה, היא כל־כך טובה, חבל שלא היינו יותר יחד." כאשר נודע לי שחלתה, כאב לי מאוד. בכיתי. אבל ה־הודעה שלה, שלא אבוא להלוויה שלה, הוציאה אותי מההלם, מיתנה את האבל עליה.

יונה ביקשה להיקבר בחלקה רחוקה מקיברה של אמי, כדי למנוע ממני — כך היא אמרה לידידה משותפת שלנו — לעבור ליד קיברה, כאשר אבוא לקיברה של אמי.

יובל חושב שהבית שלו, כי בידיו הצוואה הקודמת של אמי. כנראה שהוא לא יודע על הצוואה מלפני חמש שנים. כאשר אמי ראתה איך יונה מתייחסת אליי, כיצד היא מגרשת אותי מהבית, היא הזמינה שתי עורכות־דין מטעם מישרד־הביטחון ועשתה צוואה חדשה. יונה התבקשה אז לעזוב את החדר, כדי שלא תתערב. בצוואה זו נאמר שאמי מורישה הכל לשתינו, לפי חוקי־הירו־שה, וזה אומר שיש לחלק בין שתינו כל דבר. עכשיו הבעיה המישפטית היא: לאן הולך החצי של יונה. יובל רוצה בו. כנראה שהיא הבטיחה לו.

עד כאן.

אמנון , בעלה של נירה: „כשיונה היתה בת 15, אמרתי לאמה: ‚תרשי לי לתת לה מכות, אולי זה יעזור'. יונה היתה חריגה, התלבשה בצורה משו־נעת. ההיפית הראשונה שאני מכיר בארץ. חשבתי שמכות יעזרו להחזיר אותה למסלול. האמא אמרה: ‚עזוב אותה בשקט'."

דויד („בלי שם מישפחה, בבקשה"), שכן של יונה מזה שנים, מספר: „יונה היתה ילדה מוזרה. גדלה בלי אבא. ואמה נתנה לה להתפרע. על דלת החדר שלה היא כתבה: ‚לא להפריע, כאן עובד גאון'.

„היתה לה הרגשת גדלות, והיא הפגינה את זה כל הזמן. מדי פעם שמענו צעקות מהבית, אבל לא היה טעם לנסות לגשת. כי יונה לא נתנה להיכנס. לא עלה על דעתי לקרוא למישטרה, כי אפשר היה לפרש את הצעקות הללו כסתם צעקות רגילות בשעת מריבה. כשניסיתי להתערב, יונה היתה צועקת: ‚בן־זונה, תצא מפה!'.

„פעם באה קרובת־מישפחה צעירה לבקר את אסתר, ויונה צעקה עליה: ‚באת לקחת את הירושה? תעופי מפה!' היתה ליונה, לדעתי, תאווה בלתי־נד־לית לכסף ולרכוש. נאמר לי בפירוש, מפי יודע־דבר, שיונה נהגה להוציא כספים שהיו שייכים לאמה. היה ניגוד עצום בין יונה וולך, המשוררת הידועה שאת שיריה מלמדים באוניברסיטה, לבין יונה, הבנאדם שאני מכיר. אני לא הצלחתי להבין את שיריה, ושמחתי פעם לקרוא מבקרת ‚סיפרותית שטענה ששיריה של יונה אינם מובנים, והם. בעצם, שטויות. זה נתן חיזוק להרגשה שלי ביחס לשיריה, כי היו לי ספקות — אולי בכל זאת יש בה משהו, שאני, עם הכלים שלי, לא יכול להבין? בעצם, מצאתי יופי וחן בכמה משיריה. בכל זאת, ולמרות הכל, היתה בה איזו גדר־לה."

אמנון מוסיף: „יובל לא היה החבר הצעיר הראשון של יונה. היא גידלה הרבה ילדים. אמא שלה אמרה פעם שהיא מחליפה אותם כמו גרביים."

אחת השכנות, צביה, בעלת המכולת השכונתית, מספרת: „הרבה בחורים צעירים היו באים למכולת, לוקחים סיגריות ורושמים על־חשבון יונה. כל פעם היה בא ילדון אחר..."

נירה מגדירה את אמה כמלאך. „אני לא מבינה איך היא יכלה לסבול כל־כך," היא אומרת. „היא תמיד נהגה לומר: ‚לא צריך לעשות שום דבר, יונה עוד תשתגע.' קשה לאנשים להאמין שהיא היתה קורבן להתעללות קשה כזאת. אנשים חושבים שדברים כאלה רואים רק בסרטים איטלקיים."

בית המריבה ברחוב וולך
300 מיליון שקלים

יונה וולך (בת 14) ואמה
להרביץ לה כשהיתה קטנה

יונה וולך (למעלה) עם נירה (1958)
סרטן מרפא סכיזופרניה

„אני לא מתגונן!"

יובל ריבלין בן ה־25 אומר שהוא מעדיף, בשלב זה, שלא להגיב. „היינו יחד כמעט ארבע שנים," הוא אומר. „לא משנה לי מה יגידו. בעצם, כן משנה לי, אבל אני לא רוצה להתגונן. אין לי שום סיבה לעשות זאת. אם יגידו עליי משהו הקשור בהוצאת־דיבה, זה כבר סיפור אחר. אם אמרתי לנירה לא להתקרב לקבר של יונה, זה היה רק מפני שיונה רצתה בכך, ואני רציתי לכבד את רצונה.

„לא אמרתי שלא מגיע לנירה כלום. יידוע לי שמגיע לה חלק. גם לי מגיע חלק, ובית־המישפט יחליט על כך."

ידידים של יונה סיפרו השבוע:

יובל טיפל ביונה בצורה יוצאת־מן הכלל. כשהכירו זה את זה, והתחילה פרישת־האהבה ביניהם, היא היתה עדיין בריאה. כעבור שנה חלתה.

שלוש שנים הוא טיפל בה. לקח אותה להקרנות בבית־חולים, החזירה הביתה, ישב לידה שעות על שעות. כאשר הקיאה, ניגב אותה וניקה אחריה.

בתחילת הרומן אנשים ראו בו ילד, הבא לחסות בצילה של משוררת ידועה. אבל אחרי שלוש השנים הקשות ביחד אף אחד כבר לא העלה מחשבה כזאת. כולם ידעו שמדובר כאן באהבה אמיתית, משני הצדדים.

בסוף חייה סירבה יונה לעשות צוואה ממשית, מתוך איזה פחד, או אמונה טפלה, שאם היא תעשה זאת, היא תמות מייד. אבל לכל חבריה הקרובים היה ברור שהאיש היחידי שיונה היתה רוצה להעביר לו כל מה שיש לה הוא יובל. זה היה ידוע גם לעורך־הדין של יונה, ואומנם, שלושה ימים לפני מותה, כאשר כבר היה ברור לה שהיא עומדת למות, כתבה על פתק שרצונה ידוע לעורך־הדין שלה, ולעור שתי חברות שלה. אחת מהן היא הבימאית מירי מגנוס.

הכוכבת החסודה

אני מבקשת ממישרד־הפנים לדאוג לכך שהשחקנית **שלי וינטרס** לא תעלה ארצה. אין לנו צורך כאן בשומרות־מוסר מהסוג של **מרים תעסה־גלזר**.

בזמן הסרטת סרטו של **מנחם גולן** כוח־מחץ דלתא, בזמן צילום סצינה של חטיפת מטוס, ביקש גולן מהשחקנית הצעירה **נטלי רוט** בת ה־6, המשחקת בסרט את נכדתה של וינטרס, שתתפשט מכל בגדיה, מלבד התחתונים, כדי שהצופים ייראו כמה חם בזמן שחוטפים מטוס.

שלי וינטרס, שאני מניחה שראתה בעבר כמה סצנות עירום בסרטים אמריקאיים, קמה על רגליה וצעקה „בשום אופן!" אף אחד לא הבין מה היא רוצה, ולכן הסבירה שלי וינטרס שהיא לא מוכנה לשחק בסרט עם סצינת־עירום ובתפקיד סבתא של ילדה המוכנה להתפשט. גולן אמר לה שלא תבלבל את המוח. וינטרס לא ויתרה ואמרו לו שאם נטלי מורידה את החולצה היא יורדת מהמטוס. נטלי הורידה את החולצה ושלי התחילה לצאת מאתר־צילומים. בדרך היא שמעה את גולן צועק לה שאם היא לא חוזרת מיד, תטוס במטוס הבא לארצות־הברית, וגם תצטרך לשלם לו מיליון דולר.

נטלי רוט (מימין) בסצינת החטיפה ב„בוח־מחץ דלתא"
או לחשוף את הגוף – או לחטוף מטוס

וינטרס חזרה. אם היא תספר עכשיו לכולם שנטלי רוט היא לא ממש הנכדה שלה, אלא רק משחקת אותה בסרט — תדעו למה היא טורחת. לחשוב ששלי וינטרס בגילה עדיין מקבלת שוק מכמה צילומים חשופים — זה באמת סקופ בינלאומי.

פסק־הדין ששינה אישיות

ביום השלישי שעבר ניתן פסק־דין בבית־המישפט המחוזי בירושלים, אצל השופט **אלי נתן**. לשמיעת פסק־הדין הגיעו כמה עורכי־דין, וגברת אחת הדורה ומודאגת. הגברת היתה לבושה בחליפה כחולה, מאופרת קלות ובעלת מבע מאוד קר.

בפסק־הדין נאמר כך: התובעת זכאית למחצית שוויים הנקי של נכסי חברת בת־מלון

איילה שיף
עוד לפני הגט

איילה בע"מ, לרבות העסק הידוע כמלון הנשיא והמקרקעין הצמודים לנכסים הנ"ל. הסכמים משוערכים מתאריך 31.3.76, ומצטרפים אליהם ריבית והצמדה החל ביום 1.4.76 ועד התשלום המלא בפועל. כן זכאית התובעת למחצית הרווח הנקי שהופק מהנכסים הנ"ל בתקופה שבין 31.3.66 ועד 31.3.76.

במילים אחרות זכתה **איילה שיף** בכמה מיליוני דולארים יפים ונחמדים. אגב, לזכייה הזאת בבית־המישפט אין שום קשר עם הגט המפורסם ששיף מבקש ממנה מזה שנים רבות. אם יהיה גט, ישלם שיף עוד כמה פרוטות טובות לאיילה.

האשה המאופקת שנכנסה לאולם בית־המישפט היתה אותה אשה שמחה וצחקנית שיצאה ממנו בסוף הדיון.

פאר של שאלות

אני בכלל לא לוקחת חלק בבעיה הגדולה של ישראל, שהיא: **דניאל פאר** שווה בתור מנחה סיבה למסיבה, או לא שווה. מה איכפת לי? אצלי אין הבדל בין המראיינים האלה, כל זמן שהם מביאים למסך דמויות מעניינות ושואלים אותם שאלות מעניינות.

הנה לפני שלושה שבועות ריאיין דניאל פאר את הזמרת האמריקאית **לייני קזאן**. היא שרה

שחקנית קזאן
הוא לא שאל, היא לא ענתה

שני שירים, ואחר־כך הצטרפה אליו כדי לענות על כמה שאלות. פאר שאל אותה אם היא נשואה, אם יש לה ילדים, ואם היא חושבת את עצמה כפצצת־מין. לייני ענתה לו על שלוש השאלות, הוא אמר תודה ולייני ירדה קצת מאוכזבת מהבימה.

אני לא הבנתי למה היא כל־כך מאוכזבת, אז שלחתי את ה־007 שלי כדי לברר פרטים. וה־007 שלי חזר כשבידו סקופ מארץ הסקופים. לייני קזאן היא בתו של בימאי־הסרטים האמריקאי **אליה קזאן**, שהוא יוצא רוסיה, שנולד קזנובסקי, ומצד אמה, היא ממישפחת אלפסי, שהתיישבה בירושלים במאה ה־15.

לייני קזאן היתה בטוחה שדניאל פאר יגלה את הסיפור הזה, ואז היא תוכל לספר לו בהרחבה על מישפחתה ועל הקשר שלה ליהדות. אבל הוא לא שאל, היא לא ענתה ועד עכשיו אתם לא ידעתם.

ברוכה הבאה

אני בטוחה שכולם זוכרים את הזמרת היפה, בעלת קול הפעמונים, ששרה את השלגר הגדול „מה אברך". **רבקה־לה זוהר** היתה באמת זמרת

ריבקה זוהר
עדיין אוהבים?

מאוד מיוחדת, וכולם תלו בה תיקוות גדולות מאוד. אבל האהבה מקלקלת הכל. רבקה התאהבה בפועל־במה אמריקאי בשם **ביל** ונסעה איתו, לפי בקשתו, לארץ מולדתו.

החדשות שהגיעו משם היו כמעט תמיד רעות. דיברו על סמים קשים פחות וקשים יותר, דיברו על עוני, ודיברו על מריבות קשות בין בני־הזוג. רבקה המשיכה לאהוב את ביל, אבי ילרתה, והמשיכה לסבול את כל הדברים שהוא עשה לה.

עכשיו נודע לי שקרה משהו ששבר את גב הגמל. את המשהו הזה ראתה רבקה במו עיניה כשבאה למועדון שבו עבדה עם בעלה. אומרים לי שמה שרבקה ראתה היה בפוזה מסויימת.

השבוע היא מגיעה אלינו כדי לראות אם אנחנו עדיין אוהבים אותה ורוצים לשמוע אותה. אני בטוחה שאם נקבל אותה יפה היא תישאר כאן בבית.

במה אברך את רבקה זוהר? אולי רק בברוכה שובך הביתה.

בורלא־פלייס

פירסמתי מודעה בעיתון וביקשתי לשכור דירה ברחוב בורלא בשיכון ל'. ברגע שאצליח לקבל שם דירה, אוכל להתפרנס בכבוד מרחילות, מבלי לבזבז כסף על דלק או על טלפונים. כל הרחילות מתרחשת ברחוב בורלא. אז למה שאני אגור רחוק?

בבורלא מס' 38 גר **אברהם שפי**. בבורלא מס' 40 גרה **טלי עזמר**, ביחד עם **גי סילום**. בבורלא מס' 39 גר האופנאי **סיצי**. בבורלא מס' 44 גרה בקומה אחת **חוה לוי** ובקומה אחרת **קטי**.

כדי שתבינו (אלה שהשבוע עלו ארצה, או שחזרו משהות ממושכת) במי מדובר, אז כדאי שתדעו שרק לפני כמה חודשים היה אברהם שפי החבר של טלי עומר, חווה לוי היתה נשואה לגי פילוסופי ופיצי היה החבר הצמוד מאוד של קטי. אחר־כך הדברים התבלבלו קצת. טלי עזבה את שפי ובינתיים חווה עזבה את גי ופיצי עזב את קטי, ואז, בפאזל החדש שנוצר, עברה טלי לגי, חווה עברה לפיצי ורק קטי ושפי נשארו לבד. בינתיים היה עוד איזה בילבול שנבע מהשמצות וחווה ופיצי נפרדו ואז הוא חזר לקטי שעכשיו עזבה אותו, ופיצי וחווה השלימו ביניהם. שמעתי

גי סילום עם חווה לוי ואלכסנדרה
בעל־המכולת ממש נהרס –

שבעל המכולת ברחוב בורלא ממש הרוס. החשבונות אצלו במכולת מסודרים לפי שפי, פולופ ופיצי. עכשיו, כשבאה חווה לקנות משהו או טלי רוצה שירשום לה, הוא לא יודע לאיזה מדור הן שייכות השבוע. במקום שלושה חשבונות מישפחתיים פתח בעל המכולת שישה חשבונות אישיים, כי במישפחות האלה כל הזמן השתקנים מתחליפים.

תקראו את הסיפור הזה מהר, כי בטח מחר בבוקר יהיו שוב שינויים, ואני אצטרך לעדכן אתכם.

אם **יהודה בורלא** היה יודע מה קורה ברחוב שלו, הוא בטח היה כותב על זה רומן עב־כרס.

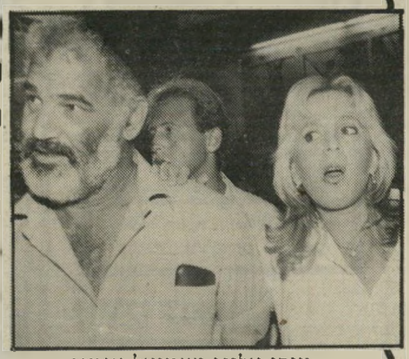
רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

כל העולם במה

כולם בטח זוכרים שלפני זמן מה החליטו הזמרת **מירי אלוני** ובעלה **שמואל אומני** להיות דתיים. תיכף אחרי שהם נהיו בעלי־תשובה, הם קיבלו כרטיסי־טיסה לארצות־הברית כדי לשיר שם כמה שירים חסידיים ליהודים הטובים מאמריקה. כשחזרו מהטיול החליטו שאפשר שוב לצאת בשאלה, והם נעשו דתיים בערך כמוני. כשהחברים מנסים לצחוק על התקופה הדתית בחייהם, עומדים מירי ושמואל על דעתם שהם עדיין דתיים.

ביום הרביעי נפטר בביתו **יוסף אלוני** (61),

מירי אלוני ושמואל אומני
מיזמור לשיבעה

אביהם של מירי (37) **מאיר** (33) **ושוש** (29). מירי לא הצטרפה למישפחה בשיבעה. ביום שני היא הופיעה בכיכר אורדע ברמת־גן.

מעניין איך מתייחסים לכך אותם ששלחו אותה לאמריקה בתור חוזרת־בתשובה. בת שרה בזמן השיבעה של אביה?

כשימצאו את הילדה

עד לפני שנתיים לא היתה מסיבה טובה בעיר תל־אביב ש**ישראלה שטיר** (37), הבלונדית היפה, לא היתה שם, ולא הדהימה את כל רואיה בשמלות השחורות והמהפנטות שלה. ישראלה, מלבד היותה אשת־עסקים ממולחת, היתה גם אשת־חברה מסוג א'.

היא חיה לבד, אחרי שנפרדה מבעלה ושותפה־לעסקים, **דובי שטיר**, ומדי פעם היתה מנהלת רומאן עם גבר מבוקש בארץ.

כל זה עד שהיא פגשה בקברניט אל־על **אבי איינשטיין** (37), ומהר מאוד הם עברו לגור ביחד בבית יפה מחוץ לעיר. ישראלה השירה מעל עצמה את כל מחלצותיה השחורות, ונשארה בבית בחולצת־טריקו ובמיכ־נסיים קצרים.

האהבה ביניהם פרחה ופרחה, ובחודש מאי היא קיבלה גט מדובי, מתוך מחשבה שהיא פשוט רוצה להתחתן עם אבי ולחיות איתו בשקט ובשלווה.

אבל השקט והשלווה לא כל־כך רוצים להגיע לבית הקטן מחוץ לעיר.

אבי היה נשוי בעבר לבחורה בשם **אתי סלג** ולפני שמונה שנים נולדה להם בת משותפת. כשאבי ואתי התגרשו, הם הגיעו להסכם שאבי יוכל לראות את בתו לפחות פעמיים בשבוע ובכל סוף־שבוע. אתי מצאה עבודה כמוכירתו של **אהוד בוך**, ממיפעל הפוספטים בנגב.

יום אחד הגיע אבי כדי לבקר את בתו הקטנה, והוא מצא בית ריק. הסתבר שאתי (35), גרושתו, נישאה לבוס שלה (40) ויחד איתו ועם הילדה היא עזבה את הארץ.

אבי קיבל שוק אמיתי, ופנה לכל מי שאפשר לפנות כדי שיגלה איפה הילדה שלו. מישהו אמר לו שלאהוד בוך יש איזה עסק משותף עם **יולי עופר** במיזרח הרחוק ובסין. נודע לו שבתו הקטנה גרה עכשיו עם אמה ועם אביה החדש בהונג־קונג.

מיספר הבלשים, עורכי־הדין וסתם מאכערים, שקיבלו עבודה בגלל הענין הזה, יכול היה לפתור את בעיית האבטלה בארץ.

בשבוע שעבר, כשטס אבי בתפקיד, עמדה הבעיה להיפטר. אבי השאיר לישראלה הוראות מדוייקות איפה אפשר למצוא אותו במשך כל שעות היום והלילה, כדי שהיא תוכל להודיע לו לחו"ל אם הוא יכול להמשיך מארצות־הברית ישר להונג־קונג, כדי לחבק סוף־סוף את בתו אחרי שמונה חודשי פרידה. ישראלה ניהלה על כך משא־ומתן עם פרקליטה של האשה בארץ.

השבוע האחרון עמד בסימן הטלפונים. הבית, של ישראלה ואבי בהוד־השרון הפך מרכזיה, שמימנה דיברו לשיקאגו, לוס־אנג'לס ופרנקפורט,

ישראלה שטיר
מירדפים עד הונג־קונג

וגם שיחות שנוהלו מהבית למטוס בזמן שהיה באוויר. בינתיים אני לא יכולה לבשר לכם שהכל בא על מקומו בשלום, אבל אני מניחה שהדברים יסתדרו, ואז, כשסוף־סוף יבוא השקט, ימצאו ישראלה ואבי איינשטיין זמן כדי לגשת לרבנות ולעשות את האקט הרישמי של חתונה.

סוף האהבה של חייו

איך אפשר לא להתאהב בגבר שהעיניים שלו כל הזמן נראות כאילו הוא הוא באמצע מעשה האהבה, כאלה קטנות ומכווצות מתענוג? פלא שכולן מתאהבות בו עד קצות הנשמה שלהן?

אבל מה יוצא לו מזה? זמרים אחרים תופסים להם אחרי ההופעה כל מיני חתיכות ללילה, וככה הם שומרים על שמם כדון־ז'ואנים. **לאריק סיני** ממש אין מזל בעניין הזה. כל פעם שהוא מתאהב בבחורה זה נמשך שנים. בחור של תקופה ארוכה ולא בחור של לילה אחד.

בהתחלה, כשהוא היה עוד אלמוני, הוא התאהב בבחורה בשם **ליאורה**, ואחרי רומן הוא נשא אותה לאשה וגם נולד להם ילד. אחר־כך הוא התפרסם ועבר לתל־אביב, וכאן הוא הכיר את **שושי**, ואחרי רומן ממושך נשא אותה לאשה ושוב נולד לו ילד. אחר־כך הוא הפסיק לאהוב את שושי ומצא את הרקדנית **טלי**.

עם טלי הוא היה שנתיים תמימות, ובמשך השנתיים הוא סיפר לכל מי שרצה לדעת שהיא אהבת־חייו. יותר אהבה מזה לא יהיה לו אף פעם.

אז הנה עכשיו נגמרה לו אהבת־חייו, וכולם נורא רואגו מה הוא יעשה הלאה עם נשים. אם כל האהבה שהיתה לו נגמרה אצל טלי.

אבל בחור עם תלתלים ועם עיניים כאלה סקסיות לא יכול להישאר לבד הרבה זמן. היום הוא כבר ברומן גדול עם בחורונת צעירה בשם **סיסי**.

אריק סיני עם סוסו
עכשיו גם עם סיסי

עמי (פיצי) ויטנסקי
– והפריד את החשבונות

העולם הבא

העיתון החי ביותר במדינה

גליון מס' 24 ● עורכים אלכס פז ובנצי לופו

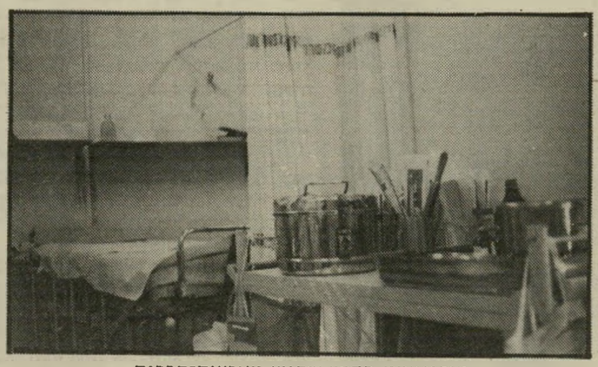
דבר המייסדים

מה מתפעלים מבקרי המוסיקה מהילדה בת ה־11, שכתבה יצירה „של גדולים"?! דבר של מה־בכך הוא! הנה, אנחנו, עורכי העולם הבא, שנינו בני 30 (כל אחד לחוד) וכותבים כמו בני 11 (ביחד) – וזה פלא גדול!

התור ייעשר למרות הכל

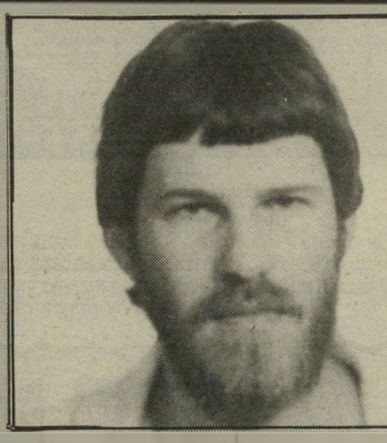
מעתה יזמלו חברי קופת־חולים **למשוך תרופות, להיבדק ולהסקיד בדיקות־שתן עם יום ערך עדכני בכל אחד ממכשירי המירפאומט של קופת־חולים. מכשירים אלה ישולבו במערך הכספומטים הקיים של הבנקים, ובכך ינוצל עד תומו המעבר מהסינקס האדום לכרטיס המגנטי.**

הפעלת המכשיר בעזרת הכרטיס תותנה בהצגת סינקס בולים עדכני ומפורט — ובך יישמר התור המסורתי של קופת־חולים. המסמל יותר מכל את הקשר בין החולים להסתדרות.

מירפאומט חדיש שהגיע מארצות־הברית

מה הם אומרים... מה הם אומרים...

אנונימי: „אחזור בחשובה אם אקבל סיפילים"

רשת בתי־המירקחת החדשה של קופת־חולים מכבי לא הצליחה לספק את הביקוש העצום של הבחור. שוחחתי איתו ולאחר הפצרות מרובות נעתר לבקשתי והסכים ששמו לא יפורסם. שאלתי אותו.

● **למה?**

אני נוסע לבנקוק למסע הרפיה מיקצועי.

● **ואתה לא פוחד להידבק באיידס?**

מאוד. אני מתפלל כל היום ושוחט יונים צלויות, בתיקווה לחטוף רק סיפילים. אם זה יקרה — אחזור בתשובה.

כהנא: „האו... האו... האו..."

„כלבים שוטים, פראיים ומלוכלכים' – כך כינה המאמן האוסטרלי, פרנק ארוק, את שחקני הנבחרת הלאומית של ישראל. פניתי, כמובן, למאיר, המכיר את הביטוי על בוריו.

● **מה דעתך על ההתבטאות הבוטה הזו?**

זוהי גיזענות איומה ונוראה; הרי בין שחקני הנבחרת שלנו יש גם יהודים.

● **האם אין בדבריו אלה פגיעה בזכויות היוצרים שלך על המישפט הזה?**

כלבים שוטים שכמותכם, אתם מתחכמים איתי. כשאעלה לשילטון אמחק את הקטע הזה מייד אחרי גבעתיים.

אנטי שמי

לידה ראשונה בארץ מתרומת חביתה

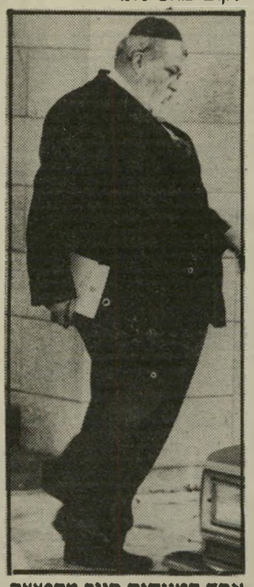
„פלא רפואי" — כך הגדירו טבחי המרכז הרפואי על־שם „נענע" את לידת התאומים מהפריית חביתה לשניים.

נפש המדענים הישראלים קצה זה מכבר בהפריה הפשוטה והנדושה של ביצית האשה, מה עוד שיש בה קשיים הילכתיים מרובים, ועל כן יזמו את הפריית החביתה.

שיחת השבוע

דיא: **אתה לא חושב שזה היה מיבצע כביר, שארבעה מטוסים אמריקאיים הצליחו ליירט ולקרקע את המטוס המצרי עם החוטפים?**

לוג: **אההה! גם כן משהו. אצלנו ארבעה חכי"ם של האגודה קירקעו בזמנו את כל צי המטוסים של חברת אל־על בשבת, וכל זאת מבלי לקום מהכיסא.**

אחד הטייסים חוזר מהפצצה

החשוד בלץ את הראיות

קומדנו מס של מס־ההכנסה פשט על ביתו של איש־העסקים יעקב לוקסמבורג. בעיקבות מידע אנונימי שעל־פיו נמצאו שאריות של עגבניות בסלט ש־אכל אתמול.

כאשר הבחין החשוד בחוקרים, מיהר לבלוע את הראיות המחשידות, ועד כה לא הצליח לתת הסבר מניח את הדעת ל־מקור הכסף שבו מימן את רכישת העגבניה. החשוד, ששמו הותר לפירסום, ידוע בקשריו ה־הרוקים עם אישי־הכספים גלאס, אשר תאוותו לעגבניה אדומה ותוססת סיבכה אותו בהפסדים של מיליוני דולארים.

מתוך חומר הראיות: יעקב לוקסמבורג זורק עגבניות

רוק למען האתיופים

בעיקבות הצלחת מופע הרוק של כוכבים למען אפריקה, ייערך בקרוב מופע רוק למען האתיופים, והפעם בהשתתפות נציגי הרבנות מישראל. שידגימו כיצד לירוק להם בפנים.

כותרות גנובות

השבוע לא נוכל, לצערנו, להביא את המדור „כותרות גנובות" מפני שהן נגנבו ממש ברגע ה־אחרון, אחרי סגירת הגליון.

כספי המעילה בצפון־אמריקה יולבנו בדרום־אפריקה

המישטרה חושדת כי המעילה בסך 20 מיליון דולר בבנק צפון־אמריקה נועדה לחפות על טעויות במילוי טופסי הפקדת צ'קים בכספומטים של הבנק.

הודעה לכל לקוחותינו

אחי יצא לארצות־הברית לצורכי עסקים בלבד. אשתו תצטרף אליו ברגע שתיפתר התעלומה. לאן נעלם באותו יום. ויתן הסבר מניח את הדעת בקשר לליפסטיק שעל שפתיו (ושלא יספר שזה מודעי). חוץ מזה מצבו הכלכלי איתן, ולפי עצת היועץ המישפטי לממשלה, יחזור לארץ כאשר הכל כלה כאן תתייצב במישרדו.

גיגי פרס

„לא קיבלתי 3000 דולר!"

המדען המהולל ח"כ יובל נאמן מכחיש נמרצות שקיבל מבהנא 3000 דולר כדי להשתקע סופית באוניברסיטת יוסטון שבארצות־הברית, משום שסיכן את מעמדו של כהנא בארץ.

פיצוץ בבחי־מלון בירושלים

דיירי הבניין שהתמוטט בירושלים, כתוצאה מפיצוץ בלון־גאז, פונו לבתי־מלון עד אשר יימצא להם סידור קבע. השמועה עשתה לה כנפיים והחברות הגאז עבדו שעות נוספות כדי לספק את כל הביקושים.

כתוצאה מכך, מתפוצצים בתי־המלון בבירה בתפוסה שלא היתה בדוגמתה מאז פיצוץ מלון קינג־דייוויד.

ח"כ שליטא: לאסור על חברי־כנסת לשאת נשק!

בישיבת סיעת הליכוד אמר בני שליטא: כל מי שבריא בגופו וברוחו צריך לקבל רשיון לשאת נשק אישי!

סופר בול
סופר אבקת כביסה
אין מה להשוות עם אבקות רגילות.

חדש

בל מה שעליך לעשות הוא
לכבס פעם אחת ב**סופר בול**,
אבקת הכביסה המשופרת
העולה על כל האחרות בכושר
הניקוי המעולה ובניחוח הנעים
שישאר בבגדים.

את המחמאות שתקבלי שמרי
בלבך – אבל את הבשורה של
סופר בול מסרי לחברותיך
הטובות.

עץ הזית

פ

www.orly-art.com

ח' חשון תשמ"ו, 23.10.1985 מיספר 2512 שנה 50 המחיר 1850 שקלים (כולל מע"מ)

העולמ[illegible]זה

„בחי אינה אוכלת בשר, ולכן אינה זקוקה לכסף!" טוען קצין־החינוך הראשי לשעבר של צה"ל

תת־אלוף אלדר

דמי־המזונות של קצין־החינוך